

ÚVOD

Rok 2004 byl pro Českou republiku a její diplomacii rokem mimořádným, protože 1. 5. 2004 vyvrcholila vstupem do EU několikaletá intenzivní práce na přípravě členství a s tím související nasazení a systémová proměna české zahraniční služby. Tak hluboká i široká integrace znamená multidimenzionální rozšíření činnosti diplomacie, a to jak v rámci integračních struktur v zahraničí, tak při koordinaci zahraničních či integračních aktivit ostatních ministerstev a dalších subjektů. Přitom úkoly předchozích let – například boj s terorismem – vesměs trvaly ve své intenzitě a náročnosti, ale k většině z nich přibyl rozměr součinnosti s unijními politikami. To vše probíhalo za snižování početního stavu pracovníků ministerstva zahraničních věcí (MZV) na základě racionalizačního rozhodnutí vlády.

Hlavním úkolem ministerstva zahraničních věcí je prosazovat zájmy státu na mezinárodní scéně a eliminovat nebo aspoň zmírňovat potenciální rizika a škody. MZV zde však není jediným aktérem; klíčová je i souhra všech subjektů tak či onak se účastnících zahraniční politiky. V zahraniční politice země se vždy odráží i její vnitropolitická situace; v současném vnitropolitickém kontextu ČR zejm. rozdílné názory na evropskou integraci. Příkladem může být tzv. ústavní smlouva EU, jež byla Evropským parlamentem schválena a představiteli všech členských zemí podepsána nedlouho po vstupu nových členských zemí, včetně ČR, do EU. Její ratifikace má skončit do dvou let od podpisu, ale o způsobu ratifikace v ČR nebylo v roce 2004 rozhodnuto; srpnové programové prohlášení české vlády uvedlo závazek ratifikovat ústavní smlouvu referendem. Zásadní rozdílnost názorů v české politice ukázalo hlasování o tzv. ústavní smlouvě v Evropském parlamentu: na rozdíl od ostatních zemí hlasovala většina českých poslanců proti. Na druhé straně lze v ČR dlouhodobě pozorovat růst informovanosti institucí i ústavních činitelů a jejich aktivit v diskusi o zahraničněpolitických problémech; důležitými účastníky této diskuse i realizace zahraniční politiky byly obě komory Parlamentu, zejména jejich příslušné výbory.

Zahraníční politika ČR vycházela z Programových prohlášení vlády ze srpna 2002 a srpna 2004 a z Koncepce zahraniční politiky ČR na léta 2003-2006, kladoucích důraz na rozvoj dvoustranných vztahů i na účast v multilaterálních aktivitách a na prosazování českých národních zájmů nejenom na poli zahraničněpolitickém či bezpečnostním, ale samozřejmě i v oblasti ekonomické, kulturní či veřejné diplomacie, a to nejenom na státní, ale i na silicích nevládní a regionální úrovni.

V prosinci 2003 česká vláda přijala Bezpečnostní strategii pro ČR, kompatibilní s klíčovými dokumenty EU v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP) – Evropskou bezpečnostní strategii (EBS). Pro ČR je v EBS v rámci SZBP prioritou především nešíření zbraní hromadného ničení, terorismu a hrozby regionálních konfliktů.

Zástupci ČR se začali plnoprávně podílet na tvorbě pozic, stanovisek a politik EU; toto prosazování zájmů ČR v EU však klade mimořádné nároky nejenom na práci MZV, ale i na ostatní resorty, na koordinaci všech složek státní správy a na harmonizaci státní správy se zájmovými skupinami, občany a v neposlední řadě s Parlamentem ČR. Hlavní roli v koordinaci i v přenosu informací hraje MZV.

Plnoprávným členstvím získala ČR zastoupení ve všech unijních institucích, na místo prvního českého komisaře v Evropské komisi (EK) vláda určila P. Teličku, který v EK, vedené R. Prodim, tvořil tandem s irským komisařem pro zdraví a ochranu spotřebitele D. Byrnem. Do nové EK, vedené J. M. D. Barrosem, vláda ČR nominovala bývalého předsedu vlády V. Špidlu, který od listopadu 2004 zastává portfolio sociální politiky a zaměstnanosti.

Řada českých občanů se v roce 2004 stala pracovníky orgánů EU a při obsazování nejvyšších míst ve strukturách EU byla ČR ve srovnání s podobnými zeměmi velmi úspěšná.

Česká republika se hlásí k principům lidské sounáležitosti a přijímá svůj díl odpovědnosti za řešení globálních problémů. Proto MZV vytvořilo nový útvar, který má napomáhat transformaci k demokracii tam, kde je toho zapotřebí. Dalším z projevů principiálního postoje je zahraniční rozvojová spolupráce (ZRS). ZRS je ucelenou vládní politikou vůči partnerským rozvojovým a transformujícím se zemím, projevující se konkrétní finanční, materiální, expertní či technickou pomocí. ČR postupně zvyšuje svoji ZRS a přibližuje i její mechanismy k systémům nejvyspělejších donorských zemí.

ČR se též podílela na přípravě řady klíčových pozic a stanovisek EU v pracovní skupině Rady EU pro lidská práva a na formulaci principů zahraniční rozvojové spolupráce jako jednoho z prioritních úkolů v rámci vnějších vztahů EU.

Vstup do EU zlepšil podmínky pro zahraniční obchod ČR. V rámci Unie se ČR stala zemí s nejrychleji rostoucím zahraničním obchodem, přičemž dochází k synergii výkonu mezinárodně lépe propojené české ekonomiky s výhodnou geografickou polohou ČR

a snížením exportních nákladů díky zrušení cel a hraničních formalit. Českému exportu pomáhalo i postupné hospodářské oživení v EU. Vysoký růst českého exportu se pozitivně promítá do celkového stavu české ekonomiky.

České zastupitelské úřady, a to nejenom ve všech zemích EU, registrovaly zvýšený zájem o obchodování s ČR, z „nových zemí“ představuje ČR pro většinu členských států „obchodní prioritu“. Nejedná se přitom jen o zájem o český trh, ale i o zájem o umístění investic, využití duševních i výrobních kapacit, výrobní kooperace a spolupráci na třetích trzích.

Vstup ČR do EU napomohl i obchodu s dalšími zeměmi, protože na ČR se nyní vztahují výhody pro obchodní výměnu s řadou zemí a s několika integračními uskupeními, s nimiž má EU, jako vlivný subjekt světové ekonomiky, smluvně zajištěny preferenční obchodní vztahy; objevily se však i opačné případy, např. na ČR dopadla odvetná opatření USA v otázce oceli.

Vláda v březnu 2004 pověřila MZV ČR koordinací a dalším metodickým řízením Komunikační strategie ČR. To znamená pokračovat v zajišťování trvalého informačního servisu pro veřejnost a postupně přebudovat síť regionálních informačních středisek o EU. Ministerstvo se současně zapojilo do přípravy jednotné evropské informační sítě Europe Direct, chystané pro léta 2005-2008. V prvních měsících roku 2004 komunikační strategie zajišťovala především informovanost české veřejnosti o EU, po vlastním vstupu přibýly úkoly plynoucí z členství ČR, např. volby do Evropského parlamentu.

Komunikační strategie se kromě zaměření na českou společnost věnovala i prezentaci ČR jako členské země EU prostřednictvím aktivit zastupitelských úřadů ČR. ČR se představila jako spolehlivý partner schopný nést svůj díl odpovědnosti za vývoj Evropy.

Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU je integrální součástí členství v EU a ČR se na ni připravovala ještě před vstupem, aby se okamžitě po něm plně podílela na tvorbě a provádění SZBP na všech úrovních – v pracovních skupinách, v Politickém a bezpečnostním výboru EU (COPS), ve Výboru stálých představitelů (COREPER) a na schůzkách politických ředitelů a evropských korespondentů. ČR se účastnila zasedání Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy (GAERC), zastoupené na úrovni ministrů zahraničních věcí, neformálních schůzek ministrů zahraničních věcí (Gymnich) a některých

schůzek EU se třetími zeměmi, např. Ruskem, USA či v rámci Euro-středomořského partnerství (Barcelonský proces).

Na všech těchto fórech se Česká republika snažila konstruktivně využívat svůj status člena EU a spolupodílela se na přípravě a implementaci nástrojů SZBP, jimiž jsou deklarace a demarše předsednictví a společné postoje a akce Rady EU. Čeští diplomaté se účastnili spolupráce zastupitelských úřadů států EU ve třetích zemích a podíleli se na vypracovávání situačních, hodnotících a doporučujících zpráv o těchto zemích pro EU. Intenzivní dialog probíhal rovněž na půdě mezinárodních organizací (především OSN a OBSE), kde ČR koordinovala své postoje s pozicemi ostatních členských zemí EU s cílem prosazování unijních politik.

ČR se podílí na všech aktivitách SZBP, ale omezené zdroje jí dovolují plné nasazení jen v některých z nich. MZV proto ještě před vstupem do EU připravilo systém generující české priority SZBP a pravidelně kontrolující jejich plnění. Priority, které schválila vláda, se dělí na regionální a tematické. Zakládají se na obecných prioritách české zahraniční politiky a zohledňují praktické okolnosti a možnosti uplatnění. S přibývajícimi zkušenostmi z činnosti v rámci SZBP se zlepšovala efektivita aktivit ČR; důležité bylo především poznávání předeva aspektů a partikulárních zájmů, které do SZBP vstupují.

EU byla, tak jako v předchozích letech, i v roce 2004 výrazně činná v regionu Blízkého východu, kde ČR věnovala zvýšenou pozornost blízkovýchodnímu mírovému procesu a vývoji v Iráku a Íránu. V červnu 2004 byl Evropskou radou schválen dokument Strategické partnerství EU se Středomořím a Blízkým východem, na jehož vzniku se ČR aktivně podílela. Na konferenci ministrů zahraničních věcí Euro-středomořského partnerství v Dublinu v květnu 2004 iniciovala ČR vyhodnocení Barcelonského procesu u příležitosti jeho desátého výročí.

ČR se intenzivně zapojila do vytváření a provádění zahraniční politiky EU vůči zemím východní Evropy; zejména významné byly strategické hodnocení vztahů EU-Rusko počátkem roku 2004 a příprava konceptů čtyř prostorů vzájemné spolupráce. EU se – mj. i díky iniciativám ČR - začala zabývat otázkou zintenzivnění své politiky vůči Moldavsku. Pokračovaly snahy EU o podporu demokratických změn a rozvoje lidských práv v Bělorusku, které však byly nepříznivě ovlivněny průběhem tamních parlamentních voleb a referenda na

podzim 2004. Ve vztahu k Ukrajině působila ČR na větší angažovanost EU v demokratickém a bezkonfliktním řešení krizové situace během prezidentských voleb na sklonku roku.

Předmětem zájmu EU byla rovněž politická a bezpečnostní situace na západním Balkáně. V létě 2004 předložila ČR spolu s Maďarskem, Polskem, Rakouskem, Slovenskem a Slovinskem společné stanovisko k řešení kosovského problému. ČR pokračovala v úsilí zintenzivnit aktivity EU vůči tomuto regionu.

Pozornost EU byla věnována též jižnímu Kavkazu a Africe. V květnu 2004 byl prezentován strategický dokument, který shrnuje hlavní cíle projektu: navrhuje mj. začlenění zemí jižního Kavkazu do konceptu Evropské politiky sousedství (European Neighbourhood Policy – ENP). Začlenění zemí, schválené na červnovém zasedání Evropské rady, podporovala také ČR. Evropská rada v prosinci 2004 schválila akční plány pro první skupinu zemí (Izrael, Jordánsko, Maroko, Moldavsko, Palestinu, Tunisko a Ukrajinu).

Členství v EU napomohlo dlouhodobé snaze ČR posílit její asijskou politiku, a to díky vstupu do sdružení ASEM spolu s ostatními novými členskými státy v říjnu 2004. ČR se dlouhodobě angažovala i v evropské politice vůči Barmě/Myanmaru: v rámci ASEM se podařilo prosadit přísnější a efektivnější sankce EU vůči tamnímu autoritativnímu režimu.

Velmi aktivně se ČR podílela i na formování společné politiky EU vůči Kubě. Pokračovala v dlouhodobé podpoře disentu na Kubě a při přehodnocování evropské politiky byla jedním z nejvýznamnějších činitelů, když prosazovala principiální postoj vůči kubánskému režimu, důraz na lidská práva a podporu kubánské opozice.

Evropská bezpečnostní a obranná politika (ESDP), která je součástí SZBP, pokračovala v roce 2004 ve svém vývoji. Ve vojenské oblasti byl přijat nový Rámcový cíl pro r. 2010 (Headline Goal 2010), který stanovuje konkrétní cíle pro budování kapacit EU. Obdobný rámec pro další postup byl přijat v civilní dimenzi ESDP. Byly konkretizovány významné nové prvky ESDP – Evropská obranná agentura, civilně-vojenská plánovací buňka a koncept sil rychlé reakce EU v podobě tzv. „battle groups“. V oblasti vedení operací byla v prosinci 2004 zahájena dosud nejrozsáhlejší mise EU pod názvem ALTHEA v Bosně a Hercegovině. ČR se podílela na dalším rozvoji ESDP a ve svých stanoviscích kladla důraz na zachování komplementarity EU s NATO v oblasti ESDP a na jednání o dalších možnostech spolupráce obou organizací. ČR pokračovala ve své účasti v operacích na

západním Balkáně (policejní operace EUPM v Bosně a Hercegovině a policejní mise PROXIMA ve FYROM) a zapojila se rovněž do operace ALTHEA.

V roce 2004 se Česká republika také plně zapojila do činnosti pracovních skupin Evropské unie (zejm. odzbrojení – CODUN, nešíření ZHN – CONOP, konvenční zbraně – COARM, zboží dvojího použití – WPDU) a v rámci těchto jednacích fór se aktivně podílela na přípravě a zahájení implementace Strategie Evropské unie proti šíření ZHN na období 2004 – 2008. Přijetím Strategie EU proti šíření ZHN vyjádřila Rada EU vůli členských zemí EU stát se na mezinárodní scéně jedním z hlavních hráčů v boji proti šíření ZHN.

Proces rozšiřování EU pokračoval i po přistoupení deseti nových zemí. Česká diplomacie po celou dobu tento proces podporovala a do probíhajících jednání vnášela vlastní předvstupní zkušenosti. Během roku šlo do závěrečné fáze projednávání jednotlivých kapitol v rámci přístupových rozhovorů s Bulharskem a Rumunskem s výhledem možnosti vstupu obou zemí do EU počátkem roku 2007.

Chorvatsko obdrželo v dubnu 2004 kladný posudek EK na svou žádost o členství v EU; v červnu 2004 mu Evropská rada přiznala statut kandidátské země a doporučila stanovit začátek přístupových jednání na jaro 2005 v závislosti na aktivní spolupráci Chorvatska s Mezinárodním tribunálem pro válečné zločiny v bývalé Jugoslávii. Nejsložitější debaty se vedly o osudu Turecka, jemuž byl přiznán statut kandidátské země v prosinci 1999. Evropská rada na zasedání 16. - 17. 12. 2004 rozhodla, že přístupová jednání s Tureckem budou zahájena 3. 10. 2005 za podmínky pokračujícího plnění kodaňských kritérií.

ČR se v roce 2004 intenzivně účastnila jednání o novém finančním rámci EU na léta 2007-2013 (tzv. finanční perspektiva). Pozornost ČR se soustředila na jednání o kohezní politice a strukturálních fondech s vazbou na financování rozvoje venkova a na zemědělské platby. ČR rovněž aktivně usilovala o dodržení časového harmonogramu pro schválení finanční perspektivy, zahrnujícího dosažení politické dohody do konce června 2005.

ČR se v roce 2004 plně zapojila do procesu reformy Společné zemědělské politiky. ČR se zejména aktivně zasazovala v rámci reformy cukerního systému o zachování soběstačnosti v produkci cukru a udržení alespoň omezeného vývozu této komodity. Proces schvalování českých potravinářských zpracovatelských podniků pod dohledem EK v roce 2004 proběhl bez komplikací; byl tak zajištěn souhlas s vývozem produkce do všech členských zemí EU.

ČR se dále podílela na vytváření strategie EU pro rozvoj venkovských oblastí a zvýšení průhlednosti procesu programování rozvoje venkova a usnadnění tvorby programových dokumentů. V souvislosti s Nařízením o rozvoji venkova usiluje ČR o flexibilitu při využívání přidělených finančních prostředků a podporuje inovace v souladu s Lisabonskou strategií.

Pro řízení a správu prostředků ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti byly v ČR v roce 2004 ustaveny řídicí instituce, zprostředkující subjekty, platební orgán a platební jednotky, jakož i monitorovací orgány. Vytvořená struktura splňuje podmínky, za nichž EU poskytuje finanční prostředky předkladatelům projektů. První výzvy pro předkládání žádostí o projekty byly vyhlášeny v květnu 2004. K Fondu soudržnosti (FS) byly do struktur příslušných resortů a institucí organizačně začleněny orgány pro příjem pomoci a současně byly připraveny dokumenty pro řízení využívání fondu dle národní i evropské legislativy.

Vstupem do EU převzala ČR schengenské acquis v plném rozsahu s tím, že předpisy byly rozděleny do dvou kategorií podle data jejich implementace. Schengenské acquis kategorie 1 bylo plně implementováno ke dni vstupu ČR do EU; schengenské acquis kategorie 2, které souvisí se zrušením kontrol na vnitřních hranicích, může být použitelné v novém členském státě až na základě rozhodnutí Rady, vydaného po konzultaci s EP, a to poté, kdy bude ověřeno, že podmínky pro uplatnění předmětných částí acquis byly v tomto novém členském státě splněny.

Vstupem do EU se ČR stala součástí vnějších vztahů Evropské unie. Společná obchodní politika EU je založena na jednotných zásadách, zejména ohledně celních sazeb, uzavírání celních a obchodních dohod, sjednocování liberalizačních opatření, vývozní politiky a obchodních ochranných opatření. V souvislosti se vstupem do EU uvedla ČR do souladu s právem ES své mezinárodní bilaterální vztahy. ČR se na druhou stranu stala součástí bilaterální obchodní relace EU se třetími zeměmi, tj. jak smluv uzavřených ES se třetími zeměmi (např. dohody o textilu, oceli apod.), tak smluv uzavřených ES a jejich členskými státy na jedné straně a třetími zeměmi na straně druhé.

V celosvětovém srovnání je Evropské společenství největším poskytovatelem vnější pomoci. Objem rozvojových projektů a humanitární pomoci činí cca 30 mld. EUR ročně, což v globálním měřítku představuje 55% z celkových dárcovských příspěvků. Hlavní rámec rozvojové politiky EU tvoří mezinárodní závazky, především Deklarace tisíciletí, jejíž cíle

zahrnují tzv. rozvojové cíle tisíciletí, zaměřené zejména na boj proti chudobě a hladu. Významné jsou též další cíle, včetně nastolení míru, bezpečnosti a odzbrojení, ochrany životního prostředí, lidských práv, demokracie a dobré vlády a ochrany zvláště zranitelných skupin lidstva. ČR od května 2004 plně participuje na jednáních a zasedáních formací EU, která jsou věnována zahraniční rozvojové spolupráci.

Okamžikem vstupu do EU se ČR stala členem Evropské investiční banky. Členství v EIB znamená na jedné straně povinnost uhradit podíl na splatném kapitálu a rezervách EIB (celkově půjde o částku cca 221 mil. EUR, která bude muset být splacena do března 2009); na druhé straně náš stát získá právo podílet se na rozhodování o úvěrové politice a obchodních aktivitách EIB.

Pro lepší zajištění vnitřní bezpečnosti ČR ochranou státní hranice byly zapojeny všechny zastupitelské úřady ČR vydávající víza do automatizovaného elektronického vízového systému v souladu se standardy Evropské unie. Žádost o udělení českého víza je plně harmonizována s schengenským systémem. Systém je dále rozvíjen a bude doplněn o aplikaci VISION, která umožní konzultace žádostí o vízum s dalšími smluvními stranami.

K hlavním aktivitám ČR v NATO patřila v roce 2004 realizace závěrů ze summitu NATO v Istanbulu. ČR trvale akcentuje důležitost transatlantické vazby a nutnost, aby Aliance neztrácela svůj původní charakter založený na společné obraně. ČR podpořila rozvoj partnerských formátů NATO a proces rozšiřování Aliance. Ve vztazích mezi NATO a EU kladla důraz na zamezení duplikací a konkurenci vojensko-politických iniciativ obou organizací. ČR intenzivně rozvíjela své obranné schopnosti a aktivně se podílela na výstavbě sil rychlé reakce NATO (NRF). Vedle toho ČR pokračovala v zapojení do vojenských operací vedených NATO v Kosovu, v Afghánistánu a v Bosně a Hercegovině a podílela se na přípravě alianční výcvikové mise v Iráku.

OBSE jako významná součást evropské bezpečnostní architektury patřila i v roce 2004 k zahraničněpolitickým prioritám ČR. ČR má zájem, aby OBSE byla flexibilní organizací schopnou adaptovat se na aktuální výzvy a úkoly, pružně čelit starým i novým bezpečnostním hrozbám a rizikům a přizpůsobovat tomu i své nástroje. Trvalým zájmem ČR je, aby OBSE ve všech dimenzích své činnosti (politicko-vojenské, ekonomicko-environmentální a lidské/lidskoprávní) dbala na dodržování přijatých standardů ve všech účastnických státech a aby

dále posílila svou schopnost monitorovat případy jejich porušování, a poté napomáhat nápravě.

Roli OBSE spatřuje ČR zejména v předcházení konfliktům a v postkonfliktní obnově. ČR se i v roce 2004 zapojovala do monitorování volebních procesů v zemích OBSE a pokračovala v aktivním vysílání svých odborníků do „polních„ misí OBSE. Praha je pravidelným hostitelem zasedání Ekonomického fóra OBSE, které se tu každoročně schází. Nadále tu též sídlí kanceláře Sekretariátu OBSE a ČR má zájem na dalším prohloubení jeho činnosti ve prospěch celé organizace.

ČR podporuje prohlubování spolupráce euro-atlantických organizací s bezpečnostní dimenzí OBSE v souladu s principy Platformy pro kooperativní bezpečnost, schválené na summitu OBSE v Istanbulu v roce 1999. ČR považuje rozšíření NATO a EU uskutečněná v roce 2004 za významný stabilizační faktor a posílení OBSE.

Koordinační mechanismy Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU se výrazně promítly i do českých aktivit v rámci Organizace spojených národů. Především pracovní skupina CONUN formuluje koncepční stanoviska EU, která následně předsednická země prezentuje na fórech OSN.

V první polovině roku 2004 pokračovalo 58. zasedání Valného shromáždění (VS) OSN. Jedním z hlavních témat jarní části zasedání byla revitalizace Valného shromáždění, zejména se zaměřením na reorganizaci bodů agendy a jejich zařazení do jednotlivých tematických okruhů. Velká část diskuse, prozatím však bez výsledku, byla věnována možnosti rozdělit podzimní část zasedání VS OSN na dvě části (podzimní a jarní) s cílem rovnoměrnějšího rozdělení bodů agendy VS.

Dvě obnovená zasedání Pátého výboru (administrativního a rozpočtového) se zabývala problematikou financování mírových operací OSN, komplexní problematikou zajištění bezpečnosti pracovníků a objektů OSN a otázkou lidských zdrojů.

Delegaci ČR na hlavní (podzimní) část 59. zasedání VS OSN vedl ministr zahraničních věcí C. Svoboda. Hlavní pozornost zasedání byla věnována otázkám míru a bezpečnosti, ekonomické spolupráci, problematice lidských práv, přípravě zasedání v roce 2005 a reformě OSN, zejména v souvislosti s doporučeními Panelu eminentních osob. Ministr zahraničních věcí ČR C. Svoboda ve svém projevu v rámci všeobecné rozpravy Valného

shromáždění představil naši zemi jako nového člena EU, který podporuje priority EU a je zastáncem efektivního multilateralismu, založeného na systému OSN. Dále zdůraznil problematiku globálních hrozeb – zbraně hromadného ničení, terorismus, regionální konflikty, rozpad států a organizovaný zločin. Mezi priority české zahraniční politiky trvale patří lidská práva, přičemž C. Svoboda jmenovitě kritizoval Barmu/Myanmar, Kubu a Bělorusko za jejich porušování. Nastínil rovněž vizi reformy Rady bezpečnosti a připomněl kandidaturu ČR do RB na období 2008 až 2009.

ČR se účastnila koordinačních jednání Unie v rámci struktur OSN již před vstupem do EU, ale od května 2004 její činnost dále vzrostla. Vystupovala především při projednávání ekonomické problematiky, lidskoprávních otázek (ČR jako jedna z mála nových členských zemí EU byla zapojena i do lobbovacích kampaní EU vůči ostatním zemím OSN), k humanitárním a sociálním tématům, odzbrojení a situaci na Blízkém východě, jakož i k aktuálním politickým otázkám, které vyvstaly v průběhu zasedání VS. V roce 2004 se uskutečnilo více než 1100 koordinačních schůzek EU. ČR se podílela na přípravě, a následně se připojila k cca 200 projevům EU k jednotlivým bodům agendy OSN (plénum, výbory, Rada bezpečnosti).

Před zahájením všeobecné rozpravy 59. VS OSN se z iniciativy prezidenta Brazílie L. I. da Silvy uskutečnilo setkání hlav států pod názvem "Akce proti hladu a chudobě" (Action Against Hunger and Poverty). Za ČR se setkání zúčastnil 1. náměstek ministra zahraničních věcí J. Winkler.

Podzimní část pléna 59. VS OSN byla z velké části zaměřena na přípravy zhodnocení pokroku plnění cílů Deklarace tisíciletí po pěti letech od jejího přijetí v roce 2000 a na nutnost revitalizace OSN tak, aby byla schopna čelit změněné realitě mezinárodního prostředí.

Mnohostranná spolupráce se úspěšně rozvíjela také na půdě ostatních mezinárodních organizací. V rámci systému OSN i mimo něj prezentovali a objasňovali zástupci ČR příslušné politiky vlády a byli aktivně zapojeni do politického i hospodářského dialogu s partnerskými členskými zeměmi v globálním (OECD, WTO, Brettonwoodské instituce) i regionálním (CEFTA, SEI) měřítku. ČR se rovněž angažovala v dalších více než čtyřiceti mezinárodních organizacích. Mnohostranná ekonomická diplomacie ČR se tak v roce 2004 dále prohloubila v souladu s významem, který je jí v ČR přikládán.

Po vstupu do EU zůstala ČR i nadále členským státem WTO, ale vzhledem ke kompetencím Evropské komise v oblasti obchodu již nevystupuje ve WTO samostatně, ale spolupracuje při zpracování společných stanovisek, ať už v Bruselu ve Výboru 133 EU a dalších pracovních orgánech Rady EU a EK nebo v Ženevě při koordináčních jednáních před nebo v průběhu zasedání pracovních orgánů WTO.

ČR je členem MMF od svého vzniku. Nejvyšším orgánem MMF je rada guvernérů. Guvernérem MMF za ČR je guvernér ČNB Z. Tůma, jeho alternátem je náměstek ministra financí Z. Hrubý. Guvernéři MMF se sešli pravidelném výročním zasedání, společném pro MMF a SB, v říjnu 2004 ve Washingtonu. Hlasovací síla ČR v rámci MMF je dána výší členské kvóty a činí 0,39 %.

V roce 2004 se ČR věnovala přípravám na II. fázi Světového summitu o informační společnosti (WSIS), která se bude konat koncem roku 2005 v Tunisu. V souladu se závěry I. fáze summitu (Ženeva, prosinec 2003) byla zahájena příprava závěrečných dokumentů II. fáze. V rámci národní inventarizace aktivit týkajících se implementace Akčního plánu WSIS bylo v roce 2004 v ČR identifikováno 16 projektů, mj. projekt zaměřený na počítačovou a internetovou gramotnost v Keni, které po zpracování do souhrnné databáze Mezinárodní telekomunikační unie (ITU) budou sloužit pro přípravu summitu v roce 2005.

V roce 2004 byly vstupem všech čtyř visegrádských zemí do EU a přijetím Slovenska do NATO naplněny úkoly Visegrádské deklarace z roku 1991, tj. především plná integrace do nejdůležitějších euro-atlantických struktur. V průběhu diskusí, které probíhaly za českého předsednictví V4 (2003/2004), všechny účastnické země vyjádřily vůli pokračovat v dosavadní pozitivní spolupráci ve formátu V4. Na summitu premiérů v Kroměříži 12. 5. 2004, kde Česká republika předala předsednictví Polsku, byly členskými zeměmi V4 představeny dva nové dokumenty popisující smysl a cíle pokračující spolupráce visegrádských zemí. První z nich - Declaration of Prime Ministers of the Czech Republic, the Republic of Hungary, the Republic of Poland and the Slovak Republic on cooperation of the Visegrad Group countries after their accession to the European Union – reflektuje změněnou situaci. Druhý dokument - Guidelines on Future of Visegrad Cooperation – ve stručných tezí nastiňuje oblasti visegrádské spolupráce a její mechanismy.

České předsednictví naplňovalo základní heslo „Kontinuita a budoucnost“. Visegrádská skupina pokračovala a bude pokračovat ve všech osvědčených aktivitách a je do

budoucná připravena využívat svého potenciálu, umocněného možnostmi vyplývajícími z členství visegrádkských zemí v EU a NATO.

Kromě pokračujících meziresortních aktivit nabyly roku 2004 na intenzitě i mezinárodní kontakty V4. Uskutěčnila se jednání se Severskou radou. Kontakty s Beneluxem vyvrcholily setkáním premiérů obou regionálních uskupení.

Rok 2004 byl pro Středoevropskou iniciativu významný ze dvou důvodů. Především završila patnáct let své existence. Druhým důvodem bylo rozšíření Evropské unie o pět současných členských zemí SEI. Po přistoupení České republiky, Polska, Maďarska, Slovenska a Slovinska k Evropské unii je tak již sedm ze sedmnácti členských zemí SEI členy EU. V této nové konstelaci vystaly před SEI nové výzvy, které byly předmětem vrcholných setkání předsedů vlád, ministrů zahraničních věcí a politických ředitelů a zabývaly se jimi její pracovní orgány.

Regionální partnerství jako neformální sdružení šesti středoevropských států (České republiky, Maďarska, Polska, Rakouska, Slovenska a Slovinska) rozvíjejících spolupráci v oblastech společného zájmu vzniklo z rakouské iniciativy roku 2001. Česká republika se této iniciativy účastní v míře přiměřené skutečnosti, že její prioritou v oblasti středoevropské regionální spolupráce je Visegrádkská skupina, popřípadě spolupráce ve formátu V4+. Účast v Regionálním partnerství vnímá ČR jako její určité doplnění, je však připravena spolupracovat na všech projektech, jež mají konkrétní obsah a jasný cíl. V tomto kontextu se perspektivní a prospěšnou jeví spolupráce v oblasti vnitřní bezpečnosti a některé možnosti spolupráce v rámci Evropské politiky sousedství.

Pakt stability pro jihovýchodní Evropu (PS) v roce 2004 pokračoval v plnění své úlohy iniciátora a koordinátora projektů mezinárodní pomoci zemím západního Balkánu a Moldavska, která do regionu směřovala především ze zemí Evropské unie, USA, Švýcarska, Norska, Japonska, Kanady a prostřednictvím mezinárodních organizací. V roce pátého výročí svého založení PS zaznamenal pozitivní změny ve statusu zemí příjemců – Bulharsko a Rumunsko úspěšně ukončily jednání o členství v EU, Chorvatsko bylo zařazeno mezi kandidátské země s příslibem zahájení jednání o členství v roce 2005. Naopak krvavé nepokoje v Kosovu v březnu 2004 ukázaly, že proces stabilizace ještě zdaleka neskončil.

I v roce 2004 se Česká republika aktivně podílela na činnosti Rady Evropy. Na úrovni náměstka ministra zahraničních věcí se zúčastnila 114. zasedání nejvyššího výkonného

orgánu RE, Výboru ministrů, ve Štrasburku. Hlavními body programu byly obsah připravovaného 3. summitu Rady Evropy a reforma Evropské úmluvy o lidských právech. ČR potvrdila, že se hodlá podílet na rozvojové pomoci poskytované jiným členským zemím RE a jako geografickou prioritu v souladu se svými dlouhodobými záměry stanovila Moldavsko s projektem „Školení o lidských právech pro příslušné pracovníky státní správy v Moldavsku“.

V květnu 2004 se uskutečnila návštěva předsedkyně monitorovacího výboru Parlamentního shromáždění RE J. Durrieu v ČR. Z této návštěvy byla vypracována zpráva, která byla předložena Parlamentnímu shromáždění RE k projednání. V dubnu 2004 proběhla volba nového soudce za ČR do Evropského soudu pro lidská práva. Parlamentní shromáždění RE ze tří kandidátů znovu zvolilo dosavadního soudce K. Jungwierta.

Česká republika byla v průběhu roku 2004, stejně jako v letech předchozích, prostřednictvím expertů státní správy, jakož i akademických institucí, zastoupena v odborných pracovních orgánech Rady Evropy.

V průběhu roku 2004 se stala Česká republika smluvní stranou čtyř úmluv a jednu podepsala. Dne 3. 6. 2004 ratifikovala Evropskou úmluvu o krajině z roku 2000 (ETS 176), jejímž cílem je podpora ochrany krajiny, krajinného plánování a evropské spolupráce v této oblasti. Dne 19. 3. 2004 byla uložena ratifikační listina k Evropské úmluvě o státním občanství (ETS 166 roku 1997), která zakotvuje základní principy týkající se nabývání a pozbytování státního občanství. V září 2004 byla také ratifikována Úmluva o styku s dětmi (ETS 192), nový nástroj Rady Evropy, který má zajišťovat práva styku rodičů či i jiných zainteresovaných osob s dětmi.

Usnesením vlády ze dne 16. 6. 2004 schválila Vláda České republiky Druhou periodickou zprávu o plnění zásad stanovených Rámcovou úmluvou o ochraně národnostních menšin.

Zvláště důležitou oblastí v zahraniční politice ČR jsou vztahy se sousedními státy. Od května 2004 jsou všichni sousedé ČR členy EU. Tato skutečnost mj. posiluje tradiční vazby, ale také usnadňuje komunikaci týkající se některých dlouhotrvajících problémů. Za mimořádnou okolnost lze pokládat dohodu o vytvoření společné jednotky sil rychlé reakce EU, tzv. „battle group“, s Německem.

Spojené státy americké byly i nadále strategickým partnerem České republiky v politické, ekonomické i bezpečnostní oblasti. Rozvoj dobrých vztahů a úzká spolupráce ČR – USA i EU – USA patří k prioritám české zahraniční politiky. Spojené státy zůstávají nejvýznamnějším členem NATO, jež je hlavním garantem bezpečnosti ČR.

Ekonomická diplomacie patří mezi základní nástroje rozvoje vnějších ekonomických vztahů a proexportních aktivit ČR. Proto i v roce 2004 považovalo MZV za svůj prioritní úkol aktivní péči o ochranu a prosazování českých ekonomických zájmů v zahraničí, včetně přímé i nepřímé podpory českým firmám na zahraničních trzích. MZV se zaměřilo především na zkvalitnění práce ekonomických diplomatů a na zefektivnění své koordinační funkce při jejich řízení. Opíralo se přitom o spolupráci s ostatními resorty, zejména pak s Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR.

Péče o ekonomický rozměr dvoustranných vztahů byla proto jedním z prioritních úkolů českých zastupitelských úřadů (ZÚ) v zahraničí. V 68 zemích – významných či potenciálních obchodních partnerech ČR – působí v rámci ZÚ obchodně-ekonomické útvary a této činnosti se výhradně věnuje více než stovka diplomatů. V ostatních zemích je obchodně-ekonomická agenda zajišťována diplomaty, kteří jsou pověřováni i dalšími úkoly v jiných oblastech, např. vízové, konzulární, politické nebo kulturní.

ČR se podílí na práci řady mezinárodních ekonomických institucí, i když se do této činnosti mnohdy promítá vliv EU. Specifické přínosy členství v OECD pro ČR zůstávají významné i po vstupu do Unie, což mj. konstatovala „Zpráva o spolupráci České republiky s Organizací pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD) z hlediska přípravy na členství v Evropské unii (EU)“, kterou Vláda ČR vzala svým usnesením na vědomí.

Konzulární činnost byla nedílnou součástí české zahraniční politiky. Konzulární služba, pomoc českým občanům v zahraničí a vízová problematika byly zajišťovány ve spolupráci s ústředím MZV, s dalšími orgány státní správy a sítí konzulárních pracovišť ZÚ ČR v zahraničí. Prioritní pozornost pak byla věnována změnám v této oblasti v souvislosti se vstupem ČR do Evropské unie. Pozornost se soustředila na harmonizaci české vízové politiky s politikou ostatních států EU, především při naplňování schengenského systému. V roce 2004 byla též dokončována implementace institutu poskytování konzulární ochrany a pomoci občanům EU.

Komunikace s krajany a jejich podpora byly v roce 2004 jedněmi z klíčových momentů české zahraniční politiky. Aktivita v této oblasti byla soustředěna především na finanční a materiální pomoc Čechům v zahraničí.

K aktuální a přitažlivé prezentaci České republiky v zahraničí přispívalo v roce 2004 svým dlouhodobým působením rozhlasové vysílání do zahraničí stanice Radio Praha (Český rozhlas 7). Jeho cílem je poskytovat kvalifikované a objektivní informace o politickém, ekonomickém, kulturním a společenském vývoji v ČR srozumitelnou a zajímavou formou. Na provoz Radia Praha bylo v roce 2004 vyčleněno ze státního rozpočtu 62 milionů Kč.

Na propagaci ČR se také významně podílela Česká centra (ČC) – příspěvková organizace MZV. V roce 2004 působilo v zahraničí celkem 18 ČC, a to v 15 evropských zemích a 1 ČC v USA. Tato síť je ještě doplněna o Český dům a Obchodně-technické středisko v Moskvě. Koncem roku 2004 bylo rozhodnuto o zřízení ČC v Římě.

Tak jako v předchozích letech, dbalo i v roce 2004 MZV o personální zabezpečení budoucnosti české zahraniční služby. Nedílnou součástí tohoto úsilí byla Diplomatická akademie (DA) MZV ČR, která plnila úkoly vyplývající z Kariérního řádu MZV a poskytovala odborné vzdělání pracovníkům Ministerstva zahraničních věcí ČR v řadě kursů. Rok 2004 se vyznačoval zejména nárůstem mezinárodních aktivit. Pod patronátem DA pokračovala Mezinárodní letní škola EU v Horažďovicích. DA se aktivně účastnila Evropského diplomatického programu a v rámci rozvojové pomoci uspořádala speciální vzdělávací kurzy pro irácké, bulharské, rumunské a chorvatské diplomaty.

Členstvím země v EU výrazně posílila pozice České republiky na mezinárodní scéně, současně se však zvýšily nároky na zahraniční službu. Rok 2004 znamenal pro českou diplomacii vyvrcholení změn souvisejících s vyšší integrací ČR a s posílením její multilaterální dimenze, současně si v souladu se světovými trendy i se zájmy ČR vyžádal další modernizaci systémů zahraniční služby.

I. MNOHOSTRANNÁ SPOLUPRÁCE

1. Česká republika a Evropská unie

Česká republika se 1. 5. 2004 stala spolu s dalšími devíti státy (Estonskem, Kypr, Litvou, Lotyšskem, Maďarskem, Maltou, Polskem, Slovenskem a Slovinskem) členskou zemí Evropské unie. Tento historický okamžik znamená pro ČR nejen završení několikaletého úsilí o integraci do evropských struktur, nýbrž i dokončení reformního procesu po roce 1989.

Plnoprávným členstvím získala ČR zastoupení ve všech unijních institucích. Představitelé ČR se jako rovnocenní partneři účastní zasedání Rad EU, ČR vyslala komisaře do pětadvacetičlenné Evropské komise (EK), ve volbách do Evropského parlamentu (EP) v červnu 2004 bylo zvoleno za ČR 24 poslanců. ČR rovněž získala zastoupení v dalších institucích a poradních orgánech EU: ve Výboru regionů, v Hospodářském a sociálním výboru, u Účetního dvora, Evropského soudního dvora a Soudu prvního stupně a v Evropské centrální bance.

Zástupci ČR s využitím zkušeností z pozorovatelského období se začali aktivně (tzn. s možností hlasování) podílet ve spolupráci s ostatními členskými státy na tvorbě pozic, stanovisek a politik EU. Úspěšné prosazování zájmů ČR klade vysoké nároky na koordinaci všech složek státní správy a na koordinaci státní správy se zájmovými skupinami, občany a v neposlední řadě s Parlamentem ČR.

Česká republika se jako členský stát EU podílela na završení jednání mezivládní konference v podobě přijetí Smlouvy o ústavě pro Evropu a aktivně se účastnila jednání o dalším rozšiřování EU, o novém finančním rámci EU na léta 2007-2013 a o reformě cukerního systému v rámci společné zemědělské politiky EU. Nové členské státy, ale i původních patnáct členských zemí EU, úspěšně prošly zkouškou koherence fungování EU v počtu 25 členů.

Institucionální zajištění členství ČR v orgánech EU

ČR jako členskému státu EU přísluší místo komisaře v Evropské komisi. Po rezignaci kandidáta M. Kužvarta vláda určila jako prvního českého eurokomisaře P. Teličku, který se ujal funkce 1. 5. 2004. V EK pod vedením R. Prodiho vytvořil tandem s irským komisařem

pro zdraví a ochranu spotřebitele D. Byrnem. Po demisi vlády ČR v červnu 2004 došlo ke změně kandidatury na místo člena v nastupující EK. Kandidátem se stal dosavadní předseda vlády V. Špidla. V nové EK s předsedou J. M. D. Barrosem zastává V. Špidla od 22. 11. 2004 portfolio sociální politiky a zaměstnanosti.

ČR obsadila po jednom zástupci u Účetního dvora, Evropského soudního dvora a Soudu prvního stupně. Od okamžiku vstupu je ČR zastoupena rovněž v poradních orgánech EU. Z celkových 317 představitelů regionální a místní samosprávy členských zemí EU je ve Výboru regionů 12 zástupců ČR; početně shodné je zastoupení představitelů hospodářské a sociální sféry členských zemí EU v Hospodářském a sociálním výboru.

Evropský parlament

Volby do Evropského parlamentu (EP) se v ČR konaly ve dnech 11. - 12. 6. 2004. Čeští občané měli poprvé možnost volit své zástupce do této instituce. Z celkového počtu 732 poslanců EP volili občané ČR 24 zástupců. Voleb se zúčastnilo 28,3 % oprávněných voličů. Nejlepšího výsledku dosáhla ODS, druhý největší počet hlasů získali kandidáti KSČM. Čtrnáct českých pravicových poslanců vytvořilo silný klub v největší frakci EP, kterou se stala Evropská strana lidová-Evropští demokraté. Druhou největší frakcí se stala Evropská strana sociálně demokratická; do té se zařadili dva poslanci ČSSD. Šest poslanců KSČM se zapojilo do frakce Sjedenocaná evropská levice. Jeden poslanec je členem klubu Nezávislost/Demokracie a jedna europoslankyně je nezařazena.

Zastupování ČR před soudními orgány Společenství

Vstupem do EU vznikla potřeba zajistit zastupování ČR jednak před soudními orgány Společenství (tj. Soudním dvorem ES a Soudem prvního stupně), jednak v řízeních zahajovaných EK, která jsou vedena proti členskému státu z důvodu porušení závazků vyplývajících z komunitárního práva.

Přípravné práce zastupování ČR před soudními orgány Společenství probíhaly od druhé poloviny roku 2003. Usnesením ze dne 4. 2. 2004 vláda schválila Statut vládního zmocněnce pro zastupování ČR před Soudním dvorem ES a Soudem prvního stupně. Vládním zmocněncem byl v květnu 2004 jmenován T. Boček. Jádrem činnosti vládního zmocněnce

spočívá v posuzování tzv. předběžných otázek a v zastupování ČR v řízeních o porušení Smlouvy.

Tým vládního zmocněnce v ČR působí v rámci odboru komunitárního práva MZV ČR a má pět pracovníků. Vládnímu zmocněnci je nápomocen Výbor vládního zmocněnce, který je meziresortním poradním a konzultačním orgánem. Výbor je složen ze zástupců jednotlivých ústředních orgánů státní správy, v jejichž čele stojí člen vlády, ze zástupce Úřadu Vlády ČR a zástupce ČNB. Prostřednictvím výboru informuje vládní zmocněnec jednotlivé resorty o vývoji případů před soudními orgány Společenství a o vyjádřeních ČR v jednotlivých kauzách, dále jsou na zasedáních Výboru diskutovány otázky týkající se např. problematické transpozice komunitárních předpisů a dalšího směřování soudních orgánů ES.

Od začátku činnosti v květnu 2004 do konce roku 2004 obdržel vládní zmocněnec celkem 425 podání ve 399 řízeních o předběžné otázce. Ve čtyřech případech bylo předloženo písemné vyjádření ČR a v jednom případě se vládní zmocněnec vyjádřil v rámci ústního jednání.

V roce 2004 bylo zahájeno řízení o porušení Smlouvy proti ČR ve 145 případech (ve všech zahájených řízeních se jednalo o porušení tzv. notifikační povinnosti, tedy povinnosti oznamovat EK znění transpozičních předpisů).

V roce 2004 se vládní zmocněnec účastnil a jménem ČR přednesl ústní vyjádření v řízení o výkonu rozhodnutí podle čl. 228 Smlouvy o založení ES (případ Komise vs. Francie) a dále v případě řízení o posudku Soudního dvora ES (posudek 1/03 k Luganské úmluvě o pravomoci a výkonu rozsudků v občanských a obchodních věcech). ČR se z hlediska počtu intervencí před soudními orgány ES řadí spolu s Polskem a Maďarskem k nejaktivnějším z nových členských států.

Angažmá ČR v jednáních o budoucích podobách unijní spolupráce

Smlouva o ústavě pro Evropu

Jednání mezivládní konference o evropské ústavní smlouvě bylo přerušeno v prosinci 2003 kvůli neshodám v některých institucionálních otázkách. Na summitu Evropské rady ve dnech 25.-26. 3. 2004 přijali nejvyšší představitelé států a vlád členských zemí EU závazek

završit jednání o ústavní smlouvě nejpozději v červnu 2004. Počátkem května byla jednání mezivládní konference obnovena; týkala se především sporných institucionálních otázek, jakými byly definice kvalifikované většiny při hlasování v Radě EU, otázka budoucího složení, resp. omezení velikosti EK, stanovení minimálního počtu křesel v EP pro každý členský stát a dopracování konkrétní formy budoucích předsednictví v Radě EU.

Intenzivní jednání za aktivní účasti české diplomacie byla završena na summitu Evropské rady ve dnech 17. - 18. 6. 2004 přijetím Smlouvy o ústavě pro Evropu. V červenci a srpnu proběhla právní a lingvistická redakce finálního textu. Smlouva o ústavě pro Evropu byla podepsána 29. 10. 2004 v Římě. Za ČR ústavní smlouvu podepsali předseda vlády S. Gross a ministr zahraničních věcí C. Svoboda.

Ústavní smlouva předpokládá ratifikaci do dvou let po podpisu. O způsobu ratifikace v ČR nebylo v roce 2004 rozhodnuto; v srpnovém programovém prohlášení české vlády je uveden závazek ratifikovat ústavní smlouvu v referendu. V roce 2004 ústavní smlouvu ratifikovaly parlamentní cestou Litva (11. 11.) a Maďarsko (20. 12.).

Další rozšiřování Evropské unie

Proces rozšiřování EU pokračoval i po přistoupení deseti nových zemí. Česká diplomacie po celou dobu tento proces podporovala a do probíhajících jednání vnášela vlastní předvstupní zkušenosti. Během roku šlo do závěrečné fáze projednávání jednotlivých kapitol v rámci přístupových rozhovorů s Bulharskem a Rumunskem s výhledem možnosti vstupu obou zemí do EU počátkem roku 2007.

Chorvatsko obdrželo v dubnu 2004 kladný posudek EK na svou žádost o členství v EU; v červnu 2004 mu Evropská rada přiznala statut kandidátské země a doporučila stanovit začátek přístupových jednání na jaro 2005.

Nejsložitější debaty se vedly o osudu Turecka, jemuž byl přiznán statut kandidátské země v prosinci 1999. Základem pro vytyčení dalšího postupu ve vztazích EU s Tureckem se stalo doporučení EK z října 2004. Na jeho základě Evropská rada na zasedání ve dnech 16. - 17. 12. 2004 rozhodla, že přístupová jednání s Tureckem budou zahájena 3. 10. 2005 za podmínky pokračujícího plnění kodaňských kritérií. Dále prosincové zasedání Evropské rady potvrdilo završení přístupových jednání s Bulharskem a Rumunskem. V případě Chorvatska odsouhlasila Evropská rada záměr zahájit s ním přístupová jednání dne 17. 3. 2005 v případě,

že se bude realizovat plná spolupráce země s Mezinárodním tribunálem pro válečné zločiny v bývalé Jugoslávii (International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia, ICTY).

Příprava nového finančního rámce EU na léta 2007-2013

ČR se v roce 2004 intenzivně zapojila do jednání o novém finančním rámci EU na léta 2007-2013 (tzv. finanční perspektiva). Pozornost ČR se soustředila na jednání o kohezní politice a strukturálních fondech s vazbou na financování rozvoje venkova a na zemědělské platby. ČR se rovněž aktivně zasazovala o dodržení stanoveného časového harmonogramu pro schválení finanční perspektivy, zahrnujícího dosažení politické dohody do konce června 2005.

Důležitým mezníkem na cestě k přijetí nové finanční perspektivy se staly závěry zasedání Evropské rady v prosinci 2004, které představují únosný kompromis, odrážející složitost a význam projednávané problematiky a momentální rozložení sil mezi tábory zemí s rozdílnými zájmy. V dalším jednání o finanční perspektivě hodlá ČR co nejlépe zužitkovat poznatky o hlavních problémových okruzích, jak jsou identifikovány ve Zprávě o pokroku, zveřejněné na závěr nizozemského předsednictví v prosinci 2004.

ČR a vnitřní trh EU

Přistoupením k EU se ČR stala od 1. 5. 2004 součástí vnitřního trhu EU, umožňujícího volný pohyb zboží, kapitálu, služeb a osob. Vnitřní trh dohromady zahrnuje trhy 28 zemí EU a Evropského hospodářského prostoru (EHP) se 452 mil. obyvatel. Rozšíření vnitřního trhu představuje více příležitostí pro občany i podnikatelskou sféru v EU, a v konečném důsledku urychluje proces odstraňování doposud existujících překážek vnitřního trhu v rámci EU, resp. EHP. Pro ČR zůstává prioritou zlepšení úrovně transpozice směrnic z oblasti vnitřního trhu do národního právního řádu.

Vzájemné obchodní vztahy ČR-EU

Vstupem do EU došlo ke zlepšení podmínek pro zahraniční obchod ČR. V rámci EU se ČR stala zemí s nejrychleji rostoucím zahraničním obchodem. Uvnitř jednotného trhu EU se zejména při získávání zahraničních investic projevuje výhodná centrální geografická poloha ČR jako optimálního distribučního místa pro celou EU. Projevila se také skutečnost, že ČR je důležitou tranzitní zemí. Českým výrobcům dále pomáhá i zrychlené odbavování na

českých hranicích, kde byla odstraněna cla a celní procedury, oběh zboží se zeměmi EU se urychlil a zlevnil, a tím se zvýšila konkurenceschopnost českého zboží. Českému exportu pomáhá i postupné hospodářské oživení v EU. Vysoký růst českého exportu se pozitivně promítá do celkového stavu české ekonomiky.

Ve všech zemích EU a v mnoha dalších zemích registrují české zastupitelské úřady zvýšený zájem o obchodování s ČR. Lze říci, že ČR představuje pro většinu členských států „obchodní prioritu“ mezi novými členskými zeměmi. Nejedná se přitom jen o zájem o český trh, ale i o zájem o umístění investic, výrobní kooperace a spolupráci na třetích trzích.

Vstup ČR do EU napomáhá obchodu s dalšími zeměmi. Na ČR se totiž nyní vztahují výhody pro obchodní výměnu s řadou zemí a s několika integračními uskupeními, s nimiž má EU, jako vlivný subjekt světové ekonomiky, smluvně zajištěny preferenční obchodní vztahy.

Při analýze hospodářských dopadů vstupu ČR do EU lze zdůraznit pozitivní skutečnost, že ČR měla v roce vstupu do EU (přes celkovou pasivní obchodní bilanci se světem v objemu -20,61 mld. Kč) vysoce přebytkovou obchodní bilanci se zeměmi EU (+219,3 mld. Kč), přičemž přebytek obchodní bilance ČR s EU v roce 2004 vzrostl proti roku 2003 o 42 %. Český vývoz do EU rostl v roce 2004 proti roku 2003 rychleji (o 23,3 %) než dovoz z EU do ČR (o 20,5 %).

Podíl zemí EU na českém zahraničním obchodě vzrostl. Zatímco v roce 1993 představoval podíl zemí EU-15 na českém vývozu pouze 52,7 %, nyní již po rozšíření o 10 nových zemí tento podíl v roce 2004 vzrostl na 86,0 % (k zemím EU-15 na 68,3 %). Zvýšil se i podíl zemí EU na českém dovozu z 56,2 % v roce 1993 na dnešních 72,2 % (k zemím EU-15 na 58,6 %).

Příznivá je také struktura českého zahraničního obchodu. Obavy, že ČR bude do EU vyvázet převážně suroviny a polotovary, se nenaplnují. Naopak, nejvíce roste vývoz výrobků z technologicky náročných odvětví, jako jsou např. stroje, elektrická a telekomunikační zařízení, dopravní prostředky nebo průmyslové zboží, tj. zboží s vysokým podílem přidané práce.

ČR a Evropský hospodářský prostor (EHP)

Dohoda o účasti v EHP byla sjednána v návaznosti na Smlouvu o přistoupení k EU jako akt, jehož smluvními stranami jsou všichni stávající členové EHP, Evropské společenství a všech deset států nově přistupujících k EU. Dohoda o EHP sjednocuje 25 členských států EU a tři státy EHP/ESVO (Island, Lichtenštejnsko a Norsko) do jednoho vnitřního trhu, který podléhá stejným základním pravidlům. Přestože k podpisu dohody došlo již v říjnu 2003, v roce 2004 se jí nepodařilo ratifikovat všemi smluvními stranami; od 1. 5. 2004 je proto předběžně prováděna na základě rozhodnutí Rady EU. ČR uložila ratifikační listiny v Generálním sekretariátu Rady dne 10. 6. 2004.

ČR a zemědělská politika EU

ČR se v roce 2004 plně zapojila do procesu reformy Společné zemědělské politiky, kde se zejména aktivně zasazovala v rámci reformy cukerního systému o zachování soběstačnosti v produkci cukru a udržení alespoň omezeného vývozu této komodity. Vyřešení této otázky se budou věnovat další předsednictví v roce 2005. ČR též pozorně sledovala legislativní vývoj u komodity víno, aby nedošlo k poškození národních zájmů. ČR se též aktivně podílela na přípravách a přijetí závěrů k Akčnímu plánu pro ekologické potraviny a zemědělství.

Proces schvalování českých potravinářských zpracovatelských podniků pod dohledem EK v roce 2004 proběhl bez komplikací: byl tak zajištěn souhlas s vývozem produkce do všech členských zemí EU.

ČR se dále podílela na vytváření strategie EU pro rozvoj venkovských oblastí a zvýšení průhlednosti procesu programování rozvoje venkova a usnadnění tvorby programových dokumentů. V souvislosti s Nařízením o rozvoji venkova usiluje ČR o flexibilitu při využívání přidělených finančních prostředků a podporuje inovace v souladu s Lisabonskou strategií.

Využívání fondů EU v ČR

Pro řízení a správu prostředků ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti byly v ČR v roce 2004 ustaveny řídicí instituce, zprostředkující subjekty, platební orgán a platební jednotky, jakož i monitorovací orgány. Vytvořená struktura splňuje podmínky, za nichž EU poskytuje finanční prostředky předkladatelům projektů. První výzvy pro předkládání žádostí o projekty byly vyhlášeny v květnu 2004.

K Fondu soudržnosti (FS) byly do struktur příslušných resortů a institucí organizačně začleněny orgány pro příjem pomoci a současně byly připraveny dokumenty pro řízení využívání fondu dle národní i evropské legislativy. V ČR byly ustaveny Meziresortní řídicí výbor FS, schvalující projekty na národní úrovni, a Monitorovací výbor FS, který navázal na Monitorovací výbor ISPA.

Ke dni 1. 5. 2004 přešly do režimu FS projekty schválené ještě jako projekty předvstupního nástroje ISPA. Koncem roku 2004 bylo v EK v rámci FS schváleno celkem patnáct projektů v celkové výši 458, 9 mil. EUR (cca 14 mld. Kč). Objem schválených prostředků dokazuje, že ČR je schopna připravit dostatek kvalitních projektů. Lze předpokládat, že při dodržení podmínek souvisejících se směrnicí Natura 2000 a při respektování zákona o veřejných zakázkách ČR snadno vyčerpá prostředky z FS tvořící přibližně třetinu všech prostředků alokovaných pro ČR v rámci politiky soudržnosti.

EK formálně udělila ČR dne 8. 12. 2004 akreditaci pro systém EDIS (Extended Decentralized Implementation System), která je podmínkou pro další vyhlašování výběrových řízení na projekty v rámci nástroje předvstupní pomoci PHARE (možnost zadávání nových projektů ČR v rámci PHARE byla pozastavena v srpnu 2004 z důvodu nedostatků v implementačním systému). EDIS přináší nový způsob řízení a realizace programu PHARE, v jehož rámci se odpovědnost za řízení programu plně přesouvá na ČR.

ČR a schengenská spolupráce

Vstupem do EU převzala ČR tzv. schengenské acquis v plném rozsahu s tím, že předpisy byly rozděleny do dvou kategorií podle data jejich implementace. Schengenské acquis kategorie 1 bylo plně implementováno ke dni vstupu ČR do EU; schengenské acquis kategorie 2, které souvisí se zrušením kontrol na vnitřních hranicích, může být použitelné v novém členském státě až na základě rozhodnutí Rady, vydaného po konzultaci s EP, a to

poté, co bude ověřeno, že podmínky pro uplatnění předmětných částí *acquis* byly v tomto novém členském státě splněny. V roce 2004 v ČR probíhala postupná implementace schengenského *acquis* kategorie 2. Žádost ČR o zahájení schengenských evaluací byla vypracována dne 29. 12. 2004: potvrzuje připravenost ČR podrobit se od první poloviny roku 2006 evaluační proceduře týkající se plnění schengenského *acquis* kategorie 2.

ČR a vnější vztahy EU se třetími zeměmi v oblasti prvního a třetího pilíře

Vstupem do EU se ČR stala součástí vnějších vztahů Evropské unie. Společná obchodní politika EU je založena na jednotných zásadách, zejména ohledně celních sazeb, uzavírání celních a obchodních dohod, sjednocování liberalizačních opatření, vývozní politiky a obchodních ochranných opatření. V souvislosti se vstupem do EU uvedla ČR do souladu s právem ES své mezinárodní bilaterální smlouvy se zvláštním důrazem na tzv. preferenční obchodní smlouvy. ČR se na druhou stranu stala součástí bilaterální obchodní relace EU se třetími zeměmi, tj. jak smluv uzavřených ES se třetími zeměmi (např. dohody o textilu, oceli apod.), tak smluv uzavřených ES a jejími členskými státy na jedné straně a třetími zeměmi na straně druhé. ČR přistoupila k těmto smíšeným smlouvám zjednodušenou procedurou pomocí tzv. adaptačních protokolů. Při jednáních o adaptaci těchto smíšených smluv ČR usilovala o maximální zohlednění svých tradičních obchodních toků se třetími zeměmi.

Již jako členský stát se ČR při jednáních v orgánech EU snažila prosadit své obchodně-ekonomické zájmy ve třetích zemích a řešit ve spolupráci s EK případné problémy, které mohly vzniknout podnikatelským subjektům v důsledku změny obchodněpolitického režimu. ČR se aktivně zapojila do probíhajících jednání EU se třetími zeměmi o uzavření nových smíšených smluv, např. jednání EU-Mercosur.

Evropská investiční banka (EIB)

EIB je autonomním orgánem v rámci struktury EU, vytvořeným k financování kapitálových investičních projektů, které naplňují cíle jednotlivých politik EU. Byla zřízena Římskou smlouvou v roce 1958, v ČR EIB působí od roku 1992.

Okamžikem vstupu do EU se ČR stala členem EIB. Členství v EIB znamená pro ČR na jedné straně povinnost uhradit podíl na splatném kapitálu a rezervách EIB (celkově půjde o částku cca 221 mil. EUR, která bude muset být splacena do března 2009); na druhé straně

získala ČR právo podílet se na rozhodování o úvěrové politice a obchodních aktivitách EIB. Novým viceprezidentem EIB, který byl nominován novými členskými zeměmi EU, se stal kandidát ČR I. Pilip.

Od roku 1992 do konce roku 2004 uzavřela EIB v ČR úvěrové smlouvy v celkové hodnotě cca 5,5 mld. EUR, tj. cca 165 mld. Kč, z toho přibližně 53 %, tj. 2,9 mld. EUR (cca 87 mld. Kč), tvořily půjčky na financování funkcí státu. V roce 2004 uzavřela EIB v ČR úvěrové smlouvy v celkové hodnotě cca 541 mil. EUR, tj. cca 16,23 mld. Kč, z toho přímo pro stát v celkové hodnotě cca 450 mil. EUR, tj. cca 13,5 mld. Kč.

ČR a rozvojová politika Evropské unie

V celosvětovém srovnání je Evropské společenství největším poskytovatelem vnější pomoci. Objem rozvojových projektů a humanitární pomoci činí cca 30 mld. EUR ročně, což v globálním měřítku představuje 55 % z celkových dárcovských příspěvků. Hlavní rámec rozvojové politiky EU tvoří mezinárodní závazky, především Deklarace tisíciletí, jejíž cíle zahrnují tzv. rozvojové cíle tisíciletí, bojující zejména proti chudobě a hladu. Významné jsou též další cíle, včetně nastolení míru, bezpečnosti a odzbrojení, ochrany životního prostředí, lidských práv, demokracie a dobré vlády a ochrany zvláště zranitelných skupin lidstva.

ČR od května 2004 plně participuje na jednáních a zasedáních formací EU, která jsou věnována zahraniční rozvojové spolupráci. Významná je nejen účast při formulaci rozvojové politiky a zásad vnější pomoci, ale též při vytváření podmínek pro praktickou realizaci rozvojových projektů členských států EU ve světě. V rámci členských zemí EU jsou mj. uplatňovány principy koordinace, komplementarity a koherence. Zvýšené úsilí je věnováno harmonizaci činností (např. společnému hodnocení potřeb, společným víceletým programům, společným finančním dohodám aj.).

V souladu s dlouhodobými cíli OSN definovala EU v mexickém Monterrey, že do roku 2006 bude každá z členských zemí poskytovat min. 0,33 % HND na oficiální rozvojovou pomoc a že průměrná výše této pomoci v EU dosáhne ke stejnému roku úrovně 0,39 %. V případě nových závazků EU rozhodla Evropská rada v listopadu 2004, že při vyhodnocování budou zohledněny reálné možnosti nových členských zemí. Současná výše oficiální rozvojové pomoci ČR činí 0,108 % HND, tzn. cca 2,8 mld. Kč ročně.

Vybrané návštěvy představitelů ČR v orgánech EU

V měsících před vstupem do EU se v relaci mezi ČR a unijními institucemi zintenzivnily cesty a návštěvy na všech úrovních (oficiální, pracovní, expertní). Po 1. 5. 2004 se frekvence kontaktů upravila v režimu četných pravidelných jednání, pořádaných institucemi EU a předsednickými zeměmi (v první polovině roku 2004 Irskem a ve druhé polovině roku 2004 Nizozemskem), která jsou na nejvyšší politické úrovni rámována zasedáními Evropské rady. Z nejvýznamnějších návštěv českých delegací v orgánech EU v Bruselu vyjímáme:

- 4. 3. 2004 – pracovní návštěva prezidenta V. Klause;
- 23. - 25. 3. 2004 – účast delegace ČR vedené premiérem V. Špidlou na zasedání Evropské rady;
- 10. 5. 2004 – účast předsedy vlády V. Špidly na zasedání 3. kohezního fóra;
- 17. - 18. 6. 2004 – účast delegace ČR vedené premiérem V. Špidlou na zasedání Evropské rady;
- 29. 6. 2004 – účast delegace ČR vedené premiérem V. Špidlou na mimořádném zasedání Evropské rady;
- 5. 10. 2004 – pracovní návštěva předsedy vlády S. Grosse v Bruselu;
- 4. - 5. 11. 2004 – účast delegace ČR vedené premiérem S. Grossem na zasedání Evropské rady;
- 16. - 17. 12. 2004 – účast delegace ČR vedené místopředsedou vlády pro ekonomiku M. Jahnem na zasedání Evropské rady.

Mimo Brusel se nejvyšší představitelé ČR zúčastnili dvou významných shromáždění EU:

- 1. 5. 2004 – účast předsedy vlády V. Špidly na oslavách rozšíření EU v Dublinu;
- 29. 10. 2004 – účast předsedy vlády S. Grosse a ministra zahraničních věcí C. Svobody na podpisu Smlouvy o Ústavě pro Evropu v Římě.

V různých městech předsednických zemí (Irsko, Nizozemsko) se dle tradice uskutečnila řada neformálních ministerských rad s účastí delegací ČR.

Komunikační strategie ČR v unijních záležitostech

Na základě usnesení vlády z března 2004 bylo MZV ČR pověřeno koordinací a dalším metodickým řízením Komunikační strategie ČR. Jedním z úkolů resortu se tak stalo zajišťování dalšího trvalého informačního servisu a postupné přebudování dosavadní sítě regionálních evropských informačních středisek. MZV ČR se současně zapojilo do projektu EK při přípravě jednotné evropské informační sítě Europe Direct, chystané pro léta 2005-2008.

Zatímco v prvních měsících roku 2004 odráželo směřování komunikační strategie potřebu zajistit odpovídající informovanost české veřejnosti o EU, po 1. 5. 2004 se již jednalo o cílené úkoly plynoucí z členství ČR (především volby do EP). Počet přijatých a zodpovězených dotazů na bezplatné informační lince rostl (vrcholu dosáhl v dubnu 2004, kdy bylo přijato 32.873 hovorů). Hojně byl využíván internetový server www.euroskop.cz.

Vstupem ČR do EU se změnila struktura dotazů: obecnější nahradily žádosti o konkrétní informace z působnosti jednotlivých resortů (např. volný pohyb služeb, Operační program průmysl a podnikání, Operační program infrastruktura a možnosti čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů), proto si MZV ČR postupně vybudovalo spolupráci s příslušnými ministerstvy a na internetových stránkách vytvořilo specializované zájmové sekce a diskusní fóra.

Komunikační strategie se kromě zaměření na českou společnost věnovala i prezentaci ČR jako nové členské země EU prostřednictvím aktivit realizovaných zastupitelskými úřady ČR v členských zemích EU.

Česká republika a Společná zahraniční a bezpečnostní politika Evropské unie

Česká republika vnímá své zapojení do Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU (SZBP) jako integrální součást svého členství v EU. Vstupem do EU se ČR začala plně podílet na tvorbě a provádění zahraniční politiky EU, a to na úrovni pracovních skupin, v Politickém a bezpečnostním výboru EU (COPS), ve Výboru stálých představitelů (COREPER) a na schůzkách politických ředitelů a evropských korespondentů. ČR se účastnila zasedání Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy (GAERC), zastoupené na úrovni ministrů zahraničních věcí, neformálních schůzek ministrů zahraničních věcí

(Gymnich) a některých schůzek EU se třetími zeměmi, např. Ruskem, USA či v rámci Euro-středomořského partnerství.

Česká republika se snažila plně a konstruktivně využívat svůj status člena EU na všech výše zmíněných fórech. V pracovních skupinách se ČR podílela na přípravě materiálů pro Radu EU a na výměně informací, v COPS na přípravě stanovisek k aktuálním zahraničněpolitickým otázkám. ČR se spoluúčastnila na přípravě a následné implementaci nástrojů SZBP, kterými jsou deklarace a demarše předsednictví a společné postoje a akce Rady EU. ČR se účastnila spolupráce zastupitelských úřadů členských států EU ve třetích zemích a podílela se na vypracovávání hodnotících, situačních a doporučujících zpráv týkajících se třetích zemí. Intenzivní politický dialog probíhal rovněž na půdě mezinárodních organizací (především OSN, OBSE), kde ČR koordinovala své postoje s pozicemi ostatních členských zemí EU s cílem prosazování unijních politik.

V prosinci 2003 schválila Evropská rada klíčový dokument EU v oblasti SZBP – Evropskou bezpečnostní strategii (EBS), jež formuluje představu EU o bezpečnostních výzvách a jejich řešení. V roce 2004 se EU v rámci implementace EBS zabývala zejména tématy nešíření zbraní hromadného ničení, terorismu a hrozeb regionálních konfliktů. V roce 2004 poskytla EU podporu organizacím, které se zabývají monitorováním zbraní hromadného ničení, zejména pak Mezinárodní agentuře pro atomovou energii, Organizaci pro zákaz chemických zbraní a programům ochrany jaderných lokalit v Rusku. Neméně důležitá pozornost v implementaci EBS byla věnována terorismu jako rostoucí strategické hrozbě pro celou Evropu (což doložil i teroristický úrok v Madridu v březnu 2004).

EU byla již tradičně činná v regionu Blízkého východu. Zvýšenou pozornost v rámci tohoto regionu věnovala ČR problematice blízkovýchodního mírového procesu, Iráku a Íránu. V červnu 2004 byl Evropskou radou schválen dokument Strategické partnerství EU se Středomořím a Blízkým východem, na jehož vzniku se ČR aktivně podílela. Na konferenci ministrů zahraničních věcí Euro-středomořského partnerství v Dublinu v květnu 2004 iniciovala ČR vyhodnocení Barcelonského procesu u příležitosti jeho desátého výročí.

ČR se intenzivně zapojila do vytváření a provádění zahraniční politiky EU vůči zemím východní Evropy, přičemž významné bylo souhrnné strategické hodnocení vztahů EU-Rusko počátkem roku 2004 a příprava konceptů čtyř prostorů vzájemné spolupráce. EU se začala zabývat potřebou zintenzivnění své politiky vůči Moldavsku, což ČR silně podpořila.

Pokračovaly snahy EU o podporu demokratických změn a rozvoje lidských práv v Bělorusku, které však byly nepříznivě ovlivněny průběhem tamních parlamentních voleb a referenda na podzim 2004. Ve vztahu k Ukrajině působila ČR na větší angažovanost EU v demokratickém a bezkonfliktním řešení krizové situace během prezidentských voleb na sklonku roku. ČR rovněž vyslala na volby poměrně početnou skupinu pozorovatelů po linii OBSE a Visegrádské spolupráce.

Předmětem zájmu EU byla rovněž politická a bezpečnostní situace na západním Balkáně. Vojáci Armády ČR (AČR) jsou součástí jednotek KFOR v Kosovu a EUFOR v Bosně a Hercegovině, čeští policisté se účastní mise EUPM v Bosně a Hercegovině a mise EU Proxima ve FYROM. V létě 2004 předložila ČR spolu s Maďarskem, Polskem, Rakouskem, Slovenskem a Slovinskem společné stanovisko k řešení kosovského problému. ČR potvrdila svoji aktivní roli v řešení kosovské otázky.

Pozornost EU byla věnována též jižnímu Kavkazu a Africe. K pokroku došlo v projektu Evropské politiky sousedství (ENP). V květnu 2004 byl prezentován strategický dokument, který shrnuje hlavní cíle projektu; navrhuje mj. začlenění zemí jižního Kavkazu do konceptu ENP. Začlenění zemí, schválené na červnovém zasedání Evropské rady, podporovala také ČR. Spolu se strategickým dokumentem byly prezentovány zprávy k jednotlivým zemím. Evropská rada v prosinci 2004 schválila akční plány pro první skupinu zemí (Izrael, Jordánsko, Maroko, Moldavsko, Palestinu, Tunisko a Ukrajinu).

Členství v EU napomohlo dlouhodobé snaze ČR posílit její asijskou politiku díky vstupu do sdružení ASEM (formálně institucionalizovaný dialog mezi Evropou a Asií, založený v 90. letech) spolu s ostatními novými členskými státy v říjnu 2004. ČR se dlouhodobě angažovala i v evropské politice vůči Barmě/Myanmaru; v rámci ASEM se podařilo prosadit přísnější a efektivnější sankce EU vůči tamnímu autoritativnímu režimu.

Česká republika se poprvé jako členský stát EU zúčastnila summitu EU – Latinská Amerika a Karibik, konaného ve dnech 27. – 28. 5. 2004 v mexické Guadalajaře. Delegaci ČR vedl místopředseda vlády a ministr financí B. Sobotka. Ústřední témata summitu, jimiž byly otázky multilateralismu a sociální koheze, budou v rostoucí míře relevantní i pro ČR jako členu EU i v jejich vztazích ke státům Latinské Ameriky a Karibiku, které patří mezi priority Evropské unie.

Velmi aktivně se ČR podílela i na formování společné politiky EU vůči Kubě. ČR navázala na dlouhodobou podporu disentu na Kubě a při přehodnocování evropské politiky byla jedním z nejvýznamnějších činitelů, když prosazovala neústupnost vůči kubánskému režimu, důraz na lidská práva a podporu kubánské opozice.

Česká republika a evropská bezpečnostní a obranná politika

Evropská bezpečnostní a obranná politika (European Security and Defence Policy, ESDP) představovala v roce 2004 rychle se rozvíjející oblast evropské integrace. Z pohledu ČR zaujímá ESDP významné místo mezi nástroji, které má EU pro své vnější působení k dispozici. Přístup ČR vycházel z předpokladu, že ESDP nemá být vytvářena jako konkurence NATO. Prioritním zájmem ČR v oblasti ESDP proto bylo zachování komplementarity EU k NATO. Nové prvky ESDP se zaměřily na další zlepšování vojenských a civilních kapacit a na rozvíjení schopností operačního nasazení. Z pohledu ČR se jednalo o postup, který vytváří základ efektivní odezvy na současná bezpečnostní rizika. Takový vývoj byl v souladu se směřováním zahraniční politiky ČR.

Hlavní partnerskou organizací EU v oblasti ESDP zůstávalo NATO. Mechanismus „Berlín plus“, obsažený v Rámcové dohodě mezi NATO a EU z roku 2003, tvořil základ spolupráce obou organizací. V roce 2004 se rovněž zintenzivnily kontakty EU a OSN a byly zvažovány nové možnosti jejich spolupráce. Rovněž byly dále rozvíjeny vztahy EU s OBSE. Tematika ESDP se také stala aktivní součástí již probíhající spolupráce EU se Středomořím. Pozornost ESDP byla během roku 2004 rovněž zaměřena na identifikování možností spolupráce s Africkou unií.

Mise ESDP

V oblasti západního Balkánu pokračovala EU v roce 2004 ve dvou policejních misích: v Bosně a Hercegovině (EUPM) a ve FYROM (PROXIMA). Úkolem EUPM, jejíž mandát byl stanoven do konce roku 2005, je monitorovat, napomáhat a kontrolovat fungování místní policie v Bosně a Hercegovině. ČR se na této misi podílela vysláním pěti policistů. Mise PROXIMA, jejíž trvání bylo prodlouženo do konce roku 2005, je obdobně zaměřena na podporu vytváření policejního sboru a konsolidaci vlády práva ve FYROM. ČR se zapojila do této operace vysláním čtyř policistů.

V Bosně a Hercegovině byla v prosinci 2004 zahájena civilně-vojenská mise EU s názvem ALTHEA. Hlavním cílem operace je zajištění stability v zemi a k jejím podpůrným úkolům patří mj. boj proti organizovanému zločinu. Zahájení této dosud nejvýznamnější operace svého druhu pro EU bylo umožněno rozhodnutím istanbulského summitu NATO z června 2004 o ukončení mise SFOR, na jejíž působení navázala. Pro operaci ALTHEA je využíván mechanismus spolupráce s NATO „Berlín plus“. Protože paralelně s misí ALTHEA bude přítomno v Bosně a Hercegovině i NATO, byla mezi oběma organizacemi uzavřena dohoda o sdílení kompetencí při působení v zemi. ČR se na operaci podílí zejména v rámci společné česko-rakouské jednotky. Mandát k účasti ČR v ALTHEA vymezil její zapojení do počtu 90 příslušníků AČR.

První mise EU se zaměřením na podporu právního státu byla zahájena v červenci 2004 v Gruzii pod názvem THEMIS. Tato specializovaná mise, tvořená týmem expertů (bez účasti ČR), je zaměřena na podporu reformy trestního práva a transformace gruzínských státních orgánů činných v této oblasti.

Kapacity ESDP

Významným podkladem pro další rozvoj vojenských kapacit se stal Rámcový cíl pro rok 2010 (Headline Goal 2010), který byl přijat v červnu 2004. EU v něm identifikuje prioritní cíle pro budování svých kapacit, které reflektují nové bezpečnostní prostředí i záměry EBS. Rámcový cíl stanovuje časový plán pro naplnění vytyčených ambicí EU. Jako jeden ze svých hlavních prvků obsahuje závazek k vytvoření sil rychlé reakce EU v podobě bojových uskupení, tzv. „battle groups“, které mají být schopny plného nasazení od roku 2007. Mají být tvořeny samostatnými bojovými uskupeními o síle okolo 1500 mužů, doplněnými příslušnými podpůrnými prvky. Jejich nasazení se předpokládá v návaznosti na žádost OSN na základě hlavy VII Charty.

Koncept tzv. „battle groups“ byl schválen v červnu 2004. Během formování konceptu kladla ČR velký důraz na spolupráci a vzájemnou slučitelnost „battle groups“ se silami rychlé reakce NATO (NATO Response Forces). Politický mandát k zapojení ČR do formování „battle groups“ byl dne 27. 10. 2004 schválen Vládou ČR. V listopadu 2004 v rámci konference k vojenským kapacitám deklarovaly členské země své příspěvky do tohoto konceptu. ČR vedla expertní rozhovory o vytvoření společné „battle group“ se SRN a Rakouskem.

Významný krok ke zlepšování vojenských kapacit EU představovala další jednání o vzniku Agentury pro vývoj obranných schopností, výzkum, akvizice a vyzbrojování, která skončila v červenci 2004. Na podzim 2004 byly realizovány konkrétní kroky, aby instituce mohla pod názvem Evropská obranná agentura zahájit od začátku roku 2005 svou činnost. Agentura koordinuje úsilí členských států v oblasti rozvoje vojenských schopností a měla by se zaměřit na jejich harmonizaci s potřebami EU. K dalším cílům agentury patří podpora spolupráce členských států v oblasti výzkumu a vývoje nových technologií. ČR podpořila vznik Evropské obranné agentury, jejíž zaměření na zlepšování obranných kapacit považuje za přínosné.

V roce 2004 byla rovněž podrobně rozpracována dohoda týkající se oblasti operačních plánovacích kapacit EU, přijatá na zasedání Evropské rady v prosinci 2003. Toto ujednání vytváří modalitu pro provádění operací EU v případě, že není využit mechanismus „Berlín plus“, tj. prostředky a kapacity NATO. EU v tomto případě aktivuje pro plánování své operace buď jedno z vyčleněných národních velitelství, nebo operační centrum, které bude ad hoc vytvořeno. Jeho jádrem je civilně-vojenská plánovací buňka. Rámcová podoba této civilně-vojenské buňky byla schválena v červnu 2004 a konkretizována v prosinci 2004. Z hlediska ČR je přijatá podoba civilně-vojenské plánovací buňky vyhovující.

EU v rámci ESDP dále rozvíjela oblast civilního zvládnutí krizí, která zahrnuje čtyři kvalitativně rozdílné nástroje, použitelné v různých fázích vývoje krizové situace: podporu veřejné správy, policii, posilování právního státu a civilní ochranu obyvatel. V listopadu 2004 byl přijat Rámcový cíl v civilní oblasti (Civilian Headline Goal) pro rok 2008.

2. Česká republika a Organizace Severoatlantické smlouvy (NATO)

Česká republika se i v roce 2004 aktivně podílela na vytváření alianční politiky, přičemž východiskem pro definování pozic ČR byly její politické a bezpečnostní priority a záměry.

Pro NATO byl rok 2004 především rokem konání summitu (Istanbul, 28. – 29. 6. 2004). V kalendáři české zahraniční politiky patřil istanbulský summit mezi události nejvyššího významu. Ačkoliv tematicky nepatřil mezi přelomové, přinesl summit

významné impulzy zejména v oblasti aliančních operací, transformace Aliance a rozvoje schopností sil a prohlubování partnerských vztahů.

ČR v rámci summitu jako jedna z mála aliančních zemí silně akcentovala transatlantickou vazbu a nutnost, aby Aliance neztrácela svůj původní charakter založený na společné obraně.

Jedním z ústředních témat summitu byla pokračující transformace vojenských schopností Aliance. Jednoznačným úspěchem, na němž má nemalý podíl i Česká republika, a to díky své vedoucí roli při výstavbě mnohonárodního praporu ochrany proti zbraním hromadného ničení, je budování sil rychlé reakce NATO (NRF). Ke dni 12. 10. 2004 dosáhly tyto síly jako celek počátečních operačních schopností. V souvislosti s NRF mnoho aliančních zemí řeší otázku větší pružnosti národních legislativně-právních procesů při vysílání jednotek do operací v zahraničí. Česká republika patří k těm zemím, které již uspokojivým způsobem dokázaly otázku procesu vysílání sil do operací v rámci NRF v zahraničí vyřešit.

V souvislosti s měnícím se bezpečnostním prostředím a s novými hrozbami vzrůstá potřeba spolupráce mezi jednotlivými členskými zeměmi NATO při rozpoznávání a analýze potenciálních hrozeb vojenského i nevojenského charakteru a nutnost vzájemného sdílení zpravodajských informací. Česká republika tento trend plně podpořila; spolupráce se spojenci v NATO je ze strany ČR dlouhodobě rozvíjena a prohlubována.

Roste i potřeba schopností Aliance odpovídajícím způsobem reagovat na aktuální bezpečnostní hrozby v podobě mezinárodního terorismu a šíření zbraní hromadného ničení (ZHN). Česká republika pokračovala v realizaci rozhodnutí Pražského summitu NATO k zajištění adekvátních obranných prostředků, kapacit a vojenských sil potřebných ke zvládnutí těchto asymetrických hrozeb. V rámci iniciativy „Pražský závazek ke schopnostem“ přispívá ČR čtrnácti národními závazky, podporujícími specializaci AČR na ochranu proti zbraním hromadného ničení, pasivní sledovací systémy a na vojenské zdravotnictví. Kromě toho je ČR vedoucí zemí v rámci mnohonárodního praporu pro ochranu proti ZHN. Tento prapor jako první jednotka sil rychlé reakce NATO dosáhl v červnu 2004 plných operačních schopností. V roce 2004 zároveň pokračovalo budování Střediska pro obranu proti ZHN (tzv. Centre of Excellence) ve Vyškově.

Mezi klíčová témata summitu NATO konaného v roce 2004 se bezesporu zařadily alianční operace. Hlavní operací mimo tradiční euroatlantickou oblast působení NATO byla

mise ISAF v Afghánistánu. Mise dokázala, že Aliance je schopna se vypořádat i s novým typem operací – s velmi vzdálenými, nákladnými misemi, které mají nejen klasické stabilizační úkoly, ale zahrnují i prvky boje proti terorismu či asistenci při výstavbě státu a jeho ekonomické rekonstrukci.

V průběhu roku 2004 Aliance v Afghánistánu postupně převzala několik Provinčních rekonstrukčních týmů (PRT) a zároveň zahájila budování dalších. V říjnu 2004 Aliance v souvislosti s konáním afghánských prezidentských voleb navýšila svou přítomnost v zemi o 1500 mužů a zároveň vyčlenila část sil rychlé reakce pro případ radikálního zhoršení bezpečnostní situace v jejích průběhu.

ČR se do mise ISAF zapojila vysláním odminovacího odřadu a specialistů pro zabezpečení provozu mezinárodního letiště v Kábulu. V průběhu roku vláda rozhodla o dalším navýšení českého příspěvku v roce 2005. V polovině roku zahájila ČR jednání se Spolkovou republikou Německo o podobě příspěvku AČR do PRT budovaného pod vedením SRN. Vedle mise ISAF se ČR zapojila i do protiteroristické operace Trvalá svoboda na území Afghánistánu vysláním kontingentu 120 vojáků speciálních sil.

Mise KFOR v srbské provincii Kosovo zůstává hlavní alianční operací NATO v euroatlantickém prostoru. V průběhu roku byla zahájena diskuse o přechodu současné struktury sil KFOR na systém úkolových uskupení, což by umožnilo pružnější a efektivnější využívání existujících kapacit.

ČR přispívá ke stabilizaci Kosova jak zahraničněpoliticky v rámci jednání příslušných aliančních výborů, tak i vojensky. Armáda České republiky v Kosovu dlouhodobě udržuje svůj největší zahraniční kontingent v síle přibližně 420 vojáků v rámci společného česko-slovenského praporu KFOR. Český kontingent byl jedním z prvních, kdo na výbuchy násilností v Kosovu v březnu 2004 reagoval doplněním svých schopností o kapacity pro zvládnutí davových nepokojů a zrušením národních omezení (teritoriálních i úkolových).

Alianční mise SFOR v Bosně a Hercegovině byla na základě dohody mezi Aliancí a Evropskou unií dne 2. 12. 2004 předána EU. V období do předání operace zastupovalo ČR v misi SFOR sedm důstojníků, začleněných do velitelství operace. Další přítomnost NATO v Bosně a Hercegovině po uvedeném datu pokračuje v rámci nevelké mise s velitelstvím v Sarajevu. Jejím cílem je pomáhat při reformě obranného sektoru země, podílet se na hledání

osob obviněných z válečných zločinů a přispívat k boji proti terorismu. Na velitelství působí jeden zástupce ČR.

V návaznosti na rozhodnutí Aliance z istanbulského summitu vyhovět žádosti předsedy dočasné irácké vlády A. Alláwího o pomoc NATO při budování a výcviku efektivních bezpečnostních složek se ČR v průběhu roku 2004 zapojila do plánování a přípravy alianční výcvikové mise v Iráku (NTM/I).

Míra zapojení sil a prostředků Armády České republiky do vojenských operací vedených Aliancí v roce 2004 vycházela z politických a bezpečnostních priorit a odpovídala dostupným zdrojům.

Česká republika je zastáncem alianční politiky „otevřených dveří“. Proto i v roce 2004 intenzivně spolupracovala a sdílela své zkušenosti z přístupu a působení v NATO se zeměmi, které o členství usilují. ČR se velmi aktivně účastnila přípravy a realizace dalšího rozšíření Aliance, jehož další etapa byla završena v rámci neformálního zasedání Severoatlantické rady na úrovni ministrů zahraničních věcí dne 2. 4. 2004, kdy proběhla oficiální ceremonie přijetí sedmi nových členských zemí (Bulharska, Estonska, Litvy, Lotyšska, Rumunska, Slovenska a Slovinska) do NATO.

S rozšířením NATO je spojena otázka zajištění vzdušného prostoru těch nových členských zemí, které v současné době nedisponují potřebnými kapacitami. ČR v rámci jednání k této problematice aktivně prosazovala zásadu alianční solidarity a podpořila dočasné řešení v podobě garantování integrity ochrany vzdušného prostoru ze strany Aliance. ČR zároveň akcentovala nutnost spravedlivého sdílení nákladů spojených s ochranou vzdušného prostoru a aktivně se podílela na hledání dlouhodobého řešení této otázky.

Česká republika má jako tradiční zastávce pevných euroatlantických vztahů zájem na dalším posilování spolupráce NATO a EU a na jejich vzájemně se doplňujícím působení v politicko-bezpečnostní oblasti. ČR plně podporuje sdílení schopností NATO s EU v rámci mechanismu „Berlín plus“, komplementaritu budovaných sil rychlé reakce a v neposlední řadě rozšiřování dialogu mezi oběma organizacemi. Za nejhmotatelnější úspěch rozvoje vztahů NATO-EU v roce 2004 ČR považuje úspěšné zahájení operace EU ALTHEA v Bosně a Hercegovině právě s využitím prostředků NATO.

V roce 2004 pokračovala transformace Euroatlantické rady partnerství a programu Partnerství pro mír (EAPC/PfP), zahájená již pražským summitem. Cílem této transformace je větší orientace partnerství na konkrétní problémy a individuálnější přístup k partnerům – ať už k jednotlivým zemím či ke skupinám zemí. Fórum EAPC/PfP je v současné době tvořeno několika skupinami, z nichž každá vyžaduje jiný přístup, má jiná očekávání a je v odlišné ekonomicko-politické situaci: země Kavkazu a Střední Asie; neutrální země - Finsko, Švédsko, Irsko, Rakousko a Švýcarsko; země aspirující na členství v NATO - Chorvatsko, Albánie a Bývalá jugoslávská republika Makedonie (FYROM); Rusko a Ukrajina.

V listopadu 2004 ČR vyzvala k implementaci rozhodnutí Istanbulského summitu o revizi struktury výborů a racionalizaci pracovních postupů EAPC/PfP. ČR mj. navrhla sloučení některých výborů, které řídí práci v jednotlivých oblastech EAPC/PfP.

Jednu z hlavních náplní programu Partnerství pro mír tvořilo v roce 2004 posilování interoperability ozbrojených sil partnerských a aliančních zemí a zapojování partnerských zemí do operací NATO. Aliance si je vědoma přínosu partnerů, a proto jim nabízí zapojování do vybraných iniciativ směřujících ke zlepšování jejich vojenských schopností. Mezi tyto iniciativy patří i možnost zapojit se do budování sil rychlé reakce NATO (NRF) a kapacit v oblasti ochrany proti zbraním hromadného ničení.

V centru české pozornosti jsou i vztahy NATO se Srbskem a Černou Horou (SČH). ČR byla nadále v čele zemí prosazujících co nejrychlejší normalizaci vztahů SČH s Aliancí.

Česká republika podpořila úsilí NATO o širší spolupráci s Ruskou federací, především o pokračování aktivní spolupráce v boji proti terorismu, realizaci obranných reforem, vedení společných mírových a humanitárních operací a koordinaci civilního nouzového plánování. Zároveň však ČR zdůrazňuje nutnost respektování nezávislosti rozhodovacích procesů Aliance a jejích bezpečnostních zájmů.

Těžištěm spolupráce NATO s RF se stává boj s terorismem. Byl přijat Akční plán boje s terorismem, jehož smyslem je koordinovat aktivity dosud roztržité do jednotlivých pracovních skupin. V některých oblastech spolupráce dospěly společné projekty k hmatatelným výsledkům. RF se např. zapojila svými námořními kapacitami do protiteroristické operace ve Středomoří zaměřené na zamezení pašování zbraní hromadného ničení a materiálů zneužitelných teroristy.

V rámci Rady NATO – RF (NRC) Česká republika usilovala o posílení politického dialogu zahrnujícího i ty otázky, k nimž mají členské země NATO a Ruská federace rozdílné přístupy a názory. Za aktivní účasti ČR byla v rámci Aliance řešena i otázka náplně a efektivy práce jednotlivých skupin NRC.

Česká republika a ostatní členské země NATO ocenily ratifikaci adaptované Smlouvy o konvenčních ozbrojených silách v Evropě (AS-KOS) v ruské Státní dumě. Spojenci zároveň zopakovali svou připravenost smlouvu ratifikovat poté, co RF splní své istanbulské závazky z roku 1999 vůči Moldavsku a Gruzii.

Spolupráce NATO s Ukrajinou byla i v roce 2004 zaměřena zejména na plnění Akčního plánu a Ročního cílového plánu z pražského summitu. Důležitou oblastí je spolupráce při realizaci ukrajinské obranné reformy. ČR spolu s ostatními zeměmi NATO oceňuje příspěvek Ukrajiny do aliančních operací v Afghánistánu a na Balkáně a do koaliční operace v Iráku. V souvislosti s demokratickým způsobem řešení vnitropolitické krize na Ukrajině v závěru roku se ČR zařadila mezi země podporující postupné posílení vztahů NATO s Ukrajinou.

Rok 2004 byl spojen i s desátým výročím založení partnerského formátu označovaného jako Středomořský dialog (MeD). V rámci summitu NATO i dalších vrcholných akcí uplynulého roku byl předmětem diskuse především politický význam a praktický potenciál této spolupráce, zejména v souvislosti s hrozbami terorismu a šíření zbraní hromadného ničení. Země Středomořského dialogu projevují o spolupráci s NATO rostoucí zájem, oceňují především individuální dialog a určování rozsahu spolupráce na základě jejich vůle.

Význam Aliance narůstá i v zemích, které nutně nesdílejí její primární poslání. Novým partnerským formátem se tak stala Istanbulská iniciativa spolupráce (ICI), představující nabídku partnerství a spolupráce v bezpečnostní oblasti zemím tzv. širšího Blízkého východu. Iniciativa je otevřená všem zemím regionu. Aktivní zájem o ni dosud projevily především menší země Perského zálivu (Kuvajt, Bahrajn, Katar, Spojené arabské emiráty). ČR podporuje další prohlubování individuálního dialogu s každou zemí MeD/ICI. Prostor pro praktickou spolupráci vidíme především v oblastech boje proti terorismu, výměny zpravodajských informací či rozvoje obranných reforem.

ČR se i v roce 2004 aktivně a úspěšně podílela na formulování zásad veřejné diplomacie NATO. Česká delegace při NATO pokračovala v intenzivních kontaktech s českou i zahraniční veřejností. Rostoucí oblibě se těší každoroční „Den NATO“, zájem je o veřejná vystoupení a interview. Třetím rokem je v provozu webová stránka věnovaná NATO.

Ve druhé polovině roku 2004 probíhaly velmi intenzivní přípravy MZV a zastupitelského úřadu České republiky v Tel Avivu na převzetí funkce Kontaktní ambasády NATO v Izraeli. ZÚ Tel Aviv se tak počínaje 1. 1. 2005 stal hlavní informační spojnici mezi NATO a Izraelem na období let 2005 a 2006.

Stálý představitel ČR v Severoatlantické radě, velvyslanec K. Kovanda, z titulu nejdéle sloužícího stálého představitele (doyena diplomatického sboru) v NATO počátkem roku úspěšně završil proces výběru nového generálního tajemníka NATO, jímž se stal bývalý ministr zahraničních věcí Nizozemska J. de Hoop Scheffer. Dne 18. 3. 2004 nový generální tajemník NATO navštívil Českou republiku. Hlavním cílem jeho cesty bylo seznámení se s vrcholnými představiteli České republiky. V průběhu návštěvy se J. de Hoop Scheffer setkal s prezidentem republiky, předsedou Senátu PČR, předsedou Poslanecké sněmovny PČR, předsedou Vlády ČR, ministrem zahraničních věcí, ministrem obrany a řadou dalších vysokých státních činitelů. Generální tajemník NATO přednesl projev na slavnostním shromáždění u příležitosti pátého výročí vstupu České republiky do NATO.

3. Česká republika a regionální spolupráce

Visegrádská spolupráce

Vstupem všech čtyř visegrádských zemí do EU a přijetím Slovenska do NATO roku 2004 byly naplněny úkoly vytyčené ve Visegrádské deklaraci z roku 1991, tj. především plná integrace do nejdůležitějších euro-atlantických struktur. V průběhu diskusí, které probíhaly za českého předsednictví (2003/2004), všechny účastnické země vyjádřily politickou vůli navázat na pozitivní výsledky dosavadní spolupráce ve formátu V4 a pokračovat v ní i nadále.

Na summitu premiérů v Kroměříži 12. 5. 2004, kde Česká republika předala předsednictví Polsku, byly členskými zeměmi V4 představeny dva nové dokumenty popisující smysl a cíle pokračující spolupráce visegrádských zemí. První z nich - Declaration of Prime

Ministers of the Czech Republic, the Republic of Hungary, the Republic of Poland and the Slovak Republic on cooperation of the Visegrád Group countries after their accession to the European Union - reflektuje změnou situaci, v níž se visegrádské země po naplnění svých integračních ambicí nacházejí, zatímco druhý dokument - Guidelines on Future of Visegrad Cooperation - ve stručných tezích nastiňuje oblasti visegrádské spolupráce a její mechanismy.

Během českého předsednictví se dařilo postupně naplňovat obě základní hesla, s nimiž Česká republika předsednictví přebírala: „Kontinuita a budoucnost.“ Visegrádská skupina pokračovala a bude pokračovat ve všech aktivitách, které se již osvědčily v minulosti, a je do budoucna připravena využívat svého stávajícího potenciálu, umocněného možnostmi vyplývajícími z členství visegrádských zemí v EU a NATO.

Kromě kontinuálně pokračujících meziresortních aktivit nabyly roku 2004 na intenzitě i mezinárodní kontakty V4. Uskutečnila se jednání se Severskou radou. Kontakty s Beneluxem vyvrcholily setkáním premiérů obou regionálních uskupení. Poprvé ve své historii Visegrádská skupina vyslala pozorovatelskou misi na volby do zahraničí. Její pozorovatelé se zúčastnili pozorování prezidentských voleb na Ukrajině.

Mezinárodní visegrádský fond (MVF)

Mezinárodní visegrádský fond je hlavním prostředkem pro rozvoj visegrádské spolupráce na nevládní úrovni a jeho výsledky v roce 2004 opět prokázaly jeho opodstatněnost a praktickou využitelnost. V roce 2004 bylo MVF přeloženo 645 projektů a z toho bylo podpořeno 272 projektů celkovou částkou 2 090 168,- EUR (64 796 000,- Kč).

Dosavadní systém visegrádských grantů byl doplněn o Visegrádské strategické projekty, které jsou zaměřeny na podporu spolupráce v klíčových oblastech.

Pokračoval program tzv. visegrádských stipendií udělovaných postgraduálním studentům ze zemí V4 a nově i z některých zemí východní a jihovýchodní Evropy. V rámci všech forem stipendijních programů požádalo o finanční podporu 100 studentů a pro akademický rok 2004/2005 stipendium obdrželo 35 žadatelů.

Setkání představitelů států Visegrádské skupiny v roce 2004:

- 5.– 6. 2. 2004 – setkání ministrů dopravy v Čejkovicích;
- 2. 3. 2004 – setkání ministrů zemědělství v Brně;

- 5. 3. 2004 – setkání ministrů pro místní rozvoj v Mariánských Lázních;
- 8. 3. 2004 - summit předsedů vlád v Praze;
- 11. - 12. 3. 2004 – summit prezidentů v Košicích;
- 25. 3. 2004 – summit předsedů vlád zemí V4 s předsedy vlád Beneluxu;
- 14. -16. 4. 2004 – setkání ministrů kultury v Krakově;
- 22. - 23. 4. 2004 – setkání ministrů pro místní rozvoj v Budapešti;
- 12. 5. 2004 – oficiální summit předsedů vlád v Kroměříži;
- 20. - 21. 5. 2004 – setkání ministrů životního prostředí v Siofoku;
- 24. 5. 2004 – setkání ministrů obrany v Komorním Hrádku;
- 21. - 22. 6. 2004 – setkání předsedů zahraničních, branně-bezpečnostních a integračních výborů parlamentů ve Varšavě;
- 4. 9. 2004 – setkání ministrů zahraničních věcí v St. Gerlachu;
- 13.– 15.10. 2004 – setkání ministrů spravedlnosti v Krakově;
- 10. - 11.11. 2004 – setkání ministrů kultury v Sarospataku;
- 18. 11. 2004 – setkání ministrů financí V4 + USA ve Varšavě;
- 7. 12. 2004 – setkání ministrů zahraničí v Krakově;
- 8. 12. 2004 – summit předsedů vlád ve Varšavě.

Středoevropská dohoda o volném obchodu (CEFTA)

ČR byla členem tohoto uskupení od jeho založení v roce 1993 až do dne svého vstupu do EU. Až do ukončení členství sledovala a vyhodnocovala ochranná opatření, za která plnila v rámci CEFTA úlohu garanta. Počátkem roku 2004 předala Republika Slovinsko předsednictví ve Společném výboru CEFTA Bulharské republice. Předávací protokol, jehož součástí byl i výčet akcí doporučených k realizaci v roce 2004, byl předložen všem stranám dohody CEFTA k vyjádření. Na jeho základě připravila bulharská strana návrh Plánu aktivit dohody CEFTA pro rok 2004. Návrh byl projednán dne 26. 3. 2004 v Sofii na setkání náměstků ministrů odpovědných ve státech dohody CEFTA za vnější obchodní vztahy. Delegaci ČR vedl náměstek ministra průmyslu a obchodu M. Somol. Dále byly projednány aktuální otázky týkající se provádění dohody CEFTA (informace o rozpisu celních kvót na

rok 2004 s ohledem na vstup pěti států do EU, možnost přístupu k dohodě ze strany Makedonie).

Zvláštní pozornost byla věnována odchodu pěti států (ČR, Maďarska, Polska, Slovenska a Slovinska) do EU k 1. 5. 2004. Pro tyto státy to bylo poslední jednání dohody CEFTA, kterého se zúčastnily. Veškeré legislativní otázky týkající se bezproblémového vystoupení z dohody CEFTA byly vyřešeny již v průběhu roku 2003 prostřednictvím Doplnkové dohody k dohodě CEFTA ze dne 4. 7. 2003, která vstoupila v platnost 25. 2. 2004. Depozitářem dohody CEFTA se stala Bulharská republika (úlohu deponitáře převzala od Polské republiky). Problematiku sledování a vyhodnocování ochranných opatření převzalo od České republiky Rumunsko.

Středoevropská iniciativa (SEI)

Rok 2004 byl pro Středoevropskou iniciativu významný ze dvou důvodů. Především završila patnáct let své existence; její základy byly položeny 18. 11. 1989 na setkání ministrů zahraničních věcí Rakouska, Maďarska, Itálie a Jugoslávie v Budapešti. Druhým důvodem bylo rozšíření Evropské unie o pět současných členských zemí SEI. Po přistoupení České republiky, Polska, Maďarska, Slovenska a Slovinska k Evropské unii je tak již sedm ze sedmnácti členských zemí SEI zároveň členy EU. V této nové konstelaci vyvstaly před SEI nové úkoly a výzvy, které byly předmětem diskusí a vystoupení na vrcholných setkáních předsedů vlád, ministrů zahraničních věcí a politických ředitelů a zabývaly se jimi všechny její pracovní orgány.

Pravidelné setkání ministrů zahraničních věcí se konalo 25. 5. 2004 v Portoroži, krátce po rozšíření EU. V závěrečném dokumentu ministři proto mimo jiné zdůraznili roli SEI jako nástroje předcházení vzniku nových dělicích čar v Evropě a vyjádřili přesvědčení, že rozšíření EU významně posílí politickou stabilitu a hospodářský růst v regionu. Podle ministrů je jasná evropská perspektiva nabídnutá zemím zapojeným do Stabilizačního a asociačního procesu silným impulzem pro posilování demokratických institucí a přijetí

potřebných politických a hospodářských reforem. Delegaci ČR na tomto zasedání vedl státní tajemník ministerstva zahraničních věcí V. Zavázal.

Setkání předsedů vlád ve dnech 25. – 26. 11. 2004 v Portoroži se zúčastnila delegace ČR, vedená ministrem průmyslu a obchodu M. Urbanem. Hlavním tématem setkání byla „Středoevropská iniciativa v rozšířené Evropské unii: nové cesty a perspektivy po patnácti letech regionální spolupráce v rámci SEI“. Vedoucí české delegace ve svém vystoupení zdůraznil zejména nové příležitosti SEI v rozšířené Evropě, zvláště pak v její ekonomické dimenzi a ve spolupráci s dalšími mezinárodními organizacemi a regionálními iniciativami. V rámci hodnocení politického a hospodářského vývoje v regionu se premiéři mimo jiné intenzivně zabývali situací, která vznikla na Ukrajině po druhém kole prezidentských voleb, a předsednictví k této otázce předložilo samostatné prohlášení.

Kromě těchto pravidelných setkání se v roce 2004 uskutečnila i další zasedání na ministerské úrovni, a to setkání ministrů zemědělství (Maribor, 3. 9. 2004), ministrů odpovědných za informační společnost (Maribor, 10. 9. 2004) a ministrů hospodářství (Portorož, 25. 11. 2004).

Pod slovinským předsednictvím se vedle standardních aktivit SEI již plně rozvinuly i aktivity nové, jejichž ideové a organizační základy byly do jisté míry položeny již v předchozím roce: činnost zahájila síť univerzit (CEI University Network), podporující mobilitu studentů a učitelů vysokých škol a realizaci společných studijních programů v oblasti ekonomiky, veřejné správy a komunikací. Podobný cíl má zahájení aktivit vědecko-technické sítě SEI (CEI Science and Technology Network) pod vedením pěti mezinárodních vědeckých center excelence se sídlem v Terstu orientovaných na fyziku, matematiku, bioinženýrství a nové materiály. SEI finančními odměnami přispěla na komercializaci vybraných výsledků výzkumu a založení nových malých podniků. K přenosu transformačního know-how byl založen nový specializovaný program (KEP – Know-how Exchange Programme), podporovaný finančními zdroji SEI. K desátému výročí přijetí Instrumentu SEI pro ochranu práv menšin vydal Výkonný sekretariát ve spolupráci se slovinským předsednictvím sborník dat, informací a legislativy týkající se této problematiky („Minorities and the Central European Initiative“). Ve spolupráci s programem LEED (Local Employment and Economic Development) Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) byla vytvořena nová struktura na podporu místního a regionálního rozvoje (LDN – Local Development Network) v členských zemích SEI.

Celkem se SEI ze svého Fondu spolupráce podílela na financování 66 společných projektů v celkové hodnotě téměř 1 mil. EUR. Dalších 1,2 mil. EUR bylo poskytnuto z italského svěřeneckého fondu při Evropské bance pro obnovu a rozvoj (EBRD) na technickou pomoc a předprojektovou a projektovou přípravu významných - převážně infrastrukturních - akcí.

ČR v rámci spolupráce se SEI uspořádala úspěšný seminář o ekologickém zemědělství (Lednice, 30. 6. – 2. 7. 2004), na kterém mj. vystoupili ministři zemědělství Rakouska a Slovenska, a zapojila se do řady aktivit na úrovni pracovních skupin. Čeští experti oceňují zejména činnost sekce geodézie výboru pro vědy o Zemi v rámci pracovní skupiny pro spolupráci v oblasti vědy a techniky, dále výcvikové kursy a výměnu odborných znalostí v oblasti prevence před krizovými situacemi a civilní ochrany.

Regionální partnerství

Neformální sdružení zemí - Regionální partnerství, jehož členy je šest střeoevropských států (Česká republika, Maďarsko, Polsko, Rakousko, Slovensko a Slovinsko) rozvíjejících spolupráci v oblastech společného zájmu, vzniklo z rakouské iniciativy roku 2001. Česká republika se této iniciativy účastní v míře přiměřené skutečnosti, že její prioritou v oblasti střeoevropské regionální spolupráce je Visegrádská skupina, popřípadě spolupráce ve formátu V4+. Účast v Regionálním partnerství spíše vnímá jako její určitý doplněk. Česká republika je však připravena spolupracovat na všech projektech, jež mají konkrétní obsah a jasný cíl. V tomto kontextu se perspektivní a prospěšnou jeví rozvíjející se spolupráce v oblasti vnitřní bezpečnosti a některé možnosti spolupráce se rýsují v rámci Evropské politiky sousedství.

V rámci tzv. Salcburské skupiny, která rozvíjí spolupráci ministerstev vnitra zemí Regionálního partnerství, se uskutečnilo setkání ministrů vnitra ve dnech 15. - 17. 7. 2004 v Rakousku. Dne 12. 11. 2004 toto fórum, diskutující otázky dalšího rozvoje multidisciplinární spolupráce v bezpečnostních otázkách, pořádala Česká republika.

Ve dnech 24. – 25. 6. 2004 v Praze proběhlo setkání předsedů parlamentů, které bylo věnováno působení národních parlamentů v podmínkách členství zemí Regionálního partnerství v Evropské unii.

Pakt stability pro jihovýchodní Evropu

Pakt stability pro jihovýchodní Evropu (PS) v roce 2004 pokračoval v plnění své úlohy iniciátora a koordinátora projektů mezinárodní pomoci zemím západního Balkánu a Moldavska, která do regionu směřovala především ze zemí Evropské unie, USA, Švýcarska, Norska, Japonska, Kanady a prostřednictvím mezinárodních organizací.

V roce pátého výročí svého založení PS zaznamenal pozitivní změny ve statusu zemí příjemců – Bulharsko a Rumunsko úspěšně ukončily jednání o členství v EU, Chorvatsko bylo zařazeno mezi kandidátské země s příslibem zahájení jednání o členství v roce 2005. Byl tak potvrzen úspěch stabilizačního a asociačního procesu (SAP), rozvinutého v rámci tzv. Soluňského programu, který dává perspektivu členství v Unii všem zemím jihovýchodní Evropy (JVE). Naopak krvavé nepokoje v březnu 2004 v Kosovu ukázaly, že proces stabilizace není zdaleka ještě dokončen.

PS se soustředil především na rozvoj regionální spolupráce mezi zeměmi - příjemci a předávání řízení jednotlivých iniciativ zemím regionu v rámci tzv. „regionálního vlastnictví“, a to ve všech třech pracovních stolech (demokratizace a lidská práva; hospodářská spolupráce, obnova a rozvoj; obrana a bezpečnost). PS jako komplementární nástroj k SAP si vytyčil pro rok 2004 následujících šest hlavních oblastí činnosti: posilování místní demokracie a přeshraniční spolupráce; podpora hromadných sdělovacích prostředků; energetika a další regionální infrastruktura; obchod a investice; boj proti organizovanému zločinu; stabilizace pohybu obyvatelstva (návrat uprchlíků).

Česká republika se aktivně zapojovala do činnosti všech tří pracovních stolů PS a podporovala finančně či expertně jednotlivé projekty. Snažila se využít své komparativní výhody a předávat své zkušenosti získané během přechodu od centrálně plánované ekonomiky s vysoce centralizovaným řízením k tržnímu hospodářství s otevřenou demokratickou veřejnou správou, jakož i z procesu příprav na členství v EU a harmonizace svého právního systému s *acquis communautaires*.

Členství ČR v Unii dále zvýraznilo prioritní postavení regionu JVE v české zahraniční politice, což se promítlo i v prohlášení Vlády ČR ze srpna 2004, v němž se ČR zavázala zapojit se do stabilizačního a asociačního procesu v oblasti Balkánu.

V rámci prvního pracovního stolu pro demokratizaci a lidská práva se ČR soustředila na podporu místní samosprávy. Vzorovým příkladem rozvojové pomoci realizované z úrovně kraje se stala spolupráce mezi Jihomoravským krajem a Šumadijským okruhem v Srbsku. Tento projekt umožnil seznámit představitele místní samosprávy z partnerských měst a obcí Šumadije s řízením regionální samosprávy v demokratické společnosti.

Podobné cíle si kladl čtvrtým rokem pokračující projekt ministerstva vnitra zaměřený na předávání zkušeností s reformou veřejné správy a realizovaný v Srbsku a Černé Hoře.

Ve druhém pracovním stole pro hospodářskou spolupráci, obnovu a rozvoj ČR pokračovala v podpoře energetického sektoru. Česká firma Enviros na základě pověření UNMIK zdárně dokončila projekt vytvoření řídicích struktur pro energetický sektor Kosova, spolufinancovaný částkou 1,6 mil. Kč. Na řádné fungování energetického trhu v Kosovu bylo zaměřeno i školení kosovských regulátorů v listopadu 2004 v ČR.

Česká firma Rosiva v polovině roku 2004 úspěšně zprovoznila internetovou stránku na podporu Athénskému procesu (www.seenergy.org), jehož cílem je vytvoření jednotného trhu s elektrickou energií a plynem v oblasti JVE, modelovaného na trhu v Evropské unii a vzájemně s ním propojeného. Iniciativa PS, kterou česká strana podpořila již ve fázi jejího zrodu, vyvrcholila pod vedením EK v druhé polovině roku 2004 přípravou právně závazné smlouvy o Energetickém společenství.

K naplňování prioritního cíle PS v oblasti obchodu a investic ČR zorganizovala v rámci tzv. „Investičního minima“ ve spolupráci s OECD regionální kulatý stůl na podporu investic v zemích JVE, zahrnující předávání zkušeností z podpory investic a exportu. Rovněž ve spolupráci s OECD zorganizovalo MZV tematický seminář ke kartelovým dohodám pro účastníky ze zemí západního Balkánu.

Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR poskytlo v roce 2004 částku 40 mil. Kč na projekty obnovy v rámci zapojení České republiky do procesu řešení důsledků kosovské krize a hospodářské stabilizace a obnovy JVE.

Ve třetím pracovním stole PS pro otázky obrany a bezpečnosti byla věnována pozornost především problematice boje proti organizovanému zločinu a otázkám migrace a azylu, což potvrdilo i otevření regionálního střediska Iniciativy pro migraci, azyl a uprchlíky (MARRI) ve Skopje. Hlavním úkolem PS v této oblasti je budování efektivního soudního

systemu a institucí na posilování práva, jakož i podpora součinnosti bezpečnostních složek v rámci regionu a ve spolupráci s Interpolem a Europolem.

V roce 2004 se podařilo pokročit v realizaci širšího mezinárodního projektu budování azylové infrastruktury v Bosně a Hercegovině, jehož gestorem je na české straně MV ČR. Český příspěvek je zaměřen na výstavbu azylového zařízení. Již tradičně ČR finančně přispěla na Mezinárodní svěřenecký fond odminování se sídlem v Lublani, tentokrát na projekt v Albánii částkou 1 380 000 Kč. Na úseku 3. pracovního stolu pokračovalo i v roce 2004 sekondování zástupce ČR v Úřadu Zvláštního koordinátora PS v Bruselu pověřeného problematikou malých ručních zbraní a transformace armády a obranného průmyslu.

PS vysoce ocenil předávání českých zkušeností na semináři k ochraně kritické infrastruktury, zorganizovaném Regionálním střediskem pro kontrolu zbrojení, verifikaci a poskytování pomoci (RACVIAC) v Záhřebu, a vyslovil požadavek na pokračování v této aktivitě i v roce 2005.

Úsilí ČR o stabilizaci oblasti Balkánu se dále promítlo v činnosti ČR v orgánech Evropské unie, v Severoatlantické alianci, OBSE a dalších mezinárodních organizací, v rámci bilaterálních styků se zeměmi regionu a předávání zkušeností z přípravy na vstup do EU po linii jednotlivých resortů. K plnění úkolů PS přispívaly v roce 2004 i česká vojenská a policejní angažovanost v Kosovu, BaH a FYROM (bližší popisované v části věnované SZBP a NATO), jakož i poskytovaná rozvojová pomoc.

4. Česká republika a ostatní evropská fóra

Česká republika a Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE)

ČR považuje OBSE za významnou součást evropské bezpečnostní architektury. Podpora její činnosti je jednou ze zahraničněpolitických priorit české vlády. ČR má zájem na tom, aby OBSE byla flexibilní organizací schopnou adaptovat se na aktuální výzvy a úkoly a případně za tímto účelem i inovovat své instrumenty. Trvalým zájmem ČR je, aby OBSE ve všech dimenzích své činnosti (politicko-vojenská, ekonomicko-environmentální a lidská/lidskoprávní) dbala na dodržování přijatých standardů všemi účastnickými státy a dále posílila svou schopnost monitorovat případy jejich porušování a napomáhat nápravě.

ČR se soustavně zasazuje o to, aby OBSE byla schopna pružně čelit starým i novým bezpečnostním hrozbám a rizikům a přizpůsobovat tomu i své nástroje. Roli OBSE spatřuje ČR zejména v předcházení konfliktům a postkonfliktní obnově. ČR podporuje další prohlubování spolupráce euro-atlantických organizací s bezpečnostní dimenzí v souladu s principy Platformy pro kooperativní bezpečnost, schválené na summitu OBSE v Istanbulu v roce 1999. ČR považuje rozšíření NATO a EU proběhlé v roce 2004 za významný stabilizační faktor a posílení OBSE.

V roce 2004 se ČR plně zapojila do spolupráce a koordinace s ostatními členskými zeměmi EU v rámci OBSE, kde členové EU představují téměř polovinu účastnických zemí (25 z 55) a svými příspěvky se podílí přibližně dvěma třetinami na zdrojích OBSE. ČR se aktivně podílela na tvorbě stanovisek EU k obecným otázkám i konkrétním problémům.

ČR je pravidelným hostitelem zasedání Ekonomického fóra OBSE, které se každoročně schází v Praze na úrovni Vysoké rady (Senior Council) a je hlavní událostí OBSE v ekonomické dimenzi v kalendářním roce. ČR vítá úsilí směřující k posilování ekonomické dimenze OBSE a k odpovídajícímu vyvážení všech tří dimenzí OBSE. OBSE sice není ekonomickou organizací, ale nezaměnitelná je její role spočívající v předcházení bezpečnostním rizikům pramenícím z ekonomických a ekologických problémů.

OBSE se ve své politicko-vojenské dimenzi trvale zabývá implementací existujících opatření k posílení důvěry a bezpečnosti, obsažených ve Vídeňském dokumentu 1999, implementací Dokumentu OBSE k ručním a lehkým zbraním a dalších dokumentů, jako jsou např. Kodex chování, Transfer konvenčních zbraní, Globální výměna vojenských informací, podpora plnění Úmluvy o zákazu protipěchotních min atd.

ČR má zájem na ratifikaci adaptované Smlouvy o konvenčních ozbrojených silách v Evropě (S-KOS), neboť ji považuje za jeden z úhelných kamenů evropské bezpečnosti. Dohoda o adaptaci S-KOS je pro ČR významná nejen tím, že odstraňuje blokové pojetí původní smlouvy, ale i tím, že obsahuje ještě kvalitnější systém notifikací a inspekcí, čímž dále zvyšuje transparentnost celého odzbrojovacího režimu. Parlament ČR bude adaptovanou S-KOS (AS-KOS) ratifikovat poté, co Rusko splní politické závazky vůči Gruzii a Moldavsku, přijaté na Závěrečné konferenci OBSE v Istanbulu.

V lidské dimenzi OBSE byly v popředí i nadále otázky nediskriminace a potírání všech jejích forem, dále pak problematika rasismu a antisemitismu.

Významný byl nástup Maďara M. Harasziho na post Představitele OBSE pro svobodu médií.

Ve dnech 4. - 15. 10. 2004 proběhla ve Varšavě Výroční implementační schůzka lidské dimenze OBSE. Jednání se zaměřilo zejména na posilování spolupráce OBSE s ostatními mezinárodními organizacemi. Ústředním motivem byla problematika tolerance v jejích nejrůznějších aspektech.

Dalším významným počinem v oblasti lidské dimenze bylo konání několika fór k problematice netolerance a rasismu. Uskutečnily se Konference o antisemitismu (Berlín, 28. - 29. 4. 2004) a Konference k problematice tolerance a boje proti rasismu, xenofobii a diskriminaci (Brusel, 13. - 14. 9. 2004).

Na tyto konference pak navázalo zvláštní jednání lidské dimenze na téma „Vztah mezi rasovou, xenofobní a antisemitskou propagandou na internetu a rasově motivovanými trestnými činy“ (Paříž, 16. - 17. 6. 2004).

Důležitou oblastí činnosti OBSE v lidské dimenzi nadále zůstalo monitorování volebních procesů. V roce 2004 Úřad pro demokratické instituce a lidská práva (ODIHR) vyslal volební pozorovatele nejen do jihovýchodní Evropy a zemí SNS, ale též na prezidentské volby USA. Podpůrný tým volebních expertů OBSE působil též v Afghánistánu. ČR se aktivně podílela na pozorování voleb v účastnických státech OBSE; celkem se těchto voleb zúčastnilo několik desítek krátkodobých a dlouhodobých pozorovatelů z ČR, řadu volebních aktů monitorovali členové české delegace do Parlamentního shromáždění OBSE. Na opakované druhé kolo prezidentských voleb na Ukrajině v prosinci 2004 vyslala ČR celkem 55 pozorovatelů.

V roce 2004 OBSE zaznamenala pozitivní výsledky svých „polních“ misí, zejména v jihovýchodní Evropě (mj. nadále přispívala k vytváření základních demokratických standardů v Kosovu a posilovala státnost a vládu práva v Bosně a Hercegovině). Celkem OBSE disponuje rozsáhlou sítí 18 dlouhodobých misí na Balkáně a v zemích SNS. V misích OBSE v roce 2004 pracovaly téměř 4000 mezinárodních i místních civilních expertů. ČR pokračovala v aktivním vysílání svých odborníků do těchto misí. Za úspěch pro ČR lze považovat získání postu vedoucího mise OBSE v Albánii (velvyslanec P. Vacek).

Rok 2004 přinesl pouze dílčí posun v urovnání podněsterského konfliktu v Moldavsku. ČR v OBSE vystupovala na podporu posíleného mezinárodního angažmá v řešení podněsterského problému, včetně aktivní role EU, a to i v zajištění budoucí mezinárodní přítomnosti. Klíčovým faktorem úspěchu, z pohledu ČR, zůstává ruská vůle dokončit vojenský odsun ze země a přimět podněsterský režim ke konstruktivnímu postoji.

V roce 2004 nedošlo k zásadnímu vývoji v jednáních o Náhorním Karabachu probíhajících na půdě OBSE mezi Arménií a Ázerbájdžánem ve formátu tzv. Minské skupiny. ČR nadále indikovala připravenost hostit jednání osobních zmocněnců prezidentů obou zemí v Praze.

V ekonomické a environmentální dimenzi OBSE (EED) bylo pro ČR důležité každoroční hostitelství Ekonomického fóra (EF) OBSE, stěžejní akce na vyšší politické úrovni. 12. EF OBSE s tématem: „Nové výzvy pro vytváření institucionálních a lidských kapacit pro ekonomický rozvoj a spolupráci“ se konalo v Praze ve dnech 31. 5. - 4. 6. 2004.

Předsednickou zemí OBSE v roce 2004 bylo Bulharsko. Vyvrcholením jeho předsednictví bylo 12. zasedání Ministerské rady v Sofii (6. - 7. 12. 2004). Delegaci ČR vedl 1. náměstek ministra zahraničních věcí ČR J. Winkler. Rozhodnutím Ministerské rady v Sofii se stalo partnerskou zemí OBSE Mongolsko. Celému jednání dominovala zejména diskuse o reformě OBSE, tzv. zamrzlých konfliktech, volebních standardech a o aktuální situaci na Ukrajině (často zaznívala i kritika běloruského režimu).

Z dokumentů přijatých Ministerskou radou lze uvést prohlášení k Náhornímu Karabachu, vypracované spolupředsedy Minské skupiny OBSE po konzultacích s oběma zaangażovanými zeměmi, a deklaraci k 60. výročí 2. světové války. Důležitým dokumentem pro reformu OBSE je rozhodnutí o vytvoření Panelu eminentních osob k posílení efektivity OBSE. Poté, co eminentní osoby vypracují svou zprávu o stavu OBSE, budou následovat konzultace na vysoké úrovni, z nichž by měla vzejít doporučení pro Ministerskou radu v roce 2005. Přijaty byly i Protiteroristická deklarace, iniciovaná RF/SNS, a tři rozhodnutí v oblasti boje s terorismem (ke zneužívání internetu teroristy, k předávání informací o ztracených/odcizených cestovních dokladech Interpolu, ke zvýšení kontejnerové bezpečnosti). Přijaty byly i Akční plán k podpoře rovnosti pohlaví (koncepční dokument pro Sekretariát OBSE a účastnické státy) a rozhodnutí k Roli generálního tajemníka OBSE.

V politicko-vojenské dimenzi ministři podpořili rozhodnutí v oblasti ručních a lehkých zbraní a konvenční munice. Státy NATO vystoupily s vlastním prohlášením k adaptované Smlouvě o konvenčních ozbrojených silách a istanbulským závazkům. Přijaty byly rozhodnutí ke koncepci pohraniční bezpečnosti a managementu, rozhodnutí k Posílení účinnosti a efektivity Ekonomického fóra, obecný text k boji s korupcí a Rozhodnutí k toleranci a nediskriminaci.

ČR věnuje i nadále velkou pozornost činnosti pražské kanceláře Sekretariátu OBSE. MZV v současné době nabízí bezplatně nové prostory pro kancelář a sekunduje vedoucího této instituce. ČR má zájem na dalším posílení významu kanceláře a prohloubení její činnosti ve prospěch celé organizace, a to jak posílením její funkce jako archivu a konferenčního servisu, tak i její informační role ve vztahu k odborné i laické veřejnosti.

Rada Evropy

Aktivity v politické agendě

Česká republika se na úrovni náměstka ministra zahraničních věcí zúčastnila 114. zasedání nejvyššího výkonného orgánu Rady Evropy (RE), Výboru ministrů (VM), které se uskutečnilo ve Štrasburku ve dnech 12. - 13. 5. 2004. Hlavními body programu byly obsah připravovaného 3. summitu Rady Evropy a reforma Evropské úmluvy o lidských právech.

V průběhu 114. zasedání vystoupil vedoucí české delegace P. Vošalík, náměstek ministra zahraničních věcí ČR pro otázky právní a ekonomické.

Během zasedání Výboru ministrů uskutečnil náměstek ministra pro otázky právní a ekonomické konzultace o rozvojové spolupráci. Jednání se účastnil ředitel sekce pro strategické plánování L. Laurens. Náměstek ministra P. Vošalík v rozhovorech potvrdil, že se Česká republika hodlá podílet na rozvojové pomoci poskytované jiným členskými zeměmi Rady Evropy. Česká republika si jako geografickou prioritu stanovila v souladu se svými dlouhodobými záměry Moldavsko.

Z několika projektů byl nakonec vybrán projekt „Školení o lidských právech pro příslušné pracovníky státní správy v Moldavsku“, který by měl být v budoucnu realizován.

Ve dnech 4. – 6. 10. 2004 v rámci své první návštěvy Rady Evropy (v souvislosti se svým jmenováním do funkce) byl náměstek ministra zahraničí pro věci právní a konzulární P. Svoboda mimo jiné přijat předsedou Evropského soudu pro lidská práva L. Wildhaberem, generálním tajemníkem RE T. Davisem, prezidentem Parlamentního shromáždění P. Schiederem a komisařem pro lidská práva A. G. Roblesem.

Předmětem rozhovoru s generálním tajemníkem T. Davisem byl zejména obsah jednání 3. summitu. Generální tajemník se vyslovil pro to, aby hlavní důraz ve všech aktivitách byl kladen na ochranu lidských práv. Pokud jde o vymezení činností RE ve vztahu k činnostem OBSE a RE, pro RE by měla být ve vztahu k řešení mezistátních a etnických konfliktů klíčová její preventivní funkce; OBSE se vždy zabývala až následnou pomocí. Během setkání předal náměstek generálnímu tajemníkovi RE pozvání k návštěvě České republiky.

Monitoring a aktivity v orgánech Rady Evropy

V květnu 2004 se uskutečnila návštěva předsedkyně monitorovacího výboru Parlamentního shromáždění RE J. Durrieu v České republice. Z této návštěvy byla vypracována zpráva, která byla předložena Parlamentnímu shromáždění RE k projednání. Byro Parlamentního shromáždění Rady Evropy na svém zasedání dne 23. 11. 2004 vzalo na vědomí závěry výboru o ukončení post-monitorovací procedury České republiky Parlamentním shromážděním RE.

V dubnu 2004 proběhla volba nového soudce za Českou republiku do Evropského soudu pro lidská práva. Do funkce byl Parlamentním shromážděním ze tří kandidátů znovuzvolen dosavadní soudce Evropského soudu pro lidská práva K. Jungwiert.

Česká republika byla v průběhu roku 2004, stejně jako v letech předchozích, prostřednictvím expertů státní správy, jakož i akademických institucí, zastoupena v odborných pracovních orgánech RE.

Smluvní aktivity

V průběhu roku 2004 se stala Česká republika smluvní stranou čtyř úmluv a jednu podepsala.

Dne 3. 6. 2004 byla ratifikována Evropská úmluva o krajině z roku 2000 (ETS 176). Cílem Úmluvy je podpora ochrany krajiny, krajinného plánování a evropské spolupráce v této oblasti.

Na plnění Úmluvy, která vstoupila v platnost 1. 3. 2004, budou dohlížet příslušné expertní výbory Rady Evropy.

Dne 19. 3. 2004 byla uložena ratifikační listina k Evropské úmluvě o státním občanství (ETS 166). Úmluva z roku 1997 zakotvuje základní principy týkající se nabývání a pozbývání státního občanství. Jejím cílem je usnadnit nabytí nového občanství a získání zpět občanství dříve pozbytého a dále zabezpečit dodržování procesních pravidel v řízení týkajícím se žádostí o udělení občanství (včetně opravných prostředků). Úmluva pokrývá též situace, kdy se osoba v důsledku státní sukcese ocitne bez státní příslušnosti, případy několikanásobného občanství a otázky spojené s plněním povinné vojenské služby.

V září 2004 byla také ratifikována Úmluva o styku s dětmi (ETS 192). Jedná se o nový smluvní instrument Rady Evropy, který má zajišťovat práva styku rodičů, ale i jiných zainteresovaných osob s dětmi.

Dodatkový protokol k Evropské úmluvě o předávání žádostí o právní pomoc (ETS 179) byl podepsán 19. 3. 2004. Dodatkový protokol doplňuje Evropskou úmluvu o předávání žádostí o právní pomoc z roku 1977. Úmluva je zaměřena na odstranění ekonomických překážek při využívání právní pomoci. Upravuje řízení, v němž osoby trvale žijící v jednom smluvním státě mohou prostřednictvím orgánů tohoto státu požádat o poskytnutí právní pomoci ve věcech občanských, obchodních i správních v jiném smluvním státě.

Cílem Dodatkového protokolu k Úmluvě je zlepšení spolupráce jednotlivých národních orgánů, jejichž prostřednictvím se žádosti o právní pomoc předávají, a rovněž usnadnění komunikace mezi žadateli o právní pomoc a právními zástupci.

Z celkového počtu 194 úmluv je Česká republika smluvní stranou celkem 92 a signatářem 15 úmluv.

2. periodická zpráva k Rámcové úmluvě na ochranu národnostních menšin

Usnesením vlády ze dne 16. 6. 2004 č. 618 schválila Vláda České republiky Druhou periodickou zprávu o plnění zásad stanovených Rámcovou úmluvou o ochraně národnostních menšin. Zpráva, která byla zpracována sekretariátem Rady vlády pro národnostní menšiny, byla v červnu 2004 prostřednictvím Stálé mise České republiky ve Štrasburku předložena Generálnímu tajemníkovi Rady Evropy.

Ve dnech 29. 11. – 2. 12. 2004 navštívila Českou republiku delegace vyslaná Poradním výborem Úmluvy, která se setkala se zástupci Úřadu vlády, Rady vlády pro národnostní menšiny, Rady vlády pro záležitosti romské komunity, jednotlivých resortů, Kanceláře veřejného ochránce práv i nevládních organizací. Při těchto jednáních projednávali delegáti Poradního výboru se všemi zúčastněnými jednotlivé články Zprávy. Během prvních měsíců roku 2005 by Česká republika měla obdržet názor Poradního výboru, v němž budou mimo jiné definovány dílčí problémy, na něž bude třeba se zaměřit v následujícím období.

Podpis dohody o zřízení Informační kanceláře Rady Evropy v Praze

Dne 4. 3. 2004 byla ve Štrasburku podepsána Dohoda mezi Vládou České republiky a Radou Evropy o právním postavení Informační kanceláře Rady Evropy v Praze..

Hlavním účelem sjednání uvedené Dohody bylo formálně potvrdit status Informační kanceláře Rady Evropy jako plnohodnotného zastoupení Rady Evropy v České republice. Jde zejména o zakotvení výsady a imunity, které lze považovat za praktické provedení Všeobecné dohody o výsadách a imunitách Rady Evropy.

Zasedání expertního Výboru Rady Evropy pro vypracování úmluvy o opatřeních proti obchodování s lidmi

Expertní výbor Rady Evropy (CAHTEH) vypracovával v průběhu roku 2004 novou úmluvu zaměřenou zejména na práva obětí obchodování s lidmi. Podrobnější vnitrostátní projednání připravované úmluvy v současné době komplikuje nevyjasněná gesce za problematiku, kterou daná úmluva z velké části pokrývá.

Úmluva zakotvuje nejruznější oprávnění jednotlivců a povinnosti smluvních stran za účelem zamezení obchodu s lidmi. Tato práva na straně jedné a povinnosti na straně druhé mají za cíl jednak napomoci zefektivnění trestního stíhání pachatelů, jednak mají v podstatě charakter sociální a humanitární ve vztahu k obětem této trestné činnosti. Zahrnují poskytování nejruznějších sociálních výhod, jako jsou základní bydlení, lékařská péče či právní poradenství. Úmluva se rovněž podrobně věnuje procesu identifikace obětí obchodování, potvrzuje závazky států konat preventivní aktivity, stanoví opatření v rámci kontroly migrace a zakotvuje v závazné podobě status obětí obchodování, zejména ve vztahu k legalizaci jejich pobytu, k průběhu vyšetřování apod.

Přidanou hodnotou tohoto dokumentu má být zejména vytvoření mechanismu monitorujícího plnění úmluvy ze strany smluvních států, jakož i komplexní přístup zahrnující jak národní, tak nadnárodní formy traffickingu, včetně zvláštních ustanovení zaměřených na pomoc dětským obětem obchodování.

Rada Evropy a problematika terorismu

V rámci zefektivnění boje proti terorismu při současném dodržování lidských práv zahájila Rada Evropy práce na vypracování návrhu Úmluvy o prevenci terorismu Výborem expertů pro terorismus (výborem „CODEXTER“) a přijetí Návrhu pravidel o ochraně obětí teroristických činů Řídícím výborem pro lidská práva.

První zmíněná iniciativa má za účel vyplnit mezery v protiteroristické spolupráci členských států Rady Evropy. Nová úmluva, jejíž návrh by měl být dokončen v první polovině roku 2005, by měla být zaměřena především na nové kroky v oblasti prevence a mezinárodní spolupráce.

Návrh pravidel o ochraně obětí teroristických činů, přijatý Řídícím výborem pro lidská práva, obsahuje mimo jiné pravidla kompenzace obětí teroristických činů, poskytování informací těmto obětem a ochrany jejich soukromí. Jednotlivá obecná pravidla jsou v druhé části dokumentu doplněna konkrétnějšími doporučeními Výboru ministrů nebo rozhodnutími Evropského soudu pro lidská práva.

Rada Evropy dále v závěru roku 2004 zřídila Expertní skupinu pro terorismus a identifikační dokumenty a Expertní skupinu pro pomoc obětem terorismu. Expertní skupiny budou pracovat na zadaných tématech během roku 2005.

5. Česká republika a mezinárodní organizace

Organizace spojených národů (OSN)

Zapojení ČR do aktivit OSN se uskutečňuje prostřednictvím koordinačního mechanismu EU. Především pracovní skupina CONUN, která se v Bruselu schází každý měsíc, formuluje stanoviska EU k otázkám týkajícím se OSN, která jsou následně předsednickou zemí prezentována na jednotlivých fórech této organizace.

Hlavní orgány OSN

58. zasedání Valného shromáždění OSN

V první polovině roku 2004 pokračovalo 58. zasedání Valného shromáždění (VS) OSN, v jehož čele stál ministr zahraničních věcí Svaté Lucie J. Hunte. Jedním z hlavních témat jarní části zasedání byla revitalizace Valného shromáždění, zejména se zaměřením na reorganizaci bodů agendy a jejich zařazení do jednotlivých tematických okruhů. Velká část diskuse, prozatím však bez výsledku, byla věnována možnosti rozdělení podzimní části zasedání VS OSN na dvě části (podzimní a jarní) s cílem rovnoměrnějšího rozdělení projednávání bodů agendy v rámci jednoho zasedání VS.

Dvě obnovená zasedání Pátého výboru (administrativního a rozpočtového) pod vedením stálého představitele ČR, velvyslance H. Kmoníčka, se zabývala problematikou financování mírových operací OSN, komplexní problematikou zajištění bezpečnosti pracovníků a objektů OSN a otázkou lidských zdrojů.

59. zasedání Valného shromáždění OSN

Hlavní (podzimní) část 59. zasedání VS OSN proběhla ve dnech 14. 9. - 23. 12. 2004 za předsednictví bývalého ministra zahraničních věcí Gabonu J. Pinga. Delegaci ČR vedl ministr zahraničních věcí C. Svoboda. Hlavní pozornost zasedání byla věnována otázkám mezinárodního míru a bezpečnosti, mezinárodní ekonomické spolupráci, problematice lidských práv, přípravě zasedání na nejvyšší úrovni v roce 2005 a reformě OSN, zejména v souvislosti s doporučeními Panelu eminentních osob.

Po vstupu do EU k 1. 5. 2004 ČR navázala na již existující zkušenosti z koordinačních jednání v rámci EU. ČR aktivně vystupovala především při projednávání

ekonomické problematiky, lidskoprávních otázek (ČR jako jedna z mála nových členských zemí EU byla zapojena i do lobbovacích kampaní EU vůči ostatním zemím OSN), humanitárních a sociálních otázek, odzbrojení a situace na Blízkém východě, jakož i aktuálních politických otázek nastolených v průběhu zasedání VS.

V roce 2004 se uskutečnilo celkem více než 1 100 koordinačních schůzek EU. ČR se podílela na přípravě, a následně se připojila k cca 200 projevům EU k jednotlivým bodům agendy OSN (plénum, výbory, RB).

Před zahájením všeobecné rozpravy 59. VS OSN se z iniciativy prezidenta Brazílie L. I. da Silvy uskutečnilo setkání hlav států pod názvem "Akce proti hladu a chudobě" (Action Against Hunger and Poverty). K hlavním účastníkům setkání patřili kromě L. I. da Silvy prezidenti Francie a Chile, premiér Španělska a generální tajemník OSN; za ČR se setkání zúčastnil 1. náměstek ministra zahraničních věcí J. Winkler.

Všeobecná rozprava se konala ve dnech 21. - 30. 9. 2004; v této době proběhl i tzv. ministerský týden EU, jehož se zúčastnil 1. náměstek ministra zahraničních věcí J. Winkler. Ministr zahraničních věcí ČR C. Svoboda ve svém projevu ve všeobecné rozpravě představil naši zemi jako nového člena EU, který podporuje priority EU a je zastáncem efektivního multilateralismu, založeného na systému OSN. V projevu byla dále zdůrazněna problematika globálních hrozeb, jimiž jsou zejm. zbraně hromadného ničení, terorismus, regionální konflikty, rozpad států a organizovaný zločin. Jednou z hlavních priorit české zahraniční politiky nadále zůstávají lidská práva, přičemž C. Svoboda jmenovitě kritizoval Barmu/Myanmar, Kubu a Bělorusko za jejich porušování. Nastínil rovněž vizi reformy Rady bezpečnosti a připomněl kandidaturu ČR do RB na období 2008 až 2009.

Podzimní část pléna 59. VS OSN byla z velké části zaměřena na přípravy zhodnocení pokroku plnění cílů Deklarace tisíciletí po pěti letech od jejího přijetí v roce 2000 a na nutnost revitalizace OSN tak, aby byla schopna čelit změněné realitě mezinárodního prostředí.

Diskuse k reformě OSN se během podzimu plně koncentrovala na zprávu Panelu eminentních osob k hrozbám, výzvám a změně, nesoucí název „Bezpečnější svět: naše sdílená odpovědnost“. Hlavním cílem zprávy je představení nové vize kolektivní bezpečnosti pro 21. století. Doporučení nezávislých expertů mají vést ke zvýšení schopnosti mezinárodního společenství reagovat v budoucnu efektivněji na hrozby, které mají své příčiny v chudobě,

devastaci životního prostředí, terorismu, občanských válkách, konfliktech mezi státy, v šíření zbraní hromadného ničení či organizovaném zločinu.

Rada bezpečnosti OSN

Během roku 2004 byly v popředí zájmu Rady bezpečnosti OSN (RB) především situace na Blízkém východě a africké konflikty (Konžská demokratická republika, Súdán, Pobřeží slonoviny, Sierra Leone, Západní Sahara); RB se rovněž intenzivně zabývala situací v Iráku a na Haiti, poněkud stranou zájmu RB v roce 2004 zůstal Afghánistán. V listopadu 2004 se uskutečnilo mimořádné zasedání RB mimo její sídlo v New Yorku - Rada zasedala v Nairobi, kde se zabývala především situací v Súdánu. RB přijala významnou rezoluci č. 1566, kterou byl nově ustaven sekretariát Protiteroristického výboru (CTC) a podstatně rozšířeny jeho pravomoci.

ČR monitorovala v průběhu roku 2004 činnost Rady a aktivně se účastnila příprav vystoupení EU v RB k jednotlivým tématům otevřených zasedání. ČR rovněž předložila CTC v únoru 2004 již čtvrtou zprávu k plnění rezoluce RB č. 1373.

Hospodářská a sociální rada OSN

V rámci Hospodářské a sociální rady (HSR) dále pokračovala intenzivní debata o tom, jakým způsobem posílit roli HSR v systému OSN v těchto oblastech: zvýšení koordinační role HSR, řídicí role HSR vzhledem k funkčním komisím, fondům a programům OSN a funkce HSR jako platformy pro úvodní diskusi o nových problémech. V dubnu 2004 se uskutečnilo pravidelné zasedání HSR se Světovou bankou, IMF, WTO a UNCTAD. ČR v roce 2004 nebyla členem HSR, kandiduje však do HSR na období 2006 – 2008 (volby se uskuteční v roce 2005) a svou cílenou kampaní získala pro svou kandidaturu podporu své regionální skupiny.

Substantivní zasedání HSR se konalo v New Yorku (28. 6. - 23. 7. 2004). Tématem tzv. high-level segmentu byla "Mobilizace zdrojů a vytváření příznivého prostředí k odstranění chudoby v kontextu Akčního programu pro nejméně rozvinuté země pro dekádu 2001-2010". ČR se přihlásila k podílu na odpovědnosti při naplňování rozvojových cílů tisíciletí a politiku Vlády ČR ilustrovala na realizaci preferenční obchodní politiky vůči nejméně rozvinutým zemím a na nárůstu objemu oficiální rozvojové pomoci v posledních letech.

Koordinační segment zasedání měl na programu otázky rovnoprávnosti mužů a žen a jejího prosazování do všech politik a programů OSN. Bylo rovněž provedeno hodnocení stavu řešení této problematiky v různých orgánech systému OSN. V rámci všeobecného segmentu byly na programu jednání sociální a lidskoprávní otázky.

Obnovené 10. zvláštní zasedání Valného shromáždění OSN k Blízkému východu

Ve dnech 16. – 20. 7. 2004 se na žádost palestinské strany uskutečnilo další obnovené 10. mimořádné zvláštní zasedání VS OSN k situaci na Blízkém východě v návaznosti na vydání „Poradního posudku Mezinárodního soudního dvora (MSD) k právním následkům nelegální výstavby zdi na okupovaném palestinském území“, resp. k palestinskému návrhu rezoluce k této otázce.

Kontroverzní návrh rezoluce byl mimo jiné předmětem intenzivního projednávání v rámci EU, která se snažila vyvážit jednotlivé prvky návrhu ve vazbě na celkovou situaci na Blízkém východě. Po složitých jednáních se v dramatickém závěru zasedání EU rozhodla hlasovat pro rezoluci.

Mezinárodní konference OSN

Světový summit o informační společnosti (WSIS) – II. fáze

V roce 2004 se ČR věnovala přípravám na II. fázi Světového summitu o informační společnosti (WSIS), která se bude konat koncem roku 2005 v Tunisu. V souladu se závěry I. fáze summitu (Ženeva, prosinec 2003) byla zahájena příprava závěrečných dokumentů II. fáze. Přípravu summitu v ČR koordinuje ministerstvo informatiky. V rámci národní inventarizace aktivit týkajících se implementace Akčního plánu WSIS bylo v roce 2004 v ČR identifikováno 16 projektů, mj. projekt zaměřený na počítačovou a internetovou gramotnost v Keni, které po zapracování do souhrnné databáze Mezinárodní telekomunikační unie (ITU) budou sloužit pro přípravu summitu v roce 2005.

Odborné organizace systému OSN

Organizace OSN pro průmyslový rozvoj (UNIDO)

UNIDO v roce 2004 usilovala o zapojení do rekonstrukce Iráku, napjatá bezpečnostní situace v Iráku však faktickou angažovanost neumožnila. Zahájení debaty o roli UNIDO v „postkonfliktní rehabilitaci a rekonstrukci“ vedlo k vytvoření širšího konceptu, neomezujícího se pouze na Irák. Důraz na důsledné dodržování mandátu UNIDO byl patrný i v případě „Globálního biotechnologického fóra“, konaného pod hlavičkou UNIDO v chilském Concepciónu na jaře 2004. Zde se UNIDO střetla s rozdílnými přístupy k otázce biotechnologií, které se objevují v různých částech světa, zejm. v USA jako nečlenské zemi UNIDO.

V roce 2004 tak např. pokračovalo zapojení ČR do projektu TEST (transfer environmentálně příhodných technologií v povodí řeky Dunaje), budování centra čistší produkce v Makedonii (ČR v roli hlavního realizátora) a zejm. organizace již druhého výcvikového kurzu v oblasti „předvídaní technologického vývoje“ („Technology Foresight“), který se uskutečnil v Praze počátkem října 2004. Paralelně probíhala jednání s UNIDO a partnerskými zeměmi o možnostech finanční i odborné podpory ČR připravovanému projektu UNIDO na posílení kapacit v oboru čistší produkce v Srbsku a Černé Hoře a rovněž o roli ČR v projektu budování „virtuálního technologického centra“ UNIDO.

Organizace spojených národů pro výživu a zemědělství (FAO)

ČR přistoupila v březnu roce 2004 k nové Mezinárodní smlouvě o rostlinných genetických zdrojích, sjednané na půdě FAO. Mezi novými členy EU si ČR udržela pozici nejvýznamnějšího donora a podařilo se dále posílit zastoupení expertů ČR pracujících v sekretariátu FAO. V listopadu 2004 se 127. zasedání Rady FAO zúčastnil ministr zemědělství J. Palas.

Dobrovolné příspěvky z kapitoly rozvojové spolupráce Ministerstva zemědělství ČR byly opětovně alokovány prostřednictvím společného svěčeneckého fondu; v roce 2004 celkem 5,05 mil. Kč na krytí nákladů výcvikových kurzů a seminářů FAO pořádaných v ČR pro experty ze zemí východní Evropy a krátkodobého uplatnění mladých českých expertů v projektech FAO. Zahájena byla druhá fáze společného projektu ČR a FAO zaměřeného na

udržitelné myslivecké hospodaření v Maroku (v roce 2004 přispěla ČR 1,5 mil. Kč) a v přípravě se nachází další projekt na podporu vietnamského lesnictví. Vedle toho pokračovala realizace dvou projektů technické spolupráce FAO v ČR financovaných z pravidelného rozpočtu FAO a zaměřených na lesnictví a životní prostředí. Prostřednictvím FAO poskytla ČR finanční humanitární pomoc ve výši 1 mil. Kč pro země západní Afriky postižené invazí sarančat.

Světová zdravotnická organizace (WHO)

Významné výsledky v řadě oblastí péče o zdraví přineslo 57. zasedání Světového zdravotnického shromáždění (17. - 22. 5. 2004), které mj. schválilo novou příspěvkovou stupnici, podle níž se podíl ČR na rozpočtu WHO snížil z 0,199% v roce 2004 na 0,183% v roce 2005. Za ČR se zasedání zúčastnil náměstek ministryně zdravotnictví M. Vít. Ve dnech 3. - 4. 5. 2004 se v ČR uskutečnila oficiální návštěva generálního ředitele WHO Jong-wook Lee.

V listopadu proběhlo první kolo jednání o revizi Mezinárodního zdravotního řádu (IHR) z roku 1969. Cílem revize, která by měla být dokončena v roce 2005, je zejména rozšířit aplikaci řádu z několika přesně stanovených nemocí na veškeré události představující „potenciální mimořádné situace mezinárodního dosahu v oblasti veřejného zdraví“ (tato definice by měla pokrýt mj. i zneužití chemických či biologických látek). Státy by měly být povinny takové události notifikovat a poskytnout informace požadované pro poskytnutí potřebné technické pomoci ze strany WHO.

Mezinárodní organizace práce (ILO)

Ve dnech 1.- 17. 6. 2004 se v Ženevě konalo 92. zasedání Mezinárodní konference práce, která je nejvyšším orgánem ILO. Hlavními tématy jednání byly rozvoj lidských zdrojů, podmínky práce v sektoru rybářství a rovnost platových podmínek pro muže a ženy. ČR se aktivně podílela na práci všech výborů i pléna této konference. K řadě bodů jednání byly přijaty rezoluce a doporučení. Pozornost byla rovněž věnována interním otázkám činnosti ILO. Byla upravena příspěvková stupnice ILO v souladu se stupnicí OSN na rok 2005.

ČR se v roce 2004 rovněž zúčastnila jarního a podzimního zasedání Správní rady ILO jako pozorovatel. V průběhu podzimního 291. zasedání Správní rady bylo osm nových členských států EU, včetně ČR, přijato do neformálního prestižního technicko-diskusního

uskupení Industrialized Market Economy Countries (IMEC), sdružujícího 35 států. Koncem roku 2004 ČR oficiálně předložila svou kandidaturu na členství ve Správní radě na období 2005-2008 (volby proběhnou v červnu 2005).

Světová meteorologická organizace (WMO)

Ve dnech 8. – 18. 6. 2004 se v Ženevě konalo 56. zasedání Výkonné rady Světové meteorologické organizace, kam byl po intenzivní diplomatické kampani zvolen počátkem roku 2004 na jedno uvolňované místo zástupce ČR. Výkonná rada je nejvyšším orgánem WMO, řídícím činnost mezi jednotlivými kongresy, které se konají jednou za čtyři roky. Odbornou spoluprací ČR s WMO zajišťuje Český hydrometeorologický ústav.

Mezinárodní organizace pro civilní letectví (ICAO)

Ve dnech 28. 9. – 8. 10. 2004 proběhlo v Montrealu 35. shromáždění Mezinárodní organizace pro civilní letectví. Jedním z nejsledovanějších bodů pořadu jednání byly volby do tří skupin Rady ICAO. Za rotační skupinu států střední Evropy – CERG (ČR, Maďarsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko) kandidovalo Maďarsko, a nahradilo tak po tříletém působení zástupce ČR v Radě. Mezi nejdůležitější body, které bude nutné aplikovat i v ČR, patří ochrana životního prostředí a dopad leteckých emisí na životní prostředí, včetně zavedení poplatků za tyto emise. I v dalších letech bude pokračovat technická a bezpečnostní spolupráce mezi členskými státy (zejména výcvik leteckého personálu), zaměřená na předcházení násilným činům proti letecké infrastruktuře, letadlům, jejich posádkám a cestujícím.

Mezinárodní úřad pro mořské dno (ISA)

Ve dnech 24. 5. – 4. 6. 2004 se v sídle organizace v Kingstonu na Jamajce konalo 10. zasedání Shromáždění členských států a dalších orgánů ISA, které se zabývaly zejména hodnocením činnosti organizace v uplynulém roce a stanovením prioritních úkolů pro následující období. Zmocněnec České republiky v úřadu J. Pařízek, pracovník ministerstva průmyslu a obchodu, na zasedání vykonával funkci předsedy a koordinátora Východoevropské regionální skupiny a člena Rady, nejvyššího výkonného orgánu ISA. Do Rady ISA byl zástupce České republiky, jehož čtyřletý mandát v roce 2004 končil, zvolen

i pro následující období let 2005 – 2008. Zástupce ČR je rovněž členem Finanční komise ISA.

Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO)

V roce 2004 se dále úspěšně rozvíjela spolupráce ČR s UNESCO. Ministryně školství, mládeže a tělovýchovy P. Buzková vedla delegaci ČR na zasedání Mezinárodní konference o výchově (Ženeva, září 2004). Od roku 1993 jsou v rámci konference z iniciativy ČR udělovány Medaile Jana Amose Komenského za mimořádný přínos v oblasti pedagogiky a vzdělávání. V roce 2004 medaili obdrželo celkem 9 laureátů (7 jednotlivců a 2 instituce). Česká republika se též zúčastnila konference ministrů odpovědných za sport (Athény, prosinec 2004).

ČR, která je na období 2003 - 2007 členem Výkonné rady UNESCO, se na 169. a 170. zasedání tohoto orgánu zapojila do přípravy budoucího programu UNESCO a usilovala o další prohloubení reformy organizace a metod její práce.

Čeští zástupci se podíleli na přípravě Úmluvy proti dopingu ve sportu a Úmluvy o ochraně kulturní diverzity, které by měly být definitivně schváleny v říjnu 2005.

Česká republika je zastoupena v Mezinárodním koordinačním výboru na ochranu iráckého kulturního dědictví, jehož ustavující zasedání proběhlo v květnu 2004. Úkolem výboru je koordinovat všechny mezinárodní aktivity směřující k uchování iráckého kulturního dědictví. ČR za tímto účelem poskytla UNESCO dobrovolný finanční příspěvek ve výši 30.000,- USD.

Česká komise pro UNESCO, složená ze zástupců ústředních orgánů a významných vědeckých, kulturních a pedagogických institucí, převzala v roce 2004 záštitu nad 21 akcemi souvisejícími s realizací schváleného programu UNESCO v ČR. Aktivně se Česká komise zapojila do rozvíjení evropské spolupráce, v Praze uspořádala schůzku skupiny středoevropských zemí.

V roce 2004 do sítě přidružených škol UNESCO patřilo celkem 47 českých škol. Jejich aktivity se zaměřovaly na oblast lidských práv, ochrany životního prostředí a mezinárodní spolupráce. Úspěšně se zapojily do mezinárodní soutěže „Mondialogo“, kde se tým školy z Uherského Hradiště umístil ve světové konkurenci na třetím místě.

Sekretariát UNESCO v roce 2004 schválil finanční příspěvek v celkové výši 107.500,- USD na realizaci sedmi projektů v ČR .

ČR má v současné době na Seznamu světového dědictví UNESCO celkem 12 památek. Definitivní rozhodnutí o zápisu "Skalních měst Českého ráje" bylo zatím odloženo, v rámci posuzování nominace „Rybníkářská tradice Třeboňska“ uskutečnilo UNESCO expertní misi do ČR. V závěru roku byla Centru pro světové dědictví předána nominace „Papírna ve Velkých Losinách“.

Programy, fondy a další specializované orgány OSN

Program OSN pro rozvoj (UNDP) a Populační fond OSN (UNFPA)

Rok 2004 byl pro vztahy ČR s UNDP, který je v systému OSN jejím hlavním partnerem v rozvojové spolupráci, přelomový – od roku 2004 je Česká republika čistým dárce do tohoto programu. V průběhu roku 2004 pokračovala intenzivní spolupráce s UNDP zejména ve třech oblastech – podpora UNDP při budování kapacit pro zahraniční rozvojovou spolupráci ČR, jejímž hlavním výstupem je existence Rozvojového střediska při Ústavu mezinárodních vztahů, dále podpora při přípravě strategií udržitelného rozvoje na krajských úrovních a ochrana životního prostředí. Závěrem roku ČR prodloužila s UNDP o další rok dohodu o spolufinancování (Cost-sharing Agreement), jež zakotvuje poskytnutí dobrovolného příspěvku ČR ve výši 15 mil. Kč a jeho čerpání na regionální programy UNDP výhradně s využitím českých expertů.

Společné zasedání Výkonné rady Programu OSN pro rozvoj (UNDP) a Populačního fondu (UNFPA) ve dnech 14. - 23. 6. 2004 navazovalo na vnitřní reorganizaci obou programů, provázenou přízní donorů i členů. Na jednání bylo patrné posílení politické role UNDP v rozvojových zemích i posílení administrátora UNDP v systému OSN. ČR poskytla v roce 2004 UNFPA na jeho aktivity částku 3 mil. Kč jako dobrovolný příspěvek a rovněž dodatečný materiální příspěvek ve výši 1 mil. Kč určený pro UNFPA's Reproductive Health Commodity Fund (500 000 kusů kondomů české výroby k prevenci AIDS v Rumunsku).

Konference OSN o obchodu a rozvoji (UNCTAD)

Nejvýznamnější akcí UNCTAD v roce 2004 bylo 11. zasedání konference (UNCTAD XI), které se uskutečnilo ve dnech 13. - 18. 6. 2004 v brazilském São Paulu. Delegaci České republiky na UNCTAD XI vedl náměstek ministra průmyslu a obchodu M. Somol, který byl zvolen jedním z místopředsedů konference a z toho titulu pracoval v rovněž v byru UNCTAD XI. Výsledný dokument, který byl na UNCTAD XI přijat pod názvem „Dohoda ze São Paula“, bude po následující čtyři roky sloužit jako hlavní strategický dokument pro činnost UNCTAD.

Ve dnech 4. – 15. 10. 2004 proběhlo v Ženevě za účasti zástupců ČR 51. zasedání Rady pro obchod a rozvoj UNCTAD, hlavního orgánu UNCTAD v období mezi zasedáními Konference na ministerské úrovni, které v návaznosti na závěry UNCTAD XI stanovilo zejména konkrétní plán činnosti UNCTAD v následujícím roce. Ve dnech 12. – 28. 7. 2004 uspořádal UNCTAD v Praze ve spolupráci s pražskou Vysokou školou ekonomickou, Ministerstvem zahraničních věcí a Ministerstvem průmyslu a obchodu velmi pozitivně hodnocený kurz pro vládní experty z více než desítky zemí střední a východní Evropy na téma „Klíčové otázky mezinárodní ekonomické agendy“.

Boj proti nadnárodnímu organizovanému zločinu a proti drogám v rámci OSN

„Panel významných osobností“, expertní poradní orgán GT OSN, zařadil ve své zprávě, vydané koncem roku 2004, nadnárodní organizovaný zločin mezi šest klíčových hrozeb současného světa. Nadnárodním organizovaným zločinem se v systému OSN zabývá Úřad proti drogám a zločinu (UNODC) ve Vídni. UNODC vyvíjí aktivity v rámci šesti tzv. globálních programů: boje proti drogám, proti obchodu s lidmi, proti praní špinavých peněz, proti korupci, proti nadnárodnímu organizovanému zločinu a proti terorismu. Sekretariát UNODC řídí Program OSN pro kontrolu drog (UNDCP). Jedna součást UNODC, oddělení prevence terorismu, zprostředkovává poskytování technické spolupráce zemím při implementaci dvanácti protiteroristických úmluv OSN. UNODC rovněž zajišťuje činnost dvou komisí, v nichž jsou zastoupeny členské země zvolené na půdě Hospodářské a sociální rady OSN (Komise pro narkotika - CND, Komise pro prevenci zločinu a trestní spravedlnost - CCPCJ), a expertního orgánu dohlížejícího na dodržování tří protidrogových úmluv OSN (Mezinárodní rada pro kontrolu narkotik – INCB).

Poté, co v roce 2003 vstoupila v platnost Úmluva OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu („TOC úmluva“), bylo do Vídně v termínu 28. 6. – 9. 7. 2004 svoláno 1. zasedání Konference smluvních stran. ČR se 1. zasedání Konference smluvních stran TOC úmluvy zúčastnila v roli pozorovatele/signatáře, neboť tuto úmluvu včas neratifikovala. Ratifikaci zatím brání absence institutu trestní odpovědnosti právnických osob, která je řešena v rámci novelizace trestního zákona a předpisů souvisejících.

ČR se od 1. 1. 2004 vůbec poprvé od založení CCPCJ v 1. polovině 90. let stala jejím voleným členem (na čtyřleté funkční období) a ihned od uvedeného data předsedala jejímu 13. zasedání. Jeho substantivní část proběhla v květnu 2004, kde kromě výkonu předsednické funkce měla ČR i jednoho zástupce v tematické debatě (k dopadům obchodování s lidmi na obecný rozvoj). Výrazem angažovanosti ČR při potlačování obchodu s lidmi bylo i zdárné dokončení (v květnu 2004) česko-polsko-slovenského projektu proti obchodování se ženami v příhraničních oblastech, realizovaného pod hlavičkou UNODC. Kromě toho ČR finančně podpořila triangulární (Švédsko-ČR-Moldavsko) projekt UNODC stejného zaměření v Moldavsku a počítá s vlastním meritorním vkladem v roli hlavního realizátora.

Ke dni 31. 12. 2003 skončilo nepřetržité členství ČR v CND od roku 1993. ČR však měla i v roce 2004 příležitost ovlivňovat dění na půdě CND prostřednictvím koordinačního mechanismu EU. V roce 2004 ČR opět přispěla finančně na jeden z protidrogových projektů UNODC v Tádžikistánu s konkrétním zaměřením na posílení ochrany tádžicko-afghánské hranice proti pronikání afghánského opia (a zejm. heroínu, který odtud putuje dále do Evropy) a proti nelegálnímu pohybu osob potenciálně napojených na organizovaný zločin a teroristické sítě.

Výbor OSN pro mírové využívání kosmického prostoru (COPUOS)

V roce 2004 vyvrcholila v rámci Výboru OSN pro mírové využívání kosmického prostoru (COPUOS) průběžná a systematická příprava na hodnocení implementace závěrů mezinárodní konference UNISPACE III po pěti letech. Hodnocení proběhlo v říjnu na půdě 59. VS OSN ve formátu zasedání „UNISPACE III + 5“ na vysoké úrovni. ČR se podílela na přípravě hodnotící zprávy pro zmíněné zasedání, konkrétně byla zapojena do činnosti několika „akčních týmů“, z nichž k nejdůležitějším patřil tým věnující se přírodním katastrofám. Jedním z klíčových doporučení tohoto týmu je vytvoření mechanismu, který by využíval dílčích produktů ostatních mezinárodních orgánů a organizací činných i v oblasti

omezování přírodních katastrof a integroval je do jednotného systému s přístupem „on-line“ pro zainteresované státy.

Program OSN pro dobrovolníky (UNV)

Svoji podporu dobrovolnickým aktivitám v systému OSN projevila ČR financováním účasti čtyř českých dobrovolníků v rámci rozvojových priorit ČR na Ukrajině, v Kosovu a Jemenu a dalších 17 dobrovolníků, kteří se zúčastnili misí OSN v Kosovu, Afghánistánu, Trinidadu, Sierra Leone, Kongu a Libérii. ČR rovněž financuje činnost Národního kontaktního místa pro dobrovolníky OSN v ČR.

Komise OSN pro sociální rozvoj (CSocD)

Ve dnech 4. - 13. 2. 2004 a dne 20. 2. 2004 proběhla v New Yorku obnovená část 42. zasedání Komise pro sociální rozvoj. ČR jako člen této Komise zastávala kromě národní pozice též funkci místopředsedy v byru za regionální skupinu VERS. Komise přijala konsensem tzv. „schválené závěry“ k hlavnímu tématu „Zefektivňování veřejného sektoru“ (jednání facilitovala ČR) a čtyři další rezoluce k dílčím tématům.

Komise OSN pro udržitelný rozvoj (CSD)

Ve dnech 19. – 30. 4. 2004 se v New Yorku konalo 12. zasedání CSD, které zahájilo dvouletý cyklus své práce projednáváním tří klíčových oblastí z tzv. rozvojových cílů tisíciletí – vody, sanitace a lidských sídel. Zasedání se zúčastnila delegace ČR, vedená místopředsedou vlády P. Marešem, který v plénu vystoupil s projevem zaměřeným na udržitelné hospodaření s vodou.

Fórum OSN o lesích (UNFF)

Ve dnech 3. – 14. 5. 2004 se v Ženevě konalo 4. zasedání UNFF za účasti zástupců ČR. Na programu byly posouzení realizace akčního plánu na ochranu lesů a diskuse o kritériích a indikátorech pro udržitelné lesní hospodaření a o financování a přenosu technologií pro zachování lesů pro potřeby současných a budoucích generací. V průběhu roku se rozběhla práce tří ad-hoc skupin, které se věnují specifickým otázkám v období mezi jednotlivými zasedáními UNFF. Zástupce ČR pracuje v expertní skupině pro monitoring, hodnocení a podávání zpráv.

Statistická komise OSN

Česká republika v roce 2004 pokračovala prostřednictvím Českého statistického úřadu v aktivním zapojení do činnosti Komise a úspěšně završila dvě po sobě jdoucí čtyřletá období svého členství. Komise projednávala strategické záměry pro další rozvoj statistiky v celosvětovém měřítku s výrazným zaměřením na problematiku cenů obyvatelstva a sociálních a ekonomických statistik. Předmětem jednání byly rovněž otázky aplikace fundamentálních principů oficiální statistiky, otázky statistického monitorování realizace Rozvojových cílů tisíciletí a s tím související budování potřebné statistické kapacity a asistence mezinárodní komunity rozvojovým zemím. Delegace ČR se ve vystoupeních zaměřila mimo jiného na problematiku sociálních statistik, a to z hlediska zaměření dalšího postupu při účelném využívání prostředků pro specifické cíle namísto organizace velkého fóra sociálních statistik, na problematiku klasifikací a na uplatňování základních principů oficiálních statistik a jejich širšího sdílení mezi mezinárodními organizacemi.

Evropská hospodářská komise OSN (EHK)

V roce 2004 EHK pokračovala v naplňování svého mandátu regionální ekonomické organizace OSN. Ve dnech 24. - 26. 2. 2004 se v Ženevě konalo 59. výroční plenární zasedání, jehož se zúčastnila delegace ČR. ČR je v EHK vnímána jako aktivní členský stát, experti ČR jsou zapojeni v 56 orgánech a pracovních skupinách Komise. Další činnost EHK v roce 2004 se zaměřila na oblast technické spolupráce. Pokračovalo rovněž úsilí o reformu a zefektivnění činnosti EHK. Důležitým mezníkem v probíhajícím vnitřním reformním procesu bylo v roce 2004 zahájení přípravy Zprávy o stavu EHK. Značná pozornost byla během roku 2004 věnována spolupráci EHK s Organizací pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE). Při příležitosti konání 12. Ekonomického fóra OBSE v Praze, jehož je ČR organizátorem, navštívila ČR výkonná tajemnice EHK B. Schmögnerová (31. 5. 2004), která jednala s představiteli hlavních resortů zapojených do spolupráce ČR s EHK.

Ostatní

I v roce 2004 pokračovala donorská aktivita ČR do Světového potravinového programu OSN (WFP). ČR věnovala 2,58 mil. Kč pro balkánskou operaci WFP (239 t pšeničné mouky z ČR pro Albánii). ČR rovněž poskytla dobrovolný finanční příspěvek do Společného programu OSN pro boj s AIDS (UNAIDS). ČR tradičně poskytuje dobrovolné finanční příspěvky fondu UNICEF, který v roce 2004 činil 6 mil. Kč. ČR i nadále aktivně

působila v řídicích orgánech řady fondů a programů OSN – Programu OSN pro životní prostředí OSN (UNEP), Institutu OSN pro vzdělávání a výzkum (UNITAR) a v Koordinační radě UNAIDS. Na zasedání ECOSOC v květnu 2004 byla ČR zvolena na čtyři roky do Řídící rady Programu OSN pro lidská sídla (UN-HABITAT).

ČR a mezinárodní organizace

Česká republika a světová ekonomika

Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD)

Specifické přínosy členství v OECD pro ČR zůstávají významné i po vstupu do Evropské unie (tj. hledání a koordinace postupů v aktuálních globálních otázkách, členská základna zahrnující i mimoevropské vyspělé země, kvalitní statistiky a obsahově originální analýzy aj.), což mj. konstatovala „Zpráva o spolupráci České republiky s Organizací pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD) z hlediska přípravy na členství v Evropské unii (EU)“, kterou vláda ČR vzala na vědomí svým usnesením č. 26/2004.

V průběhu roku 2004 orgány státní správy ČR a Česká národní banka (ČNB) s OECD aktivně spolupracovaly. V první polovině roku 2004 se kromě pravidelného ministerského zasedání Rady OECD uskutečnilo také několik zasedání pracovních orgánů OECD na úrovni ministrů, jichž se účastnily delegace věcně příslušných rezortů.

V říjnu 2004 byl ve Výboru OECD pro ekonomické přehledy projednán „Ekonomický přehled ČR 2004“. Hlavní doporučení OECD pro ČR se týkala fiskální konsolidace, včetně reformy důchodového systému a zdravotnictví, plnění kritérií pro vstup do eurozóny, vytvoření příznivějších podmínek pro podnikání a zlepšení fungování trhu práce. Ekonomický přehled dále obsahuje kapitolu věnovanou migraci a část hodnotící ČR z hlediska udržitelného rozvoje se zaměřením na emise skleníkových plynů, znečištění ovzduší a udržitelnost penzijních příjmů.

V roce 2004 započala příprava přehledů environmentální politiky a energetické politiky ČR a proběhly příslušné mise OECD do ČR. Na podzim 2004 OECD vydala studii o stárnutí populace a politice zaměstnanosti v ČR. Další informace o hospodářském a sociálním vývoji ČR jsou obsaženy v řadě srovnávacích studií OECD zahrnujících všechny členské země, z nichž jmenujme alespoň výsledky mezinárodního hodnocení studentů PISA

2003, uveřejněné v prosinci 2004, studii o zdrojích ekonomického růstu či nový pravidelný přehled o strukturálních aspektech hospodářské politiky.

ČR se aktivně zapojila do spolupráce OECD s nečleny, v jejímž rámci byly na MZV uspořádány dvě akce. Semináře k posilování obchodních a investičních vazeb mezi Českou republikou a jihovýchodní Evropou ve dnech 14. -15. 10. 2004 se zúčastnili představitelé agentur na podporu podnikání a investic z osmi zemí jihovýchodní Evropy i zástupci českých podniků. Druhý seminář, k problematice kartelových dohod v hospodářské soutěži, který OECD uspořádala ve spolupráci s Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže ČR (ÚOHS) a MZV ve dnech 6. – 7. 12. 2004, byl určen pro zástupce institucí zabývajících se problematikou ochrany hospodářské soutěže, opět především z jihovýchodní Evropy. ČR pokračovala i v zapojení do přípravy Hlubkového hodnocení regulačních mechanismů v Ruské federaci a v podpoře implementace Strategie životního prostředí pro východní Evropu, Kavkaz a Střední Asii. Dobrovolné finanční příspěvky ČR na spolupráci OECD s nečleny v roce 2004 dosáhly celkové výše 90 tis. EUR (cca 2 880 tis. Kč). ČR rovněž podpořila částkou 60 tis. EUR (cca 1 920 tis. Kč) pokračování aktivit OECD v rámci horizontálního projektu OECD k udržitelnému rozvoji.

MZV plnilo svoji koordinační roli prostřednictvím Pracovní skupiny pro spolupráci s OECD, jejímiž členy jsou zástupci všech ústředních orgánů státní správy zapojených do činnosti OECD. Pracovní skupina se v průběhu roku 2004 zaměřila na přípravu významných zasedání OECD, na přípravu materiálu pro jednání Vlády ČR o instrumentech přijatých OECD v roce 2004 a na výhled poskytování dobrovolných příspěvků na činnost OECD v dalších letech.

Spolupráci s OECD koordinuje MZV i v mezinárodním měřítku; v březnu 2004 uspořádalo konzultace koordinátorů pro spolupráci s OECD zemí V4. ČR se rovněž účastní unijní koordinace v Paříži.

Návštěvy představitelů České republiky v orgánech OECD:

- 29. - 30. 1. 2004 - účast ministryně školství, mládeže a tělovýchovy P. Buzkové na ministerském zasedání Výboru OECD pro vědeckotechnickou politiku;
- 18. - 19. 3. 2004 - účast delegace ČR, vedené náměstkem ministryně školství, mládeže a tělovýchovy J. Müllnerem, na ministerském zasedání Výboru OECD pro vzdělávání;

- 15. - 16. 4. 2004 - účast delegace ČR na zasedání Výboru OECD pro rozvojovou spolupráci na vysoké úrovni;
- 20. - 21. 4. 2004 - účast delegace ČR na ministerském zasedání Výboru OECD pro politiku životního prostředí;
- 13. - 14. 5. 2004 - účast delegace ČR na pravidelném zasedání ministerské Rady OECD a souběžném zasedání ministrů zdravotnictví a konference Forum OECD;
- 3. - 5. 7. 2004 - účast delegace ČR, vedené náměstkem ministra průmyslu a obchodu M. Somolem, na druhé ministerské konferenci o malých a středních podnicích v Istanbulu;
- 11.10. 2004 – účast delegace ČR, vedené náměstkem ministra financí T. Prouzou, na projednání českého ekonomického přehledu;
- 11. - 13. 11. 2004 - účast delegace ČR, vedené předsedou ČSÚ J. Fischerem, na Světovém fóru OECD ke klíčovým statistickým ukazatelům, Palermo (OECD World Forum on Key Indicators).

Návštěvy představitelů OECD v České republice:

- 22. - 24. 3. 2004 - návštěva zástupce generálního tajemníka OECD R. Hecklingera v ČR u příležitosti konference Evropské bankovní a finanční fórum;
- 18. - 20. 4. 2004 - návštěva hlavního ekonoma OECD J.-Ph. Cotise;
- 26. - 29. 10. 2004 - návštěva zástupce generálního tajemníka OECD H. Schlögl.

Světová obchodní organizace (WTO)

Po vstupu do EU zůstala ČR i nadále členským státem WTO. Vzhledem ke kompetencím Evropské komise v oblasti obchodu však již ČR nevystupuje ve WTO samostatně, ale spolupracuje při zpracování společných stanovisek, ať už v Bruselu ve Výboru 133 EU a dalších pracovních orgánech Rady EU a EK, nebo v Ženevě při koordinačních jednáních před nebo v průběhu zasedání pracovních orgánů WTO.

Po neúspěchu V. Konference ministrů v Cancúnu v roce 2003 se ani do konce roku 2003 nepodařilo sjednat modalitu pro další postup v jednání o Rozvojové agendě z Dauhá (DDA). Proto se tento úkol stal základním cílem WTO v 1. polovině roku 2004 tak, aby mnohostranná jednání mohla plnohodnotně pokračovat.

Česká republika se aktivně účastnila procesu reflexe cancúnských událostí a vypracování postupů pro další možný vývoj, který probíhal v rámci Evropské unie na přelomu let 2003/2004. První polovina roku 2004 pak byla věnována ve WTO intenzivním jednáním především mezi hlavními partnery s cílem dosáhnout shody na modalitách. Klíčovým se ukázalo být zemědělství, kterému byla věnována největší pozornost.

Na prodlouženém zasedání Generální rady WTO v závěru července 2004 se podařilo dospět ke shodě a přijmout tzv. „Pracovní program z Dauhá“ (DDA). Bylo přitom zřejmé, že nepřijetí takového dokumentu by mohlo vážně ohrozit další práce na DDA. I když dokument není tak podrobný, jak se očekávalo v Cancúnu, je dobrým základem dalšího postupu. Nejpodrobněji je řešen postup agrární reformy, dokument však obsahuje i zásady pro oblast obchodu s nezemědělským zbožím a se službami, vytvořil předpoklady pro zahájení v oblasti usnadňování obchodu a v úvodní části se dotýká všech agend DDA. Rozhodnutí Generální rady je politickým závazkem všech členů, vyžaduje však rozpracování detailnějších modalit.

Tento proces by měl být završen do VI. Konference ministrů WTO, která se uskuteční v prosinci 2005 v Hongkongu, jak rovněž rozhodla Generální rada WTO. Na základě přijatého rozhodnutí byly zahájeny a do konce roku 2004 vedeny intenzivní práce v rámci DDA, jichž se aktivně účastní i zástupci České republiky, nyní již formou prosazování svých zájmů při formulování společných přístupů EU.

Mezinárodní měnový fond (MMF)

ČR je členem MMF ode dne svého vzniku, tj. od 1. 1. 1993. Nejvyšším orgánem MMF je Rada guvernérů. Guvernérem MMF za ČR je guvernér ČNB Z. Tůma, jeho alternátem je náměstek ministra financí Z. Hrubý. Guvernéři MMF se scházejí na pravidelných výročních zasedáních, která jsou společná pro MMF a SB. Poslední výroční zasedání se konala v říjnu 2004 ve Washingtonu.

Hlasovací síla ČR v rámci MMF je dána výší členské kvóty a činí 0,39 %. Česká republika je členem konstituce sdružující následující státy: Belgie, Bělorusko, ČR, Kazachstán, Lucembursko, Maďarsko, Rakousko, Slovensko, Slovinsko a Turecko.

Spolupráce v rámci konstituce se řídí konstituenční smlouvou účinnou od 1. 11. 2004 do 31. 10. 2014.

Současná spolupráce probíhá zejména formou pravidelných misí MMF v ČR, jejichž výsledkem jsou doporučení pro hospodářskou politiku, především v oblasti měnové, fiskální a mzdové. Jednou ročně se uskutečňují v souladu s čl. IV Stanov MMF („Articles of Agreement“) tzv. dohledové mise. Poslední taková mise proběhla v květnu 2004 a byla zaměřena převážně na problematiku střednědobých fiskálních projekcí, opatření podporující tyto projekce, fiskální dopady po vstupu do EU, veřejný dluh, reformy v důchodové a sociální sféře.

Zprávy misí MMF o situaci v členských zemích projednané Radou výkonných ředitelů MMF jsou po vyřazení důvěrných údajů zveřejněny na internetové stránce MMF.

ČR se podílela na tvorbě zdrojů pro program MMF ESAF II (Enhanced Structural Adjustment Facility – Rozšířený mechanismus pro podpoření strukturálních změn; od září 1999 změna názvu na PRGF – Poverty Reduction and Growth Facility – Mechanismus pro snížení chudoby a dosažení růstu), jehož prostřednictvím poskytuje MMF pomoc nejchudším rozvojovým zemím. Celková výše příspěvku ČR činila 10 mil. SDR. Příspěvek byl splácen od roku 1994 v ročních splátkách po 1 mil. SDR, tj. cca 38 mil. Kč (kurz 38 CZK/SDR), poslední splátka byla splacena v roce 2003.

Skupina Světové banky (SSB)

Skupina Světové banky je finanční skupinou pěti samostatných institucí:

1. Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj (International Bank for Reconstruction and Development, IBRD), která poskytuje financování a technickou pomoc rozvojovým zemím a transformujícím se ekonomikám; nefinancuje nejchudší země světa;
2. Mezinárodní rozvojová asociace (International Development Association, IDA), která financuje nejchudší země světa;

3. Mezinárodní finanční korporace (International Finance Corporation, IFC), která formou dlouhodobých úvěrů a minoritních kapitálových vkladů financuje rozvojové projekty v soukromém sektoru rozvojových zemí a transformujících se ekonomik;
4. Multilaterální agentura pro investiční záruky (Multilateral Investment Guarantee Agency);
5. Mezinárodní centrum pro řešení investičních sporů (International Centre for Settlement of Investment Disputes, ICSID).

Česká republika je členem SB ode dne svého vzniku, tj. od 1. 1. 1993. Nejvyšším orgánem SB je Rada guvernérů. Guvernérem SB za ČR je ministr financí B. Sobotka, alternátem guvernéra je viceguvernér ČNB O. Dědek. Guvernéri SB se scházejí na pravidelných výročních zasedáních, která jsou společná pro SB a Mezinárodní měnový fond. Poslední výroční zasedání se konala v říjnu 2004 ve Washingtonu.

Hlasovací síla ČR se odvozuje od výše jejího kapitálového vkladu a činí 0,41 %. Česká republika je členem stejné konstituce jako v případě MMF.

Česká republika nečerpá od SB žádné úvěry, využívá však možnosti technické spolupráce a poradenského servisu poskytovaného SB České republice prostřednictvím vlastních i externích odborníků. Program technické spolupráce na fiskální rok 2004/2005 obsahuje hodnocení systému pro řešení insolvence bank v ČR, včetně uspořádání veřejného semináře (v Praze dne 26. 1. 2005), zhodnocení dodržování standardů a pravidel corporate governance v sektoru institucí kolektivního investování a v bankách, seminář na toto téma se uskutečnil v listopadu 2004, organizaci semináře o efektivnosti zahraniční rozvojové pomoci, který by se měl uskutečnit v roce 2005 (ve spolupráci ÚMV při MZV), problematiku fiskálních aspektů poskytování zdravotní péče v ČR a návrhy zlepšení fiskální udržitelnosti; česká strana byla seznámena se studii zaměřenými na reformu zdravotnictví např. na Slovensku a v pobaltských republikách.

V roce 2004 dále pokračovala úspěšná spolupráce ČR se SB v oblasti životního prostředí. ČR je přispěvatelem v rámci GEF (Global Environment Facility), zároveň však čerpá z prostředků tohoto fondu granty na ochranu životního prostředí. V současnosti čerpá ČR také grant od Japan Climate Initiative Grant Program, který je určen na podporu provádění Rámcové dohody o spolupráci na snižování skleníkových plynů mezi ČR a IBRD.

Mimořádnou událostí v rámci rozvíjení spolupráce mezi ČR a SB bylo uspořádání společného mezinárodního fóra PPP – „Oboustranně výhodná spolupráce mezi veřejným a soukromým sektorem“, které se uskutečnilo v závěru února 2004 v Praze

Česká republika patří v současnosti ke klientským zemím IBRD. Vzhledem ke stupni rozvoje a v souvislosti se vstupem do EU je připravována graduace ČR mezi vyspělé členy IBRD. V této souvislosti bude Vládě ČR ministrem financí předložen návrh, aby ČR graduovala během 1. pololetí 2005.

Evropská banka pro obnovu a rozvoj (EBRD)

EBRD je určena na pomoc transformujícím se zemím střední a východní Evropy a zemím bývalého SSSR při jejich přechodu na tržní ekonomiku - své finanční operace realizuje ve 27 zemích. Celkem má 62 členů. Nejvyšším orgánem je Rada guvernérů, kde ČR zastupuje ministr financí B. Sobotka. Podíl ČR na upsaném kapitálu EBRD činí 0,87 %, což také představuje hlasovací sílu ČR. Rada guvernérů se schází jednou ročně na výročních zasedáních EBRD. Poslední výroční zasedání Rady guvernérů se konalo 18. - 19. 4. 2004 v Londýně.

EBRD se v ČR zaměřuje především na financování (úvěry a kapitálové účasti) soukromého sektoru; od svého založení realizovala projekty v ČR v celkové výši cca 1 mld. EUR. V roce 2004 byly schváleny projekty v celkové hodnotě cca 82 mil. EUR.

V roce 2004 se činnost EBRD v ČR řídila Strategií EBRD pro ČR na léta 2004 a 2005, schválenou v září 2003. Nová Strategie zaměřuje činnost na tyto oblasti: finanční služby, financování podnikové sféry a podpora malého a středního podnikání, investice do infrastruktury a do životního prostředí měst a obcí.

EBRD se v roce 2004 v ČR angažovala, v souladu se svým posláním, pouze v soukromém sektoru.

Prostředky EBRD mohou být po vstupu ČR do EU využity při kofinancování projektů, na které bude ČR čerpat prostředky z Kohezního fondu a strukturálních fondů EU. ČR a EBRD uvažují o soustředění angažovanosti banky především na infrastrukturní projekty.

Rozvojová banka Rady Evropy (CEB)

CEB, která do 1. 11. 1999 nesla název Fond sociálního rozvoje Rady Evropy, byla založena v roce 1956. V současné době má 35 akcionářů – většinu členských zemí Rady Evropy (RE); je přiřčleněna k RE a podléhá její nejvyšší pravomoci. CEB je právně a finančně samostatná a představuje hlavní nástroj politiky solidarity rozvíjené Radou Evropy. Řídícími orgány CEB jsou Řídící výbor, Správní rada (v těchto orgánech má každá členská země jednoho zástupce) a Sbor auditorů. ČR je členem od 12. 2. 1999.

Prioritním cílem CEB je napomáhat řešit sociální problémy v členských zemích, především v oblasti pomoci uprchlíkům, přistěhovalcům a obětem přírodních nebo ekologických katastrof. CEB poskytuje úvěry zejména na projekty na vytváření a ochranu pracovních míst v malých a středních podnicích, na výstavbu sociálních bytů, na sociální infrastrukturu, na projekty na ochranu životního prostředí, na podporu vzdělávání a zdraví, modernizaci zemědělství, zlepšení kvality životního prostředí ve znevýhodněných městských oblastech a ochranu kulturního dědictví (včetně restaurování historických památek).

ČR doposud o žádný úvěr přímo pro stát nežádala. V roce 2004 byl schválen úvěr pro soukromý sektor ve výši 20 mil. EUR na financování investičních projektů v oblasti malých a středních podniků. Prostředky CEB mohou být nyní po vstupu ČR do EU využity při kofinancování projektů, na které bude ČR čerpat prostředky z Kohezního fondu a strukturálních fondů EU.

Mezinárodní banka hospodářské spolupráce (MBHS)

MBHS byla založena Dohodou o zřízení a činnosti Mezinárodní banky hospodářské spolupráce z 22. 10. 1963. Bývalé Československo bylo zakládajícím členem MBHS a členství České republiky vzniklo v důsledku sukcese do mezinárodních dohod uzavřených bývalým Československem. Současnými členy banky je devět států – Ruská federace, Česká republika, Polsko, Bulharsko, Rumunsko, Slovensko, Republika Kuba, Mongolsko a Vietnam.

Po zrušení RVHP a změně principů zahraničního obchodu mezi členskými státy začala příprava transformace banky na finanční instituci fungující na komerčních základech, jejíž činnost by odpovídala ekonomickým zájmům vlastníků - států v nových podmínkách. Na počátku 90. let se však banka dostala do kritické finanční situace v důsledku neuhrazených závazků některých členských zemí. Většina dlužnických zemí v minulých

letech své závazky splatila, doposud však zůstávají neuhrzeny část dluhu Ruské federace a dluh Kuby.

Podle sdělení vedoucího ruské delegace z podzimu 2004 hodlá ruská strana dokončit vypořádání svého zbývajících dluhu v prvním čtvrtletí 2005. Tento krok bude významný pro ozdravení finanční situace banky, avšak možnost zásadního rozšíření jejích obchodních aktivit závisí na míře vypořádání kubánského dluhu.

Mezinárodní investiční banka (MIB)

MIB byla založena Dohodou o zřízení Mezinárodní investiční banky z 10. 7. 1970. Současnými členy banky je stejná skupina států jako u MBHS, kromě Polska.

MIB se ze stejných důvodů jako MBHS dostala v 90. letech do finančních potíží a její pohledávky za členskými zeměmi byly postupně vypořádány.

V roce 2004 došlo k úplnému narovnání finančních vztahů MIB s Ruskou federací, MIB se tak podařilo nejen obnovit svoji finanční rovnováhu, ale současně i podstatně zvýšit objem svých výkonných aktiv nesoucích výnosy, a to přesto, že také jí dosud nebyl splacen dluh Kuby. Pozitivní změny ve finanční situaci MIB vytvořily předpoklad pro plnou revitalizaci a postupný rozvoj její činnosti. V současné době MIB rozšiřuje svoje úvěrové aktivity, dokončuje přípravu přechodu na mezinárodní standardy výkaznictví a účetnictví a usiluje o transformaci veškeré své bankovní činnosti na úroveň srovnatelnou s mezinárodní praxí.

Členství České republiky v některých dalších mezinárodních organizacích

ČR se, v souladu se svými ekonomickými zájmy, aktivně angažovala i v činnosti dalších zhruba čtyřiceti mezinárodních ekonomických organizací. Mezi nejvýznamnější patřily:

Evropská organizace pro jaderný výzkum (CERN). Rok 2004 byl rokem 50. výročí založení této organizace. Vládní delegaci České republiky na hlavní oslavě v CERN, která se konala 19. 10. 2005, vedla ministryně školství, mládeže a tělovýchovy P. Buzková.

Stěžejní cíle CERN na příští tři roky jsou dva. Jednak vybudovat nový superurychlovač částic, tzv. LHC, který je největším a nejsložitějším výzkumným zařízením, které kdy bylo budováno, a který má být spuštěn v roce 2007, a jednak jeho pomocí uskutečnit pět experimentů: ATLAS, ALICE, CMS, LHCb a TOTEM. Realizace obou těchto ambiciózních cílů pokračovala v roce 2004 podle plánu. Čeští fyzici a technici se hlavně podíleli na přípravě třech z pěti zmíněných experimentů, tj. na experimentu ATLAS, ALICE a TOTEM. Ve spolupráci s českým průmyslem dodali podstatné části tzv. hadronového kalorimetru, radiační stínění i pixelové detektory pro experiment ATLAS, vyvinuli nízkonapěťové zdroje a nosnou kolébkou PHOS pro ALICE a zkonstruovali a vyrobili tzv. římské hrnce pro TOTEM. Kromě toho se čeští výzkumníci podíleli jako spoluautoři na 115 vědeckých a technických publikacích a 69 referátech na mezinárodních konferencích, které zpracovávaly výsledky z předchozích či ještě běžících experimentů na různých urychlovačích v CERN. Vysoce byly hodnoceny zcela unikátní výsledky dosažené v CERN v roce 2004 o vlastnostech atomů antihmoty, o chování hmoty v nejranějších obdobích vývoje vesmíru (a to po tzv. Velkém třesku nebo podle nových kosmologických představ), o teoretických důsledcích extra dimenzí prostoročasu a o původu a vlastnostech tmavé hmoty a energie, jež tvoří 95% vesmíru.

Vedle vědeckých výsledků byl CERN v roce 2004 též zdrojem nových technologií a celé řady jejich aplikací. Jednalo se hlavně o uplatnění detektorů a svazků částic v lékařství, vývoj supravodivých magnetů a o vývoj sítě GRID, která má umožnit efektivnější využití jak zdrojů informací, tak i výpočtové kapacity na celém světě. V roce 2004 CERN spolu s CALTECH ve Spojených státech realizovaly rekordní dlouhodobý přenos dat na vzdálenost 11 000 km průměrně s přenosem vyšším než 6,25 gigabitů za vteřinu, což je pro GRID klíčové.

CERN přispěl též ke vzdělání českých mladých badatelů a techniků organizací několika speciálních škol, konferencí, kurzů a studentských letních aktivit.

Objem zakázek pro český průmysl za rok 2004 bude znám až v březnu 2005, avšak za posledních pět let je mírně nadprůměrný, neboť přesáhl 42% částky, kterou Česká republika přispívá do rozpočtu CERN (příspěvek ČR do CERN v roce 2004 činil 7,616 milionů CHF, což představuje asi 0,78% celkové částky příspěvků placených všemi členskými zeměmi do CERN).

Celkově byl rok 2004 pro spolupráci s CERN rokem úspěšným – byl rokem, v němž Česká republika 17.12. podepsala (na základě usnesení vlády ČR z 15. 12. 2004) „Protokol o výsadách a imunitách CERN“, jenž ještě více zdůrazňuje mezinárodní charakter této unikátní organizace a její význam pro ČR.

Spojený ústav jaderných výzkumů (SÚJV). Spojený ústav jaderných výzkumů je, stejně jako CERN, významnou mezinárodní mezivládní organizací, která se zabývá experimentálním a teoretickým studiem základních částic hmoty a jejich interakcí. V posledním období se práce obou těchto organizací vhodně doplňuje. Tak např. vzhledem k budování nového superurychlovače částic, tzv. LHC, bylo nutno v CERN v minulém a v tomto desetiletí z technických i finančních důvodů utlumit provádění většiny experimentů. Došlo k tomu, že celá jedna nastupující generace mladých fyziků v CERN prakticky neměla možnost naučit se provádět a vyhodnocovat experimenty. Tím spolupráce CERN s takovými institucemi, jako je SÚJV, kde mladí získávají cenné zkušenosti v začátcích své vědecké kariéry, nabyla dalšího opodstatnění.

Těžištěm spolupráce ČR s SÚJV jsou již řadu let dlouhodobé společné cílové projekty. V roce 2004 se jednalo o 38 projektů, přičemž výsledky spolupráce s SÚJV byly shrnuty do více než 55 publikovaných (či přijatých do tisku) společných prací v mezinárodních časopisech, více než 70 příspěvků na mezinárodních konferencích, sympoziích, pracovních setkáních apod.; vydána byla řada společných preprintů a výzkumných zpráv, českými pracovníky byly navrženy dva nové experimenty pro reaktor IBR-2 v SÚJV, Ústav jaderné fyziky České akademie věd poskytl Laboratoři neutronové fyziky SÚJV „know-how“ v oblasti neutronové difraktometrie. V rámci spolupráce s SÚJV se čeští pracovníci nadále podílejí na řadě experimentů s jinými mezinárodními vědeckými pracovišti (v Německu, Francii, Itálii, USA aj.), stejně jako na zpracování výsledků různých experimentů.

V posledních letech bývají organizovány exkurse několika desítek studentů českých vysokých škol, které postupně přecházejí v odborné praxe v laboratořích SÚJV.

V současné době jsou tři občané z ČR zástupci ředitelů laboratoří v SÚJV, kde laboratoře jsou velké organizační jednotky SÚJV, velikostí srovnatelné s největšími ústavu AV ČR u nás.

Během posledních deseti let se pohybuje český členský příspěvek na úrovni mírně převyšující 1 milion USD ročně. Kromě asi 200 000 USD, které je naše země povinna podle

Statutu SÚJV poukázat v hotovosti, je zbývající část našeho členského příspěvku realizována dodávkou zboží vyrobeného v České republice. V poslední době se stále častěji stává, že firmy, které se staly renomovanými dodavateli do SÚJV Dubna, dostávají další významné zakázky od SÚJV Dubna nad rámec českého členského příspěvku i zakázky od jiných zahraničních vědeckých institucí. Ty považují dobrou zkušenost SÚJV s takovou firmou za velmi dobrou referenci.

Energetická charta (ECH). Evropská energetická charta byla podepsána 17. 12. 1991 v Haagu jako projev politické vůle podporovat spolupráci mezi Západem a Východem v oblasti energetiky po pádu „železné opony“. Na tuto politickou deklaraci navázalo v roce 1994 přijetí právně závazné Úmluvy o energetické chartě a Protokolu o energetické efektivnosti a souvisejících environmentálních aspektech. Tyto dokumenty vstoupily v platnost v roce 1998. Základním cílem Úmluvy o Energetické chartě je posílit roli práva v energetických otázkách, a tím minimalizovat rizika spojená s investicemi do energetiky a s obchodem energií.

Nejvýznamnější událostí v roce 2004 v rámci ECH bylo obnovení jednání o Tranzitním protokolu Energetické charty, ke kterému došlo na červnové konferenci ECH. Tato jednání byla přerušena v prosinci 2003, protože se ve třech důležitých otázkách lišily pozice Evropské Unie a Ruska. Česká republika plně podporuje dokončení jednání o Tranzitním protokolu.

V roce 2004 proběhla druhá revize Energetické charty, která má posloužit ke stanovení střednědobé strategie procesu ECH. Bylo provedeno zhodnocení právních nástrojů ECH a byl globálně posouzen celý proces energetické spolupráce a její možné zlepšení.

V oblasti investic se ECH soustřeďuje především na národní zprávy o investičním prostředí v energetice a její restrukturalizaci. Pozitivně lze hodnotit dokončení národní zprávy o investičním prostředí v Rusku. V květnu 2004 Sekretariát Charty uspořádal seminář o nejlepších praktikách při restrukturalizaci energetiky a v říjnu konferenci na téma „Tranzit energií v euroasijském prostoru: výzvy a perspektivy“. V roce 2004 ECH založila Průmyslový poradní panel, jehož cílem je prohloubení dialogu mezi průmyslem a Chartou.

Na základě iniciativy České republiky se ve dnech 7. – 8. 6. 2004 konalo v Praze zasedání Skupiny pro energetickou účinnost, poprvé v historii ECH. Při této příležitosti ECH prezentovala publikaci o hloubkovém přehledu politiky energetické účinnosti a programů

v České republice, kterou zpracovala ve spolupráci s českou stranou v návaznosti na základě mise ECH, jejíž členové Českou republiku navštívili v říjnu 2003.

Světová organizace cestovního ruchu (WTO/OMT). Její aktivity mají mimořádný význam i pro Českou republiku vzhledem k roli cestovního ruchu v hospodářství ČR. ČR využívá zejména analytických a prognostických informací poskytovaných WTO/OMT pro tvorbu příslušných politik. V květnu 2004 ČR oznámila kandidaturu na pořádání Valného shromáždění WTO-OMT v roce 2007. Ve dnech 17. – 20. 10. 2004 se v Mariánských Lázních uskutečnila konference WTO/OMT na téma certifikace trvale udržitelných aktivit v cestovním ruchu.

Mezinárodní úřad pro výstavnictví (BIE). BIE reguluje a upravuje podmínky pro pořádání Světových výstav, tzv. EXPO. Na zasedání Valného shromáždění BIE dne 16. 12. 2004 bylo – za přispění hlasu ČR - rozhodnuto o konání tzv. „malé světové výstavy“ EXPO 2008 v Zaragoze na téma „Voda a udržitelný rozvoj“.

Mezinárodní vládní organizace v oblasti dopravy. Ve dnech 26. – 27. 5. 2004 se uskutečnilo 88. zasedání Rady ministrů Evropské konference ministrů dopravy (CEMT), které přijalo mj. deklaraci o „Strategii rozvoje dopravní infrastruktury v rozšířené Evropě“, podle níž budou probíhat další jednání o existujících koridorech a jejich případném rozšíření. Vedoucí delegace ČR pronesl projev k bezpečnosti silniční dopravy a velmi kriticky se vyjádřil k přerozdělování kvót pro silniční nákladní přepravu.

Další mezinárodní vládní organizace v oblasti dopravy – Mezivládní organizace pro mezinárodní železniční přepravu (OTIF), Organizace pro spolupráci železnic (OSŽD), Evropská komise pro civilní letectví (ECAC) a Evropská organizace pro bezpečnost leteckého provozu (EUROCONTROL) – pokračovaly v jednáních na úrovni svých expertních orgánů. Jejich hlavním cílem je přijímat opatření na evropské nebo regionální úrovni a koordinovat racionální rozvoj evropské železniční, letecké a související pozemní dopravy.

Mezinárodní ústav chladírenský (IIR) napomáhá výzkumu a vývoji chladicí techniky a získané poznatky jsou využívány v rezortech průmyslu a obchodu, zdravotnictví, životního prostředí a zemědělství. Předseda Českého národního komitétu zastupoval tuto organizaci na 16. konferenci stran Montrealského protokolu o ochraně ozonové vrstvy, která se konala v Praze ve dnech 22. - 26. 11. 2004 za účasti 188 zemí světa. Český národní komitét IIR

v prosinci 2004 podal žádost o přidělení konání 23. mezinárodního kongresu chlazení IIR v roce 2011 v Praze.

Mezinárodní úřad pro míry a váhy (BIPM) zajišťuje jednotnost a správnost měření na špičkové úrovni v globálním měřítku. Členství v BIPM umožňuje Českému metrologickému institutu bezplatnou kalibraci státních etalonů.

Hlavní činností *Mezinárodní organizace pro legální metrologii (OIML)* je tvorba harmonizovaných předpisů pro oblast legální metrologie. ČR se podílí na její činnosti mj. vedením sekretariátu dvou technických komisí. Zástupci ČR se zúčastnili 12. zasedání OIML, které se konalo ve dnech 26. - 29. 10. 2004 v Berlíně.

Hlavním úkolem *Evropské a středozemní organizace pro ochranu rostlin (EPPO)* je zpracovávat postupy fyto karantenní kontroly a hodnocení pesticidů. ČR i v roce 2004 využívala poznatků, doporučení a dokumentů EPPO pro práci na úsecích karantény, ochrany rostlin a registrace přípravků na ochranu rostlin.

Mezinárodní úřad pro révu vinnou a víno (OIV) se zaměřuje na ochranu zájmu vinařů, regulaci mezinárodního trhu s vínem, tvorbu norem a distribuci informací. Česká republika aktivně pracovala v odborných komisích a podílela se zejména na mezinárodní harmonizaci standardů s cílem zlepšovat podmínky pro produkci a uvádění na trh produktů z révy vinné při zohlednění zájmů spotřebitelů. Představitelé ČR se zúčastnili mj. XXVIII. Světového vinařského kongresu, který se konal ve dnech 4. – 9. 7. 2004 ve Vídni.

Mezinárodní unie pro ochranu nových druhů rostlin (UPOV) je orientována na ochranu duševního vlastnictví v oblasti rostlinné výroby. Členství ČR v této organizaci usnadňuje přístupnost všech špičkových odrůd světového sortimentu pro zemědělce v ČR a přístup českých odrůd na trhy zahraniční.

Mezinárodní úřad pro nákazy zvířat (OIE) se ve spolupráci s příslušnými orgány ČR podílel na tvorbě a aplikaci doporučených veterinárních zásad pro mezinárodní obchod se zvířaty a jejich produkty s cílem dosažení harmonizace požadavků mezi členskými zeměmi. V průběhu roku 2004 bylo hlavní prioritou kromě zdravotních standardů dodržování zásad animals welfare, tj. dobré pohody zvířat během jejich života až po porážku.

ČR je členem *Evropské konference pro molekulární biologii (EMBC)*, která zajišťuje kooperaci evropských států v základním výzkumu molekulární biologie a v dalších

příbuzných výzkumných oborech. Toto členství umožňuje zejména mladým vědcům z ČR získávat přístup do světových laboratoří prostřednictvím stipendií, grantů a různých kurzů.

Stálá komise pro zkoušky ručních palných zbraní (CIP) se zabývá otázkami bezpečnosti zbraní a střeliva pro civilní účely a je důležitým certifikačním orgánem v této oblasti. Pro jí certifikované české výrobky jsou odstraňovány netarifní překážky obchodu a zvyšuje se jejich konkurenceschopnost na světových trzích.

Členství ČR v *Mezinárodní organizaci kriminální policie (INTERPOL)* spočívá ve fungování národní centrály, tj. oficiální policejní úřadovny zmocněné vládou. INTERPOL koordinuje spolupráci národních centrál a napomáhá všem organizacím, úřadům a službám, jejichž posláním je prevence, detekce, boj proti trestné činnosti a její stíhání.

Významným přínosem pro české odborné instituce je členství ČR v Mezinárodním středisku pro zachování a restauraci kulturních statků (ICCROM), jehož zásadním posláním je přispívat k uchování kulturního dědictví, zejména k jeho kvalitní konzervaci a restaurování.

Společná organizace Interoceanmetal (IOM). Tato mezinárodní organizace byla založena roku 1987 s cílem uskutečnit geologicko-geofyzikální hlubokomořský průzkum a ekologický výzkum přiděleného území (východní část tektonického pásma Clarion/Clipperton v Tichém oceáně) s cílem výpočtu zásob a následné těžby nerostného potenciálu – polymetalických konkrecí. Od roku 2001 obdržela výhradní právo průzkumu a případné těžby v rámci přiděleného území (75 000 km²) na neomezenou dobu a statut kontraktora (v první etapě průzkumných prací průkopnický investor) od Mezinárodního úřadu pro mořské dno. Pro období 2004-2005 byl na základě rotačního principu předsedou Rady IOM, nejvyššího řídicího orgánu této organizace, zvolen zmocněnec České republiky v IOM A. Pařízek, pracovník ministerstva průmyslu a obchodu.

6. Nešíření zbraní, kontrola zbrojení a odzbrojení

Mezinárodní jednání o nešíření zbraní hromadného ničení (ZHN), kontrole zbrojení a odzbrojení byla zejména předmětem činnosti Rady bezpečnosti Organizace spojených národů (RB OSN), 1. výboru (pro odzbrojení a mezinárodní bezpečnost) 59. Valného shromáždění Organizace spojených národů (59. VS OSN), Komise OSN pro odzbrojení (UN

Disarmament Commission – UNDC) v New Yorku a Konference o odzbrojení v Ženevě (Conference on Disarmament – CD).

V roce 2004 se Česká republika také plně zapojila do činnosti pracovních skupin Evropské unie (zejm. odzbrojení - CODUN, nešíření ZHN - CONOP, konvenční zbraně - COARM, zboží dvojího použití - WPDU) a v rámci těchto jednacích fór se aktivně podílela na přípravě a zahájení implementace Strategie Evropské unie proti šíření ZHN na období 2004 - 2008. Přijetím Strategie EU proti šíření ZHN vyjádřila Rada EU vůli členských zemí EU stát se na mezinárodní scéně jedním z hlavních hráčů v boji proti šíření ZHN.

Posilování boje proti šíření ZHN a kontroly zbrojení a odzbrojení bylo v roce 2004 více než dříve úzce spojeno s bojem proti mezinárodnímu terorismu, jehož poslání spočívalo zejména v eliminaci snahy o nelegální získávání ZHN a jejich nosičů. Přijímaná opatření zaměřená proti šíření ZHN odpovídala principům zahraniční politiky České republiky, která je smluvní stranou všech významných mezinárodních smluv v oblasti nešíření ZHN, odzbrojení a kontroly zbrojení a plnohodnotným členem všech existujících mezinárodních kontrolních režimů a nových mezinárodních iniciativ vzniklých s cílem zdokonalit fyzickou ochranu zejm. jaderných a chemických zařízení a kontrolu exportu a tranzitu materiálů a zboží dvojího použití, které mohou být použity k výrobě ZHN (Proliferation Security Initiative – PSI, Global Partnership G-8, Global Threat Reduction Initiative - GTRI). Česká republika v roce 2004 disponovala příslušnými legislativními nástroji umožňujícími implementovat mezinárodní závazky a opatření vyplývající z ustanovení rezoluce RB OSN č. 1540 (2004) a podporovala veškeré mezinárodní aktivity zamezující šíření ZHN.

Rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1540 (2004)

Dne 28. 4. 2004 přijala Rada bezpečnosti Organizace spojených národů na svém 4956. zasedání rezoluci číslo 1540 (2004) k nešíření zbraní hromadného ničení. V preambuli rezoluce mj. zdůraznila, že šíření jaderných, chemických a biologických zbraní, jakož i jejich nosičů představuje hrozbu mezinárodnímu míru a bezpečnosti, vyjádřila podporu multilaterálním smlouvám/úmluvám, jejichž cílem je zamezit šíření nebo nezákonnému obchodu se ZHN, a vyzvala všechny státy k jejich plné implementaci. V operativní části rezoluce mj. vyzvala všechny státy, aby zamezily nestátním subjektům vyvíjet, získávat, vyrábět, vlastnit, převážet, převádět a používat ZHN a jejich nosiče, zvláště pak pro

teroristické cíle, jakož i pro pokusy angažovat se v jakékoliv z uvedených činností, účastnit se jich, napomáhat jim, nebo je financovat.

Česká republika plně podpořila rezoluci Rady bezpečnosti Organizace spojených národů č. 1540 (2004), ocenila její přínos k řešení současných velmi naléhavých problémů v oblasti nešíření ZHN, bezprostředně po přijetí rezoluce provedla podrobnou analýzu jednotlivých paragrafů rezoluce ve vztahu k národní legislativě a národnímu systému kontroly exportu a vyhodnotila dosaženou úroveň realizace opatření v boji proti šíření ZHN. Rovněž byly pojmenovány konkrétní úkoly, které bylo nezbytné splnit k dokončení plné implementace rezoluce. Na základě výsledků této analýzy, na které se podílely zainteresované resorty státní správy, byla zpracována podrobná národní zpráva, kterou Česká republika předala ustavenému výboru RB OSN v požadovaném termínu.

Jaderné zbraně

Smlouva o nešíření jaderných zbraní

Základem globálního systému nešíření jaderných zbraní zůstává Smlouva o nešíření jaderných zbraní (Nuclear Proliferation Treaty - NPT). Každých pět let se konají hodnotící konference (HK), kterým předchází zasedání přípravných výborů. V roce 2004 se konalo 3. zasedání přípravného výboru 7. HK NPT (New York, květen 2004), jehož účastníkem byla i Česká republika.

Mezinárodní agentura pro atomovou energii

Od září 2003 do září 2004 vykonávala D. Drábová, předsedkyně českého Státního úřadu pro jadernou bezpečnost (SÚJB), funkci místopředsedkyně Rady guvernérů Mezinárodní agentury pro atomovou energii (RG MAAE). Na 48. generální konferenci MAAE v září 2004 ukončila Česká republika svůj dvouletý mandát v RG MAAE za východoevropskou regionální skupinu.

Posilování role MAAE v oblasti nešíření jaderných zbraní, zejména systému tzv. zárukových dohod, zůstalo jednou z hlavních priorit působení České republiky v této organizaci. Dosažení univerzality Dodatkového protokolu by mělo zajistit implementaci

velmi vysokého verifikačního standardu v této oblasti a umožnit další posílení režimu jaderného nešíření při snížení finančních nákladů na zárukovou činnost MAAE.

Česká republika se jako člen RG MAAE aktivně účastnila jednání o jaderném programu Íránu. Jednomyslné přijetí rezolucí RG k Íránu v průběhu roku 2004 na základě návrhů Francie, Německa a Velké Británie (T-3) podporovaných ostatními členskými zeměmi EU považovala Česká republika za úspěch mezinárodního společenství. Plnění těchto rezolucí Íránem je předpokladem postupného obnovení mezinárodní důvěry k jeho programu mírového využití jaderné energie.

Česká republika se i v roce 2004 podílela na financování činnosti tzv. Nuclear Security Fund, který byl vytvořen MAAE po teroristických útocích na USA v roce 2001.

Česká republika patřila mezi 16 rozvinutých států v jaderné oblasti, které jsou členy „Podpůrného zárukového programu“ (tzv. „Safeguard Support Programme“). V rámci tohoto programu směřovaly české aktivity do oblasti fyzické ochrany jaderných materiálů. Ve spolupráci s MAAE a USA uspořádala Česká republika k této otázce regionální kurzy. Česká republika byla také jednou ze tří členských zemí, které se rozhodly v roce 2004 podpořit modernizaci zárukového informačního systému. Jeho modernizace je nezbytná pro zachování zárukového systému jako plnohodnotného verifikačního nástroje NPT.

Trvalou prioritou práce České republiky v MAAE byla problematika jaderné bezpečnosti a posílení role MAAE zejména při tvorbě standardů jaderné bezpečnosti. S ohledem na závazky vyplývající z NPT a díky národnímu know-how v jaderné oblasti poskytla Česká republika v roce 2004 odbornou pomoc Albánii, Ukrajině a Arménii.

V roce 2004 proběhla ve spolupráci nebo pod záštitou MAAE řada mezinárodních konferencí či expertních jednání, kterých se účastnila i Česká republika. Nejvýznamnější byla mezinárodní konference neformálního uskupení Global Threat Reduction Initiative – GTRI, která se z iniciativy USA uskutečnila ve Vídni (18. - 19. 9. 2004). Účastníci konference projednali efektivnější využití již existujících aktivit některých států s cílem omezit rizika zneužití jaderných a radioaktivních materiálů.

V září 2004 se Česká republika zúčastnila organizační schůzky k přípravě 3. hodnotící konference Úmluvy o jaderné bezpečnosti (Viedeň, duben 2005) a předala národní zprávu. Česká republika byla jedním z 24 států, které v říjnu 2004 podpořily svolání hodnotící

konference Úmluvy o fyzické ochraně jaderných materiálů jako nástroje účinné prevence proti jadernému terorismu.

Skupina jaderných dodavatelů

V souvislosti s hrozbou jaderného terorismu a porušováním Smlouvy o nešíření jaderných zbraní některými státy pokračoval i v roce 2004 proces posilování významu mezinárodního kontrolního režimu Skupiny jaderných dodavatelů (Nuclear Suppliers Group – NSG) jako dobrovolného sdružení států, které na podporu NPT a dle dohodnutých pravidel kontrolují export jaderných položek a položek dvojího použití v jaderné oblasti tak, aby nedocházelo k jejich zneužívání za účelem získání jaderných zbraní. Na plenárním zasedání ve Švédsku (Göteborg, květen 2004) se NSG rozšířila o ČLR, Estonsko, Litvu a Maltu.

Činnost České republiky v rámci tzv. Trojky NSG (minulý, současný a budoucí předseda NSG, tj. Česká republika, Korejská republika a Švédsko) byla v roce 2004 zaměřena na prohloubení dialogu se zeměmi stojícími mimo NSG. V dubnu 2004 došlo k historicky první oficiální návštěvě delegace Trojky NSG v Dillí. Na základě výzvy NSG a činnosti Trojky NSG Izrael a Pákistán v roce 2004 dobrovolně přijaly závazky vyplývající ze směrnic NSG, i když oba státy jako nesmluvní strany NPT do NSG vstoupit nemohou.

Značné úsilí věnovala Česká republika rovněž otázkám boje NSG proti jadernému terorismu a za posílení režimu nešíření jaderných zbraní v souladu s NPT.

Smlouva o úplném zákazu jaderných zkoušek

Dalším významným nástrojem jaderného nešíření je Smlouva o úplném zákazu jaderných zkoušek (Comprehensive Test-Ban Treaty - CTBT). V roce 2004 pokračovalo budování verifikačních nástrojů CTBT, tj. Mezinárodního monitorovacího systému (International Monitoring System - IMS) a Mezinárodního datového centra (International Data Centre). Zásadním problémem režimu úplného zákazu zkoušek jaderných zbraní je skutečnost, že CTBT zatím nevstoupila v platnost, protože chybí ratifikace Smlouvy několika klíčovými zeměmi. Na 59. VS OSN se Česká republika společně s dalšími 43 státy, které ratifikovaly CTBT, připojila k opakovanému prohlášení ministrů zahraničních věcí k podpoře vstupu CTBT v platnost (New York, 23. 9. 2004). Rovněž podpořila svolání třetí konference

k podpoře vstupu CTBT v platnost v roce 2005. Cíli této konference budou posouzení aktuální stavu ratifikačního procesu a návrhy dalšího postupu pro jeho urychlení.

V září 2004 Česká republika navrhla P. Fírbase, českého zástupce v CTBTO a jednoho z průkopníků IMS a zakladatelů seismologické stanice ve Vranově u Brna, za svého kandidáta na funkci výkonného tajemníka Přípravného komise Organizace pro úplný zákaz jaderných zkoušek. I když nebyl zvolen, Česká republika demonstrovala aktivní podporu činnosti organizace a schopnost představit odborně velmi zdatného kandidáta.

Chemické a biologické zbraně

Chemické zbraně

Ve dnech 29. 11. - 2. 12. 2004 se v Haagu uskutečnilo 9. zasedání Konference smluvních států (9. KSS) Úmluvy o zákazu vývoje, výroby, hromadění zásob a použití chemických zbraní a jejich zničení (Chemical Weapons Convention - CWC), které projednalo mj. další postup při plnění Akčního plánu pro implementaci CWC na národní úrovni, při plnění Akčního plánu pro dosažení univerzality CWC a při likvidaci nově deklarovaných chemických zbraní.

Do května 2004 vykonávala Česká republika v rámci Organizace pro zákaz chemických zbraní (Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons - OPCW) funkci předsedy Výkonné rady (VR) OPCW. V rámci plnění této funkce uspořádala z vlastní iniciativy konzultace k zefektivnění činnosti VR, které vyústily v rychlou implementaci řady praktických kroků. V průběhu roku 2004 byli zástupci České republiky znovu zvoleni či jmenováni členy několika orgánů OPCW.

Česká republika se nadále podílela na zlepšení kapacit OPCW a smluvních států v oblasti ochrany a pomoci proti chemickým zbraním (mj. i formou přípravy řecké jednotky, která následně zajišťovala ochranu během letní olympiády v Athénách). ČR připravila i publikaci „National Implementation of the Convention and Activities of the Czech Republic within the Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons“, kterou distribuovala během 9. KSS.

V návaznosti na spolupráci EU s Ruskou federací a jako příspěvek do programu Global Partnership G-8 Česká republika poskytla v roce 2004 (podobně jako v roce 2003) finanční příspěvek 2 mil. Kč na projekt likvidace chemických zbraní v Ruské federaci (Ščuče), realizovaný ve spolupráci s Velkou Británií. Kromě toho Česká republika v roce 2004 poprvé poskytla dobrovolný příspěvek ve výši 1,5 mil. Kč do Voluntary Trust Fund for Assistance against Chemical Weapons na základě čl. X CWC, jehož část již byla využita na kurs pro Arménii.

Biologické zbraně

Od roku 2001, kdy se nepodařilo schválit konečný text Verifikačního protokolu (VP), je celý proces BTWC do značné míry ochromen a každoročně se konají jen zasedání expertů a výroční zasedání smluvních stran. Nový impulz se očekává na hodnotící konferenci BTWC v roce 2006. Česká republika patří mezi státy, které přijetí VP silně podporovaly. Důkazem toho je fakt, že Česká republika je jednou z mála zemí, jejíž národní legislativa odpovídá navrhovanému VP.

2. výroční zasedání smluvních stran Úmluvy o zákazu vývoje, výroby a hromadění zásob bakteriologických (biologických) a toxinových zbraní a o jejich zničení (BTWC) se konalo ve dnech 6. - 10. 12. 2004 v Ženevě. Na zasedání byla projednána dvě hlavní témata: 1) mezinárodní spolupráce v oblasti vyšetřování a reakce v případě použití biologických a toxinových zbraní nebo vypuknutí nemocí; 2) posílení a rozšíření národních a mezinárodních institucionálních snah a existujících mechanismů v oblasti detekce, diagnostiky a boje s infekčními nemocemi postihujícími lidi, zvířata a rostliny.

Australská skupina

Plenární zasedání mezinárodního kontrolního režimu pod názvem Australská skupina, jehož se zúčastnila také delegace ČR, se uskutečnilo v Paříži ve dnech 7. - 10. 6. 2004. Zasedání projednalo další opatření ke zvýšení účinnosti tohoto kontrolního režimu v oblasti nešíření chemických a biologických zbraní a zaměřilo se na strategické otázky posílení účinnosti režimu a zintenzivnění výměny informací.

Balistické rakety a nosiče zbraní hromadného ničení

Česká republika je členem mezinárodního Kontrolního režimu raketových technologií (MTCR), jehož 18. plenární zasedání se uskutečnilo ve dnech 4. – 8. 10. 2004 v Soulu. Na zasedání byly projednány otázky informační výměny, problematika členství dalších zemí a technické aspekty. Plenární zasedání také přijalo několik rozhodnutí zaměřených na posílení systému nešíření a podpořilo uplatňování rezoluce RB OSN č. 1540, která je všemi členskými zeměmi vnímána jako nový univerzální nástroj ke snížení rizik šíření zbraní hromadného ničení. Česká republika se aktivně zapojila do procesu rozšiřování členské základny MTCR s cílem dosažení plnohodnotného členství všech nových členských zemí EU. Tohoto cíle se však v roce 2004 dosáhnout nepodařilo, a to vzhledem k tomu, že v rámci režimu nebylo dosaženo shody při posuzování kritérií připravenosti jednotlivých kandidátských zemí.

Haagský kodex chování týkající se nešíření balistických raket (HCOC – *Hague Code of Conduct*), který je politickým dokumentem a který definoval opatření na budování důvěry, působí ve formě politického závazku proti šíření balistických raket jako nosičů zbraní hromadného ničení. Česká republika se zúčastnila 3. výročního zasedání HCOC ve Vídni ve dnech 17. - 18. 11. 2004. Na tomto zasedání byla zdůrazněna potřeba dosažení universality HCOC. Důležitým krokem na cestě k tomuto cíli bylo úspěšné přijetí historicky první samostatné rezoluce 1. výboru 59. VS OSN k podpoře HCOC.

ČR a nová mezinárodní uskupení k nešíření ZHN

Posílení kontroly exportu, včetně zboží dvojího použití, spolu s opatřeními zamezujícími pašování a nelegálním obchodům považuje Česká republika za nezbytná preventivní opatření k zamezení šíření ZHN a v boji proti terorismu. V souladu se zahraničně-politickými prioritami a bezpečnostními zájmy se proto Česká republika v roce 2004 připojila k dalším neformálním iniciativám mezinárodního společenství zaměřeným na posilování boje proti šíření ZHN a terorismu:

a) Proliferation Security Initiative (PSI) představuje reakci na rostoucí problémy způsobené šířením ZHN, jejich nosičů a materiálů dvojího použití po celém světě. Česká republika se k PSI připojila v dubnu 2004 a od PSI očekává, že široké mezinárodní uplatňování tzv. zákazových principů a výměna relevantních zpravodajských informací budou výrazným příspěvkem při potírání snah o získání ZHN nebo zboží dvojího použití;

b) Česká republika se v roce 2004 dále připojila ke Globálnímu partnerství proti šíření ZHN G-8 (oznámeno na Sea Island Summit G-8) a účastní se realizace projektů v souladu se svými národními zájmy a finančními možnostmi. V roce 2003 poskytla Česká republika poprvé donorský příspěvek na likvidaci chemických zbraní v Ruské federaci, přičemž stejný příspěvek poskytla i v roce 2004;

c) Česká republika rovněž plně podporuje Global Threat Reduction Initiative (GTRI), která byla vyhlášena v květnu 2004 s cílem omezení rizika zneužití jaderných a radioaktivních materiálů. V rámci této iniciativy a ve spolupráci s Mezinárodní agenturou pro atomovou energii posuzovala Česká republika možnosti realizace odvozu jaderného paliva z Ústavu jaderného výzkumu v Řeži u Prahy zpět do země výrobce.

Konvenční zbraně

Kontrola vývozu konvenčních zbraní

Česká republika se v roce 2004 v oblasti kontroly exportu vojenského materiálu zavázala dodržovat Kodex chování EU při vývozech konvenčních zbraní, který svými osmi kritérii stanovil rámec národních exportních politik členských zemí EU. Dle uvedených kritérií Česká republika posuzuje situaci v teritoriu a v zemi vývozu. Kritéria zahrnují respektování mezinárodních závazků členských států EU a lidských práv v zemi konečného uživatele, posouzení vnitřní situace v zemi konečného uživatele z hlediska existence napětí nebo ozbrojeného konfliktu, zachování regionálního míru, bezpečnosti a stability, národní bezpečnost členských států a spřátelených a spojeneckých zemí a vztahy země konečného uživatele k mezinárodnímu společenství. Na základě Kodexu jsou členské státy povinny nejen řídit se uvedenými kritérii, ale rovněž každoročně publikovat výroční zprávu o národních vývozech a sdílet informace o případech zamítnutých vývozů. Proto byla v roce 2004 v souladu s požadavky EU a v návaznosti na zprávy o ručních a lehkých zbraních zpracované v letech 2000 až 2003 zveřejněna „Informace o přístupu České republiky k mezinárodním jednáním o problematice vojenského materiálu, o objemu jeho výroby, vývozu a dovozu a o početních stavech ručních zbraní u držitelů zbrojních průkazů a zbrojních licencí na území České republiky v roce 2003“.

Protipěchotní miny

ČR pokračovala v úspěšném naplňování Ottawské úmluvy (Úmluvy o zákazu používání, skladování, výroby a převodů protipěchotních min a jejich zničení). Na přelomu listopadu a prosince 2004 proběhla v Nairobi první hodnotící konference smluvních stran. Českou delegaci vedl P. Svoboda, náměstek ministra zahraničních věcí. Hlavními tématy konference byly všeobecné přistoupení k úmluvě a naplňování závazků z úmluvy vyplývajících, zejména v oblasti odminování. Účastníci hodnotící konference v Nairobském plánu aktivit na období 2005 - 2009 označili za hlavní priority likvidaci zásob protipěchotních min, odminování a humanitární aktivity na pomoc obětem min a zajištění rozvoje odminovaných území. Česká republika také v roce 2004 přispěla na humanitární odminování a pomoc obětem min, a to jak prostřednictvím mezinárodních organizací, tak v rámci dvoustranné spolupráce (Súdán, Albánie, Angola).

Omezení použití některých konvenčních zbraní

V listopadu 2004 se delegace České republiky zúčastnila schůzky smluvních stran Úmluvy o zákazu nebo omezení použití některých konvenčních zbraní, jež mohou způsobovat nadměrné utrpení nebo mít nerozlišující účinky. Prioritou České republiky spolu s dalšími zeměmi EU bylo urychlené zahájení jednání vedoucího k přijetí nového právně závazného textu k minám jiným než protipěchotním tak, aby tento text byl připraven ke schválení do hodnotící konference úmluvy v roce 2006. Řada zemí však na zasedání vystoupila proti zahájení negociací, a proto byl pro pracovní skupinu k tomuto typu min pro rok 2005 schválen podobný mandát jako pro rok 2004, tj. dále pokračovat v podrobném posuzování všech návrhů týkajících se této problematiky a vypracovat kompromisní návrhy.

Ruční a lehké zbraně

Činnost mezinárodního společenství v oblasti nešíření ručních a lehkých zbraní (RLZ) spočívala především v realizaci Akčního programu OSN k prevenci, potírání a vymýcení nezákonného obchodu s RLZ ve všech jeho aspektech z roku 2001. Česká republika trvale podporuje úsilí OSN o zvýšení transparentnosti v této oblasti, v roce 2004 ve své výroční národní zprávě o plnění tohoto programu informovala o legislativních opatřeních a o podílu na regionální a globální spolupráci a v průběhu roku se aktivně podílela na přípravě mezinárodního instrumentu OSN pro včasnou a spolehlivou identifikaci a sledování pohybu

ilegálních RLZ. Přístup České republiky vycházel ze snahy nalézt rovnováhu mezi zodpovědným plněním zahraničněpolitických závazků v oblasti kontroly obchodu s ručními a lehkými zbraněmi a ochranou vlastních bezpečnostních a obchodních zájmů.

Wassenaarské ujednání

Česká republika byla aktivním členem mezinárodního kontrolního režimu Wassenaarského ujednání (WA), jehož cílem v roce 2004 bylo zamezit šíření konvenčních zbraní a příslušných technologií dvojího použití. Zasedání pléna WA v prosinci 2004 přijalo pouze jednu novou účastnickou zemi – Slovinsko, a to navzdory úsilí EU o přijetí všech členských zemí EU do tohoto režimu. Členové WA znovu zdůraznili svůj záměr rozšiřovat kontakty WA s nečleny, ostatními kontrolními režimy a mezinárodními organizacemi. Plenární zasedání rovněž schválilo řadu doplňků kontrolních seznamů. Účastnické státy také vyjádřily svou připravenost pomoci v rámci svých možností státům, které o to požádají, při zavedení účinných exportních kontrol, jež by byly v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN č. 1540. Česká republika se v roce 2004 soustředila také na vztahy WA s nečleny a na posílení spolupráce WA s dalšími kontrolními režimy k zamezení duplicitám a lepší koordinaci globálního úsilí v nešíření zbraní.

ČR a NATO v kontextu nešíření zbraní hromadného ničení, kontroly zbrojení a odzbrojení

NATO považovalo šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů za jednu z hlavních bezpečnostních hrozeb současnosti, což potvrdily hlavy států a vlád členských zemí NATO na summitu v Istanbulu v červnu 2004. Strategická koncepce NATO z roku 1999 stanovila pro oblast zbraní hromadného ničení a jejich nosičů dva hlavní cíle: 1) předcházet šíření a pokud k němu dojde, dosáhnout zvratu diplomatickými prostředky; 2) vybavit NATO účinnými prostředky obrany proti rizikům spojeným se šířením. Naplňování těchto cílů je postupný a kontinuální proces.

Téma nešíření konzultovalo NATO jak vnitroaliančně, tak s partnery (Rusko, Ukrajina, EAPC). Hlavním vnitroaliančním fórem pro konzultace je Vyšší politicko-vojenská skupina pro otázky šíření (SGP). V roce 2004 diskutovala o aktuálních otázkách, o rizicích a hrozbách spojených se zbraněmi hromadného ničení a jejich nosiči a o protiraketové obraně.

Přípravou vojenských prostředků obrany se zabývala Vyšší obranná skupina pro otázky šíření (DGP). V roce 2004 pokračovala v dohledu nad naplňováním pěti iniciativ z této oblasti, přijatých na summitu v Praze v roce 2002. ČR je výrazně zapojena do všech pěti iniciativ. Důležitou pozici zaujala ČR především ve vztahu k mnohonárodnímu praporu chemické, biologické a radiační ochrany. Plná operační schopnost praporu byla vyhlášena 27. 6. 2004 a ČR převzala na šest měsíců roli vedoucí země.

7. Česká republika v boji proti mezinárodnímu terorismu

Boj proti mezinárodnímu terorismu byl v průběhu roku 2004 jednou z priorit české zahraniční politiky. Česká republika vnímá zapojení do mezinárodního úsilí v boji proti terorismu jako vyjádření solidarity se státy postiženými terorismem a zároveň jako odpověď na bezpečnostní hrozbu, která má vliv na mezinárodní mír a stabilitu, což ovlivňuje i bezpečnostní situaci v ČR.

Dne 11. 3. 2004 byla Evropa poprvé konfrontována s teroristickým útokem velkého rozsahu, jehož cílem bylo způsobit co největší ztráty na životech. Tento útok zcela zřetelně ukázal, že před mezinárodním terorismem není v bezpečí žádný civilizovaný stát. Zároveň charakter a načasování tohoto útoku naznačily, že kapacita teroristických skupin naplánovat, připravit a realizovat sofistikované útoky neklesá.

Česká republika v rámci své zahraniční politiky i nadále prosazovala komplexní přístup k boji proti terorismu. Hlavními prvky tohoto přístupu jsou důraz na mezinárodní spolupráci, respekt k lidským právům a snaha o identifikaci a zmírnění faktorů, které přispívají k radikalizaci a nárůstu terorismu. Tato komplexní koncepce reflektuje vývoj mezinárodního terorismu, ve kterém velkou část aktuální hrozby představují velmi volně propojené nebo zcela samostatné teroristické skupiny, které často spojuje pouze stejná ideologie. Zmírnění této hrozby je dlouhodobým úkolem, k jehož splnění nestačí pouze represivní kroky.

Pro českou zahraniční politiku byl mezinárodní terorismus v roce 2004 jedním z klíčových bodů v bilaterálních i multilaterálních vztazích. V bilaterální rovině byl terorismus pravidelným tématem rozhovorů vedených na nejvyšší politické úrovni při zahraničních cestách představitelů ČR do různých teritorií. Smyslem tohoto dialogu v některých neevropských zemích byla především snaha o sbližování rozdílných pohledů na

problematiku terorismu. V mezinárodních organizacích, pro které je boj proti terorismu rovněž vysokou prioritou, prosazovala Česká republika svůj komplexní přístup, a podílela se tak aktivně na přípravě a realizaci politických, právních a operativních aktů těchto organizací.

Národní akční plán boje proti terorismu

V květnu 2004 přijala Vláda ČR svým usnesením č. 479 aktualizované znění Národního akčního plánu boje proti terorismu. Jednalo se již o druhou aktualizaci klíčového dokumentu z roku 2002, který obsahuje přehled základních úkolů pro jednotlivé resorty státní správy. V rámci této aktualizace dostal Národní akční plán boje proti terorismu novou podobu, která je přehlednější, více flexibilní a je v ní uveden menší počet úkolů, což lépe reflektuje skutečné potřeby. V reakci na aktuální události v průběhu roku byla ve formě přílohy k Národnímu akčnímu plánu boje proti terorismu připojena samostatná část, která se zaměřuje na závazky plynoucí jak z Deklarace Evropské rady k boji proti terorismu z 25. 3. 2004, tak z později aktualizovaného Akčního plánu EU. Cíle obsažené v tomto dokumentu reflektují celou šíři problematiky boje proti terorismu, a netýkají se tedy pouze zahraniční politiky.

Česká republika a Organizace spojených národů v boji proti terorismu

Česká republika v rámci zasedání 59. VS OSN plně podporovala roli OSN při koordinaci postupu mezinárodního společenství v boji proti mezinárodnímu terorismu. Tato problematika byla rovněž hlavním tématem projevu ministra zahraničních věcí ČR ve všeobecné rozpravě v úvodu 59. VS OSN. V únoru 2004 ČR předložila Protiteroristickému výboru OSN 4. zprávu o plnění rezoluce RB OSN č. 1373 z roku 2001 a dále s tímto výborem spolupracovala na jejím doplnění.

Česká republika také přivítala rezoluci Rady bezpečnosti Organizace spojených národů č. 1540 (2004) a ocenila její přínos k řešení naléhavých problémů boje proti šíření zbraní hromadného ničení, které úzce souvisí s problematikou potlačování mezinárodního terorismu. Rezoluce vyzývá všechny státy světa, aby důslednou implementací zamezily nestátním subjektům vyvíjet, získávat, vyrábět, vlastnit, převážet, převádět a používat jaderné, chemické nebo biologické zbraně a jejich nosiče. ČR na základě požadavku této rezoluce zpracovala národní zprávu, kterou předložila OSN v říjnu 2004 (podrobněji o přístupu ČR

k implementaci rezoluce č. 1540 /2004/ viz kapitola 6 – „Nešíření ZHN, kontrola zbrojení a odzbrojení“).

K významnému posunu došlo v rámci přistoupení České republiky k souboru dvanácti zásadních mezinárodních úmluv OSN. V závěru roku 2004 Česká republika přistoupila k Úmluvě o potlačování protiprávních činů namířených proti bezpečnosti námořní plavby a k Protokolu o potlačování protiprávních činů namířených proti bezpečnosti pevných plošin umístěných na kontinentálním šelfu. V roce 2004 bylo dále zahájeno vnitrostátní projednávání návrhu na ratifikaci Mezinárodní úmluvy o potlačování financování terorismu. Ostatních devět úmluv již Česká republika ratifikovala.

Česká republika a Evropská unie v boji proti terorismu

Svým vstupem do Evropské unie získala Česká republika možnost plně se účastnit všech aktivit spojených s bojem proti terorismu, které v EU probíhají. V EU je boj proti terorismu průřezovou agendou, která se do určité míry promítá do většiny aspektů evropské integrace. Zapojení do protiteroristické politiky EU bylo pro ČR v roce 2004 vysokou prioritou.

Terorismus byl jedním z ústředních témat Evropské bezpečnostní strategie, což byl základní koncepční dokument v rámci Společné zahraniční a bezpečnostní politiky, na jehož implementaci se na začátku roku 2004 Česká republika plně podílela. Teroristické útoky v Madridu se staly impulzem pro další zintenzivnění protiteroristického úsilí států Evropské unie. Bezprostřední reakcí na tyto útoky bylo přijetí Deklarace k boji proti terorismu dne 25. 3. 2004 Evropskou radou. Smyslem Deklarace byla především výzva k lepšímu využívání již existujících nástrojů v boji proti terorismu. Na první velký teroristický útok proti svému členskému státu Evropská unie reagovala snahou o praktičtější a na konkrétní výsledky více zaměřenou protiteroristickou politiku.

Červencové zasedání Evropské rady přijalo aktualizovaný Akční plán EU pro boj proti terorismu, který je souhrnem všech cílů, kterých se Evropská unie zavázala dosáhnout v oblasti boje proti terorismu. Byl jmenován evropský protiteroristický koordinátor, jehož úkolem je mimo jiné pravidelně informovat Evropskou radu o plnění závazků z Akčního plánu.

Konkrétně se Evropská unie zaměřila především na důslednou implementaci přijatých právních rozhodnutí v oblasti justice a vnitra, zprostředkování spolupráce mezi policejními a zpravodajskými orgány při sdílení informací, problematiku víz, ochrany hranic a bezpečnosti cestovních dokumentů, novelizaci legislativy v oblasti praní špinavých peněz a financování terorismu a zvýšení kapacit a možností v rámci civilní ochrany a krizového managementu. V oblasti institucí byla posílena praktická spolupráce mezi Europolem, Eurojustem a Pracovní skupinou policejních ředitelů.

Došlo i k posílení analytického centra (SitCen), které se stalo platformou pro integraci zpravodajských kapacit států Evropské unie. Došlo tak k významnému posílení analytických možností v oblasti bezpečnosti. Česká republika se do těchto analytických aktivit výrazně zapojila poskytnutím podkladů k jednotlivým tématům.

V oblasti vnějších vztahů zahájila Evropská unie proces vedoucí k zefektivnění koordinace bilaterální technické asistence, kterou členské státy nebo Evropská komise poskytují třetím zemím. EU rovněž zpřesnila obsah politického dialogu vedeného s vybranými partnery na různých úrovních a spolu s USA přijala zásadní společnou deklaraci k terorismu.

Česká republika se podílela na výše zmíněných opatřeních prostřednictvím aktivní účasti v pracovních orgánech Rady Evropské unie. Zmínit lze především Pracovní skupinu Rady EU pro terorismus, sankční formát Pracovní skupiny pro vnější vztahy a celou řadu dalších expertních pracovních skupin v oblasti justice a vnitra.

Česká republika a Severoatlantická aliance v boji proti terorismu

Česká republika se v roce 2004 zapojovala do boje proti terorismu v rámci aktivit NATO a Euroatlantické rady partnerství/Partnerství pro mír (EAPC/PfP). NATO považuje terorismus za jednu z hlavních bezpečnostních hrozeb současnosti, což potvrdily hlavy států a vlád členských zemí NATO na summitu v Istanbulu v červnu 2004. Již v roce 2002 na summitu v Praze zahájila Aliance hlubokou politickou a vojenskou transformaci svých vojenských a civilních schopností boje proti terorismu. Boj proti terorismu ČR rovněž prosazuje jako téma spolupráce NATO a Evropské unie.

V roce 2004 Aliance i ČR pokračovaly v budování nových vojenských schopností v rámci „Pražských závazků ke schopnostem“ (PCC) a sil rychlé reakce (NRF). ČR byla

vedoucí zemí mnohonárodního praporu chemické, biologické a radiální ochrany. V této souvislosti bylo dne 1. 4. 2004 ve Vyškově otevřeno Centrum odborné přípravy chemického vojska (Centre of Excellence) poskytující neakreditované odborné vzdělání pro potřeby ozbrojených sil ČR, členských států NATO a partnerských a dalších zemí.

NATO také pokračovalo v realizaci plánu na zlepšení schopností civilní ochrany. V rámci zvládání následků teroristického útoku (consequence management) existuje seznam prostředků, které by mohly jednotlivé státy, včetně ČR, postiženému spojenci či partnerovi urychleně poskytnout.

NATO v roce 2004 dále rozšiřovalo působnost svých stabilizačních operací, aktuálně zejména v Afghánistánu a Iráku. Po celý rok 2004 probíhala ve Středozezemním moři námořní protiteroristická operace NATO Active Endeavour s cílem zamezit přesunu materiálů zneužitelných teroristy a poskytnout ochranu civilním plavidlům. ČR působila ve stabilizačních operacích Aliance v oblastech, jež jsou z hlediska terorismu zvláště (Afghánistán, Irák) či potenciálně (Kosovo, Bosna a Hercegovina) nebezpečné.

NATO rovněž pomáhalo se zajištěním bezpečnosti při významných událostech. Aliance například asistovala Řecku při ochraně Olympijských her proti teroristickému útoku zbraněmi hromadného ničení (mise Distinguished Games). ČR vyslala protichemický odřad o síle 100 mužů.

Součástí protiteroristické strategie NATO je také posilování spolupráce s partnery a rozvíjení kontaktů s regiony, odkud teroristická hrozba může pramenit. Na summitu v Istanbulu byl posílen Středomořský dialog (MeD) a zahájena Istanbulská iniciativa spolupráce (ICI), zaměřená na země Blízkého a Středního východu.

Česká republika a Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) v boji proti terorismu

Česká republika v roce 2004 pokračovala v podpoře významné role, kterou regionální organizace typu OBSE hrají v boji proti terorismu. V roce 2004 OBSE zahájila poměrně velké množství protiteroristických aktivit, které dalece přesáhly oblasti tradičního zájmu této organizace. V rámci Sekretariátu OBSE bylo vytvořeno Oddělení pro terorismus (ATU – Action against Terrorism Unit), které bylo pověřeno koordinací uvnitř OBSE, organizací

expertních zasedání k jednotlivým tématům a udržováním přehledu plnění mezinárodních závazků v členských státech.

V lednu 2004 organizoval ATU ve spolupráci s ICAO expertní seminář zaměřený na problematiku ohrožení civilního letectví teroristy za použití ručních protiletadlových zbraní (MANPADS). V průběhu roku se Česká republika aktivně zapojila do vytváření návrhů na rozhodnutí o opatřeních k potlačení financování terorismu, solidaritě s oběti terorismu, problematice kontejnerové přepravy, zbraní hromadného ničení a terorismu, využívání internetu teroristy a sdílení informací o ztracených nebo odcizených cestovních dokladech.

Česká republika a Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD) v boji proti terorismu

Česká republika se aktivně zapojila do činnosti OECD rovněž v řadě oblastí souvisejících s bojem proti terorismu, jako jsou např. bezpečnost informačních systémů a sítí, bezpečnost cestování, biotechnologie a další témata. Z hlediska dopadů v oblasti pojišťovnictví přijala Rada OECD nové Rozhodnutí o seznamu kritérií k definování terorismu pro účely kompenzace. Z hlediska prevence, v kontextu rozvojové spolupráce, připravil Výbor OECD pro rozvojovou spolupráci (DAC) na jaře 2004 Směrnici pro reformu a řízení bezpečnostních systémů.

Česká republika a Financial Action Task Force on Money Laundering (FATF) v boji proti terorismu

Na rozličných mezinárodních fórech se Česká republika i v roce 2004 zapojovala do aktivit spojených s bojem proti financování terorismu a praní špinavých peněz. Z hlediska Financial Action Task Force (FATF), jejíž standardy hrají klíčovou roli v uvedených oblastech, lze za nejdůležitější události roku 2004 považovat ministerské zasedání FATF, které se uskutečnilo v květnu v Paříži a rozhodlo o prodloužení mandátu skupiny o dalších osm let a o přijetí nového, IX. doporučení FATF pro boj proti financování terorismu zaměřeného na přeshraniční pohyby hotovosti (Cash Couriers).

Česká republika a Rada Evropy v boji proti terorismu

Výbor expertů pro terorismus (CODEXTER) zahájil v roce 2004 za účasti expertů z České republiky práci na vypracování návrhu Úmluvy o prevenci terorismu, jejímž cílem je

zefektivnění boje proti terorismu při současném dodržování lidských práv. Záměrem této iniciativy je především vyplnění mezer ve spolupráci členských států. Dále byl Řídícím výborem pro lidská práva přijat Návrh pravidel o ochraně obětí teroristických činů. Tento návrh obsahuje mimo jiné pravidla pro kompenzace obětí teroristických činů, poskytování informací těmto obětem a ochranu jejich soukromí. Rada Evropy dále zřídila závěrem roku 2004 Expertní skupinu pro terorismus a identifikační dokumenty a Expertní skupinu pro pomoc obětem terorismu.

8. Zahraniční rozvojová a humanitární pomoc

Zahraniční rozvojová spolupráce

Česká republika se jako součást mezinárodního společenství demokratických a ekonomicky vyspělých zemí a jako nový člen Evropské unie (EU) hlásí k principům všelidské sounáležitosti a přijímá svůj díl odpovědnosti za řešení globálních problémů. Jedním z projevů tohoto postoje je zahraniční rozvojová spolupráce (ZRS), která je integrálním prvkem české zahraniční politiky. ZRS v širším smyslu představuje ucelenou vládní politiku vůči partnerským rozvojovým a transformujícím se zemím. V užším smyslu pak představuje finanční, materiální, expertní či technickou pomoc českého státu v zájmu dlouhodobého udržitelného rozvoje v těchto zemích.

Hlavní cíle české ZRS jsou ve shodě s mezinárodními závazky České republiky, zejména s tzv. rozvojovými cíli tisíciletí, které byly přijaty na Summitu OSN v roce 2000 a které zahrnují zejména úsilí o snížení chudoby, udržitelný ekonomicko-sociální rozvoj, postupnou integraci partnerských zemí do světové ekonomiky, rozvoj a upevnění demokracie, lidských práv, řádnou správu věcí veřejných, zavedení právních principů a postkonfliktní obnovu. ZRS zároveň odráží zájmy a potřeby ČR a napomáhá intenzifikaci politických a hospodářských vztahů mezi partnerskými zeměmi a ČR. Realizace ZRS zohledňuje mezinárodní závazky ČR, zejména rozvojovou legislativu EU, doporučení Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD) a principy rozvojové spolupráce přijaté mezinárodním společenstvím v rámci Organizace spojených národů (OSN).

Základ současného systému české ZRS byl položen v roce 1995 přijetím Zásad pro poskytování zahraniční rozvojové pomoci Usnesením Vlády ČR ze dne 15. 3. 1995 č. 153. Význam ZRS byl potvrzen v Koncepci zahraniční rozvojové pomoci ČR na léta 2002-2007

(dále jen Koncepce), kterou vláda ČR vzala na vědomí svým usnesením č. 91 ze dne 23. 1. 2002. Usnesením vlády ČR č. 302 ze dne 31. 3. 2004 nazvaným „Institucionální zajištění a zásady zahraniční rozvojové spolupráce po vstupu ČR do EU“ byly aktualizovány předchozí dokumenty a stanoveny nové priority v poskytování ZRS v souvislosti se vstupem ČR do EU. Vláda každoročně schvaluje plán zahraniční rozvojové spolupráce a hodnocení projektů. Naposledy se tak stalo Usnesením vlády ČR č. 652 ze dne 23. 6. 2004, jímž byl schválen plán projektů na rok 2005, který byl doplněn o výhled rozpočtu zahraniční rozvojové spolupráce na léta 2006 – 2007.

Ministerstvo zahraničních věcí ČR v roce 2004 v souladu s Konceptí iniciovalo řadu opatření k zefektivnění systému poskytování rozvojové spolupráce. Odbor rozvojové spolupráce a humanitární pomoci na MZV v koordinaci s ostatními resorty zahájil přípravu jednotné metodiky a pravidel projektového cyklu. Významnou úlohu přitom nadále sehrávala školicí a konzultační role Rozvojového střediska působícího při Ústavu mezinárodních vztahů jako podpůrného odborného partnera MZV pro koordinaci zahraniční rozvojové spolupráce.

V souladu s Konceptí byl kladen zvýšený důraz na zapojení nevládního sektoru a veřejnosti do rozvojové spolupráce. Pro zvýšení všeobecného povědomí veřejnosti, a následně i její podpory pro rozvojovou spolupráci ČR provozuje MZV internetové stránky na adrese www.mzv.cz/pomoc, resp. jejich anglickou jazykovou mutaci na adrese www.mfa.cz/aid. Ve spolupráci s Univerzitou Palackého v Olomouci se v roce 2004 uskutečnil sedmý ročník Letní školy rozvojové pomoci, které se od doby jejího vzniku zúčastnilo na osm set zájemců o rozvojovou oblast.

Značný význam při naplňování Koncepce zahraniční rozvojové pomoci na období 2002 – 2007 měla spolupráce v rámci kanadsko-visehradského projektu ODACE (Official Development Assistance for Central Europe). Cílem tohoto projektu, který je od roku 2002 realizován ve spolupráci MZV ČR a kanadské rozvojové agentury CIDA, je přenos kanadských zkušeností v oblasti budování efektivního systému rozvojové spolupráce a realizace vlastních programů a projektů. Obdobný pozitivní vliv měla na tuto oblast v předvstupním období převážně metodická spolupráce s jednotlivými zeměmi EU a rovněž s mezinárodními organizacemi rozvojového charakteru, především s Rozvojovým programem OSN (UNDP).

Zahraníční humanitární pomoc

Česká republika tradičně poskytuje finanční, materiální i záchranářskou humanitární pomoc do zahraničí. Česká humanitární pomoc je nedílnou součástí zahraniční politiky ČR.

Bilaterální humanitární pomoc má podobu finančních darů nebo materiální pomoci (léky, zdravotnické přístroje a materiál, chemikálie k úpravě vody k pití, stany, pokrývky, práce na prvotním zprovoznění zdravotnických a školských zařízení atp.). Pomoc je poskytována prostřednictvím mezinárodních organizací, českých nevládních organizací nebo prostřednictvím záchranářských týmů, zastupitelských úřadů ČR apod.

Mnohostranná humanitární pomoc je realizována formou mimořádných příspěvků mezinárodním organizacím, jako jsou různé úřady a organizace OSN (OCHA, UNHCR, UNICEF), Mezinárodní výbor Červeného kříže a Červeného půlměsíce atd. Záchranářská pomoc je poskytována v případě naléhavosti a časové proveditelnosti vysláním záchranářských týmů (Hasičský záchranný sbor Ministerstva vnitra ČR, kynologové se cvičenými psy aj.).

V roce 2004 poskytla ČR humanitární pomoc v celkem 22 případech do 19 zemí postižených přírodními katastrofami (zemětřesení, záplavy, hurikán) nebo válečnými konflikty (pomoc obyvatelstvu a uprchlíkům, pomoc dětem bez domova - tzv. street children, odminování). Objem humanitární pomoci hrazené v roce 2004 z rozpočtové rezervy Všeobecné pokladní správy činil celkem téměř 52 mil. Kč. Česká humanitární pomoc směřovala prioritně Íránu, který byl postižen ničivým zemětřesením (cca 30% celkové humanitární pomoci poskytnuté v roce 2004) a Súdánu, kam směřovalo téměř 20% ročního objemu pomoci. Mezi dalšími státy, kterým byla česká humanitární pomoc poskytnuta, patřily KLDR, Afghánistán, země karibské oblasti postižené hurikánem Ivan ad. Na odminování a řešení problémů uprchlíků byly zaslány mimořádné příspěvky Mezinárodnímu výboru Červeného kříže a UNHCR. Na boj s HIV/AIDS byl poukázán příspěvek UNAIDS.

Vedle podílu na ochraně životů, zdraví a majetku postiženého obyvatelstva přispěla poskytnutá humanitární pomoc významnou měrou k dobrému jménu ČR v zahraničí.

II. BILATERÁLNÍ VZTAHY ČESKÉ REPUBLIKY

Poznámka k tabulkám o vzájemných ekonomických vztazích v následujícím textu: Tabulka zachycuje u každé z uvedených zemí vývoj vybraných ukazatelů vzájemného obchodu a investic v l. 2002 – 2004. Údaj „Podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)“ je vztažen k souhrnným hodnotám zahraničního obchodu ČR v roce 2004. Údaje o zahraničních investicích zahrnují tři složky – základní jmění, reinvestovaný zisk a ostatní kapitál (charakterizovaný především úvěrovými vztahy). Pokud se u položky objeví znak „minus“, znamená to:

– u přímých zahraničních investic do ČR pokles hodnoty investic dané země v ČR (např. zisk nebyl reinvestován v ČR, zahraniční podniky splácely dříve čerpané úvěry do zahraničí);

– u českých investic do zahraničí pokles hodnoty českých přímých investic v dané zemi (např. odprodejem základního jmění, vygenerováním hospodářské ztráty nebo poskytnutím úvěru mimo hranice hostitelské země).

Souhrnné údaje o zahraničním obchodu ČR s dalšími zeměmi a celními územími neuvedenými v textu kapitoly II. Bilaterální vztahy ČR obsahuje tabulka „Zahraniční obchod České republiky v letech 2002 – 2004“ v oddílu PŘÍLOHY této publikace.

Méně obvyklé oficiální názvy zemí užívané v následujícím textu:

Venezuela	– Bolívarovská republika Venezuela
Makedonie	– Bývalá jugoslávská republika Makedonie
Afghánistán	– Islámská republika Afghánistán
Velká Británie	– Spojené království Velké Británie a Severního Irska
Lybie	– Velká libyjská arabská lidová socialistická džamahiríja

ALBÁNSKÁ REPUBLIKA

Bilaterální vztahy mezi ČR a Albánií jsou na dobré úrovni. Albánie má eminentní zájem o naše zkušenosti z uskutečňování společenských, politických a ekonomických reforem a z procesu úspěšné integrace do evropských a euroatlantických struktur. Dokladem toho je četnost návštěv představitelů Albánské republiky v roce 2004.

Návštěvy představitelů Albánské republiky:

- 11. 3. 2004 – návštěva předsedy Parlamentu S. Pellumbiho;
- 17. 3. 2004 - setkání ministrů zahraničních věcí C. Svobody a K. Islamiho na zasedání Komise OSN pro lidská práva v Ženevě;
- 6. 4. 2004 - návštěva ministra dopravy a telekomunikací S. Počiho;
- 15. - 17. 6. 2004 – návštěva ministra zahraničních věcí K. Islamiho.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	316 559	413 999	518 214	0,0176
	index oproti min. roku	71,3	130,8	125,2	
vývoz	tis. Kč	293 814	388 222	466 429	0,0079
	index oproti min. roku	70,3	132,1	120,2	
dovoz	tis. Kč	22 745	25 777	51 785	0,0008
	index oproti min. roku	87,8	113,3	201,0	
saldo	tis. Kč	271 069	362 445	414 644	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	0	neevid.	neevid.	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Obchodní výměna mezi ČR a Albánií má již několik let vzrůstající tendenci. Vzájemné obchodně-ekonomické vztahy byly zaměřeny zejména na prohlubování spolupráce malých a středních podnikatelských subjektů a institucí obou zemí. Podpora dlouhodobější spolupráce mezi českými a albánskými firmami se v roce 2004 odrazila ve zvýšeném exportu ČR do Albánie.

Hlavní vývozní komodity ČR: cigarety, cigaretový papír, tabákové výrobky, nápoje, chemikálie, papír a lepenka, tkaniny, textilní, pletené a háčkované oděvy, prací a čisticí prostředky, slad, trvanlivé potraviny, stavební, dopravní a zemědělské mechanismy a stroje, náhradní díly pro mechanismy.

Hlavní dovozní komodity ČR: ferochrom, dřevo k výrobě dýmek, textilní hotové výrobky, různé hotové výrobky, usně, koření, rostliny k výrobě voňavek a léčiv, jablka, sušené ovoce a ořechy, průmyslové výrobky a náhradní díly.

Kulturní vztahy

Hlavní formou spolupráce po vládní linii zůstává oblast školství - poskytování vládních stipendií ke studiu v ČR. V roce 2004/2005 bylo poskytnuto pět vysokoškolských stipendií. Několik desítek Albánců studuje v ČR na vlastní náklady.

K nejvýznamnějším kulturním akcím pořádaným v roce 2004 v Albánii patřilo koncertní turné Českého klavírního dua Radomíra a Heleny Melmukových a sopranistky M. Hanfové, hudební večer pro členy albánské společnosti „Přátelé ČR“ a „Symposium

o překladech české literatury do albánského jazyka“ spojené s výstavou litografií českého malíře J. Kuldy a uměleckých fotografií V. Strnadové.

ALŽÍRSKÁ DEMOKRATICKÁ A LIDOVÁ REPUBLIKA

Alžírsko patří mezi významné partnery České republiky v oblasti Maghrebu. Bilaterální vztahy, jež se orientují na obchodně-hospodářskou spolupráci, byly v roce 2004 obohaceny o politický rozměr formou konzultací mezi ministerstvy zahraničních věcí a generálními štáby armád obou zemí.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	1 961 183	2 596 682	3 023 723	0,0886
	index oproti min. roku	65,9	132,4	116,4	
vývoz	tis. Kč	1 435 490	1 893 780	1 643 927	0,0989
	index oproti min. roku	133,1	131,9	86,8	
dovoz	tis. Kč	525 693	702 902	1 379 796	0,0803
	index oproti min. roku	27,7	133,7	196,3	
saldo	tis. Kč	909 797	1 190 878	264 131	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	1 000	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	0	neevid.	neevid.	

Zdroje: 1) ČSÚ, leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: ocelové trubky, profily a plechy, náhradní díly k vrtulníkům a letounům, osobní automobily, pneumatiky, hliníkové obaly, papír, elektromateriál, spotřební a stavební sklo, mléko a smetana v prášku, farmaceutické produkty, obráběcí stroje.

Hlavní dovozní komodity ČR: minerální paliva, mazadla a příbuzné materiály.

Kulturní vztahy

V Alžíru se uskutečnila ojedinělá a široce pojatá akce „Dny české literatury“, spojená s literárními pořady, přednáškami a výstavou knih. V rámci společné prezentace středoevropských zemí v Alžíru a Oranu vystoupili s operními a operetními áriemi sopranistka L. Nováková a barytonista J. Moravec. Ve městech Alžíru a Bou Saáda proběhly

vernisáže českého výtvarníka K. Demela. Alžírské děti se pravidelně účastní mezinárodní dětské výtvarné soutěže „Lidice“.

ČR poskytla Alžírsku jedno vysokoškolské stipendium.

ANGOLSKÁ REPUBLIKA

Intenzita česko-angolských vztahů v roce 2004 vzrostla. Usnesením Vlády ČR č. 302 ze dne 31. 3. 2004 byla Angola zařazena mezi osm prioritních zemí zahraniční rozvojové spolupráce ČR na léta 2006 – 2010. V únoru 2004 se začal realizovat tříletý projekt s názvem „Ustavení centra pro zemědělské vzdělávání v provincii Bié“, který je konkrétním příkladem oficiální rozvojové pomoci ČR. Další možnosti rozvojové pomoci nabídla Angole česká nevládní organizace Člověk v tísni.

Očekává se reciproční obnovení činnosti angolského velvyslanectví v Praze.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	7 329	8 643	61 851	0,0018
	index oproti min. roku	14,7	118,0	715,6	
vývoz	tis. Kč	7 326	8 522	61 806	0,0036
	index oproti min. roku	14,7	116,3	725,3	
dovoz	tis. Kč	3	121	45	0,0000
	index oproti min. roku	-	-	37,2	
saldo	tis. Kč	7 323	8 401	61761	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	300	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Po letech útlumu ve vzájemných vztazích se ČR v roce 2004 oficiálně zúčastnila Luandského mezinárodního veletrhu (FILDA). I tato skutečnost nepochybně přispěla k růstu českého vývozu, který meziročně vzrostl více než sedmkrát.

Hlavní vývozní komodity ČR: díly pro plynové turbíny, staré oděvy a textil, sušené mléko.

Hlavní dovozní komodita ČR: káva.

Kulturní vztahy

V rámci „Týdne evropského filmu“ byl uveden film „Tmavomodrý svět“, a to včetně prezentace gastronomických specialit české národní kuchyně.

ČR poskytla Angole v rámci rozvojové spolupráce šest vysokoškolských stipendií pro univerzitní rok 2004/2005.

ARGENTINSKÁ REPUBLIKA

Vzájemné česko-argentinské vztahy jsou dlouhodobě přátelské. Argentina tradičně patří k předním partnerům ČR v Latinské Americe. V současnosti zaujímá Argentina v rámci Latinské Ameriky druhé místo z hlediska vzájemné obchodní výměny (za Brazílií).

Po letech hluboké ekonomické krize v Argentině byl rok 2004 ve znamení postupného nárůstu objemu vzájemné obchodní výměny. Zvyšoval se český vývoz a objevovaly se nové možnosti pro uplatnění českých subjektů, zejména v oblasti energetického průmyslu.

Návštěvy představitelů ČR:

- 14. - 20. 10. 2004 – návštěva delegace Zahraničního výboru Poslanecké sněmovny PČR;
- 15. - 21. 11. 2004 – návštěva delegace Výboru pro hospodářství, zemědělství a dopravu Senátu PČR.

Návštěvy představitelů Argentinské republiky:

- 21. - 22. 10. 2004 – návštěva ministra pro vědu, technologii a produktivní inovaci T. Del Bona;
- 17. - 19. 11. 2004 – návštěva ministra pro plánování, veřejné investice a služby C. Ubertiho.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2 002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	1 259 795	1 460 142	1 547 848	0,0453
	index oproti min. roku	73,7	115,9	106,0	
vývoz	tis. Kč	217 321	458 472	585 166	0,0345
	index oproti min. roku	57,2	211,0	127,6	
dovoz	tis. Kč	1 042 474	1 001 670	962 682	0,0561
	index oproti min. roku	78,4	96,1	96,1	
saldo	tis. Kč	-825 831	-543 198	-377 516	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	200	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	-1 100	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	22 600	2 300	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)

2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: elektromotory, ložiska, uhlík, elektronky, součásti traktorů, klimatizační zařízení, ruční nářadí, pneumatiky, tlakové nádoby, textilní stroje, pletačky, čerpadla, žárovky, chemikálie, válcovaný hutní materiál, sklo, cihly, dlaždice, papír.

Hlavní dovozní komodity ČR: součásti traktorů, surový hliník, rybí maso, vlna, citrusové plody, látky, víno, ořechy, ovoce, pochutiny, kůže, maso.

Kulturní vztahy

V roce 2004 byl v Argentině vyučován český jazyk pod vedením učitele češtiny vyslaného z ČR. V dubnu proběhl 3. cyklus projekcí českých filmů, kdy bylo promítnuto celkem 10 filmů českých režisérů. Ve spolupráci s Českým kulturním centrem v Buenos Aires připravil zastupitelský úřad ČR volný cyklus tří koncertů na počest významných českých skladatelů. Tematicky ho doplňovala výstava "Velikáni české hudby", na jejíž organizaci se podílela i Katolická univerzita v Buenos Aires. V budově argentinského Senátu se v červnu uskutečnila kulturní akce k připomenutí 80 let úmrtí F. Kafky. Kulturní rok zakončil cyklus přednášek o životě a díle A. Dvořáka v rámci tzv. volné české katedry na půdě University Johna F. Kennedyho.

ARMÉNSKÁ REPUBLIKA

Ve vztazích mezi ČR a Arménskou republikou nebylo v průběhu roku 2004 dosaženo výraznějšího pokroku, potenciál obou zemí např. v obchodních a ekonomických vztazích nebyl plně využit. ČR považuje za prioritní rozšíření prozatím nedostatečné smluvní základny, které by napomohlo k posílení vzájemných vztahů. Pro aktivizaci vzájemných vztahů mluví i skutečnost, že Arménie byla v roce 2004 zahrnuta do konceptu Evropské politiky sousedství Evropské unie.

Obdobně jako v předcházejících letech, ČR hostila zasedání Minské skupiny OBSE, zabývající se řešením regionálního konfliktu o Náhorní Karabach.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2 002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	150 104	126 170	223 965	0,0007
	index oproti min. roku	77,0	84,1	177,5	
vývoz	tis. Kč	143 912	120 530	183 684	0,0011
	index oproti min. roku	73,9	83,8	153,2	
dovoz	tis. Kč	6 192	5 640	40 281	0,0002
	index oproti min. roku	14 072,7	91,1	714,2	
saldo	tis. Kč	137 720	114 890	143 403	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	900	400	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	0	0	neevid.	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)

2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Po poklesu obchodního obrátu v roce 2003 byl zaznamenán jeho výrazný nárůst v roce 2004. Rozvoji vzájemného obchodu brání malá koupěschopná poptávka na trhu země, omezené možnosti dopravy zboží do země (jediné spojení z Gruzie a Íránu) a nedostatečná aktivita českých hospodářských subjektů v teritoriu. Významnou roli v rozvoji vzájemného obchodu hraje arménská diaspora v ČR

Hlavní vývozní komodity ČR: stroje a zařízení, kartony a lepenky, keramika, léky, sklo.

Hlavní dovozní komodity ČR: hliník a výrobky z něj, elektrické stroje.

Kulturní vztahy

Uskutečňují se styky v oblasti školské spolupráce. V rámci vládní rozvojové pomoci využila arménská strana v roce 2004 jedno stipendijní místo k doktorandskému studiu a jedno stipendijní místo k bakalářskému, resp. magisterskému studiu v České republice. Na českých vysokých školách studují i další občané Arménie. Nadále se uskutečňují vzájemné výměny studentů bohemistiky, resp. armenistiky.

AUSTRALSKÉ SPOLEČENSTVÍ

Australské společenství představuje pro Českou republiku z politického, ekonomického i kulturního hlediska významného partnera v asijsko-tichomořské oblasti. Vzájemné vztahy byly i v roce 2004 na velmi dobré úrovni. K rozvoji kontaktů významně přispívá početná česká krajanská komunita.

Návštěvy představitelů ČR:

- 4. – 5. 2. 2004 – pracovní návštěva místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí C. Svobody;
- 21. 10. – 1. 11. 2004 – návštěva delegace Výboru pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí Senátu PČR.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	3 444 192	3 724 229	4 722 747	0,1383
	index oproti min. roku	95,0	108,1	126,8	
vývoz	tis. Kč	1 533 289	1 729 219	2 512 497	0,1481
	index oproti min. roku	139,1	112,8	145,3	
dovoz	tis. Kč	1 910 903	1 995 010	2 210 250	0,1287
	index oproti min. roku	75,7	104,4	110,8	
saldo	tis. Kč	-377 614	-265 791	302 247	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	10 600	1 200	61 200	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	796 700	1 363 700	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	47 200	5 300	43 900	
	portfoliové (tis. Kč)	1 385 100	0	neevid.	

Zdroje: 1) ČSÚ leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Vzájemná obchodní výměna doznala v roce 2004 významného růstu. Celkový obrat zahraničního obchodu vzrostl o 27 %. Vývoz vzrostl o 45 %, a doposud pasivní saldo vzájemné obchodní bilance se tím podařilo změnit v přebytkové.

Hlavní vývozní komodity ČR: kovoobráběcí stroje, strojírenské výrobky, komponenty pro přenos elektrické energie, výrobky výpočetní techniky, sportovní zbraně a munice, chemikálie a chemické komponenty, dřevo, sklo, textil, sportovní potřeby a hračky,.

Hlavní dovozní komodity ČR: koncentráty manganových, hliníkových, titanových a ostatních rud, vlna, ovčí a jehněčí kůže, lékařské a farmaceutické preparáty, víno, maso a potravinové přípravky.

Kulturní vztahy

Zastupitelský úřad ČR v Canbeře a Generální konzulát ČR v Sydney se podílely na pořádání řady kulturních akcí, např. vystoupení českých zpěváků, přehlídky české filmové tvorby, výstavy českých malířů a dalších.

Významný podíl na propagaci české kultury mají čeští studenti, sdružení okolo agentury Czech Mate a časopisu Czech and Slovak Herald.

ÁZERBÁJDŽÁNSKÁ REPUBLIKA

Vztahy mezi ČR a Ázerbájdžánem se soustředily na hospodářskou oblast, zatímco politické vztahy v roce 2004 v podstatě stagnovaly. Ázerbájdžán zůstává pro ČR důležitým partnerem pro dovoz nerostných paliv. ČR usilovala o rozšíření smluvní základny, které by přispělo ke zvýšení českého exportu. Pokroku bylo dosaženo v přípravě sjednání Smlouvy mezi Vládou České republiky a Vládou Ázerbájdžánské republiky o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmů a z majetku a protokolu k této smlouvě.

Obdobně jako v předcházejících letech, ČR hostila zasedání Minské skupiny OBSE, zabývající se řešením regionálního konfliktu o Náhorní Karabach. Stejně jako Arménie a Gruzie, byl i Ázerbájdžán v roce 2004 zahrnut do konceptu Evropské politiky sousedství Evropské unie.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2 002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	6 179 978	7 333 355	7 831 070	0,2294
	index oproti min. roku	130,9	118,7	106,7	
vývoz	tis. Kč	563 663	698 920	654 111	0,0385
	index oproti min. roku	118,6	123,9	93,6	
dovoz	tis. Kč	5 616 315	6 634 435	7 176 959	0,4179
	index oproti min. roku	135,0	118,1	108,2	
saldo	tis. Kč	-5 052 652	-5 935 515	-6 522 848	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	-1 900	4 400	-700	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	200	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	0	neev. id.	neev. id.	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Ázerbájdžán se pro ČR stává důležitým partnerem. Vzájemný obchod byl až do roku 2000 pro obě strany málo významný. Od tohoto roku však dovoz do ČR vzrostl z 5,4 mil. USD na 275 mil. USD v roce 2004, tj. asi padesátinásobně. Podstatou vzájemného obchodu je dovoz ropy do ČR.

V roce 2004 byla projednána dohoda o zamezení dvojímu zdanění, jejíž předpokládané podepsání v roce 2005 vytvoří předpoklady k dalšímu rozvoji vzájemných vztahů zvláště v oblasti investic.

Hlavní vývozní komodity ČR: tržní výrobky tříděné hlavně podle druhu (např. skleněné a porcelánové výrobky, osvětlovací tělesa), stroje a dopravní zařízení a různé průmyslové výrobky.

Hlavní dovozní komodity ČR: minerální paliva, mazadla a příbuzné materiály.

Kulturní vztahy

Těžištěm kulturních vztahů byla i v roce 2004 oblast školství. Ázerbájdžánské straně byly v uplynulém roce nabídnuty dva stipendijní pobyty v ČR; do ČR vyslala jednoho stipendistu k doktorandskému studiu. Pokračovala přímá spolupráce mezi jednotlivými akademickými institucemi.

BELGICKÉ KRÁLOVSTVÍ

Vztahy mezi Českou republikou a Belgií se úspěšně rozvíjely na bilaterální a multilaterální úrovni v kontextu Evropské unie a euroatlantického spojení. Kontakty jsou četné jak na belgické federální úrovni, tak i s regiony a jazykovými společenstvími - s Frankofonním společenstvím Belgie a Valonským regionem a s Vlámskou vládou. Dne 13. 7. 2004 zahájil činnost honorární konzulát ČR v Lutychu (Liège). Uskutečnila se rovněž setkání v rámci spolupráce V4 – Benelux.

Návštěvy představitelů ČR:

- 16. - 18. 2. 2004 – návštěva delegace Výboru pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost Senátu PČR;
- 2. - 4. 4. 2004 - návštěva Stálé komise Senátu PČR pro krajany žijící v zahraničí;
- 26. - 27. 4. 2004 - návštěva delegace Zemědělského výboru PS PČR;
- 8. 5. 2004 - předseda vlády V. Špidla zahájil v Bruselu Závod míru.

Návštěvy představitelů Belgického království:

- 2. - 3. 3. 2004 - pracovní návštěva předsedy vlády G. Verhofstadta a ministra zahraničních věcí L. Michela;
- 13. 12. 2004 - pracovní návštěva 1. náměstka ministra zahraničních věcí J. Graulse.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	59 627 332	60 247 611	76 925 438	2,2532
	index oproti min. roku	83,8	101,1	127,7	
vývoz	tis. Kč	29 754 165	30 781 500	43 963 276	2,5911
	index oproti min. roku	78,2	103,5	142,8	
dovoz	tis. Kč	29 863 167	29 466 111	32 962 162	1,9194
	index oproti min. roku	90,3	98,7	111,9	
saldo	tis. Kč	-109 002	1 315 389	11 001 114	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	8 211 500	4 312 300	941 000	
	portfoliové	neevid.	neevid.	9 700	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	100	-1 000	
	portfoliové	10 529 800	400 500	1 124 800	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)

2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Belgie patří k nejvýznamnějším hospodářským partnerům ČR. Podíl země na celkovém zahraničněobchodním obratu ČR v roce 2004 Belgii řadí na 13. místo v pořadí nejdůležitějších obchodních partnerů ČR co do obratu a na 10. místo ze zemí, kam směřuje český vývoz.

Hlavní vývozní komodity ČR: stroje a dopravní prostředky, průmyslové spotřební zboží, potraviny a živá zvířata.

Hlavní dovozní komodity ČR: chemikálie a příbuzné výrobky, průmyslové spotřební zboží, stroje a dopravní prostředky.

Kulturní vztahy

Belgická veřejnost měla možnost se seznámit s českou kulturou především prostřednictvím klasické hudby. Mezi nejvýraznější akce patřily tradiční „Vánoční koncert“ v bruselském kostele Notre-Dame de Sablon či vystoupení pěveckého sboru Boni Pueri. S velkým úspěchem se setkala také Rybova „Česká mše vánoční“, provedená v Belgii vůbec poprvé domácím sborem v češtině. V Bruselu se uskutečnil galavečer spojený s prezentací české kultury a historie, součástí hudebního programu byla díla E. Schulhoffa a A. Dvořáka v podání Kvarteta Césara Francka. Akci doplnila výstava obrazů české malířky O. Bontridder-Dohnalové.

Krajanský spolek Beseda-rovnost, jenž propaguje v Belgii českou kulturu již více než 100 let, získal z rukou ministra zahraničních věcí ČR cenu Gratias Agit.

BĚLORUSKÁ REPUBLIKA

Česká republika se dlouhodobě podílí na politice EU vůči Bělorusku. Má zájem napomáhat zapojení Běloruska do evropských integračních procesů stejně jako rozvíjet vzájemně výhodnou spolupráci v oblastech společného zájmu. K tomu ovšem může dojít až po přijetí demokratických principů běloruským politickým vedením.

Proto také ČR podporovala zachování důsledného postoje a přístupu EU k Bělorusku a rozvíjela projekty na podporu občanské společnosti a kulturní a vzdělávací programy. Od 1. 10. 2004 Vláda ČR na Bělorusko rozšířila pilotní projekt „Aktivní výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků“.

S ohledem na rozhodnutí Rady ministrů EU z roku 1997 a na kvalitu vzájemných vztahů pracovní návštěvy na bilaterální úrovni neprobíhají.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis.Kč	2 847 606	3 263 443	3 713 308	0,1087
	index oproti min.roku	85,8	114,6	113,8	
vývoz	tis.Kč	1 550 465	1 767 415	2 191 777	0,1292
	index oproti min.roku	78,5	113,6	124,1	
dovoz	tis.Kč	1 297 141	1 496 028	1 521 531	0,0886
	index oproti min.roku	96,4	115,3	101,7	
saldo	tis.Kč	253 324	271 387	670 246	
zahraniční investice -příliv do ČR	přímé (tis.Kč)	7 600	8 100	4800	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	
zahraniční investice -odliv z ČR	přímé (tis.Kč)	1 800	6 200	1400	
	portfoliové (tis. Kč)	0	neev. id.	neev. id.	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)

2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

V roce 2004 pokračovaly vzestupná tendence českého exportu i nárůst kladného salda obchodní bilance. Převážnou část exportu tvořily výrobky s vyšší přidanou hodnotou jako např. reaktory a kotle. Aktivita českých podniků se mnohdy setkávaly s administrativními obstrukcemi ze strany státních orgánů.

Hlavní vývozní komodity ČR: reaktory, kotle, přístroje, mechanické nástroje, plasty a výrobky z nich, přístroje elektronického záznamu, výrobky ze železa nebo oceli, optické přístroje, papír, karton, lepenka a výrobky z nich, nábytek, lůžkoviny, svítidla.

Hlavní dovozní komodity ČR: hedvábí chemické, výrobky ze železa, hnojiva, vozidla motorová, traktory, kola aj. vozidla, dřevo a výrobky z něj, železo a ocel, oděvy, doplňky oděvní jiné než pletené, vlákna textilní rostlinná.

Kulturní vztahy

V rámci projektu „Česká hudba 2004“ a oslav vstupu ČR do EU uspořádalo velvyslanectví České republiky v Minsku slavnostní koncert české klasické hudby.

V oblasti školství se ČR zaměřuje na podporu výuky českého jazyka (zejména na univerzitách), o jehož studium je v Bělorusku značný zájem. Pro akademický rok 2004/2005 ČR poskytla jedenáct stipendijních míst pro běloruské studenty, jimž bylo z politických

důvodů zabráněno ve studiu v zemi, nebo jejich možnost studia v Bělorusku byla výrazně omezena, a výjimečně také osm stipendií studentům běloruským režimem uzavřeného lycea Jakuba Kolase, které zajišťovalo výuku v běloruštině.

BOLÍVAROVSKÁ REPUBLIKA VENEZUELA

Bilaterální vztahy České republiky a Venezuely jsou přátelské a soustřeďují se především na obchodně-ekonomickou spolupráci a vzájemnou podporu kandidatur na multilaterálních fórech.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2 002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	260 899	70 552	131 870	0,0039
	index oproti min. roku	80,4	27,0	186,9	
vývoz	tis. Kč	249 311	63 160	123 427	0,0073
	index oproti min. roku	77,7	25,3	195,4	
dovoz	tis. Kč	11 588	7 392	8 443	0,0005
	index oproti min. roku	306,8	63,8	114,2	
saldo	tis. Kč	237 711	55 768	114 984	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	200	15 700	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	300	-100	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	400	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)

2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: papír cigaretový, žáruvzdorné cihly a kameny, úhelníky, tvarovky a profily ze železa a oceli, domáckenské sklo, kovoobráběcí stroje, frézky, vrtačky, perly, mikroskopy.

Hlavní dovozní komodity ČR: optická vlákna, kabely, čočky, tabák a tabákové výrobky, proudové motory a pohony, stroje pro zpracování kůží a obuvi.

Kulturní vztahy

Velvyslanectví ČR v Caracasu uspořádalo ve spolupráci s venezuelskou Cinematecou festival českého filmu s tituly režiséra J. Jakubiska. Film „Minulost“ režiséra I. Trajkova se zúčastnil festivalu zemí Evropské unie EUROSCOPIO. S velkým ohlasem byly uvedeny výstavy „Krásy architektury českého baroka“, „Magická Praha“ fotografa V. Sirůčka, „Deset

osobností české grafiky“, „Olomoučtí výtvarníci“, „Krásy a tajemství České republiky na křižovatce dějin“ a „Srdce Pražského quadrienále“.

V roce 2004 oslavilo krajanské sdružení Venezuelsko-česká asociace 10. výročí svého založení; nejvýznamnější akcí v rámci oslav byla výstava venezuelských výtvarníků českého původu v kulturním centru El Hatillo v Caracasu.

Při krajanském sdružení vznikl folklorní soubor Jatelinka, který za krátkou dobu své existence vystoupil již na dvou mezinárodních festivalech konaných ve Venezuele.

Vláda ČR poskytla v roce 2004 v rámci zahraniční rozvojové pomoci Venezuele jedno vysokoškolské stipendium k magisterskému studiu.

BOLIVIJSKÁ REPUBLIKA

Dvoustranné vztahy mezi Českou republikou a Bolivijskou republikou jsou bezproblémové, nicméně jejich intenzita neodpovídá existujícímu potenciálu.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2 002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	25 108	21 107	45 124	0,0013
	index oproti min. roku	45,2	84,1	213,8	
vývoz	tis. Kč	20 651	16 168	34 389	0,0020
	index oproti min. roku	44,0	78,3	212,7	
dovoz	tis. Kč	4 457	4 939	10 735	0,0062
	index oproti min. roku	51,7	110,8	217,3	
saldo	tis. Kč	16 194	11 229	23 654	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	200	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)

2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: letecká technika, tuhy a pastelky, dlaždice, koželužské stroje, bižuterie.

Hlavní dovozní komodita ČR: ořechy.

Kulturní vztahy

Víceletý projekt zahraniční rozvojové pomoci ČR (v celkové hodnotě 6 mil. Kč), spočívající v asistenci Ústavu techniky a řízení výroby Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem při zavádění bakalářského studijního programu v oboru řízení výroby (včetně vybavení výukových dílen a laboratoří a školení lektorů) na univerzitě UPEA města El Alto, byl v roce 2004 přerušen v souvislosti s nestabilní situací v zemi a změnami ve vedení UPEA.

V akademickém roce 2004/2005 nabídla ČR Bolívii tři stipendia k magisterskému vysokoškolskému studiu a tři stipendia k postgraduálnímu studiu.

BOSNA A HERCEGOVINA

Bosna a Hercegovina představuje pro Českou republiku jednu ze zahraničněpolitických priorit. V důsledku toho se v roce 2004 vojáci Armády ČR zařadili do jednotek EUFOR v rámci vojenské operace Evropské unie Althea, pokračovala účast ČR v policejní misi EUPM a zefektivnila se koordinace rozvojové pomoci pro BaH. Bilaterální vztahy mezi oběma zeměmi jsou na dobré úrovni a potenciál jejich dalšího rozvoje spočívá zejména v podpoře BaH v její snaze zahájit stabilizační a asociační proces s EU a vstoupit do PFP. Rozvoj spolupráce v hospodářské oblasti je rovněž perspektivní.

Usnesením Vlády ČR č.302 ze dne 31. 3. 2004 byla Bosna a Hercegovina zařazena mezi osm prioritních zemí zahraniční rozvojové spolupráce ČR na léta 2006 – 2010.

Návštěvy představitelů ČR:

- 18. - 20. 3. 2005 – účast poslanců PS PČR na 56. Rose-Rothově semináři v Sarajevu, organizovaném Parlamentním shromážděním NATO;
- 23. 7. 2004 – návštěva místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí ČR C. Svobody u příležitosti slavnostního znovuotevření Starého mostu v Mostaru.

Návštěvy představitelů Bosny a Hercegoviny:

- 21. - 26. 1. 2004 – návštěva viceguvernéra Centrální banky Bosny a Hercegoviny D. Kovačeviče;
- 2. - 8. 2. 2004 - návštěva pěti vysokých představitelů celostátních ministerstev bezpečnosti a pro lidská práva za účelem školení o azylové a migrační politice ČR.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	2 714 119	2 623 292	2 831 139	0,8290
	index oproti min. roku	96,5	96,7	107,9	
vývoz	tis. Kč	2 558 581	2 429 571	2 643 088	0,1558
	index oproti min. roku	95,5	95,0	108,8	
dovoz	tis. Kč	155 538	193 721	188 050	0,0109
	index oproti min. roku	117,0	124,5	97,0	
saldo	tis. Kč	2 403 043	2 235 850	2 455 038	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	1 600	-800	100	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	36 600	-5 800	-2 100	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Objem vzájemného obchodu ČR s Bosnou a Hercegovinou se dlouhodobě ustálil na hodnotách, které zřejmě odpovídají potenciálu této relace. Rovněž saldo obchodní bilance nevykazuje výraznější změny a je dlouhodobě přebytkové.

Hlavní vývozní komodity ČR: prací prostředky, železná tyčovina, osobní automobily, zemědělské stroje, chemická vlákna, nemletá pšenice, dehet, cukr, železniční a tramvajové osobní vozy, sklo, železné profily, televizní přijímače.

Hlavní dovozní komodity ČR: lité výrobky z nekujné litiny, ferosilicium, obuv, kulatina dřeva, obvazový materiál, filtry do benzinových motorů, díly sedadel, hliníkové plechy, lihoviny.

Kulturní vztahy

Velvyslanectví ČR uspořádalo v roce 2004 výstavy "Povodně ve střední Evropě 1997-2002" a "Kresby terezínských dětí", a to v Tuzle (FBaH) a v Prijedoru (RS). V Sarajevu a v Banja Luce uskutečnily v únoru 2004 společný koncert skupiny MCH Band, VRRM, Už jsme doma a Jablkoň, sarajevské vystoupení tvořilo součást festivalu „Sarajevská zima“. V Banja Luce se v září uskutečnilo vystoupení divadelního souboru Divadlo Klauniky z Brna.

Intenzivní byla spolupráce ZÚ s celkem čtyřmi krajanskými sdruženími působícími v Bosně a Hercegovině; tato sdružení se aktivně podílela na organizaci kulturních akcí pořádaných velvyslanectvím ČR. V Prijedoru byla z prostředků poskytnutých z rozpočtu MZV ČR v roce 2004 realizována celková rekonstrukce Českého domu, sloužícího místní sekci krajanského sdružení Česká Beseda.

BRAZILSKÁ FEDERATIVNÍ REPUBLIKA

Brazílie patří k nejdůležitějším partnerům ČR v Latinské Americe, přičemž těžištěm vzájemných vztahů je zejména obchodně-ekonomická spolupráce. V současnosti zaujímá Brazílie v rámci Latinské Ameriky první místo z hlediska vzájemné obchodní výměny. Je tradičním trhem, především pro české investiční celky.

Návštěvy představitelů ČR:

- 22. - 28. 4. 2004 – návštěva ministra průmyslu a obchodu M. Urbana;
- 15. - 22. 10. 2004 – návštěva delegace Ústavně-právního výboru Senátu PČR.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	4 533 201	5 154 341	7 236 731	0,2120
	index oproti min. roku	82,0	113,7	140,4	
vývoz	tis. Kč	1 501 300	1 470 739	2 394 458	0,1411
	index oproti min. roku	101,1	94,6	162,8	
dovoz	tis. Kč	3 031 901	3 683 602	4 842 273	0,2820
	index oproti min. roku	76,4	121,5	131,5	
saldo	tis. Kč	-1 530 601	-2 212 863	-2 447 815	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	-1 100	-26 700	9 500	
	portfoliové (tis. Kč)	3 500	400	19 700	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)

2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: části a součásti přístrojů, části a součásti motorových vozidel a jejich motorů, sklo a skleněné výrobky, textilní stroje, energetická zařízení, televizní obrazovky, čerpadla, trubky, keramické výrobky, spřádací stroje, perly, elektronky, sklo.

Hlavní dovozní komodity ČR: drůbeží maso, letadla, tabák, sójové pokrutiny, káva a její deriváty, surový hliník, čerpadla, káva, obuv, maso, tropické ovoce.

Kulturní vztahy

Česká kultura byla v roce 2004 prezentována v březnu v Sao Paulu na výstavě fotografií „České stopy na březích Amazonky“, na společném květnovém koncertu při

příležitosti vstupu nových zemí do EU, v červnu na turné Černého divadla J. Srnce a v červenci na „Festivalu evropského filmu“ v Brasílii a v Sao Paulu.

BULHARSKÁ REPUBLIKA

Bulharská republika je spojencem a tradičním partnerem ČR v regionu jihovýchodní Evropy. Obchodní obrat se již po několik let dynamicky zvyšuje a v Bulharsku se začínají výrazně uplatňovat čeští investoři. Koupě části energetické distribuční sítě firmou ČEZ je největší jednotlivou zahraniční investicí ČR.

Návštěvy představitelů ČR:

- 23. - 24. 2. 2004 - návštěva ministra obrany M. Kostelky;
- 9. - 12. 3. 2004 – návštěva výboru pro evropskou integraci PS PČR;
- 22. - 23. 3. 2004 – návštěva NGŠ AČR P. Štefky;
- 26. - 28. 9. 2004 – návštěva ministra průmyslu a obchodu M.Urbana a ministra zemědělství J. Palase;
- 23. - 25. 11. 2004 – státní návštěva prezidenta republiky V. Klause.

Návštěvy představitelů Bulharské republiky:

- 15. - 17. 2. 2004 – návštěva ministra pro místní rozvoj V. Cerovského;
- 8. - 10. 11. 2004 - návštěva 1.místopředsedkyně vlády pro hospodářství L. Šulevové;
- 2. - 4. 12. 2004 - návštěva ministra energetiky a energetických zdrojů M. Kovačeva.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	5 075 426	5 742 912	8 159 548	0,2390
	index oproti min. roku	105,6	113,2	142,1	
vývoz	tis. Kč	3 828 515	4 053 024	5 906 137	0,3481
	index oproti min. roku	100,8	105,9	145,7	
dovoz	tis. Kč	1 246 911	1 689 888	2 253 411	0,1312
	index oproti min. roku	123,7	135,5	133,3	
saldo	tis. Kč	2 581 604	2 363 136	3 652 726	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	6 300	2 500	1 500	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. d.	neev. d.	neev. d.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	-6 200	300	9 415 700	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. d.	neev. d.	72 800	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Ekonomické vztahy mezi oběma zeměmi se začaly v nových podmínkách intenzivně rozvíjet až od konce 90. let. Tento trend pokračuje s perspektivou dalšího růstu. V ekonomické oblasti se Bulharsko stalo díky lepší se makroekonomické situaci a stabilnímu rozvoji teritoriem příznivým pro umístování českých investic. Česká republika je v Bulharsku vnímána jako příklad úspěšného přechodu k tržní ekonomice, což pozitivně ovlivňuje vzájemné ekonomické vztahy. Podle objemu zahraničního obchodu ČR zaujímá Bulharsko 37. místo.

Hlavní vývozní komodity ČR: osobní vozidla, prací prášky, spotřební elektronika, pneumatiky pro osobní i nákladní vozidla a autobusy, výrobky z plastů a ze železa, sklo, tkaniny, papír, potravinářské zboží, hliník a výrobky z něj, chemikálie, náhradní díly a součásti osobních, nákladních a kolejových vozidel, sportovní a lovecké zbraně, armatury, textilní výrobky a další.

Hlavní dovozní komodity ČR: sanitární keramika, přístroje a nástroje, textilní výrobky, oplatky a sušenky, výrobky z kaučuku, železa a oceli, čerstvá a chlazená zelenina a ovoce, víno, překližky a dýhy, obuv, olovo a další.

Kulturní vztahy

Vzájemné vztahy v oblasti kultury zůstávaly četné a intenzivní; byly např. realizovány výstava kreslíře K. Saudka, koncert violoncellisty M. Škampy a klavíristy P. Volného, výstava obrazů K. Ženaté a plastik B. Moldenhauerové, výstavy uměleckých fotografií

J. Všečcky a R. Junga, vystoupení folklorní skupiny Muzikanti z Chodska, výstava „Český filmový plakát 20. stol.“, poetický večer z díla J. Suchého, výstava fotografií nejznámějších objektů tzv. českého baroka, koncert mandolínového orchestru Prima Visione, večer B. Smetany - koncertní provedení „Prodané nevěsty“, koncerty libereckého dětského pěveckého sboru Severáček a jiné.

ČR nabídla Bulharsku dvě stipendijní místa k vysokoškolskému studiu a osm míst na letní kurzy českého jazyka. Velvyslanectví ČR zorganizovalo setkání bulharských absolventů českých vysokých škol. MZV ČR finančně přispělo na částečnou rekonstrukci krajanského domu T. G. Masaryka. K propagaci české kultury a zvláště literatury v Bulharsku přispívá Bohemia klub.

BÝVALÁ JUGOSLÁVSKÁ REPUBLIKA MAKEDONIE

Česká republika aktivně podporovala úsilí makedonské vlády o obnovu země a měla porozumění pro její snahu o přiblížení se k euroatlantickým strukturám. Vztahy v politické oblasti lze charakterizovat jako tradičně přátelské; v ekonomické oblasti dosud existují značné rezervy ve využívání existujícího potenciálu.

Návštěvy představitelů ČR:

- 5. 3. 2004 - účast prezidenta V. Klause na pohřbu prezidenta B. Trajkovského;
- 16. - 17. 3. 2004 - návštěva předsedy vlády V. Špidly.

Návštěvy představitelů FYROM:

- 16. - 19. 6. 2004 - návštěva ministra životního prostředí a územního plánování L. Janeva;
- 23. 9. 2004 – návštěva ministra hospodářství S. Jakimovského;
- 3. 10. 2004 – návštěva ministryně zahraničních věcí I. Mitrevy;
- 12. 11. 2004 – návštěva ministra obrany V. Bučkovského.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	394 227	434 508	631 965	0,0183
	index oproti min. roku	69	110	145	
vývoz	tis. Kč	292 079	300 860	415 193	0,0121
	index oproti min. roku	64	103	138	
dovoz	tis. Kč	102 148	133 648	216 773	0,0063
	index oproti min. roku	83	131	162	
saldo	tis. Kč	189 931	167 212	198 420	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	neevid.	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	23 600	neevid.	
	portfoliové (tis. Kč)	0	neevid.	neevid.	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Vzájemná obchodní výměna mezi ČR a Republikou Makedonie po bezpečnostní krizi v roce 2001 výrazně poklesla a od té doby prakticky stagnuje.

Hlavní vývozní komodity ČR: čisticí a prací přípravky, papír, karton, lepenka, motorová vozidla, traktory, potraviny živočišného původu, oděvy a oděvní doplňky, reaktory, kotle, mechanické nástroje.

Hlavní dovozní komodity ČR: nápoje, lihové tekutiny, ocet, tabák a tabákové výrobky, zelenina, ovoce, oděvy a oděvní výrobky, kůže a kožené výrobky, dopravní zařízení.

Kulturní vztahy

Kulturní vztahy se realizují zejm. ve formě školské spolupráce, jež je zaměřena především na výuku českého jazyka v Makedonii a makedonského v ČR. Na Univerzitě ve Skopji působí lektorka českého jazyka a v ČR vyučují lektoři makedonského jazyka na Univerzitě Karlově a na Masarykově univerzitě v Brně. Mezi Filozofickou fakultou Masarykovy univerzity a Filologickou fakultou Univerzity Skopje probíhá přímá spolupráce.

ČÍNSKÁ LIDOVÁ REPUBLIKA

Českou republiku spojují s Čínskou lidovou republikou tradičně přátelské vztahy, jejichž těžištěm je především obchodní a ekonomická spolupráce. ČLR je jedním z nejvýznamnějších obchodních partnerů ČR v Asii. Vzájemné vztahy se vyvíjejí v rámci možností daných rozdíly v politických systémech, velikostech a mezinárodním postavení obou zemí.

V roce 2004 došlo také k dalšímu rozvoji vztahů ČLR s Evropskou unií, přičemž první summit EU-ČLR po rozšíření Unie o nové členy se konal dne 8. 12. 2004 v Haagu. Vstup ČR do EU pozitivně ovlivnil a obohatil rozvoj česko-čínských bilaterálních vztahů o nový rozměr.

Návštěvy představitelů ČR:

- 14. – 26. 4. 2004 – oficiální návštěva prezidenta ČR V. Klause;
- 5. – 11. 6. 2004 – návštěva místopředsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR V. Filipa a delegace Výboru pro veřejnou správu, regionální rozvoj a životní prostředí Poslanecké sněmovny PČR.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2 002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	66 188 047	82 127 558	94 512 014	2,4056
	index oproti min. roku	151,6	124,1	115,1	
vývoz	tis. Kč	4 831 733	6 831 919	6 853 804	0,4039
	index oproti min. roku	157,7	141,4	100,3	
dovoz	tis. Kč	61 356 314	75 295 639	87 658 210	4,3845
	index oproti min. roku	151,1	122,7	116,4	
saldo	tis. Kč	-56 524 581	-68 463 720	-80 804 406	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	1 300	233 100	4 000	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	1 000	neev. id.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	7 800	11 000	-39 000	
	portfoliové (tis. Kč)	100	neev. id.	71 300.	

Zdroje: 1) ČSÚ, leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)

2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

I v roce 2004 výrazně pokračoval růst pasivního salda obchodní bilance, které dosáhlo výše 80,8 mld. Kč (nárůst o 18%). Čína zaujímá v pořadí nejvýznamnějších obchodních partnerů ČR 10. místo co do celkového vzájemného zahraničněobchodního obratu, 4. místo mezi největšími zeměmi českého dovozu a 23. místo v českém vývozu.

Výrazným impulzem pro další rozvoj bilaterálních vztahů byla návštěva prezidenta ČR Václava Klause v ČLR v dubnu 2004. Při této příležitosti byla v Pekingu podepsána Dohoda o hospodářské spolupráci mezi vládami ČR a ČLR, která především zakotvuje institut Ekonomického smíšeného výboru, jenž by se měl zabývat konkrétními otázkami obchodně-ekonomického charakteru v relaci s ČLR.

Hlavní vývozní komodity ČR: parní turbíny, osobní automobily a náhradní díly, motory a generátory a jejich díly, elektrické přístroje, textilní stroje, ocelové trubky a profily, převodové hřídele, obráběcí stroje, čerpadla, stroje na zpracování kaučuku a plastů, sklo, organické chemikálie, barviva a pigmenty, plasty, buničina, šrot železných a neželezných kovů.

Hlavní dovozní komodity ČR: zařízení k automatickému zpracování dat a jejich komponenty, telekomunikační zařízení, příslušenství televizí a rozhlasu, integrované obvody, elektrospotřebiče, elektronické přístroje, transformátory, organické a anorganické chemikálie, oděvy, obuv, cestovní galanterie, hračky a sportovní potřeby, jízdní kola, konzervované ovoce a zelenina.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Dohoda o hospodářské spolupráci mezi Vládou České republiky a Vládou Čínské lidové republiky, Peking, 22. 4. 2004;
- Protokol o kulturní spolupráci mezi Ministerstvem kultury České republiky a Ministerstvem kultury Čínské lidové republiky na léta 2004 – 2006, Peking, 22. 4. 2004.

Kulturní vztahy

Styky v kulturní, školské a vědecké oblasti byly realizovány na základě rezortních dohod Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva kultury a Akademie věd ČR, v menší míře pak na základě individuálních aktivit a na úrovni nevládních institucí.

Během návštěvy prezidenta ČR V. Klause byl podepsán nový Protokol o kulturní spolupráci mezi Ministerstvem kultury ČR a Ministerstvem kultury ČLR na léta 2004 – 2006. V roce 2004 proběhla v ČLR výstava českého filmového plakátu a výstava překladů českých literárních děl do čínštiny. Při příležitosti oslav vstupu ČR do EU vystoupil v Pekingu a dalších čínských městech Quartet Františka Kopa.

ZVLÁŠTNÍ ADMINISTRATIVNÍ OBLAST HONGKONG

ČR rozvíjí své vztahy s Hongkongem v souladu s principem “jedna země, dva systémy” a s důrazem na rozvoj vzájemné spolupráce v obchodní a ekonomické oblasti. Možnostem dalšího rozvoje spolupráce mezi Hongkongem a ČR byla věnována návštěva druhého nejvyššího představitele Hongkongu D. Tsanga v ČR v říjnu 2004.

Návštěvy představitelů ČR:

- 14. – 26. 4. 2004 – oficiální návštěva prezidenta ČR V. Klause.

Návštěvy představitelů Hongkongu:

- 28. - 31. 10. 2004 – pracovní návštěva Chief Secretary of Executive D. Tsanga.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004
obrat	tis. Kč	5 840 233	6 717 698	8 711 793	0,1968
	index oproti min. roku	102,1	115,0	129,7	
vývoz	tis. Kč	3 739 967	3 712 160	4 628 658	0,2728
	index oproti min. roku	112,1	99,3	124,7	
dovoz	tis. Kč	2 100 266	3 005 538	4 083 135	0,2378
	index oproti min. roku	88,1	143,1	135,9	
saldo	tis. Kč	1 639 701	706 622	545 523	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	-35 800	-2 800	39 600	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	1 600	neev. id.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	3 400	neev. id.	
	portfoliové (tis. Kč)	2 000	0	6 100	

Zdroje: 1) ČSÚ leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: zařízení pro sklářský a polygrafický průmysl, barevné televizní obrazovky, elektrické kondenzátory, šicí stroje, skleněné korálky, bižuterie, užitkové sklo, lustry, textilní příze.

Hlavní dovozní komodity ČR: informační technologie, integrované obvody, komunikační zařízení, elektrická a mechanická zařízení, optické přístroje, transformátory, paměťové jednotky, hodiny, obuv.

ZVLÁŠTNÍ ADMINISTRATIVNÍ OBLAST MACAO

Česká republika rozvíjí své vztahy s Macaem v souladu s principem “jedna země, dva systémy” a s důrazem na rozvoj vzájemné spolupráce v obchodní a ekonomické oblasti.

Návštěvy představitelů ČR:

- 14. – 26. 4. 2004 – oficiální návštěva prezidenta ČR V. Klause.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2 002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	185 558	77 448	249 678	0,0073
	index oproti min. roku	95,7	41,7	322,4	
vývoz	tis. Kč	126 518	6 182	3 697	0,0002
	index oproti min. roku	171,5	4,9	59,8	
dovoz	tis. Kč	59 040	71 266	245 981	0,0171
	index oproti min. roku	87,6	120,7	345,2	
saldo	tis. Kč	67 478	-65 084	-242 284	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: skleněné korálky, potravinářské tresty, tkaniny, barvy, pigmenty, laky, tmely.

Hlavní dovozní komodity ČR: obuv, oděvy a oděvní doplňky.

TCHAJ-WAN

V rámci „politiky jedné Číny“ udržuje Česká republika diplomatické styky s Čínskou lidovou republikou a ve vztahu k Tchaj-wanu soustřeďuje veškeré aktivity zejména do oblastí ekonomicko-obchodní, kulturní, vědecké, školské, turistické a konzulární.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2 002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	17 932 929	17 550 285	17 162 442	0,5027
	index oproti min. roku	138,3	97,9	97,8	
vývoz	tis. Kč	1 008 442	1 047 418	920 281	0,0542
	index oproti min. roku	116,1	103,9	87,9	
dovoz	tis. Kč	16 924 487	16 502 867	16 242 161	1,1259
	index oproti min. roku	123,6	97,5	98,4	
saldo	tis. Kč	-15 916 045	-15 455 449	-15 321 880	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	-39 400	12 500	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	400	

Zdroje: 1) ČSÚ, leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)

2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: stroje pro automatické zpracování dat, audiovizuální technika, strojírenské výrobky, výrobky ze železa a oceli, chemické výrobky organické.

Hlavní dovozní komodity ČR: stroje pro automatické zpracování dat, stroje k opracování kovů, integrované obvody, výrobky ze železa a oceli, strojírenské výrobky, audiovizuální technika, části psacích strojů, plasty a výrobky z nich.

DÁNSKÉ KRÁLOVSTVÍ

Vztahy mezi Českou republikou a Dánským královstvím se úspěšně rozvíjely na bilaterální a multilaterální úrovni zejména v kontextu evropské integrace a euroatlantického spojení; intenzivně se rozvíjel vládní i parlamentní dialog. Vedle návštěv ústavních činitelů se uskutečnily i expertní konzultace. Pozornost se zaměřovala především na srovnání stanovisek obou zemí v otázkách unijních, bezpečnostních a obchodně ekonomických.

Návštěvy představitelů ČR:

- 9. - 10. 3. 2004 – oficiální návštěva předsedy PS PČR L. Zaorálka;
- 15. - 18. 3. 2004 – návštěva delegace rozpočtového výboru PS PČR, vedené V. Ostrým;
- 27. - 29. 4. 2004 – návštěva delegace výboru pro sociální politiku a zdravotnictví PS PČR, vedené L. Talmanovou.

Návštěvy představitelů Dánského království:

- 22. 10. 2004 – pracovní návštěva předsedy vlády A. F. Rasmussena.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	15 729 000	17 538 000	20 711 677	0,6066
	index oproti min. roku	99,4	111,5	118,1	
vývoz	tis. Kč	7 393 000	8 125 000	9 637 834	0,5680
	index oproti min. roku	100,7	109,9	118,6	
dovoz	tis. Kč	8 336 000	9 413 000	11 073 842	0,6448
	index oproti min. roku	98,2	112,9	117,6	
saldo	tis. Kč	-943 000	-1 288 000	-1 436 008	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	1 449 100	238 300	284 800	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	170	1 900	
	portfoliové (tis. Kč)	121 000	506 600	424 700	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Kulturní vztahy

V lednu 2004 vystoupilo v Kodani Pražákovo kvarteto s koncertem z díla F. Schuberta. V souvislosti se vstupem ČR do EU byla v Dánsku pořádána řada kulturních akcí s českým prvkem. V květnu 2004 se v Kodani konala výstava maleb B. Pejchala. V červnu se uskutečnila v Královském Lyngby u Kodaně výstava děl malíře J. Němce. V období červen – srpen 2004 probíhala v prostorách větrného mlýna ve Skjernu výstava „České loutkové divadlo 1900-1950“. V srpnu byla ČR zastoupena filmy „Nuda v Brně“ a „Český sen“ na Kodaňském mezinárodním filmovém festivalu 2004. V září vystoupilo v Århusu Trio Martinů na koncertě v rámci mezinárodního hudebního projektu „České sny“.

EGYPTSKÁ ARABSKÁ REPUBLIKA

Egyptská arabská republika je pro ČR důležitým partnerem v oblasti Blízkého východu a severní Afriky. Úroveň vzájemných vztahů v roce 2004 odpovídala oboustrannému zájmu na především hospodářské spolupráci, a to i s ohledem na vstup ČR do EU.

Návštěvy představitelů ČR:

- 18. 1 . 2004 - oficiální návštěva místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí C. Svobody;
- 13. – 17. 9. 2004 - návštěva ministra životního prostředí L. Ambrozka.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	2 017 441	1 713 240	2 221 692	0,6440
	index oproti min. roku	82,6	84,9	129,7	
vývoz	tis. Kč	1 612 290	1 026 299	1 726 450	1,0074
	index oproti min. roku	77,4	63,7	169,3	
dovoz	tis. Kč	405 151	686 941	495 242	0,2853
	index oproti min. roku	112,2	169,6	72,1	
saldo	tis. Kč	1 207 139	339 358	1 231 208	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. d.	neev. d.	neev. d.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. d.	neev. d.	neev. d.	

Zdroje: 1/ ČSÚ, leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2/ ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: stroje a strojní zařízení, motorová vozidla, výrobky ze železa a oceli, sklo a skleněné výrobky, elektrické výrobky a papír.

Hlavní dovozní komodity ČR: bavlna, bavlněná příze, textilní výrobky, sklo a skleněné výrobky, výrobky z umělé hmoty, zelenina, hliník a výrobky z hliníku.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Protokol o spolupráci v oblasti ochrany životního prostředí mezi Ministerstvem životního prostředí České republiky a Ministerstvem pro záležitosti životního prostředí Egyptské arabské republiky, Káhira, 14. 9. 2004.

Kulturní vztahy

Spolupráce v oblastech vědy a kultury je tradičně na vysoké úrovni. Školská a vědecká spolupráce pokračovala dále bez nového prováděcího protokolu ke Kulturní dohodě, egyptská strana však na sklonku roku 2004 již s textem protokolu vyjádřila souhlas.

Zastupitelský úřad ČR v Káhiře zorganizoval řadu úspěšných výstav jak v Káhiře, tak i v Alexandrii. Z nejdůležitějších lze jmenovat „Český moderní šperk“ K. Votípkovy a „Čeští architekti v zahraničí“. Velice zajímavou expozicí byla výstava „Čeští malíři v Egyptě mezi dvěma válkami“ ze soukromých sbírek několika rodin žijících v Káhiře a Římě. Česká grafika byla představena pracemi žáků Z. Sklenáře. Mimořádnému ohlasu se těšila fotovýstava J. Šibíka „Dábel v nás“. Česká kinematografie byla reprezentována dvěma filmy („Pupendo“ a „Bolero“) na káhirském filmovém festivalu a výstavou „Český filmový plakát“. Egyptské děti se zúčastnily mezinárodní výtvarné soutěže „Lidice 2004“.

Zásadní význam má působení expedice Českého egyptologického ústavu Univerzity Karlovy v lokalitě Abúsír. V Náprstkově muzeu v Praze byla v listopadu 2004 zahájena výstava prezentující čtyřicetiletou práci českých egyptologů pod názvem „Abúsír – tajemství pouště a pyramid“. ČR poskytla Egyptu osm vysokoškolských stipendií.

EKVÁDORSKÁ REPUBLIKA

Vzájemné vztahy mezi ČR a Ekvádorskou republikou jsou trvale dobré, přičemž jejich těžiště leží v obchodně-ekonomické oblasti.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2 003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	791 363	646 231	758 598	0,0222
	index oproti min. roku	75,5	81,7	117,4	
vývoz	tis. Kč	361 379	123 499	199 987	0,0118
	index oproti min. roku	89,3	34,2	161,9	
dovoz	tis. Kč	429 984	522 732	558 611	0,0325
	index oproti min. roku	66,9	121,6	106,9	
saldo	tis. Kč	-68 605	-399 233	-358 624	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)

2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: automobily, různé výrobky ze železa a oceli, součásti motorových vozidel, výrobky ze skla, tlakové nádoby, pneumatiky, tužky, pletací a sprádací stroje, zbraně a munice, chemikálie, kožedělné stroje, papír, bižuterie.

Hlavní dovozní komodity ČR: banány, koncentráty.

Kulturní vztahy

V roce 2004 poskytla ČR Ekvádoru dvě stipendijní místa k magisterskému vysokoškolskému studiu a dvě stipendia ke studiu postgraduálního programu.

ESTONSKÁ REPUBLIKA

Estonská republika je významným partnerem a spojencem České republiky. Bilaterální vztahy se rozvíjely v široké řadě oblastí; intenzivní komunikace a spolupráce probíhala především v souvislosti se vstupem obou zemí do Evropské unie a vstupem Estonska do NATO.

Návštěvy představitelů ČR:

- 16. 1. 2004 - pracovní návštěva ministra obrany M. Kostelky;
- 14. - 16. 9. 2004 - oficiální návštěva předsedy PS PČR L. Zaorálka;
- 3. - 5. 10. 2004 – návštěva delegace Výboru pro evropské záležitosti Senátu PČR.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis.Kč	1 764 039	2 436 071	2 840 444	0,0831
	index oproti min.roku	107,9	138,1	116,6	
vývoz	tis.Kč	1 210 766	1 568 354	2 102 073	0,1238
	index oproti min.roku	108,4	129,5	134	
dovoz	tis.Kč	553 273	867 717	738 370	0,0429
	index oproti min.roku	106,7	156,8	85,1	
saldo	tis.Kč	657 493	700 638	1 363 703	
zahraniční investice- příviv do ČR	přímé (tis.Kč)	0	200	500	
	portfoliové (tis. Kč)	neev.vid.	neev.vid.	neev.vid.	
zahraniční investice- odliv z ČR	přímé (tis.Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev.vid.	200	230 800	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hospodářské vztahy s Estonskou republikou se rozvíjejí příznivě. Napomáhá tomu vstup ČR a Estonska do EU a otevření přímého leteckého spojení linkou ČSA s Prahou.

Hlavní vývozní komodity ČR: stroje a zařízení, osobní automobily, chemikálie.

Hlavní dovozní komodity ČR: mobilní telefony, nábytek a materiál k jeho výrobě, elektrotechnické výrobky.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Ujednání mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a Ministerstvem školství a výzkumu Estonské republiky o spolupráci v oblasti školství, vědy a mládeže na léta 2004 – 2006, Tartu, 11. 6. 2004;
- Protokol mezi Ministerstvem obrany České republiky a Ministerstvem obrany Estonské republiky o spolupráci v oblasti vojenské geografie, Tallinn, 15. 11. 2004.

Kulturní vztahy

Kulturní vztahy České republiky a Estonska jsou velmi intenzivní. Velvyslanectví ČR ve spolupráci s estonskými partnery uspořádalo řadu akcí - např. koncertní vystoupení pianisty M. Kasíka na festivalu „Dny komorní hudby“, kulturně obchodní akci s vystoupením souborů Chorea Historica a Kvinterna, doplněnou propagací piva Budvar, vystoupení kapely Neočekávaný dýchánek na „Folk Music Festival“ v Tallinnu nebo výstavu sochaře J. Šibory, doplněnou mistrovskými kurzy na estonské Akademii. Trvalému zájmu se těší české filmy, představované zejména na prosincovém „Festivalu temných nocí“ v Tallinnu. V roce 2004 se jej osobně zúčastnil režisér J. Hřebejk s filmem „Horem pádem“. V ČR studovalo několik estonských stipendistů; zájem byl především o bohemistiku.

ETIOPSKÁ FEDERATIVNÍ DEMOKRATICKÁ REPUBLIKA

Etiopská federativní demokratická republika je historicky nejstarším partnerem ČR v subsaharské části kontinentu. Dvoustranné vztahy lze charakterizovat jako dlouhodobě přátelské. Po přechodném snížení intenzity politického dialogu počátkem 90. let je vyvíjena snaha o oživení hospodářských a obchodních vztahů.

Země patří od roku 1996 mezi pravidelné příjemce zahraniční rozvojové pomoci ČR. V rámci probíhajících projektů byl etiopskému městu Alaba v listopadu 2004 předán nový zdroj pitné vody. Význam země jako partnera ČR umocňuje skutečnost, že v Addis Abebě sídlí Sekretariát Africké unie (AU) a Ekonomické komise OSN pro Afriku (UNECA).

Návštěvy představitelů ČR:

- 30. 3. - 4. 4. 2004 – návštěva delegace Výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice Senátu PČR.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	72 019	98 187	82 830	0,0024
	index oproti min. roku	87,0	136,3	84,4	
vývoz	tis. Kč	46 153	66 530	50 626	0,0030
	index oproti min. roku	90,6	144,2	76,1	
dovoz	tis. Kč	25 866	31 657	32 204	0,0019
	index oproti min. roku	81,1	122,4	101,7	
saldo	tis. Kč	20 287	34 873	18 422	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)

2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Etiopie patří v subsaharské Africe k našim tradičním obchodním partnerům a objem vzájemného obchodu v roce 2004 odpovídal průměru posledních let.

Hlavní vývozní komodity ČR: kožedělné, textilní a potravinářské stroje, náhradní díly ke strojům a zařízením, ventily a armatury, vojenská letecká technika.

Hlavní dovozní komodity ČR: luštěniny, káva, kůže a kožky.

Kulturní vztahy

V říjnu 2004 se v Addis Abebě konala výstava připomínající trojí výročí z oblasti vzájemných vztahů: 70 let od uzavření první obchodní dohody, 60 let od navázání vzájemných diplomatických styků a 50 let od otevření československého zastupitelského úřadu v Etiopii.

ČR poskytla Etiopii v rámci rozvojové spolupráce pět vysokoškolských stipendií pro univerzitní rok 2004/2005.

FILIPÍNSKÁ REPUBLIKA

Filipínská republika představuje pro Českou republiku důležitého partnera v oblasti jihovýchodní Asie. Vzájemné vztahy jsou přátelské s důrazem na spolupráci v obchodně-ekonomické oblasti.

Návštěvy představitelů ČR:

- 31. 1. – 3. 2. 2004 – pracovní návštěva místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí C. Svobody.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2 002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	6 856 091	9 593 830	7 940 722	0,2326
	index oproti min. roku	338,6	139,9	82,77	
vývoz	tis. Kč	261 161	570 791	668 794	0,0394
	index oproti min. roku	66,8	218,6	117,17	
dovoz	tis. Kč	6 594 930	9 023 039	7 271 929	0,4235
	index oproti min. roku	403,6	136,8	80,59	
saldo	tis. Kč	-6 333 769	-8 452 248	-6 603 135	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	neevid.	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	neevid.	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	

Zdroje: 1) ČSÚ, leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Od roku 2000 trvá nevyváženost vzájemného obchodu v důsledku reexportů velkých objemů elektronických obvodů a komponentů, které tchajwanské firmy kompletují na Filipínách a vyvážejí do ČR jako filipínské výrobky. V ČR jsou tyto výrobky doplňovány a vyváženy do zemí střední a východní Evropy.

Hlavní vývozní komodity ČR: kovoobráběcí stroje, motory, potravinářské stroje, textilní stroje, náhradní díly k vagonům, díly ke strojům pro zpracování dat, elektronické díly, elektrické přístroje, telekomunikační zařízení a díly, papír, plastové trubky a hadice.

Hlavní dovozní komodity ČR: akumulátory, části vysílačů a přijímačů, součásti vozidel, diody, elektronické obvody, vysílací přístroje pro televizi a rozhlas, transformátory, optická vlákna, elektronika a počítačové komponenty.

Kulturní vztahy

V Manile proběhl mezinárodní filmový festival EU „CineEuropa“, v jehož rámci byl uveden i český snímek „Musíme si pomáhat“. V rámci turné „Toyota Classics 2004“ se ve spolupráci se zastupitelským úřadem ČR v listopadu uskutečnil v Manile koncert Státní filharmonie Brno.

V roce 2004 zahájily v ČR jazykovou přípravu na vysokoškolské studium další dvě filipínské stipendistky.

FINSKÁ REPUBLIKA

Vztahy mezi Českou republikou a Finskou republikou se úspěšně rozvíjely na bilaterální a multilaterální úrovni zejména v kontextu evropské integrace; intenzivně se rozvíjel vládní i parlamentní dialog. Oba státy sdílí postavení středně velké země a názory na některé unijní otázky. Pozornost ČR se zaměřovala především na expertní i politickou spolupráci a na čerpání finských zkušeností z období prvních let členství v EU.

Návštěvy představitelů ČR:

- 29. – 30. 3. 2004 – oficiální návštěva předsedy vlády ČR V. Špidly za účasti ministra průmyslu a obchodu M. Urbana a podnikatelské mise;
- 31. 5. – 2. 6. 2004 – návštěva delegace Výboru pro zdravotnictví a sociální politiku Senátu PČR, vedené jeho předsedou T. Julínkem;
- 29. 11. – 2. 12. 2004 – návštěva delegace Stálé komise pro sdělovací prostředky PSP ČR, vedené jejím předsedou J. Talířem.

Návštěvy představitelů Finské republiky:

- 13. 1. 2004 – návštěva ministra životního prostředí J.-E. Enestama;
- 26. - 27. 4. 2004 – návštěva ministra obrany S. Kääriäinena;

- 7. - 11. 9. 2004 – návštěva delegace zahraničního výboru finského parlamentu, vedené jeho předsedkyní L. Jaakonsaari;
- 21. 12. 2004 – návštěva ministra obchodu a průmyslu M. Pekkarinena.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	12 595 448	13 672 348	15 350 477	0,4496
	index oproti min. roku	81,9	108,5	112,3	
vývoz	tis. Kč	4 739 984	5 757 028	6 797 269	0,4006
	index oproti min. roku	87,8	121,5	118,1	
dovoz	tis. Kč	7 855 464	7 915 320	8 553 208	0,4981
	index oproti min. roku	78,7	100,8	108,1	
saldo	tis. Kč	-3 115 480	-2 158 292	-1 755 939	
zahraniční investice příliv do ČR	- přímé (tis. Kč)	682 400	279 200	153 800	
	- portfoliové (tis. Kč)	nevid.	nevid.	17 000	
zahraniční investice odliv z ČR	- přímé (tis. Kč)	91 700	350	-4 400	
	- portfoliové (tis. Kč)	190 100	56 300	162 500	

Zdroje: 1) ČSÚ, leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Finsko patří k významnějším hospodářským partnerům ČR. Jeho podíl na celkovém zahraničněobchodním obratu ČR v roce 2004 je řadí na 27. místo v žebříčku nejdůležitějších obchodních partnerů ČR.

Hlavní vývozní komodity ČR: motorová vozidla, elektrické přístroje, zařízení k automatickému zpracování dat, televizní přijímače, strojírenské komponenty a náhradní díly na dopravní prostředky (hřídele, převodové kliky, ložiska, spojky), produkty gumárenského průmyslu (pryžové pneumatiky a duše), obráběcí stroje, hutní a ocelářské výrobky (plechy, kolejnice, konstrukční materiál), koks, oděvní výrobky, obuv, tabákové výrobky a alkoholické nápoje.

Hlavní dovozní komodity ČR: výrobky papírenského a celulózového průmyslu, hutní a ocelářské výrobky, telekomunikační technika, měď, vláknina a sběrový papír, léčiva, elektrické stroje a jejich díly, produkty gumárenského průmyslu (pryžové pneumatiky a duše), plasty a produkty z nich, diagnostické přístroje, chemikálie, měřicí a kontrolní přístroje, výrobky dřevařského průmyslu (dýhy, překližky, desky), hudební nástroje a nosiče.

Kulturní vztahy

V rámci „Roku české hudby“ a oslav vstupu ČR do EU se v Helsinkách v květnu 2004 konal koncert české komorní hudby. V září s úspěchem vystoupilo Janáčkovovo kvarteto ve třech koncertních sálech, včetně prestižního Tempeliaukio kirkko (Kostel ve skále) v Helsinkách. V říjnu se v Helsinkách uskutečnila netradiční hmatová výstava historického skla určená pro zrakově postižené a nevidomé.

FRANCOUZSKÁ REPUBLIKA

Vztahy mezi Českou republikou a Francouzskou republikou se úspěšně rozvíjely na bilaterální i multilaterální úrovni v kontextu evropské integrace a euroatlantického spojení. Pro celkovou kvalitu vztahů je typické dějinné zázemí, velmi rozvinuté jsou kulturní vztahy. Slibně se rozvíjí spolupráce na regionální úrovni; mezi regiony, městy a obcemi ČR a Francie existuje více než 50 partnerství. Francouzská republika patří dlouhodobě k nejdůležitějším obchodním partnerům ČR. Výrazně vzrostly francouzské investice v ČR.

Návštěvy představitelů ČR:

- 23. – 24. 2. 2004 – pracovní návštěva ministra práce a sociálních věcí Z. Škromacha ve francouzské Hospodářské a sociální radě;
- 8. 4. 2004 - pracovní návštěva místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí C. Svobody;
- 2. – 5. 5. 2004 – účast primátora hl. m. Prahy P. Béma na setkání starostů EU a pracovní návštěva Paříže;
- 6. 6. 2004 – účast prezidenta V. Klause na oslavách 60. výročí vylodění spojenců v Normandii;
- 28. 9. 2004 – účast předsedy Senátu PČR P. Pitharta na slavnostním otevření zrenovované ambasády v Paříži; P. Pithart obdržel Řád Čestné legie;
- 29. 11. – 1. 12. 2004 - návštěva delegace Výboru pro evropské záležitosti PS PČR.

Návštěvy představitelů Francouzské republiky:

- 23. 1. 2004 – návštěva delegace Zahraničního výboru Národního shromáždění;

- 28. – 29. 6. 2004 – návštěva delegace Výboru pro záležitosti EU Národního shromáždění;
- 1. 10. 2004 – pracovní návštěva státního tajemníka pro rozpočet D. Bussereaua;
- 2. 11. 2004 - pracovní návštěva ministra financí, průmyslu a obchodu N. Sarkozyho.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2 002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (v %)
obrat	tis. Kč	121 987 000	135 838 000	158 755 126	4,6500
	index oproti min. roku	100,8	111,4	116,9	
vývoz	tis. Kč	58 443 000	64 870 000	77 753 798	4,5800
	index oproti min. roku	107,2	111,0	119,8	
dovoz	tis. Kč	63 544 000	70 968 000	81 001 328	4,7000
	index oproti min. roku	95,5	111,7	114,1	
saldo	tis. Kč	-5 101 000	-6 098 000	-3 247 530	
zahraniční investice-příviv do ČR	přímé (tis. Kč)	11 004 600	14 723 700	4 426 900	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	
zahraniční investice-odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	-2 000	
	portfoliové (tis. Kč)	6 060 600	33 391 200	23 972 300	

Zdroje: 1) ČSÚ, leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)

2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Francouzská republika patří dlouhodobě k nejvýznamnějším obchodním partnerům ČR. Její podíl na celkovém zahraničněobchodním obratu ČR v roce 2004 ji řadí na 6. místo v pořadí nejdůležitějších obchodních partnerů ČR. Francie je 5. největším vývozcem do ČR. Z hlediska českých vývozů zaujímá 6. místo.

Vzájemný obchod ČR s Francií meziročně v roce 2004 vzrostl o 16,9 %. Jeho saldo zůstalo pasivní, ale ve srovnání s předcházejícím rokem se snížilo přibližně na polovinu.

Hlavní vývozní komodity ČR: stroje a dopravní zařízení, silniční motorová vozidla, elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče.

Hlavní dovozní komodity ČR: stroje a dopravní zařízení, silniční motorová vozidla, zařízení pro telekomunikaci a záznam a reprodukci zvuku, léčiva a farmaceutické výrobky.

Kulturní vztahy

Přítomnost české kultury ve Francii byla příznivě ovlivněna vstupem ČR do EU, který byl oslavován především hudbou. České centrum u této příležitosti nabídlo „Maratón

současné hudby deseti přístupujících zemí“. V roce 2004 se rovněž řadou koncertů připomínalo 100 let od úmrtí A. Dvořáka. Významnou politicko-kulturní událostí bylo otevření zrenovované budovy českého velvyslanectví v Paříži, při této příležitosti bývalý předseda Senátu P. Pithart obdržel Řád Čestné legie. České centrum nabídlo desítky výstav českých umělců a v listopadu 2004 pokračovalo již 2. ročníkem jazzového festivalu.

V rámci školské spolupráce se rozvíjely vztahy mezi více než stovkou českých středních a základních škol a jejich francouzskými partnery; bohatá byla i spolupráce na vysokoškolské úrovni. Český jazyk se vyučuje na 16 vysokých školách, z nichž na dvou je bohemistika oborem studia. V ČR působí čtyři dvojjazyčná gymnázia. Ve Francii existuje 21 krajanských organizací.

GHANSKÁ REPUBLIKA

Vzájemné vztahy mezi Ghanou a ČR zůstávají na velmi dobré politické i ekonomické úrovni. Česká republika se aktivně účastnila aktivit EU v Ghaně, podílela se na politickém dialogu EU s ghanskými představiteli a rovněž na jednáních se zástupci západoafrického ekonomického společenství ECOWAS.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	136 092	155 228	176 030	0,0047
	index oproti min. roku	70,6	113,9	113,4	
vývoz	tis. Kč	101 074	102 842	119 472	0,0064
	index oproti min. roku	64,9	101,6	116,2	
dovoz	tis. Kč	35 018	52 386	56 558	0,0029
	index oproti min. roku	94,5	149,4	108,0	
saldo	tis. Kč	66 056	50 456	62 914	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

V roce 2004 pokračoval růst vzájemné obchodní výměny z předešlého roku a pozitivně se vyvíjela i naše obchodní bilance.

Hlavní vývozní komodity ČR: osobní automobily, sušené mléko, zařízení výpočetní techniky, pneumatiky, kolové traktory, skleněná bižuterie, papírenské výrobky, železo a ocel.

Hlavní dovozní komodity ČR: dřevo, tropické ovoce, káva, kaučuk, kakao.

Kulturní vztahy

ČR poskytla Ghanské republice v rámci rozvojové spolupráce čtyři vysokoškolská stipendia pro univerzitní rok 2004/2005.

GRUZIE

ČR a Gruzii pojí dlouhodobě přátelské vztahy. ČR vnímá Gruzii jako jednoho z důležitých partnerů na jižním Kavkaze, má zájem na rozvoji dvoustranných vztahů a podporuje úsilí Gruzie o upevnění její územní celistvosti a suverenity. ČR usiluje o aktivizaci styků zejména v politické oblasti.

Prioritou je i posilování smluvní základny vzájemných vztahů. V roce 2004 pokračovala příprava sjednání Smlouvy o zamezení dvojímu zdanění s Gruzii, jejíž podepsání se předpokládá v průběhu roku 2005.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2 002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	243 588	414 127	451 611	0,0013
	index oproti min. roku	111,9	170,0	109,1	
vývoz	tis. Kč	238 607	320 788	343 162	0,0020
	index oproti min. roku	119,0	134,4	107,0	
dovoz	tis. Kč	4 981	93 339	108 449	0,0006
	index oproti min. roku	28,9	1 873,9	116,2	
saldo	tis. Kč	233 626	227 449	108 449	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	200	900	
	portfoliové (tis. Kč)	11 100	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	0	0	neevid.	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Přes snahy vlády během roku 2004 o zlepšení tržního prostředí v zemi neodpovídala v roce 2004 obchodní výměna mezi ČR a Gruzii svému potenciálu, mj. i v důsledku jisté zdrženlivosti českých hospodářských subjektů. Podmínky pro podnikání se však zlepšují a celkový trend lze hodnotit jako pozitivní. K podpisu je připravena smlouva o zamezení dvojímu zdanění.

Hlavní vývozní komodity ČR: reaktory a přístroje, zbraně a střelivo, papír a kartony, sklo.

Hlavní dovozní komodity ČR: manganová ruda, ořechy.

Kulturní vztahy

Gruzínská strana využila v roce 2004 obě nabídnutá stipendia ke studiu v ČR – jedno doktorandské a jedno bakalářské, resp. magisterské. Pokračovala spolupráce velvyslanectví ČR v Tbilisi s krajanským spolkem Zlatá Praha.

CHILSKÁ REPUBLIKA

Vzájemné česko-chilské vztahy se soustřeďují především do ekonomické a obchodní oblasti. Rovněž v roce 2004 patřilo Chile k významným partnerům ČR v Latinské Americe. Plné členství ČR v EU a související přijetí Dohody o politické a hospodářské asociaci Chile s EU posunuly vztahy ČR s Chile na kvalitativně novou úroveň.

Návštěvy představitelů ČR:

- 29. 5. - 6. 6. 2004 – návštěva delegace Rozpočtového výboru Poslanecké sněmovny PČR.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2 002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	422 696	517 722	755 979	0,0022
	index oproti min. roku	99,8	122,5	146,0	
vývoz	tis. Kč	187 245	130 078	246 557	0,0015
	index oproti min. roku	76,4	69,5	189,5	
dovoz	tis. Kč	235 451	387 644	509 421	0,0030
	index oproti min. roku	132,1	164,6	131,4	
saldo	tis. Kč	-48 206	-257 566	-262 864	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. d.	neev. d.	neev. d.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. d.	neev. d.	neev. d.	

Zdroje: 1) ČSÚ únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: trubky a profily ze železa a oceli, elektrické motory, chemikálie, dřevozpracující stroje, digitální zpracovatelské jednotky, ruční nástroje a nářadí.

Hlavní dovozní komodity ČR: víno z čerstvých hroznů, sušené ovoce, rostlinné šťávy a výtažky, přírodní polymery.

Kulturní vztahy

V Santiagu de Chile a v dalších chilských městech se v roce 2004 uskutečnily mj. výstava kolekce grafických listů významných českých výtvarníků „Labyrint“, v rámci mezinárodního divadelního festivalu uvedení projektu divadelní fakulty AMU „Všechna jediná“, prezentace celovečerních českých filmů z produkce společnosti Jakubisko Film, divadelní adaptace textů F. Kafky či koncert pražského Tria Guarneri.

Česká republika poskytla Chile v rámci zahraniční rozvojové pomoci ve školním roce 2004/2005 jedno stipendijní místo k magisterskému studiu. Diplomatická akademie při MZV Chile nabídla jednorozční studijní pobyt pro mladé české diplomaty.

CHORVATSKÁ REPUBLIKA

Vztahy České republiky a Chorvatska jsou tradičně přátelské. V roce 2004 pokračovalo jejich prohlubování ve všech oblastech. ČR podporovala Chorvatsko na jeho cestě do EU a byla aktivní v předávání vlastních zkušeností z integračního procesu.

Vzájemná obchodní výměna je charakterizována vysoce aktivním saldem dosahovaným ČR. Chorvatsko je tradičním a významným partnerem ČR nejen v oblasti ekonomické (vzájemné investice), ale i v kultuře a turismu.

Návštěvy představitelů ČR:

- 17. – 20. 10. 2004 - pracovní návštěva delegace Výboru pro evropské záležitosti PS PČR, vedené jeho předsedou P. Svobodou.

Návštěvy představitelů Chorvatské republiky:

- 31. 5. 2004 - návštěva státního tajemníka pro politické záležitosti ministerstva zahraničních věcí Chorvatské republiky H. Biščevice;
- 24. 11. 2004 - návštěva státního tajemníka pro organizaci, rozvoj a řízení ministerstva zahraničních věcí Chorvatské republiky G. Bakoty.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	9 200 000	9 481 000	11 166 896	0,3237
	index oproti min. roku	106,38	103,05	117,78	
vývoz	tis. Kč	7 713 000	8 109 000	9 637 269	0,2820
	index oproti min. roku	107,37	105,13	118,84	
dovoz	tis. Kč	1 487 000	1 372 000	1 529 627	0,0447
	index oproti min. roku	101,53	92,26	104,76	
saldo	tis. Kč	6 227 000	6 738 000	8 107 000	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	8 300	25 900	2 500	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. d.	neev. d.	neev. d.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	4 000	96 400	2 000	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. d.	neev. d.	375 300	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Obchodní výměna ČR s Chorvatskem zaznamenala v roce 2004 mírný nárůst. Obdobný trend lze konstatovat i u nadále pozitivní obchodní bilance ve vzájemném obchodě

Hlavní vývozní komodity ČR: osobní automobily, hutní materiál, pneumatiky, stroje a zařízení, čisticí prostředky, mléko a mléčné výrobky, papír, kartóny a výrobky z papíru, výrobky ze skla, hliník.

Hlavní dovozní komodity ČR: elektrické stroje (transformátory), potravinářské výrobky, léčiva a farmaceutické výrobky, lehké topné oleje, papír, chemikálie a soli, ryby, rybí konzervy apod.

Kulturní vztahy

Nejúspěšnější formou kulturní spolupráce jsou v posledních letech prezentace českého filmu – v roce 2004 se uskutečnil jubilejní 10. ročník „Týdne českého filmu“, který uvedl díla z nejnovější tvorby („Želary“, „Jedna ruka netleská“, „Děvčátko“ atd.). Uskutečnily se výstava fotografií K. Cudlína „Pasáže“, výstava skla absolventa české sklářské školy J. Tišljara a jeho českého kolegy J. Frydrycha, Česká republika se účastnila 11. veletrhu knih v Pule a v rámci balkánského turné “Czech Music on the Road“ se představily v Záhřebu skupiny Už jsme doma, Jablkoň, VRRM a MCH band.

Ve školské a vědecké oblasti se realizovaly výměnné pobyty a stáže v rámci přímé spolupráce vysokých škol a vědeckých ústavů, pozornost se věnovala výuce jazyků, kromě jiného si ministerstva školství nabízejí místa na letní jazykové kurzy, v Záhřebu působí lektor českého jazyka.

INDICKÁ REPUBLIKA

Politické vztahy ČR a Indické republiky jsou přátelské a vyznačují se vysokým stupněm spolupráce. Těžiště vzájemných vztahů spočívá v hospodářské oblasti. Indie byla v roce 2004 největší vývozní destinací ČR v Asii.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2 002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	8 371 994	6 793 875	9 585 566	0,2808
	index oproti min. roku	143,3	81,2	141,1	
vývoz	tis. Kč	5 086 226	3 394 137	5 056 323	0,2980
	index oproti min. roku	196,3	66,7	149,0	
dovoz	tis. Kč	3 285 768	3 399 738	4 529 243	0,2637
	index oproti min. roku	101,0	103,5	133,2	
saldo	tis. Kč	1 800 458	-5 601	527 080	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	3 600	7 200	23 600	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	-11 600	79 500	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	0	18 600.	

Zdroje: 1) ČSÚ, leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Indický trh skýtá značný potenciál pro výrazné zvýšení exportu z ČR. Pro zvýšení objemu obchodní výměny byla při GK Mumbai koncem roku 2003 otevřena kancelář CzechTrade, která v roce 2004 podpořila dynamický růst vzájemného obchodu (o 41%) a českého vývozu do teritoria (o 49%). Bilance vzájemného obchodu se v roce 2004 vrátila k přebytku ve prospěch ČR.

Hlavní vývozní komodity ČR: osobní vozy (Škoda Octavia), textilní stroje a přídavná zařízení k textilním strojům, kuličková ložiska, obráběcí stroje, chemikálie, materiály na výrobu pneumatik, sklo a skleněná bižuterie.

Hlavní dovozní komodity ČR: bavlna, bavlněné přize, chemikálie, média pro záznam zvuku, šicí stroje a součástky, textilní výrobky, chemické hedvábí, kožené výrobky, oděvy, farmaceutické výrobky, potraviny (káva, čaj, koření).

Kulturní vztahy

Indie představila svou filmovou tvorbu v ČR v listopadu výběrem nejúspěšnějších filmů slavného indického studia Bollywood na několikadenním filmovém festivalu v Praze. Sdružení přátel Indie uspořádalo v prosinci v Praze při příležitosti 70. výročí svého založení slavnostní večer.

Velvyslanectví ČR v Dillí a Generální konzulát ČR v Mumbai se svými aktivitami významně podílely na propagaci české kultury v Indii. Jednalo se např. o výstavy „Krásy architektury českého baroka“, vystoupení „Indie očima a ušima českých hudebníků“, dětskou

výtvarnou soutěž „Lidice 2004“, výstavu fotografií „Sametová revoluce“ a výstavu „Kouzelný svět ilustrátorů“. Již tradičně probíhalo také promítání úspěšných českých filmů v Dillí a Bombaji.

Na sklonku roku 2004 podepsalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR s indickým ministerstvem mládeže a sportu smlouvu o spolupráci. V rámci kulturní výměny s Českou republikou poskytuje Indie každoročně dvě až tři stipendijní místa českým studentům. Obdobný počet stipendijních míst nabízí indickým zájemcům také ČR.

INDONÉSKÁ REPUBLIKA

Vztahy mezi Českou republikou a Indonésií mají dlouholetou tradici. Potenciál, který vzájemné vztahy skýtají zejména v hospodářské oblasti, se nicméně ani v roce 2004 nedařilo plně využívat.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	4 279 252	3 918 647	4 616 662	0,1352
	index oproti min. roku	115,7	91,6	117,8	
vývoz	tis. Kč	529 571	517 350	818 318	0,0482
	index oproti min. roku	103,7	97,7	158,2	
dovoz	tis. Kč	3 749 681	3 401 297	3 798 344	0,2212
	index oproti min. roku	117,6	90,7	111,7	
saldo	tis. Kč	-3 220 110	-2 883 947	-2 980 026	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	700	8 700	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	0	neevid.	neevid.	

Zdroje: 1) ČSÚ, leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)

2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: textilní stroje, telekomunikační zařízení, prostředky k rozvodu elektrické energie, točivé elektrické stroje, zbraně a munice, díly lokomotiv, aminosloučeniny, papír a lepenka, skleněné zboží, mléko v prášku.

Hlavní dovozní komodity ČR: telekomunikační zařízení, zařízení k automatickému zpracování dat, přístroje k záznamu a reprodukci zvuku, přírodní kaučuk, dřevo, palmojadrový a palmový olej, obuv.

Kulturní vztahy

V Jakartě se v roce 2004 uskutečnily putovní výstavy „Zdeněk Burian a svět“ a „Český filmový plakát“. V říjnu uspořádal zastupitelský úřad ČR v Jakartě „České dny“.

IRÁCKÁ REPUBLIKA

ČR se aktivně zapojila do stabilizace a rekonstrukce Iráku, na jehož obnovu vláda vyčlenila na období 2003 - 2005 celkem 1,73 mld. Kč. ČR poskytla humanitární pomoc formou zdravotní péče nemocným iráckým dětem v ČR, v okolí Basry působila jednotka cca 100 vojenských policistů, kteří zajišťovali bezpečnost rozmístěných sil a mezinárodních humanitárních organizací a pomáhali při výcviku iráckých policistů. Od 30. 6. 2004 působil v rámci britské nemocnice v Iráku polní chirurgický tým Armády ČR.

ČR se rovněž podílela na výcviku iráckých policistů v Jordánsku. Do června 2004 působila u Dočasné koaliční správy Iráku skupina českých expertů, z nichž jeden poté setrval ve funkci poradce na ministerstvu vnitra i ve druhé polovině roku.

Návštěvy představitelů ČR:

- 15. 1. 2004 - návštěva místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí C. Svobody;
- 4. 12. 2004 – návštěva ministra obrany K. Kühnla.

Návštěvy představitelů Irácké republiky:

- 10. - 14. 8. 2004 - návštěva ministra vodních zdrojů L. Rašída;
- 7. - 9. 9. 2004 - návštěva ministra kultury M. al-Džazá'íriho.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	14 905	129 784	532 272	0,0156
	index oproti min. roku	1 078,5	870,7	410,1	
vývoz	tis. Kč	14 682	129 694	532 189	0,0313
	index oproti min. roku	1 078,8	883,4	410,3	
dovoz	tis. Kč	223	90	83	0,0000
	index oproti min. roku	1 061,9	40,4	92,2	
saldo	tis. Kč	14 459	129 604	532 106	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	200	500	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	

Zdroje: 1) CSÚ, leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)

2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Ekonomické vztahy obu zemí byly v roce 2004 poznamenány přetrvávající nestabilní politickou a bezpečnostní situací v zemi. MZV ČR se výrazně angažovalo v navazování ekonomických vztahů organizováním obchodních misí a seminářů pro české podnikatele.

Hlavní vývozní komodity ČR: plasty a plastické výrobky, kaučukové výrobky, motorová vozidla, oděvy a oděvní doplňky, stroje a zařízení a speciální zboží.

Hlavní dovozní komodity ČR: zeleninové přípravky, železo, ocel.

Kulturní vztahy

ČR poskytla Iráku transformační pomoc v oblasti vzdělávacích projektů a významně se podílela na záchraně jeho kulturního dědictví. Iráku byla také poskytnuta dvě vysokoškolská stipendia.

ÍRÁNSKÁ ISLÁMSKÁ REPUBLIKA

Vzájemné vztahy zůstávaly i nadále ovlivněny působením pražské redakce rádia Fardá, spadajícího pod Radio Free Europe/Radio Liberty. Po několikaletém období stagnace vzájemných vztahů došlo v souvislosti se vstupem ČR do EU v roce 2004 k oživení politických kontaktů. Obě strany přitom projevíly zájem na normalizaci vzájemných vztahů.

Návštěvy představitelů Íránské islámské republiky:

- 28. 4. 2004 - návštěva ministra zahraničních věcí K. Charráziho.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	1 552 238	2 465 774	1 501 574	0,0440
	index oproti min. roku	111,1	158,9	60,9	
vývoz	tis. Kč	1 303 425	2 132 207	1 177 486	0,0693
	index oproti min. roku	116,3	163,6	55,2	
dovoz	tis. Kč	248 813	333 567	324 088	0,0189
	index oproti min. roku	90,3	134,1	97,2	
saldo	tis. Kč	1 054 612	1 798 640	853 398	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	300	100	400	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	60 600	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	-1 300	
	portfoliové (tis. Kč)	3 000	neev. id.	neev. id.	

Zdroje: 1) CSÚ, leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Od března 2003 uplatňovala íránská strana jednostranné obchodní sankce vůči ČR, které trvaly po celý rok 2004. V důsledku tohoto embarga došlo v roce 2004 ve srovnání s rokem 2003 k podstatnému poklesu českého vývozu do Íránu, a to o více než 44%.

Hlavní vývozní komodity ČR: kolejnice, železo a ocel, přístroje a mechanické nástroje, lokomotivy a zařízení dopravní, mechanická, přístroje el. záznamu, reprodukce zvuku, TV obrazu, sklo a skleněné výrobky.

Hlavní dovozní komodity ČR: zemědělské produkty, motorová vozidla, koberce a podlahové krytiny.

Kulturní vztahy

V Teheránu se v lednu uskutečnila výstava karikatur M. Bartáka, doplněná výběrem knih českého kresleného humoru a českých humoristických časopisů.

Vstup ČR do EU oslavil zastupitelský úřad ČR v Teheránu koncertem děl klasické hudby autorů z nových členských států. Z české hudby zazněla klavírní díla A. Dvořáka, L. Janáčka a B. Martinů v podání profesorů a studentů Teheránské hudební konzervatoře. Koncert byl doplněn výstavou fotografií „Krásy a tajemství České republiky“.

V červnu uspořádal zastupitelský úřad v prestižním Fóru íránských umělců v Teheránu výstavu „Tři osobnosti české hudby“. Součástí vernisáže byla přednáška předního íránského muzikologa prof. Aryanpoura o klasické české hudbě, včetně ukázek známých českých hudebních děl.

ČR poskytla Íránu jedno vysokoškolské stipendium.

IRSKÁ REPUBLIKA

Vztahy mezi Českou a Irskou republikou se úspěšně rozvíjely na bilaterální i multilaterální úrovni v kontextu evropské integrace; intenzivně se rozvíjel vládní i parlamentní dialog. Mimořádná byla četnost bilaterálních kontaktů na vysoké úrovni vzhledem k irskému předsednictví EU v 1. polovině roku 2004. Irsko otevřelo 1. 5. 2004 pracovní trh pro občany ČR.

Návštěvy představitelů ČR:

- 15. – 17. 1. 2004 - pracovní návštěva ministra práce a soc. věcí Z. Škromacha;
- 26. - 27. 2. 2004 - účast ministra pro místní rozvoj P. Němce na setkání regionálních ministrů;
- 1. – 3. 3. 2004 - pracovní návštěva ministra kultury P. Dostála;
- 3. 3. 2004 - konzultace předsedy vlády V. Špidly s předsedou vlády Irska B. Ahernem;
- 9. - 11. 5. 2004 - pracovní návštěva ministra zemědělství J. Palase;
- 16. – 19. 11. 2004 – návštěva delegace Výboru pro vědu, vzdělání a kulturu PS PČR.

Návštěvy představitelů Irské republiky:

- 15. - 18. 3. 2004 - návštěva poslanců zahraničního výboru irského Parlamentu;
- 31. 3. - 3. 4. 2004 - pracovní návštěva státního ministra zdravotnictví M. Martina;
- 22. 4. 2004 - návštěva předsedy vlády Irska B. Aherna - přednáška v Senátu PČR;
- 20. 5. 2004 - pracovní návštěva předsedy vlády Irska B. Aherna v rámci cesty po nových zemích EU;
- 16. – 17. 5. 2004 - pracovní návštěva ministra dopravy S. Brennana;

- 14. - 17. 6. 2004 - návštěva delegace Společného zemědělského výboru irského parlamentu;
- 20. – 23. 9. 2004 - návštěva delegace Společného výboru pro životní prostředí a veřejnou správu irského parlamentu;
- 23. – 24. 9. 2004 - účast ministra pro rozvojovou spolupráci T. Kitta na konferenci „Rozšířená Evropa – posílená zodpovědnost“.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	16 225 000	13 946 000	15 626 695	0,4577
	index oproti min. roku	95,8	86,0	112,05	
vývoz	tis. Kč	7 982 000	6 042 000	6 395 321	0,3768
	index oproti min. roku	88,3	75,7	105,9	
dovoz	tis. Kč	8 243 000	7 904 000	9 231 374	0,5375
	index oproti min. roku	104,3	95,9	116,8	
saldo	tis. Kč	-261 000	-1 862 000	-2 836 053	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	131 000	621 800	1 495 600	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	33 100	210	-26 400	
	portfoliové (tis. Kč)	3 309 600	5 934 000	20 651 100	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Po poklesu vzájemného obchodu v předchozím roce se vzájemná obchodní výměna v roce 2004 přiblížila objemu z roku 2002. Prudce se prohloubil deficit obchodní bilance. Irská republika se svým podílem na českém zahraničním obchodu řadí na významné 25. místo.

Hlavní vývozní komodity ČR: kancelářské stroje a zařízení k automatickému zpracování dat, silniční vozidla, stroje a zařízení všeobecně používané v průmyslu a elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče.

Hlavními dovozní komodity ČR: kancelářské stroje a zařízení k automatickému zpracování dat, léčiva a farmaceutické výrobky, elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče a různé výrobky.

Kulturní vztahy

U příležitosti vstupu nových zemí do Evropské unie, uskutečněného za irského předsednictví, proběhla přehlídka umělců ze všech členských států Unie; za ČR vystoupilo

Trio Emila Viklického. V partnerském městě ČR Killarney v hrabství Kerry byl uspořádán slavnostní průvod uvedený českými krajankami v národních krojích, pokračovala výstava „Czech Press Photo 2003“, uskutečnil se koncert V. Bílé a její skupiny Kale. Završením oslav vstupu do EU byl „Český týden“ v hrabství Kerry. V rámci této akce byly mj. předány ceny vítězům dětské výtvarné soutěže na téma „ČR a EU“, byla otevřena výstava „Krásy a tajemství ČR“, proběhl obchodní seminář věnovaný turismu a byl promítnut snímek „Kolja“. Janáčkovu operu „Její pastorkyňa“ v Dublinu uvedla společnost Opera Ireland ve spolupráci s českými umělci (režisérem byl šéf opery ND J. Nekvasil, výtvarníkem scény ředitel ND D. Dvořák). Opera „Jenůfa“ byla zpívána česky a doplněna anglickými titulky. V rámci festivalu „Music in Great Irish Houses“ se konaly v Dublinu dva koncerty Kvarteta Martinů. V Dublinu se uskutečnil koncert houslisty P. Šporcla v doprovodu RTÉ Symphony Orchestra, který řídil dirigent L. Pešek; na programu byla díla A. Dvořáka. Během letního open-air festivalu v dublinské čtvrti Temple Bar byly promítnuty filmy „Kolja“ a „Pelíšky“. V prostorách Domu Evropské komise v Dublinu byla otevřena výstava „Krásy a tajemství ČR“.

ISLÁMSKÁ REPUBLIKA AFGHÁNISTÁN

Česká republika se v roce 2004 aktivně podílela na úsilí mezinárodního společenství o celkovou stabilizaci a rekonstrukci země. ČR se v Afghánistánu nepodílela přímo na samotných bojích s Tálibánem, avšak ihned po skončení válečných operací se zapojila do obnovy země na vládní i nevládní úrovni.

V rámci snah mezinárodního společenství poskytnout pomoc při obnovení bezpečnosti a stability v zemi byli v Afghánistánu přítomni čeští vojáci. Od dubna 2004 měla ČR v Afghánistánu umístěno 120 vojáků, přičemž 16 z nich působilo v rámci operace ISAF (International Security Assistance Force) při správě kábulského mezinárodního letiště a ostatní byli činní v rámci operace Enduring Freedom (OEF).

Afghánistán byl zařazen v rámci vládou přijaté koncepce rozvojové pomoci na léta 2002-2007 mezi dvacet prioritních zemí a proudí do něj zhruba třetina vládní humanitární pomoci ČR poskytované do zahraničí. V plánu rozvojové pomoci jsou následující projekty:

- a) obnova a rozvoj vzdělávacího systému ve středním Afghánistánu (společnost Člověk v tísní);

- b) rehabilitace afghánského Národního muzea v Kábulu;
- c) stavba střední školy v provincii Kandahár;
- d) stavba vrtů pro pitnou vodu a instalace ručních pump v provincii Farah.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2 002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	27 446	44 455	171 218	0,0050
	index oproti min. roku	255,3	162,0	385,1	
vývoz	tis. Kč	26 302	40 678	137 005	0,0081
	index oproti min. roku	441,2	154,7	336,8	
dovoz	tis. Kč	1 144	3 777	34 213	0,0020
	index oproti min. roku	23,9	330,2	905,8	
saldo	tis. Kč	25 158	36 901	102 792	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	

Zdroje: 1) ČSÚ, leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

ČR je jednou ze zemí, které dříve do Afghánistánu exportovaly technologické celky (např. cementárny). Po období zdrženlivosti byl v roce 2004 zaznamenán zvýšený zájem českých podnikatelských subjektů o hospodářské styky s Afghánistánem. Zlepšení situace v zemi se odráží i v přibližně desetinásobném růstu českého dovozu a více než trojnásobném růstu českého vývozu v roce 2004 oproti předchozímu roku.

Hlavní vývozní komodity ČR: strojírenské výrobky, elektrotechnika, bižuterie, sklo.

Hlavní dovozní komodity ČR: ovoce, ořechy, koberce, kožešiny.

Kulturní vztahy

Česká republika poskytla v roce 2004 Afghánistánu čtyři vysokoškolská stipendia.

ISLANDSKÁ REPUBLIKA

ČR a Islandskou republiku spojuje zejména spojení v NATO a od 1. 5. 2004 i společné členství v Evropském hospodářském prostoru. Spolupráce pokračovala též v oblasti obchodních vztahů a turistického ruchu.

Návštěvy představitelů ČR:

- 26. - 30. 9. 2004 - pracovní návštěva delegace Výboru pro evropské záležitosti PS P ČR.

Návštěvy představitelů Islandské republiky:

- 19. 3. 2004 - pracovní návštěva ministra pro sociální záležitosti Á. Magnússona;
- 22. – 23. 11. 2004 - účast ministryně pro severskou spolupráci a ministryně průmyslu a obchodu V. Sverisdóttirové na semináři o severské spolupráci „The Nordic Region – a Frontrunner in Europe“.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis.Kč	456 611	379 835	462 796	0,01355
	index oproti min.roku	153	83,2	121,8	
vývoz	tis.Kč	338 074	293 166	423 255	0,02495
	index oproti min.roku	133,3	86,7	144,4	
dovoz	tis.Kč	1 180 537	86 669	39 541	0,0023
	index oproti min.roku	264,3	73,1	45,6	
saldo	tis.Kč	219 537	206 497	383 714	
zahraniční investice	přímé (tis.Kč)	200	0	24 300	
přiliv do ČR	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice	přímé (tis.Kč)	0	0	0	
odliv z ČR	portfoliové (tis. Kč)	1 031 500	1 574 900	3 521 400	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Objem celkového obchodu i českého vývozu do země v roce 2004 vzrostl. Zvýšilo se i pozitivní saldo vzájemné obchodní bilance.

Hlavní vývozní komodity ČR: stroje a přepravní zařízení, z nichž byly na předním místě osobní automobily s podílem 37 %, následované kancelářskými stroji a výpočetní technikou.

Hlavní dovozní komodity ČR: farmaceutické výrobky, tržní výrobky tříděné podle materiálu.

Kulturní vztahy

Kulturní vztahy Islandu s ČR se rozvíjely zejména v rámci kulturní dohody z roku 1979; přímé spolupráci napomáhá honorární konzulát v Reykjavíku. V listopadu 2004 uspořádalo v Reykjavíku velvyslanectví ČR setkání s českými krajany.

ITALSKÁ REPUBLIKA

Vztahy mezi Českou republikou a Italskou republikou se úspěšně rozvíjely na bilaterální a multilaterální úrovni zejména v kontextu evropské integrace a euroatlantického spojení; intenzivně se rozvíjel vládní i parlamentní dialog. Nadále probíhaly operativní konzultace na úrovni vedoucích pracovníků ministerstev. Na regionální úrovni došlo k podpisu smlouvy o partnerství mezi Středočeským krajem a regionem Benátsko a mezi městy Zlín a Turín.

Návštěvy představitelů ČR:

- 6. 2. 2004 – návštěva delegace Ústavně-právního výboru PS PČR;
- 26. – 29. 4. 2004 – návštěva delegace Hospodářského výboru PS PČR;
- 13. – 19. 6. 2004 – návštěva delegace Stálé komise pro kontrolu činnosti Bezpečnostní informační služby PS PČR;
- 5. 9. 2004 – účast prezidenta republiky V. Klause na ekonomickém semináři v Cernobbiu;
- 29. 10. 2004 – účast předsedy vlády S. Grosse a ministra zahraničních věcí C. Svobody na podpisu Smlouvy zakládající Ústavu pro Evropu.

Návštěvy představitelů Italské republiky:

- 27. 2. 2004 – pracovní návštěva ministra pro parlamentní vztahy C. Giovanardiho;
- 6. – 8. 3. 2004 – pracovní návštěva ministra pro regionální záležitosti E. La Loggiaho;
- 23. – 25. 6. 2004 – návštěva delegace Výboru pro životní prostředí Senátu;
- 29. 6. – 2. 7. 2004 – návštěva delegace Výboru pro finance a státní pokladnu Senátu.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	122 378 000	137 368 000	164 179 174	4,8000
	index oproti min. roku	98,4	112,2	119,5	
vývoz	tis. Kč	50 774 000	60 826 000	73 310 079	4,3200
	index oproti min. roku	98,6	119,8	120,5	
dovoz	tis. Kč	71 604 000	76 542 000	90 869 095	5,2910
	index oproti min. roku	98,3	106,9	118,7	
saldo	tis. Kč	-20 830 000	-15 716 000	-17 559 016	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	3 021 300	1 979 700	2 229 100	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	8 100	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	500	870	1 000	
	portfoliové (tis. Kč)	5 361 400	14 828 300	16 295 400	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Největší podíl italských investic v ČR byl zaznamenán ve výrobě strojírenských a automobilových dílů.

Na posílení obchodní výměny ČR s Itálií se pozitivně odrazil vstup České republiky do EU. Posílila i obchodní výměna mezi malými a středními podniky obou zemí na bázi dodávek finálních výrobků i subdodávek pro výrobní spotřebu. Tento typ spolupráce má pro rozvoj italsko – české obchodní výměny velký význam, protože podíl malých a středních podniků na celkovém počtu podnikatelských subjektů je v Itálii vyšší než v ostatních členských zemích EU. České podniky se prosazují na italském trhu i ve vývozu finálních strojírenských výrobků, včetně přesného strojírenství. Poté, co se řada českých firem velmi úspěšně etablovala na německém a rakouském trhu, začíná se se zvýšenou intenzitou zajímat o italské teritorium. V roce 2004 byl zaznamenán nárůst českých firem, které hodlají do Itálie nejen exportovat, ale rovněž zkoumají možnosti založení vlastních poboček na italském území.

Itálie je 3. největším vývozcem do ČR. Z hlediska českých vývozů je Itálie na 7. místě. Celkovým obratem zaujímá 5. místo.

Hlavní vývozní komodity ČR: stroje a přepravní zařízení, průmyslové výrobky, chemikálie a příbuzné výrobky, osobní automobily, autobusy, textilní příze, tkaniny, železo, ocel, kovozpracující stroje, papír, lepenka, chemikálie, zemědělské produkty (živý hovězí dobytek pro výkrm, zootechnické nepotravinové vedlejší produkty a tvrdé sýry).

Hlavní dovozní komodity ČR: stroje a přepravní zařízení, průmyslové výrobky, chemikálie a příbuzné výrobky, elektrická a mechanická zařízení pro domácnost, strojní zařízení, silniční vozidla, textilní přize a tkaniny, předměty z plastických hmot, obuv, nábytek a potraviny.

Kulturní vztahy

K prezentaci české kultury přispěl „Týden české hudby“ (soubor koncertů a seminář k „Roku české hudby“). Součástí programu byla výstava „Tři osobnosti české hudby - Florencie, Řím, Palermo“. Jednalo se o nejrozsáhlejší prezentaci české kultury v Itálii od dob vzniku samostatné ČR.

Prezentace antologie z díla B. Hrabala doprovázená výstavou o B. Hrabalovi pod názvem „Hrabal: obrázky něžného barbara“ proběhla v Udine a Trevisu. V rámci oslav „Roku české hudby“ se uskutečnily v Neapoli a ve Florencii kulturní akce (mj. vystoupily folklorní soubor Vonička z Havířova a Talichovo kvarteto, uskutečnila se výstava „Velké osobnosti české hudby - B. Smetana, A. Dvořák, L. Janáček“). Výstavu „Velké osobnosti české hudby“ uspořádal GK Miláno ve spolupráci s milánským Spolkem krajanů a přátel ČR. V Palermu se uskutečnil cyklus kulturních pořadů, jehož cílem bylo představit ČR na Sicílii v době jejího vstupu do EU - výstava „Kresby českých architektů z cest po Itálii z let 1820-1908“, čtení z díla nejvýznamnějších českých básníků (V. Holan, V. Nezval, J. Seifert), výstava fotografií „Známá i neznámá místa ČR“, naučná výstava „Krásy a tajemství ČR“, přehlídka českého filmu „Kolja“, „Kytice“, „Otesánek“) a koncert z díla Z. Fibicha.

V toskánském lázeňském středisku Chianciano Terme se uskutečnil „Týden ČR“. Jeho součástí byly seznámení se s typickými českými výrobky, koncerty vážné hudby, výstavy „Krásy a tajemství ČR“, „Známá i neznámá místa ČR“, „Kresby českých architektů na cestách v Itálii v letech 1820 – 1908“ a filmy režisérů J. Svěráka a J. Švankmajera.

JAPONSKO

Pro Českou republiku je Japonsko jedním z nejvýznamnějších partnerů na asijském kontinentu. Ve vzájemných česko-japonských vztazích mají tradičně významné postavení silné kulturní vazby. Výrazný příliv japonských investic do ČR pokračoval i v roce 2004.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2 002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	32 130 371	37 323 645	60 744 339	1,7793
	index oproti min. roku	105,6	116,2	162,8	
vývoz	tis. Kč	4 621 478	4 543 945	5 791 695	0,3414
	index oproti min. roku	97,4	98,3	127,5	
dovoz	tis. Kč	27 508 893	32 779 700	54 952 644	3,1999
	index oproti min. roku	107,2	119,2	167,6	
saldo	tis. Kč	-22 887 415	-28 235 755	-49 160 949	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	4 397 500	7 139 700	6 767 000	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	20 400	0	
	portfoliové (tis. Kč)	9 500	neevid.	126 700	

Zdroje: 1) ČSÚ, leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: čerpadla, součásti motorových vozidel, dřevo, chmel, bižuterie.

Hlavní dovozní komodity ČR: automobily, komponenty výpočetní techniky, obráběcí stroje, části strojů, spotřební elektronika.

Kulturní vztahy

V Japonsku se trvale těší vynikající pověsti především česká klasická hudba, v ČR jsou oblíbeny tradiční formy japonského umění. Od září do prosince 2004 se v Tokiu a dalších japonských městech uskutečnil „Festival české hudby“, v jehož rámci proběhla série společných česko-japonských hudebních projektů. Festivalu se zúčastnil náměstek ministra kultury ČR.

Mezi Japonskem a ČR se každoročně uskutečňuje výměna vysokoškolských studentů. Japonští stipendisté se pravidelně účastní Letní školy slovanských studií.

JEMENSKÁ REPUBLIKA

Česko-jemenské vztahy jsou dlouhodobě stabilní a v roce 2004 se dále rozvíjely, přičemž těžiště spolupráce spočívalo především v ekonomické oblasti. V červnu se v Jemenu uskutečnily konzultace mezi generálními štáby armád obou zemí.

Usnesením Vlády ČR ze dne 31. 3. 2004 č. 302 byl Jemen zařazen mezi osm prioritních zemí zahraniční rozvojové spolupráce ČR na léta 2006 – 2010. V prosinci byl po pěti letech realizace úspěšně ukončen rozvojový projekt zaměřený na ochranu biodiverzity a čištění odpadních vod na ostrově Sokotra.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	394 053	65 739	149 000	0,0043
	index oproti min. roku	196,0	16,7	226,4	
vývoz	tis. Kč	388 160	65 488	148 693	0,0088
	index oproti min. roku	203,9	16,9	226,8	
dovoz	tis. Kč	5 893	251	307	0,0000
	index oproti min. roku	55,1	4,3	122,3	
saldo	tis. Kč	382 267	65 237	148 386	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	

Zdroje: 1) CSÚ, leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: náhradní díly pro pásová a kolová vozidla, pneumatiky, léky a léčiva, hnojiva, papír, dřevo, stavební ocel, lékařské přístroje a nástroje, zdravotnický materiál, textilní zboží, boty, zemědělské stroje, náhradní díly pro automobilový průmysl.

Hlavní dovozní komodita ČR: ovčí kůže.

Kulturní vztahy

V roce 2004 se ČR zúčastnila 8. ročníku „Festivalu evropského filmu“. Na univerzitní rok 2004/2005 poskytla ČR Jemenu pět vysokoškolských stipendií.

JIHOAFRICKÁ REPUBLIKA

Jihoafrická republika si rovněž v roce 2004 dále upevnila pozici nejvýznamnějšího politického a obchodního partnera ČR v teritoriu subsaharské Afriky. Nejvýraznější pokrok byl zaznamenán v oblasti obchodní, školské a kulturní a v oblasti turistiky. Inaugurace znovuzvoleného prezidenta T. Mbekiho se zúčastnila delegace představitelů ČR, vedená předsedou Senátu PČR P. Pithartem.

Návštěvy představitelů ČR:

- 26. - 28. 4. 2004 – oficiální návštěva předsedy Senátu PČR P. Pitharta s delegací.

Návštěvy představitelů Jihoafrické republiky:

- 27. - 29. 9. 2004 – pracovní návštěva ministra životního prostředí a turistiky M. van Schalkwyka.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	2 752 606	2 967 340	5 157 707	0,1511
	index oproti min. roku	143,6	107,8	173,8	
vývoz	tis. Kč	1 226 839	1 195 158	1 839 815	0,1084
	index oproti min. roku	176,8	97,4	153,9	
dovoz	tis. Kč	1 525 767	1 772 182	3 317 892	0,1932
	index oproti min. roku	124,7	116,1	187,2	
saldo	tis. Kč	-298 928	-577 024	-1 478 077	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	400	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	1.800	500	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Jihoafrická republika byla i v roce 2004 nejvýznamnějším obchodním partnerem ČR nejen v subsaharské Africe, ale i v rámci celého afrického kontinentu. Vzájemný obchodní obrat zaznamenal další nárůst a překročil hranici 200 mil. USD.

Hlavní vývozní komodity ČR: zařízení k automatickému zpracování dat, díly a součásti motorových vozidel, elektrická zařízení a přístroje, stroje a zařízení, papír.

Hlavní dovozní komodity ČR: vlna a syntetická vlákna, filtry a čisticí stroje, anorganické chemikálie, ovoce, železo a ocel, kůže a kožené výrobky, chromové rudy, léčiva.

Kulturní vztahy

V roce 2004 pokračovala široká prezentace české kultury v JAR (klavírní koncert L. Nováčka, výstava grafických děl galerie M. Kumbárové, český koncert Johannesburgského filharmonického orchestru, výstava kreseb dětí z Terezína, účast na filmovém festivalu EU, výstava „Emil Holub – život a dílo“, výstava výtvarných prací dětí ze tří pražských

základních škol, přednáška o české operě a koncertní turné varhaníka J. Tůmy) i přímá spolupráce mezi školskými a vědeckými institucemi obou zemí.

JORDÁNSKÉ HÁŠIMOVSKÉ KRÁLOVSTVÍ

Česko-jordánské vztahy jsou tradičně přátelské s důrazem na obchodně-ekonomickou výměnu, která měla v roce 2004 mírně stoupající tendenci. Zájem o rozvoj vztahů potvrdila návštěva krále Abdulláha II. v Praze v květnu 2004.

Návštěvy představitelů ČR:

- 5. - 7. 3. 2004 - návštěva delegace Zahraničního výboru Poslanecké sněmovny PČR;
- 1. - 3. 12. 2004 - pracovní návštěva ministra zahraničních věcí C. Svobody.

Návštěvy představitelů Jordánského hášimovského království:

- 24. 5. 2004 - návštěva krále Abdulláha II. bin al-Husajna.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	556 140	394 252	560 961	0,0164
	index oproti min. roku	120,3	70,9	142,3	
vývoz	tis. Kč	551 770	387 048	550 899	0,0324
	index oproti min. roku	120,9	70,1	142,3	
dovoz	tis. Kč	4 370	7 204	10 062	0,0006
	index oproti min. roku	74,3	164,9	139,7	
saldo	tis. Kč	547 400	379 844	540 837	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	200	0	600	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	

Zdroje: 1) ČSÚ, leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)

2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: motorová vozidla, kraftový papír, ocelové tyče, zařízení pro digitální zpracování dat, mléko a smetana v prášku.

Hlavní dovozní komodity: kosmetika a ušlechtilé stavební kameny.

Kulturní vztahy

V Ammánu se uskutečnila na jaře výstava fotografií o Praze, na podzim proběhla fotografická výstava J. Šibíka nazvaná „Dábel v nás“. Jesenický smyčcový orchestr se v červenci představil dvěma koncerty v Džeraši a Ammánu. Ve dnech 28. 9. – 13. 10. 2004 proběhl v Ammánu 26. ročník „Filmového festivalu EU“, na němž byla ČR zastoupena filmem „Pelíšky“.

I v roce 2004 pokračovala spolupráce Institutu tropického a subtropického zemědělství ČZU v Praze s Jordánskou vědeckou a technickou univerzitou v Irbidu na projektu výzkumného a výcvikového centra zaměřeného na problematiku chovu ovcí.

ČR poskytla Jordánsku jedno vysokoškolské stipendium.

KANADA

Kanada byla i v roce 2004 významným spojencem a partnerem ČR. Květnový vstup ČR do EU se promítl do bilaterální roviny vztahů v podobě zvýšeného zájmu Kanady o vzájemné kontakty a konzultace. Členství a činnost Kanady ve všech významných mezinárodních organizacích, orientace na mírotvornou a multilaterální diplomacii i důraz kladený na transatlantické vazby a vyznávání stejných hodnot umožňovaly dobrou spolupráci. Velmi dobře se rozvíjí spolupráce v rámci kanadsko-visegrádského projektu ODACE (Official Development Assistance for Central Europe). Cíli tohoto projektu Ministerstva zahraničních věcí ČR a kanadské rozvojové agentury CIDA jsou přenos know-how v oblasti budování účinného systému rozvojové spolupráce a realizace projektů.

Bilaterální kontakty vyvrcholily návštěvou prezidenta ČR V. Klause v Kanadě. Přestože se jednalo o neoficiální přednáškovou cestu, prezident měl možnost pohovořit s generální guvernérkou Kanady A. Clarksonovou, kterou pozval k návštěvě ČR.

Návštěvy představitelů ČR:

- 29. 5. - 1. 6. 2004 – návštěva ministra kultury P. Dostála;
- 21. - 28. 6. 2004 – návštěva Stálé komise Senátu PČR pro krajany žijící v zahraničí;
- 6. - 13. 11. 2004 – neoficiální návštěva prezidenta ČR V. Klause.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	5 514 485	5 718 767	7 052 589	0,2066
	index oproti min. roku	89,9	103,7	123,3	
vývoz	tis. Kč	2 192 552	2 078 563	2 614 163	0,1541
	index oproti min. roku	95,2	94,8	125,8	
dovoz	tis. Kč	3 321 933	3 640 204	4 438 427	0,2585
	index oproti min. roku	86,7	109,6	121,9	
saldo	tis. Kč	-1 129 381	-1 561 641	-1 824 264	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	95 100	430 400	921 600	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	49 300	-23 600	-40 900	
	portfoliové (tis. Kč)	918 800	1 186 200	2 045 700	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: strojírenské výrobky, elektrotechnické komponenty, kasein, hutnické výrobky, sklo, kancelářský nábytek, hračky, pivo, hudební nástroje, ruční nářadí, textilní výrobky, bižuterie, obuv, sportovní potřeby.

Hlavní dovozní komodity ČR: léčiva, krmivo pro domácí zvířata, strojírenské výrobky, telekomunikační zařízení, potraviny, papír, sportovní potřeby, zařízení k automatickému zpracování dat.

Kulturní vztahy

Hlavní událostí byla návštěva ministra kultury ČR P. Dostála, který se v Torontu zúčastnil představení již třetí části největšího česko-kanadského divadelního projektu „Praha-Toronto“. V roce 2004 byl projekt nazvaný „Mýty, které nás spojují“ rozšířen ještě o členy divadelní skupiny původních obyvatel Kanady - kmene Odžibvejů. Kanadští partneři se předtím s úspěchem představili v Praze.

Česká kultura se v roce 2004 v Kanadě prezentovala v oblasti kinematografie (např. „Rok ďábla“ režiséra P. Zelenky na „Středoevropském filmovém festivalu“ v Ottawě), v oblasti hudby (koncert dua E. Rattaye a J. Novotného v Ottawě), výstavami (dětské kresby z Terezína, díla Čechokanad'ana M. Reindla) i divadlem (projekt „Praha – Toronto“). Právě posledně jmenovaný projekt byl vyvrcholením dosavadní vzájemné kulturní výměny.

Česká republika podporuje činnost krajaných spolků v Kanadě. Finanční podpora jejich projektů dosáhla částky přes 780 tis. Kč. Zájem o krajany potvrdila i návštěva senátní delegace v Ottawě a Torontu.

KAZAŠSKÁ REPUBLIKA

Česko-kazašské vztahy mají především hospodářskou dimenzi. České firmy se účastní řady projektů modernizace kazachstánského průmyslu a dopravy. Kazachstán vnímá ČR rovněž jako důležitého partnera nejen v hospodářské, ale i v politické oblasti. Tomu nasvědčují návštěvy vysokých státních představitelů ČR v roce 2004, stejně jako vzájemné jmenování rezidentních velvyslanců, ke kterému došlo poprvé od vzniku obou států. Vzájemné vztahy byly zatíženy dlouhodobě neřešenou problematikou dluhu Kazašské republiky vůči ČR, který zůstal dědictvím po smlouvách mezi někdejšími SSSR a ČSSR. O řešení této otázky se dále jedná.

Návštěvy představitelů ČR:

- 29. - 31. 1. 2004 – pracovní návštěva místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí C. Svobody;
- 8. – 9. 9. 2004 – oficiální návštěva prezidenta ČR V. Klause.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2 002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	2 517 814	2 460 092	4 523 373	0,1325
	index oproti min. roku	62,3	97,7	183,9	
vývoz	tis. Kč	1 313 312	772 195	1 262 331	0,0744
	index oproti min. roku	101,5	58,8	163,5	
dovoz	tis. Kč	1 204 502	1 687 897	3 261 042	0,2261
	index oproti min. roku	29,8	140,1	193,2	
saldo	tis. Kč	108 810	-915 702	-1 998 711	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	279 200	279 200	-41 700	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	-21 400	neev. id.	-68 800	
	portfoliové (tis. Kč)	1 686 900	0	26 500	

Zdroje: 1) ČSÚ, leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: stroje a přepravní zařízení, farmaceutické výrobky, hliník, mýdlo, prací a čisticí prostředky, dřevo, papír a papírenské výrobky, plasty, sklo, nábytek.

Hlavní dovozní komodity ČR: železo a ocel, neželezné kovy, chemikálie, minerální paliva, mazadla a příbuzné materiály, bavlna.

Kulturní vztahy

Podstatnou částí spolupráce v kulturní sféře je školství – Česká republika každoročně poskytuje Kazachstánu čtyři stipendijní studijní místa. V současnosti studuje na českých univerzitách celkem 17 studentů z Kazachstánu. Kazašské univerzity mají zájem o zavedení výuky češtiny a v současnosti se připravuje návrh dohody o kulturní spolupráci, která by umožnila výměnu lektorů.

KEŇSKÁ REPUBLIKA

Politický dialog mezi Keňskou republikou a Českou republikou, jenž byl oživen zejména po politických změnách v Keni počátkem roku 2003, probíhal i v roce 2004. V témže roce se rozvíjela rovněž spolupráce ministerstev obrany – Českou republiku navštívili posluchači a pedagogové National Defence College of Kenya. Význam Keňské republiky pro ČR je umocněn i tím, že Nairobi je významným regionálním centrem a jediným sídlem programů OSN v rozvojovém světě.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	94 323	137 582	145 794	0,0043
	index oproti min. roku	69,9	145,8	106,0	
vývoz	tis. Kč	70 868	108 779	117 978	0,0070
	index oproti min. roku	69,1	153,5	108,5	
dovoz	tis. Kč	23 455	28 803	27 816	0,0016
	index oproti min. roku	72,1	122,8	96,6	
saldo	tis. Kč	47 413	79 976	90 162	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Keňská republika patří k našim významnějším obchodním partnerům v subsaharské Africe. Vzájemná obchodní výměna pokračovala v roce 2004 v trendu postupného růstu obratu i aktivního salda na straně ČR.

Hlavní vývozní komodity ČR: zařízení k automatickému zpracování dat, papír, letadla a turbovrtulové motory, střelné zbraně, skleněná bižuterie.

Hlavní dovozní komodity ČR: řezané květiny, káva, čaj, ovoce, tabák.

Kulturní vztahy

Velkou pozornost keňské veřejnosti přitáhla výstava „Joy Adamsonová – inspirující dětství“, která byla uspořádána v keňských městech Kisumu a Mombasa. Výstavu o české rodačce, která se výrazně zasadila o ochranu životního prostředí v Keni, shlédlo více než 10 tis. návštěvníků. V červenci uspořádalo velvyslanectví ČR společně s Goethe Institutem v Nairobi filmový festival „Byl jednou jeden...“, na kterém byly představeny české pohádky natočené v koprodukcí s Německem. V říjnu Česká republika představila keňskému publiku české filmy „Pelišky“ a „Samotář“ v rámci „Evropského filmového festivalu“. V říjnu mohla keňská veřejnost rovněž navštívit výstavu kresleného humoru M. Bartáka.

Vláda ČR poskytla v roce 2004/2005 Vládě Keňské republiky tři vládní vysokoškolská stipendia, která byla využita.

KNÍŽECTVÍ LICHTENŠTEJNSKO

Mezi Českou republikou a Knížectvím Lichtenštejnsko nejsou navázány diplomatické vztahy. Uznání České republiky od jejího vzniku v roce 1993 Lichtenštejnsko podmiňuje zahájením jednání o majetkoprávních otázkách.

Česká republika a Lichtenštejnsko však spolupracují a vzájemně se akceptují na poli evropských i světových mezinárodních organizací, jejímiž členy obě země jsou. Jedná se zejména o OSN, Radu Evropy, OBSE a EHP.

KOLUMBIJSKÁ REPUBLIKA

Kolumbijská republika je tradičním partnerem České republiky v Latinské Americe. Těžiště vzájemných vztahů leží v ekonomické a obchodní oblasti. Kolumbijská republika je nejvýznamnějším obchodně-ekonomickým partnerem ČR v rámci zemí Andského společenství.

Návštěvy představitelů Kolumbijské republiky:

- 29. 11. 2004 – pracovní návštěva ministryně zahraničních věcí C. Barco.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2 003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	1 401 912	1 211 191	1 601 444	0,0469
	index oproti min. roku	91,0	86,4	132,2	
vývoz	tis. Kč	447 376	218 646	380 571	0,0224
	index oproti min. roku	84,3	48,9	174,1	
dovoz	tis. Kč	954 536	992 545	1 220 873	0,0711
	index oproti min. roku	94,6	104,0	123,0	
saldo	tis. Kč	-507 160	-773 899	-840 302	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. d.	neev. d.	neev. d.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. d.	neev. d.	4 500	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)

2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Negativním aspektem hospodářské spolupráce je pro ČR hluboký a rostoucí deficit obchodní bilance vzájemného obchodu.

Hlavní vývozní komodity ČR: automobily, zbraně a munice, rozvaděče, sušené deriváty mléka, kosmetika, trubky, profily a úhelníky ze železa a oceli, papír, motory proudové, součásti traktorů, skleněné výrobky, textil, stroje textilní, tlakové nádoby, ložiska.

Hlavní dovozní komodity ČR: banány, káva, koncentráty kávy, řezané květiny, bezpečnostní tvrzené sklo, cukrovinky.

Kulturní vztahy

Česká republika se zúčastnila filmového festivalu EUROKINE projekcí dvou filmů. S velkým ohlasem se setkala výstava "Život a dílo F. Kafky".

ČR poskytla Kolumbii tři stipendijní místa k magisterskému vysokoškolskému studiu a tři stipendia k postgraduálnímu studiu.

KONŽSKÁ DEMOKRATICKÁ REPUBLIKA

S postupnou politickou a ekonomickou stabilizací v Konžské demokratické republice se prohloubily bilaterální styky a byl vytvářen prostor pro ekonomickou spolupráci.

ČR se podílela na tvorbě bezpečnostního rámce připravovaných voleb výcvikem sedmi konžských policejních instruktorů. V misi OSN MONUC nadále působí tři čeští pozorovatelé.

Návštěvy představitelů Konžské demokratické republiky:

- 19. - 22. 7. 2004 – pracovní návštěva ministra obrany J. P. Ondekaneho.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	4 880	45 834	60 660	0,0017
	index oproti min. roku	32,5	939,2	132,3	
vývoz	tis. Kč	2 450	45 390	55 309	0,0034
	index oproti min. roku	24,0	1852,6	121,9	
dovoz	tis. Kč	2 430	444	5 351	0,0003
	index oproti min. roku	50,6	18,3	1 205,2	
saldo	tis. Kč	20	44 946	49 158	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	17 500	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB březen 2005 (údaje o investicích)

V roce 2004 pokračovalo již druhým rokem oživení našeho obchodu s Konžskou demokratickou republikou po letech útlumu během občanské války.

Hlavní vývozní komodity ČR: části vodních turbín, staré oděvy, kordové textilie k výrobě pneumatik, náhradní díly jízdních kol.

Hlavní dovozní komodity ČR: dřevo, exotické ptactvo, kobalt.

Kulturní vztahy

V roce 2004 byly pod záštitou zastupitelského úřadu ČR uspořádány výstava knih „100 českých spisovatelů ve francouzských překladech“ a výstava současné české grafiky.

ČR poskytla Konžské demokratické republice v rámci rozvojové spolupráce pět vysokoškolských stipendií pro univerzitní rok 2004/2005.

KOREJSKÁ LIDOVĚ DEMOKRATICKÁ REPUBLIKA

Vztahy České republiky s Korejskou lidově demokratickou republikou v mnoha oblastech postupně nabývají na intenzitě, což je motivováno snahou napomáhat zapojení KLCDR do širšího dialogu s mezinárodním společenstvím. V červnu 2004 Česká republika znovu otevřela své velvyslanectví v Pchjongjangu.

Návštěvy představitelů KLCDR:

- 11. 3. 2004 – návštěva předsedy Nejvyššího lidového shromáždění KLCDR Čche Tcheboka.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2 003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	46 664	85 212	309 111	0,0091
	index oproti min. roku	137,1	182,6	362,8	
vývoz	tis. Kč	17 453	7 956	59 131	0,0042
	index oproti min. roku	122,2	45,6	743,2	
dovoz	tis. Kč	29 111	77 256	249 980	0,0015
	index oproti min. roku	149,3	265,4	323,6	
saldo	tis. Kč	-11 658	-69 300	-190 849	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	

Zdroje: 1) ČSÚ, leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)

2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Obchodní výměna ČR s KLDLDR přes složité politické klima vztahů KLDLDR se světem prudce roste. Vývoz z ČR má stoupající tendenci (nárůst téměř 400%), ale dovoz z KLDLDR vzrostl v roce 2004 téměř trojnásobně a výsledné saldo zahraničního obchodu v neprospěch ČR se nadále prohlubuje.

Hlavní vývozní komodity ČR: osobní dopravní prostředky, železné dráty, sportovní potřeby.

Hlavní dovozní komodity ČR: elektrotechnické komponenty, fotopřístroje, chemikálie, elektrotechnické výrobky.

Kulturní vztahy

Kulturní spolupráce ČR s KLDLDR se soustřeďuje především na oblast školství. ČR trvale poskytuje KLDLDR stipendijní místa.

KOREJSKÁ REPUBLIKA

Korejská republika je tradičně jedním z předních partnerů České republiky ve východní Asii. Těžiště vzájemných vztahů spočívá především v ekonomické oblasti; obě země trvale dobře spolupracují jak v oblasti bilaterální, tak v oblasti multilaterální zahraniční politiky.

Návštěvy představitelů ČR:

- 7. - 11. 12. 2004 – návštěva delegace Výboru pro obranu a bezpečnost Poslanecké sněmovny PČR.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	11 211 967	11 678 892	14 889 424	0,4361
	index oproti min. roku	144,7	104,2	127,5	
vývoz	tis. Kč	1 104 110	1 073 134	1 413 824	0,0833
	index oproti min. roku	61,7	97,2	131,7	
dovoz	tis. Kč	10 107 857	10 605 758	13 475 600	0,7847
	index oproti min. roku	169,7	104,9	127,1	
saldo	tis. Kč	-9 003 747	-9 532 624	-12 061 776	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	171 700	-1 400	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	600	0	
	portfoliové (tis. Kč)	600	neevid.	9 900	

Zdroje: 1) ČSÚ, leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Korejská republika se řadí mezi nejvýznamnější obchodní partnery ČR v jihovýchodní Asii. Je v pořadí nejvýznamnějších zemí českého dovozu na 21. místě, co do celkového objemu obchodu je 28. největším obchodním partnerem ČR, zatímco v destinacích českého exportu je na 51. místě. ČR ve vzájemné obchodní výměně tudíž vykazuje výrazný deficit.

Událostí významnou pro vztahy ČR a Korejské republiky bylo zahájení přímého leteckého spojení mezi Soulem a Prahou v květnu roku 2004.

Hlavní vývozní komodity ČR: rozvodové systémy, převodové hřídele, potrubní armatury, automobilové a strojní komponenty, sklo.

Hlavní dovozní komodity ČR: osobní automobily, telekomunikační přístroje, výpočetní technika, spotřební elektronika, optické přístroje.

Kulturní vztahy

Do povědomí korejské kulturní veřejnosti se, vedle tradičně uznávané české klasické hudby, dostávaly rovněž česká kinematografie a užité umění. Korejská republika se v ČR prezentovala hlavně v oblastech kinematografie a tradičního umění.

ČR těsně spolupracuje s Korejskou republikou v oblasti školství. Mezi oběma zeměmi probíhala i v roce 2004 reciproční výměna lektorů, kteří působí na katedrách koreanistiky a bohemistiky v Soulu a Praze.

KOSTARIKA

Kostarika je tradičním partnerem České republiky v Latinské Americe. Těžištěm vzájemných vztahů je zejména ekonomická a obchodní oblast.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2 002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	7 371 199	4 969 207	3 605 464	0,1056
	index oproti min. roku	582,3	67,4	72,6	
vývoz	tis. Kč	65 590	58 427	64 052	0,0038
	index oproti min. roku	106,9	89,1	109,6	
dovoz	tis. Kč	7 305 609	4 910 780	3 541 412	0,2062
	index oproti min. roku	606,5	67,2	72,1	
saldo	tis. Kč	-7 240 019	-4 852 353	-3 477 360	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	71 000	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	-18 500	0	4 400	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	

Zdroje : 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě),

2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: profily ze železa a oceli, nahraná media, břitvy, holicí strojky a čepelky, mikrosoustavy, optické přístroje, zápalky, osobní auta, sklo, textil, tužky a pastelky, generátory, zbraně, náhradní díly na osobní auta.

Hlavní dovozní komodity ČR: integrované elektronické obvody, banány, sklo, tropické ovoce, květiny a rostliny.

Kulturní vztahy

V budově muzea bývalého kostarického prezidenta R. Á. C. Guardii v hlavním městě San José byla v květnu prezentována výstava české grafiky.

Česká republika poskytla v roce 2004 Kostarice tři vysokoškolská stipendia

KRÁLOVSTVÍ SAÚDSKÉ ARÁBIE

Saúdská Arábie je důležitým partnerem České republiky v regionu Blízkého východu. Vzájemné vztahy jsou zaměřeny především na ekonomiku, současně se však rozvíjí spolupráce v dalších oblastech. Stabilně narůstá počet saúdskoarabských občanů přijíždějících do ČR na léčebné pobyty a za rekreaci a obchodem.

Návštěvy představitelů Království Saúdské Arábie:

- 12. – 15. 4. 2004 – návštěva ministra zdravotnictví Hamada bin Abdulláha Al-Manea.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	1 212 676	986 692	2 060 666	0,0604
	index oproti min. roku	57,15	81,36	208,85	
vývoz	tis. Kč	1 099 565	869 807	1 870 517	0,1102
	index oproti min. roku	52,93	79,10	215,05	
dovoz	tis. Kč	113 111	116 885	190 149	0,0111
	index oproti min. roku	253,71	103,34	162,68	
saldo	tis. Kč	986 454	752 922	1 680 368	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	1 200	-3 600	200	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	

Zdroje: 1) ČSÚ, leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: železné a ocelové profily, digitální systémy na zpracování dat, díly pro kotle, silniční vozidla a jejich náhradní díly, nemocniční nábytek, sušené mléko, čerstvé sýry a další mléčné výrobky, pneumatiky, naftalen a minerální dehty a oleje, bižuterie.

Hlavní dovozní komodity ČR: polyethylen a různé polymery ethylenu, syntetická vlákna, kožky, textilie laminované PVC, endoskopy a ovoce.

KUBÁNSKÁ REPUBLIKA

Úroveň vzájemných kontaktů je v současné době nízká. Česká republika se již tradičně vyslovuje pro zahájení transformace Kuby v pluralitní společnost s otevřenou tržní ekonomikou. Zvláštní pozornost věnuje porušování lidských práv. Svou pozici ČR vyjadřuje

jak na mezinárodních fórech, tak při bilaterálních jednáních. V dubnu byla ČR v Komisi OSN pro lidská práva v Ženevě spolupředkladatelem rezoluce kritizující Kubu za nerespektování lidských práv. V září proběhlo v Praze zasedání Mezinárodního výboru pro podporu demokracie na Kubě. Těžištěm bilaterálních vztahů tak zůstala oblast ekonomické spolupráce.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2 002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	141 135	277 632	348 294	0,0010
	index oproti min. roku	58,7	196,7	125,5	
vývoz	tis. Kč	106 852	228 237	285 784	0,0017
	index oproti min. roku	51,8	213,6	125,2	
dovoz	tis. Kč	34 283	49 395	62 510	0,0364
	index oproti min. roku	100,0	144,1	126,6	
saldo	tis. Kč	72 569	178 842	223 274	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. d.	neev. d.	neev. d.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. d.	neev. d.	204 100	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: slad, sušené mléko, motocykly a náhradní díly na motocykly, chmel a chmelový extrakt, elektrické ruční nářadí, železo a ocelové profily, pneumatiky.

Hlavní dovozní komodity ČR: niklová ruda, doutníky, rum, ovocné šťávy.

Kulturní vztahy

Ze strany Kubu je spolupráce v oblasti kultury vázána na oblast politickou, což v důsledku znamená omezené možnosti pro prezentaci české kultury. Zastupitelský úřad ČR v Havaně vydává informační bulletin ve španělském jazyce.

KYPERSKÁ REPUBLIKA

Vztahy ČR a Kypru se v roce 2004 vyvíjely v kontextu společného vstupu do Evropské unie. Z české strany se zvýšila intenzita bilaterálních kontaktů na nejvyšší úrovni, avšak obchodní výměna zaznamenala citelný propad.

Návštěvy představitelů ČR:

- 25. - 29. 1. 2004 – návštěva delegace Ústavně právního výboru PS PČR;
- 5. - 7. 5. 2004 - oficiální návštěva prezidenta republiky V. Klause;
- 15. - 18. 9 2004 - návštěva ministra průmyslu a obchodu ČR M. Urbana;
- 21. - 24. 11. 2004 - návštěva předsedy Senátu PČR P. Pitharta;
- 7. - 10. 12. 2004 - návštěva Stálé komise pro kontrolu činnosti Vojenského obranného zpravodajství a Stálé komise pro kontrolu použití operativní techniky Policie ČR PS PČR.

Návštěvy představitelů Kyperské republiky:

- 30. 6. - 2. 7. 2004 – návštěva delegace Výboru pro evropské záležitosti Sněmovny reprezentantů;
- 30. 11. - 2. 12. 2004 – návštěva delegace Zahraničního výboru Sněmovny reprezentantů.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	1 101 152	1 148 173	939 539	0,0275
	index oproti min. roku	177,4	104,2	81,8	
vývoz	tis. Kč	738 720	665 551	544 664	0,0321
	index oproti min. roku	185,2	90,0	81,8	
dovoz	tis. Kč	362 432	482 622	394 875	0,0230
	index oproti min. roku	163,4	133,2	81,8	
saldo	tis. Kč	376 288	182 929	149 789	
zahraniční investice - příviv do ČR	přímé (tis. Kč)	5 216 600	890 000	-222 100	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	100	29 200	-22 200	
	portfoliové (tis. Kč)	443 000	715 300	100 900	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Obrat zahraničního obchodu ČR s Kyperskou republikou zaznamenal mírný pokles přes sblížení zemí v rámci EU. Objem kladného salda obchodní bilance má rovněž klesající tendenci.

Hlavní vývozní komodity ČR: barvy na bázi polymerů, porcelán a výrobky ze skla, stavební ocel a osobní automobily.

Hlavní dovozní komodity ČR: ovoce, především citrusové plody, antibiotika a další vybrané farmaceutické výrobky.

Kulturní vztahy

Ve dnech 24. – 29. 5. 2004 uspořádalo velvyslanectví české republiky na Kypru „Týden české kuchyně na Kypru“. Dne 20. 10. 2004 uspořádalo velvyslanectví za velmi příznivé návštěvnosti promítání českého filmu „Nuda v Brně“. Ve dnech 26. – 28. 11. 2004 se velvyslanectví podílelo na zajištění „Euro Adventure Exhibition“ pro děti a mládež.

Školská spolupráce probíhala téměř výlučně po linii přímých dohod a kontaktů mezi vysokými školami, především ekonomického směru. Spolupráce mezi ministerstvy školství vázne pro nezájem kyperské strany.

Kulturní a společenskou činnost vyvíjel i v roce 2004 Celokyperský svaz krajanů a přátel ČR.

KYRGYZSKÁ REPUBLIKA

Vztahy ČR a Kyrgyzstánu se rozvíjejí především ve sféře hospodářské spolupráce se snahou o navázání na dobré jméno nejdejších československých výrobků. Obě země se snaží vzájemný obchod usnadnit rozšiřováním společné smluvní základny, která je navíc od vstupu ČR do EU kromě čistě dvoustranných smluv upravena i vzájemnými dohodami mezi EU a Kyrgyzstánem.

Návštěvy představitelů ČR:

- 9. - 12. 9. 2004 – oficiální návštěva prezidenta ČR V. Klause.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	159 986	127 929	110 478	0,0032
	index oproti min. roku	68,0	80,0	86,4	
vývoz	tis. Kč	42 367	38 211	37 959	0,0022
	index oproti min. roku	108,8	90,2	99,3	
dovoz	tis. Kč	117 619	89 718	72 519	0,0042
	index oproti min. roku	59,8	76,3	80,8	
saldo	tis. Kč	-75 252	-51 507	-34 560	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	1 100	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	

Zdroje: 1) ČSÚ, leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: elektrické rozvaděče, spínače a odpory, stroje na automatické zpracování dat, wolfram a molybden a výrobky z nich, umělé kožešiny, cigaretový papír.

Hlavní dovozní komodity ČR: bavlna, textilní výrobky, žárovky, výbojky, zářivky.

Kulturní vztahy

Spolupráce v oblasti kultury se uskutečňuje se především ve školství – Česká republika poskytuje každoročně vládní stipendia studentům z Kyrgyzstánu. Zastupitelský úřad ČR v Almaty spolupracuje s Kyrgyzskou národní univerzitou v Biškeku v oblasti výuky českého jazyka, kterou podporuje jednak studijními materiály, jednak pomocí při zabezpečování českých lektorů.

LIBANONSKÁ REPUBLIKA

Vztahy ČR a Libanonu jsou tradičně přátelské a vyvážené. V roce 2004 projevil obě strany zájem o zintenzivnění bilaterálních vztahů, a to jak v politické, tak i v hospodářské oblasti.

Návštěvy představitelů ČR:

- 28. 2. 2004 – návštěva místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí C. Svobody;
- 3. - 5. 5. 2004 – návštěva prezidenta ČR V. Klause.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	1 019 317	919 477	970 130	0,0284
	index oproti min. roku	79,8	90,2	105,5	
vývoz	tis. Kč	1 004 608	895 448	943 584	0,0556
	index oproti min. roku	79,2	89,1	105,4	
dovoz	tis. Kč	14 709	24 029	26 546	0,0015
	index oproti min. roku	160,6	163,4	110,5	
saldo	tis. Kč	989 899	871 419	917 038	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	600	0	200	
	portfoliové (tis. Kč.)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	-200	
	portfoliové (tis. Kč.)	neevid.	neevid.	neevid.	

Zdroje: 1) ČSÚ, leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)

2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: sušené mléko a ostatní mléčné výrobky, užité sklo, křišťál, papír a další výrobky papírenského průmyslu, výrobky ze železa a oceli.

Hlavní dovozní komodity ČR: tabák, polygrafické výrobky a výrobky z papíru a přípravky ze zeleniny a ovoce.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Libanonské republiky o spolupráci v oblasti kultury, školství a vědy, Bejrút, 3. 5. 2004.

Kulturní vztahy

V rámci oslav vstupu nových zemí do EU zorganizovala Delegace EK v Libanonu ve dnech 8. – 15. 5. 2004 „Týden Evropy“. ČR na této kulturní události prezentovala hudební skupina KRLESS. Ve dnech 25. 11. – 5. 12. 2004 proběhl v Bejrútu 11. ročník „Filmového festivalu EU“, kterého se poprvé zúčastnily i nové členské země. Česká republika byla na festivalu zastoupena filmem režiséra D. Ondříčka „Samotáři“. ČR poskytla Libanonu tři vysokoškolská stipendia.

LITEVSKÁ REPUBLIKA

Litva je významným partnerem a spojencem České republiky. V roce 2004 pokračoval rozvoj vzájemné spolupráce ve všech oblastech - politické, ekonomické, vojenské i kulturní. Politický dialog probíhal na všech úrovních. Intenzita bilaterálních vztahů vzrostla v souvislosti se vstupem obou zemí do Evropské unie a vstupem Litvy do NATO.

Návštěvy představitelů ČR:

- 17. – 20. 4. 2004 - návštěva delegace Výboru pro obranu a bezpečnost PS PČR;
- 28. – 29. 4. 2004 - oficiální návštěva ministra obrany M. Kostelky;
- 30. 5. – 2. 6. 2004 - návštěva delegace Výboru pro evropské záležitosti Senátu PČR.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis.Kč	5 814 306	6 907 056	7 214 415	0,2113
	index oproti min.roku	104,1	118,8	104,5	
vývoz	tis.Kč	4 902 929	5 980 072	5 972 032	0,3520
	index oproti min.roku	101,7	122	99,9	
dovoz	tis.Kč	911 377	926 984	1 242 383	0,2754
	index oproti min.roku	118,7	101,7	134	
saldo	tis.Kč	3 991 552	5 053 087	4 729 649	
zahraniční investice	přímé (tis.Kč)	400	3 200	4800	
příliv do ČR	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice	přímé (tis.Kč)	0	-700	600	
odliv z ČR	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	500	neevid.	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Po nárůstu obratu vzájemného obchodu v roce 2003 dosáhl tento ukazatel mírného růstu i v roce 2004. Pozitivně k tomu napomohl vstup ČR i Litvy do EU. Litva si nadále udržela mezi pobaltskými státy první místo co do výše českého vývozu i obratu zahraničního obchodu.

Hlavní vývozní komodity ČR: osobní automobily, sanitární technika, bytová chemie, elektrické domácí spotřebiče, kuchyňský nábytek, sklo a keramika, topná zařízení, nástroje a nářadí, malé vodní elektrárny, oděvy, nádobí a kuchyňské potřeby, velkoobjemové nádrže na ropu.

Hlavní dovozní komodity ČR: chladničky, chemické suroviny, textilní tkaniny a příze, nábytek a další výrobky ze dřeva, hliník.

Kulturní vztahy

Kulturní spolupráce měla vysokou kvalitu a vzestupnou tendenci. Zvýšil se počet výstav a koncertních vystoupení. K nejvýznamnějším akcím patřily prezentace českých filmů na festivalu „Vilniuské jaro 2004“, koncert varhanní hudby k 75. výročí narození skladatele P. Ebena, vystoupení dětského sboru Mládí na mezinárodním festivalu ve Vilniusu, turné Vojenského uměleckého souboru Ondráš a výstava „Krásy a tajemství ČR“. Ke zvýšení povědomí o ČR přispěly také akce pořádané v rámci oslav vstupu Litvy do EU – zejména spoluúčast velvyslanectví ČR na akci „Evropský trh“ s prezentací českých kulinářských produktů a propagačních materiálů, výstava fotografií I. Soudkové a výstava historického hmatového skla.

LOTYŠSKÁ REPUBLIKA

Lotyšsko je pro Českou republiku významným spojencem a politickým a hospodářským partnerem. Vzájemný politický dialog se v uplynulém roce zintenzivnil v souvislosti se vstupem obou zemí do Evropské unie a Lotyšska do NATO. Úspěšně se rozvíjela spolupráce především v bezpečnostní a kulturní oblasti.

Návštěvy představitelů ČR:

- 14. - 15. 1. 2004 - pracovní návštěva ministra obrany M. Kostelky;
- 20. - 23. 4. 2004 - návštěva delegace Výboru pro obranu a bezpečnost PS PČR;
- 13. - 16. 9. 2004 - návštěva delegace Zemědělského výboru PS PČR.

Návštěvy představitelů Lotyšské republiky:

- 19. 8. 2004 - pracovní návštěva ministryně sociálních věcí D. Stake.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis.Kč	2 394 412	2 630 386	3 039 639	0,0890
	index oproti min.roku	91,1	109,9	115,6	
vývoz	tis.Kč	1 955 628	2 255 739	2 573 547	0,1516
	index oproti min.roku	93,3	115,4	114,1	
dovoz	tis.Kč	438 784	374 646	466 092	0,0271
	index oproti min.roku	82,4	85,4	124,4	
saldo	tis.Kč	1 516 843	1 881 093	2 107 456	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis.Kč)	0	0	2000	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. d.	neev. d.	neev. d.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis.Kč)	0	300	900	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. d.	neev. d.	neev. d.	

Zdroje: 1/ ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2/ ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Vývoj vzájemného obchodu v roce 2004 nevybočil z pozitivního vývoje předchozích let a společně s růstem obratu bylo dosaženo jak zvýšení objemu českého exportu, tak růstu kladného salda zahraničního obchodu s Lotyšskem. Pozitivně k tomu napomohl vstup ČR a Lotyšska do EU.

Hlavní vývozní komodity ČR: pracovní oděvy a pomůcky, lešticí a čistící prostředky, léčiva, plastické hmoty, osobní automobily, elektrické zařízení, přístroje a spotřebiče.

Hlavní dovozní komodity ČR: výrobky ze dřeva (mimo nábytku), textilní příze a tkaniny, neželezné kovy, strojní zařízení, ryby.

Kulturní vztahy

Kulturní spolupráce měla vysokou kvalitu. Mezi nejvýznamnější počiny patřily výstavy „Karel IV. a kultura mezi centrem a periferií“, „České loutkové divadlo – historie a současnost“ a „Český komiks“, doprovázený projekcí českých filmů. Velkou pozornost vzbudilo také uspořádání „Českého dne“ ve městech Liepáji a Ventspilsu s gastronomickou, hudební a tištěnou prezentací ČR. Akce byla zakončena koncertem Liepájského symfonického orchestru v rámci „Roku české hudby“. Během oslav vstupu Lotyšska do EU, v rámci „Evropského týdne“, uspořádalo velvyslanectví ČR ve spolupráci s lotyšskou stranou a českými firmami řadu prezentací, včetně ochutnávky tradičních specialit, výstavy „Letem českým světem“ a koncertu Profesionálního dechového koncertu RIGA pod taktovkou českého dirigenta V. Mareše.

LUCEMBURSKÉ VELKOVÉVODSTVÍ

Vztahy mezi Českou republikou a Lucemburským velkovévodstvím jsou dynamické na všech úrovních. Spolupráce se soustřeďuje na hospodářskou oblast, jakož i na partnerství v EU a spojení v NATO. Perspektivní formu kontaktů představuje regionální spolupráce zemí Visegrádské skupiny se státy Beneluxu.

Návštěvy představitelů ČR:

- 19. 1. 2004 - oficiální návštěva místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí C. Svobody;
- 7. - 10. 11. 2004 – návštěva delegace Výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice Senátu PČR.

Návštěvy představitelů Lucemburského velkovévodství:

- 24. 9. 2004 - účast ministra pro rozvojovou spolupráci J. Schiltze na konferenci „Rozšířená Evropa - posílená zodpovědnost“;
- 22. 11. 2004 - pracovní návštěva předsedy vlády J.-C. Junckera.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis.Kč	4 631 738	5 292 899	6 270 867	0,0001
	index oproti min.roku	100,7	114,3	118,5	
vývoz	tis.Kč	2 053 713	2 694 903	2 665 112	0,0001
	index oproti min.roku	87,3	131,2	98,9	
dovoz	tis.Kč	2 578 025	2 597 996	3 605 755	0,0001
	index oproti min.roku	114,8	100,8	138,8	
saldo	tis.Kč	-524 312	96 907	-940 643	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis.Kč)	3 583 300	3 379 100	1 395 600	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	20 400 000	45 300	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis.Kč)	0	0	-78 600	
	portfoliové (tis. Kč)	19 941 100	26 907 300	38 090 000	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Významné místo ve vzájemných vztazích představují investice. V jejich umístování v ČR zaujímá Lucembursko mezi zeměmi EU 8. místo před zeměmi jako Itálie či Španělsko.

Lucembursko je celkově 12. největším investorem v ČR. Investice směřovaly do obchodních služeb a dále do elektroniky, stavebnictví a potravinářského průmyslu.

Zahraničněobchodní výměna ČR s touto zemí je přes relativně malý objem velmi intenzivní. V přepočtu objemu českého vývozu na jednoho obyvatele ČR se Lucembursko řadí na čtvrté místo za SRN, Rakousko a Slovensko.

Hlavní vývozní komodity ČR: stroje a přepravní zařízení, ventily a armatury, přístroje ke zpracování dat, textilní příze a tkaniny.

Hlavní dovozní komodity ČR: železo a železné výrobky, stroje a přepravní zařízení, měřicí a regulační přístroje.

Kulturní vztahy

Mezi nejvýraznější počiny patřila série koncertů skupiny Čechomor. Skupina koncertovala při inauguraci nového kulturního centra v historické části Lucemburku za účasti politických špiček, včetně velkovévody Henriho. V Lucemburku a v Heiderschied se uskutečnily koncerty vokálních skupin Gentleman Singers a Voxtet, byla také zahájena výstava výtvarníka českého původu O. Nalezníka. V rámci mezinárodního kolokvia „Žít kulturní rozmanitost“ vystoupila v Lucemburku česká spisovatelka L. Reinerová.

MAĎARSKÁ REPUBLIKA

Vztahy mezi Českou republikou a Maďarskem byly i nadále velmi dobré a intenzivní. Vycházely z úzkého partnerství obou zemí a svou vysokou úrovní odpovídaly vztahům sousedních zemí. K tomu významně přispělo i aktivní zapojení obou zemí do formátů regionální spolupráce ve střední Evropě a jejich společné členství v NATO a od 1. 5. 2004 v Evropské unii. Četnost bilaterálních stykových akcí na nejvyšší úrovni byla nicméně ovlivněna vládními změnami v obou zemích.

Návštěvy představitelů ČR:

- 24. - 27. 5. 2004 - návštěva delegace Zemědělského výboru PS PČR;
- 6. - 8. 10. 2004 – návštěva předsedy Ústavního soudu ČR P. Rychetského.

Návštěvy představitelů Maďarské republiky:

- 22. - 25. 6. 2004 - návštěva delegace Ústavněprávního výboru Národního shromáždění MR;
- 15. - 17. 9. 2004 - návštěva delegace Petičního výboru Národního shromáždění MR.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis.Kč	57 175 169	60 553 615	82 739 145	2,4235
	index oproti min.roku	118,43	105,90	136,63	
vývoz	tis.Kč	31 148 909	31 256 022	47 236 140	2,7839
	index oproti min.roku	129,74	100,34	151,12	
dovoz	tis.Kč	26 026 260	29 297 593	35 503 005	2,0673
	index oproti min.roku	107,23	112,56	121,18	
saldo	tis.Kč	5 122 649	1 958 429	11 733 135	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis.Kč)	771 000	-452 800	193 800	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis.Kč)	24 600	55 600	121 300	
	portfoliové (tis. Kč)	5 586 300	6 938 500	5 694 200	

Zdroje: 1/ ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2/ ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Z hlediska výše obchodního obrátu se Maďarsko řadí na 12. místo v pořadí nejdůležitějších obchodních partnerů ČR, na 9. místo z hlediska objemu exportu a na 6. příčce se umístilo z hlediska dosažené výše aktivní bilance. Zejména český export vykázal v roce 2004 prudce vzestupnou tendenci (o 51 %).

Hlavní vývozní komodity ČR: osobní automobily a náhradní díly k nim, televizní obrazovky, výrobky elektrotechnického průmyslu, ocelové profily, sklo, papír a lepenka, chemikálie, prací a čisticí prostředky, uhlí, mazací oleje, elektronické součástky a díly, výrobky z plastických hmot, potraviny.

Hlavní dovozní komodity ČR: vznětové a zážehové motory pro osobní automobily, brzdy, kabelové svazky pro automobilový průmysl, válcovaná ocel, léky, mobilní telefony, díly a součástky spotřební elektroniky, periferní jednotky k počítačům, televize, chladničky, elektrické motory a díly, žárovky, papír a kartón, kompozitní usně, polotovary z hliníku, maso, uzeniny a masné výrobky.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Dohoda mezi Vládou České republiky a Vládou Maďarské republiky o vzájemném uznávání rovnocennosti dokladů o vzdělání a dokladů o vědeckých hodnostech a titulech vydávaných v České republice a v Maďarské republice, Budapešť, 6. 5. 2004.

Kulturní vztahy

Česká kultura je maďarskou veřejností přijímána s výjimečným zájmem. Do spolupráce v kulturní, školské a vědecké oblasti se promítaly přípravy zemí středoevropského regionu na členství v Evropské unii i následné členství, stejně jako společné aktivity v rámci Visegrádské skupiny a další projekty. K rozvoji spolupráce přispívala také činnost Mezinárodního visegrádského fondu se sídlem v Bratislavě. Docházelo ke kulturním kontaktům a výměně kulturních akcí mezi českými a maďarskými kulturními subjekty (divadly, spolupráce v oblastech hudby, výtvarného umění, fotografie apod.) v bilaterálním i ve visegrádském formátu.

Mezi významné české kulturní akce v Maďarsku patřily pravidelně pořádaný „Festival Bohemia“, konaný v rámci „Budapešťského podzimního festivalu“, dále například budapešťský „Bál Bohemia“, „Mezinárodní knižní festival“ s prezentacemi překladů české literatury do maďarštiny a českými hosty či hojně navštěvované festivaly českých filmů. Dalšími úspěšnými akcemi byly rovněž regionální „České dny“, konané každoročně v maďarských městech a regionech. Velmi aktivní roli v prezentaci české kultury v Maďarsku mělo rovněž České centrum Budapešť.

MALAJSIJSKÁ FEDERACE

Vzájemné vztahy mezi Českou republikou a Malajsií se úspěšně rozvíjejí, přičemž ČR usiluje o prohlubování spolupráce zejména v hospodářské oblasti. Současná úroveň obchodní výměny neodpovídá možnostem ekonomik obou zemí, snahou ČR především je vyrovnat značný deficit obchodní bilance s Malajsií.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	16 914 958	19 559 919	15 630 161	0,4583
	index oproti min. roku	126,3	115,6	79,9	
vývoz	tis. Kč	1 693 125	861 832	1 027 583	0,0606
	index oproti min. roku	129,6	50,9	119,2	
dovoz	tis. Kč	15 221 833	18 698 087	14 602 578	0,8515
	index oproti min. roku	125,9	122,8	78,1	
saldo	tis. Kč	-13 528 708	-17 836 255	-13 574 995	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	44 600	9 000	1 700	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	neevid.	0	neevid.	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Při poklesu objemu vzájemné obchodní výměny byl v roce 2004 zaznamenán růst českého vývozu a pokles deficitu obchodní bilance ČR s touto zemí. Přesto je relativní deficit vzájemného obchodu s Malajsií (spolu s Čínou) největší mezi všemi zeměmi světa, dovoz je cca 14-krát vyšší než vývoz. Značnou část dovozu tvoří komponenty pro finální montáž elektrotechnických a elektronických výrobků v ČR.

Hlavní vývozní komodity ČR: automobily, kovozpracující a obráběcí stroje, armatury, elektrické přístroje a spotřebiče, kancelářské stroje a zařízení k automatickému zpracování dat, chemikálie, papír a lepenka, textilní výrobky, nábytek, plasty a plastové výrobky, sušené mléko, lustra a výrobky ze skla.

Hlavní dovozní komodity ČR: elektrické přístroje a spotřebiče, integrované obvody a soustavy, paměťové jednotky, přírodní kaučuk, telekomunikační zařízení, polovodičové součástky, rozhlasové přijímače, textilní přize, palmový olej a plastové výrobky.

Kulturní vztahy

V polovině března 2004 byla v Národní knihovně Malajsie v Kuala Lumpur zahájena reprezentativní výstava „Kouzelný svět českých ilustrátorů pro děti“, která byla poté instalována i v dalších městech. Na filmovém festivalu země Evropské unie českou kinematografií reprezentoval snímek J. Hřebejka „Pelíšky“. V listopadu také uskutečnila v Malajsií koncertní turné Státní filharmonie Brno.

MALTSKÁ REPUBLIKA

Česko - maltské vztahy se úspěšně rozvíjely na bilaterální a multilaterální úrovni v kontextu evropské integrace; intenzivně se rozvíjel vládní i parlamentní dialog. Obě země spojuje nové členství v EU, blízké pohledy na její uspořádání, menší zeměpisná rozloha i dějiny soužití několika kultur. V oblasti bezpečnosti jsou obě země zapojeny do boje proti mezinárodnímu terorismu.

Návštěvy představitelů ČR:

- 2. – 6. 2. 2004 – návštěva delegace Ústavně právního výboru PS PČR;
- 11.–14. 11. 2004 – návštěva delegace Výboru pro evropské záležitosti PS PČR;
- 24. – 26. 11. 2004 – návštěva delegace Senátu PČR, vedené jeho předsedou P. Pithartem.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	593 085	282 275	498 834	0,0300
	index oproti min. roku	124,8	47,6	176,7	
vývoz	tis. Kč	181 061	136 551	321 485	0,0200
	index oproti min. roku	114,2	75,4	235,4	
dovoz	tis. Kč	412 024	145 724	177 349	0,0101
	index oproti min. roku	130,1	35,4	121,7	
saldo	tis. Kč	-230 963	-9 173	144 136	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	115 700	94 200	118 600	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Obchod mezi ČR a Maltou průběžně roste, v roce 2004 dosáhl vzájemný obchod na rozdíl od předešlých let výrazně pozitivního salda obchodní bilance ve prospěch ČR. Významnou položku vzájemných ekonomických vztahů představuje cestovní ruch.

Hlavní vývozní komodity ČR: stroje a přepravní zařízení, suroviny, chemikálie a potraviny.

Hlavní dovozní komodity ČR: elektrická a strojní zařízení, umělá vlákna, pletené zboží, léčiva. V dovozu z Malty hrají nejdůležitější roli elektronické integrované obvody a mikrosoustavy, které se podílejí celou polovinou na českém dovozu. Jedná se především o součástky, které maltské firmy dodávají českému automobilovému průmyslu.

Kulturní vztahy

Významnou kulturní akcí byl slavnostní koncert Pěveckého sdružení moravských učitelů, který byl uspořádán v rámci „Roku české hudby“.

MAROCKÉ KRÁLOVSTVÍ

Členství České republiky v Evropské unii s sebou přineslo zvýšený zájem na rozvoji bilaterální spolupráce s Marokem. Česká republika kladla důraz především na rozšíření obchodně-ekonomické a kulturní spolupráce, ke které přispěje i marocké rozhodnutí o zrušení vízové povinnosti pro české občany od roku 2005.

Návštěvy představitelů ČR:

- 16. - 22. 5. 2004 - návštěva delegace Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu Poslanecké sněmovny PČR;
- 9. - 12. 12. 2004 - pracovní návštěva ministra průmyslu a obchodu M. Urbana.

Návštěvy představitelů Marockého království:

- 14. 5. 2004 - pracovní návštěva zmocněnce předsedy vlády pro ekonomické záležitosti a povznesení ekonomiky země, ministra A. Mossadeqa.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2 002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	839 659	906 365	1 419 627	0,0416
	index oproti min. roku	94,9	107,9	156,6	
vývoz	tis. Kč	277 139	273 238	589 107	0,0347
	index oproti min. roku	64,7	98,6	215,6	
dovoz	tis. Kč	562520	633 127	830 520	0,0484
	index oproti min. roku	123,4	112,6	131,2	
saldo	tis. Kč	-285 381	-359 889	-241413	
Zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
Zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	

Zdroje: 1) CSÚ, leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: sušené mléko, papír a lepenka, silniční vozidla, stroje (především pro textilní a kožedělný průmysl), železo a ocel, strojní zařízení a příslušenství (ložiska, formy), pneumatiky a duše, elektrické a elektronické přístroje, chemikálie.

Hlavní dovozní komodity ČR: oděvy a prádlo, zelenina, tranzistory, relé, polovodičové prvky, obuv a mořské ryby.

Kulturní vztahy

Česká republika se v Maroku prezentovala především úspěšnými vystoupeními dětských pěveckých sborů – na jaře souboru Rolnička v Rabatu, Casablance a Marrákeši a na podzim souborem Dolinečka u příležitosti českého kulturního týdne. Tato akce byla doplněna vernisáží výstavy obrazů české malířky I. Trefilové. V Rabatu proběhla charitativní prodejní výstava dětských kreseb a rovněž se zde uskutečnilo vystoupení českého jazzového kytaristy R. Linky.

MOLDAVSKÁ REPUBLIKA

Bilaterální vztahy mezi Českou republikou a Moldavskem jsou na dobré úrovni a soustředí se především na oblast obchodně-ekonomické spolupráce. Usnesením Vlády ČR č. 302 ze dne 31. 3. 2004 byla Moldavská republika zařazena mezi osm prioritních zemí zahraniční rozvojové spolupráce na léta 2006 – 2010. V rámci OBSE se ČR rovněž angažuje v řešení podněsterského problému.

Návštěvy představitelů Moldavské republiky:

- 9. - 11. 9. 2004 – návštěva předsedkyně Parlamentu Moldavské republiky E. Ostapciuc;
- 14. 10. 2004 - návštěva ministra zahraničí A. Stratana.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	401 114	450 407	1 122 651	0,0329
	index oproti min. roku	63,9	112,3	249,3	
vývoz	tis. Kč	362 225	393 619	614 929	0,0180
	index oproti min. roku	61,4	108,7	156,2	
dovoz	tis. Kč	38 889	56 788	507 422	0,0149
	index oproti min. roku	102,9	146,0	893,5	
saldo	tis. Kč	323 336	336 831	107 507	
zahraniční investice - příviv do ČR	přímé (tis. Kč)	1 100	7 100	2 400	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	neevid.	500	neevid.	
	portfoliové (tis. Kč)	n.eevid.	neevid.	neevid.	

Zdroje: 1/ ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2/ ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Objem zahraničního obchodu ČR s Moldavskem v roce 2004 stoupl více než dvojnásobně proti předchozím letem. Česká republika poskytuje Moldavsku rozvojovou pomoc.

Hlavní vývozní komodity ČR: přístroje el. záznamu, reprodukce zvuku a TV obrazu, motorová vozidla, traktory a jiná vozidla, reaktory, kotle a přístroje a nástroje mechanické, spotřební zboží (sklo, lustry) a další.

Hlavní dovozní komodity ČR: tyče a pruty ze železa a oceli, obuv, víno, mošt, zavařeniny, žele, textil a další.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Dohoda mezi Vládou České republiky a Vládou Moldavské republiky o letecké dopravě, Kišinev, 24. 2. 2004;

- Protokol ke Smlouvě mezi Českou republikou a Moldavskou republikou o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu a z majetku, Praha, 14.10. 2004.

Kulturní vztahy

České centrum v Bukurešti uspořádalo ve spolupráci se ZÚ Bukurešť v Kišiněvě za značného zájmu veřejnosti několik kulturních akcí (účast českých hudebníků na mezinárodních festivalech, výstavy, spoluúčast českých zástupců na sympóziích a seminářích).

ČR poskytla Moldavsku čtyři vysokoškolská stipendia. Zájem o studium v ČR je mezi moldavskými studenty velmi vysoký, počet uchazečů mnohonásobně převyšuje nabízenou kvótu.

MONGOLSKO

Vztahy ČR a Mongolska jsou tradičně přátelské se zájmem o rozvoj obchodně-ekonomické spolupráce. Usnesením Vlády ČR č. 302 ze dne 31. 3. 2004 bylo Mongolsko zařazeno mezi osm prioritních zemí zahraniční rozvojové spolupráce ČR na léta 2006 – 2010. S ohledem na nové postupy při zadávání, realizaci a vyhodnocování bilaterálních rozvojových projektů proběhla v Mongolsku ve dnech 29. 5. - 5. 6. 2004 první evaluační mise zahraniční rozvojové pomoci ČR.

Návštěvy představitelů ČR:

- 24. - 29. 10. 2004 – návštěva delegace Ústavně-právního výboru Poslanecké sněmovny PČR.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2 002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	129 326	154 188	137 176	0,0040
	index oproti min. roku	49,3	119,2	89,0	
vývoz	tis. Kč	123 252	151 604	135 783	0,0080
	index oproti min. roku	47,9	123,0	90,0	
dovoz	tis. Kč	6 074	2 584	1 393	0,0001
	index oproti min. roku	135,7	42,5	51,0	
saldo	tis. Kč	117 178	149 020	134 390	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	500	800	200	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	200	4 300	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	

Zdroje: 1) ČSÚ leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Česká republika dlouhodobě patří mezi dvacet nejdůležitějších obchodních partnerů z hlediska mongolského importu. Ve vzájemném obchodě byl v roce 2004 zaznamenán pokles obratu, vývozu i dovozu ČR.

Hlavní vývozní komodity ČR: textilní stroje, bižuterie a výrobky ze skla, papír.

Hlavní dovozní komodity ČR: kožené výrobky, textil, oděvy, sportovní potřeby.

Kulturní vztahy

Vzhledem k dlouholeté spolupráci v oblasti vysokého školství pochází z Mongolska relativně velký počet zahraničních absolventů českých univerzit.

Česká republika poskytla Mongolsku v roce 2004 šest stipendií pro řádné vysokoškolské studium a tři stipendia pro doktorandské studium.

NAMIBIJSKÁ REPUBLIKA

Namibijská republika je jedním z největších příjemců české rozvojové pomoci v Africe. V roce 2004 bylo různými garanty realizováno pět rozvojových projektů. V rámci projektu vybudování závodu na výrobu kožené obuvi byla podepsána realizační dohoda a zahájeny dodávky zařízení. Vzájemná obchodní výměna prozatím neodpovídá svému potenciálu. Pokračovala realizace projektů společnosti Člověk v tísni v oblasti stabilizace rodin postižených HIV/AIDS, Institutu tropů a subtropů při podpoře rozvoje zemědělského

středního a vysokého školství, Univerzity J.E. Purkyně při rozvoji technicko-ekonomických studijních programů a České geologické služby ohledně zhodnocení vlivu těžby a úpravy rud na životní prostředí.

Návštěvy představitelů Namibijské republiky:

- 10. - 13. 10. 2004 – pracovní návštěva ministra vysokého školství N. Anguly;
- 6. - 9. 12. 2004 – pracovní návštěva ministra životního prostředí a turistiky P. Malima.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	15 394	10 999	16 029	0,0005
	index oproti min. roku	135,4	71,4	145,7	
vývoz	tis. Kč	2 129	4 520	12 279	0,0007
	index oproti min. roku	20,2	212,3	271,7	
dovoz	tis. Kč	13 265	6 479	3 750	0,0002
	index oproti min. roku	1 588,6	48,8	57,9	
saldo	tis. Kč	-11 136	-1 959	8 529	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: obuvnické stroje, střelné zbraně a náboje.

Hlavní dovozní komodity ČR: ovoce a zelenina, měděné výrobky, ryby.

Kulturní vztahy

V rámci prezentace české kultury byla ve městě Walvis Bay uvedena výstava grafických děl galerie M. Kumbárové. Pokračovala přímá spolupráce mezi školskými a vědeckými institucemi obou zemí.

ČR poskytla Namibijské republice v rámci rozvojové spolupráce dvě vysokoškolská stipendia pro univerzitní rok 2004/2005.

NIGERIJSKÁ FEDERATIVNÍ REPUBLIKA

V rámci vzájemných vztahů byl v politické oblasti i v roce 2004 kladen důraz na vytvoření vhodného právního a smluvního rámce, jenž je nezbytný pro vzájemně úspěšnou obchodně-ekonomickou spolupráci.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	863238	626737	611346	0,0179
	index oproti min. roku	92,4	72,6	97,5	
vývoz	tis. Kč	451802	244104	376947	0,0222
	index oproti min. roku	89,7	54,02	150,4	
dovoz	tis. Kč	411436	382633	234399	0,0136
	index oproti min. roku	97,9	92,9	61,25	
saldo	tis. Kč	40366	-138529	142548	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	200	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Nigérie je našim druhým nejvýznamnějším obchodním partnerem v subsaharské Africe (za JAR), avšak vzájemná obchodní výměna měla v posledních letech celkově klesající tendenci. V roce 2004 se však náš vývoz po propadu v předchozím roce téměř zotavil.

Hlavní vývozní komodity ČR: žiletky, osobní automobily, zařízení k automatickému zpracování dat, železo a ocel, díly elektrogenerátorů, sušené mléko, čepice a fezy.

Hlavní dovozní komodity ČR: kakao, ropné oleje.

Kulturní vztahy

V roce 2004 byla v hlavním městě Abuja realizována výstava „Památky UNESCO v ČR“, jež se těšila mimořádnému zájmu.

ČR poskytla Nigérii v rámci rozvojové spolupráce tři vysokoškolská stipendia pro univerzitní rok 2004/2005.

NIKARAGUA

Vzájemné vztahy mezi Českou republikou a Nikaragou jsou tradičně přátelské. Důraz je kladen na obchodní a ekonomickou spolupráci, jejíž potenciál se však zatím nedaří plně využívat.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2 002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	18 007	5 924	15 497	0,0045
	index oproti min. roku	58,6	32,9	261,6	
vývoz	tis. Kč	6 313	3 529	10 423	0,0006
	index oproti min. roku	84,4	55,9	295,4	
dovoz	tis. Kč	11 694	2 395	5 074	0,0003
	index oproti min. roku	50,3	20,5	211,9	
saldo	tis. Kč	-5 381	1 134	5 349	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	

Zdroje : 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě),

2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: válcovací stroje, pneumatiky, tužky a pastelky, balící materiály, šicí potřeby, zrcadla, ložiska, stroje pro zpracování kůží, hnojiva, svítidla, čerpadla.

Hlavní dovozní komodity ČR: myčky nádobí, rajčata, tropické ovoce, ořišky, chlazená zelenina, doutníky, káva, textil, tropické květiny a rostliny.

Kulturní vztahy

Česká republika nabídla v roce 2004 Nikaragui tři vysokoškolská stipendia.

NIZOZEMSKÉ KRÁLOVSTVÍ

Vztahy mezi Českou republikou a Nizozemským královstvím se úspěšně rozvíjely na bilaterální i multilaterální úrovni v kontextu evropské integrace a euroatlantického spolenectví. Vzájemná spolupráce se soustřeďuje na hospodářskou, kulturní i bezpečnostní oblast.

Návštěvy představitelů ČR:

- 22. 6. 2004 – pracovní návštěva ministra obrany M. Kostelky;
- 23. 11. 2004 – pracovní návštěva premiéra S. Grosse.

Návštěvy představitelů Nizozemského království:

- 16. – 17. 2. 2004 – pracovní návštěva premiéra J. P. Balkenendeho a státního tajemníka pro evropské záležitosti A. Nicolaïe;
- 24. 2. 2004 – pracovní návštěva ministra spravedlnosti P.-H. Donnera;
- 30. 4. 2004 – pracovní návštěva ministra zemědělství C. Veermana;
- 11. 5. 2004 – pracovní návštěva ministra zaměstnanosti a soc. Věcí A.-J. de Geuse;
- 3. 6. 2004 – pracovní návštěva následníka trůnu Willema Alexandera prince Oranžského;
- 24. 6. 2004 – pracovní návštěva předsedkyně senátu Y. Timmerman-Buck;
- 24. 9. 2004 – účast ministryně pro rozvojovou spolupráci A. van Ardenne na konferenci „Rozšířená Evropa – posílená zodpovědnost“;
- 27. 11. 2004 - pracovní návštěva ministryně zahraničního obchodu K. Peijs v čele podnikatelské mise.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	80 252 000	88 292 000	118 628 702	3,4747
	index oproti min. roku	117,3	110,0	134,4	
vývoz	tis. Kč	48 986 000	56 708 000	70 859 453	4,1763
	index oproti min. roku	137,6	115,8	124,9	
dovoz	tis. Kč	31 266 000	31 584 000	47 769 249	2,7816
	index oproti min. roku	95,4	101,0	151,4	
saldo	tis. Kč	17 453 241	25 124 000	23 090 204	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	31 149 300	-44 039 600	27 104 800	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	44 400 000	8 300	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	42 900	54 500	179 400	
	portfoliové (tis. Kč)	33 421 400	36 909 000	44 545 600	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Nizozemské království patří mezi nejvýznamnější hospodářské partnery ČR. Vzájemný obchod se v posledních letech vyvíjí velmi dynamicky. V roce 2004 vrostl vzájemný obrát o 34 %; zvláště rychle rostl dovoz ČR. Významným ukazatelem konkurenceschopnosti českých výrobků je skutečnost, že ČR má s touto zemí přebytkovou obchodní bilanci. Podíl Nizozemska na celkovém zahraničněobchodním obrátu ČR v roce 2004 je řadil na 8. místo v pořadí nejvýznamnějších obchodních partnerů ČR a na stejné místo i v obchodě ČR se státy EU.

Hlavní vývozní komodity ČR: stroje a přepravní zařízení (zejména počítače, televizory, osobní vozy a díly pro automobil. průmysl, traktory, lodě), výrobky ze železa, oceli a dalších kovů, plasty a chemické výrobky, sklo, dřevěné výrobky vč. nábytku, textilní výrobky, papír a mléčné výrobky.

Hlavní dovozní komodity ČR: stroje a přepravní zařízení (zejména integrované obvody a další elektronické díly, nákladní vozy a traktory či jejich díly), plasty, farmaceutické výrobky, květiny, výrobky ze železa a oceli, papír.

Kulturní vztahy

Pro kulturní politiku ČR zůstává Nizozemsko jednou z prioritních zemí. To se odrazilo mimo jiné i v intenzitě vzájemných kulturních prezentací. Tradičně velká pozornost byla věnována společnému odkazu osobnosti Jana Ámose Komenského. Dne 1. 12. 2004 byla na radnici v Naardenu slavnostně podepsána trilaterální dohoda o vzájemné spolupráci při využití a financování Muzea a Mauzolea (Památníku).

V rámci podpory bohemistiky v Nizozemsku se konala na Univerzitě Amsterdam přednáška zástupců Univerzity Karlovy a Univerzity Amsterdam o díle B. Hrabala, následovaná diskusí a otevřením výstavy fotografií a nizozemských překladů autorových děl. Proběhl rovněž dvoudenní seminář „Brána jazyků otevřená“, jehož cílem bylo prohloubení spolupráce mezi univerzitami obou zemí. Významnou příležitostí k prezentaci české kultury v Nizozemsku byla účast českých umělců (např. B. Šípka) na tradičním kulturním festivalu v Terneuzen. Celoevropský festival „České sny“ se prezentoval sérií koncertů klasické hudby. Cílem festivalu bylo uvést českou přítomnost i do oblastí dosud ne příliš exponovaných (tedy např. mimo hlavní města).

NORSKÉ KRÁLOVSTVÍ

Obě země spojuje zejména partnerství v NATO a od 1. 5. 2004 i společné členství v Evropském hospodářském prostoru. Norsko se zavázalo poskytnout ČR finanční příspěvek na odstranění ekonomických rozdílů vnitřního trhu novým členským státům EU/EHP v letech 2004 - 2009.

Návštěvy představitelů ČR:

- 13. - 14. 5. 2004 - oficiální návštěva prezidenta republiky V. Klause;
- 6. - 9. 6. 2004 - návštěva delegace Zahraničního výboru PS PČR.

Návštěvy představitelů Norského království:

- 28. - 30. 9. 2004 - pracovní návštěva delegace Hospodářského výboru Parlamentu;
- 18. - 19. 10. 2004 - pracovní návštěva ministra zahraničních věcí J. Petersena.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis.Kč	17 994 000	18 106 000	16 820 071	0,4926
	index oproti min.roku	95,8	100,9	92,9	
vývoz	tis.Kč	5 645 000	4 749 000	5 850 273	0,3448
	index oproti min.roku	109,3	84,1	123,2	
dovoz	tis.Kč	12 299 000	13 357 000	10 969 798	0,6387
	index oproti min.roku	90,7	108,6	82,1	
saldo	tis.Kč	-6 654 000	-8 608 000	-5 119 525	
zahraniční investice- příliv do ČR	přímé (tis.Kč)	430 800	-435 800	246 300	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice- odliv z ČR	přímé (tis.Kč)	0	-97 700	-3 200	
	portfoliové (tis. Kč)	557 300	1 667 700	2 048 500	

Zdroje: 1/ ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2/ ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Objem vzájemného obchodu v roce 2004 vzrostl a podařilo se rovněž snížit deficit vzájemné obchodní bilance. Norské království se svým podílem na českém zahraničním obchodě řadí na významné 24. místo.

Hlavní vývozní komodity ČR: strojírenské výrobky, z nichž objemově byly rozhodující stroje a přepravní zařízení (automobily Škoda), následované dalšími průmyslovými výrobky.

Hlavní dovozní komodity ČR: zemní plyn, jehož objem představoval téměř 84 % celkového dovozu z Norska; na dalších místech jsou pak tržní a strojírenské výrobky, následované rybami a chemickými výrobky.

Dohody uzavřené ve sledovaném období

- Memorandum o porozumění pro implementaci Norského finančního mechanismu pro léta 2004-2009 mezi Norským královstvím a ČR, Praha, 19. 10. 2004;
- Smlouva mezi Vládou ČR a Vládou Norského království o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu, Praha, 19. 10. 2004.

Kulturní vztahy

K významným kulturním akcím patřily výstava fotografií „Povodně ve střední Evropě“ v Oslo a slavnostní koncert k 60. narozeninám profesora J. Hlinky v aule Univerzity v Oslo. V rámci „Roku české hudby“ byla prezentována výstava o životě a díle A. Dvořáka a uskutečnil se koncert z komorních děl A. Dvořáka a L. Janáčka. Na konci roku se v Oslo tradičně konaly koncerty české vánoční hudby v provedení divadla Tineola a komorního souboru Ritornello.

NOVÝ ZÉLAND

Nový Zéland představuje pro Českou republiku významného partnera v asijsko-tichomořské oblasti. Blízká jsou vzájemná stanoviska týkající se liberalizace obchodu a ochrany životního prostředí. V říjnu 2004 byla v Praze podepsána Dohoda o programu pracovní dovolené.

Návštěvy představitelů ČR:

- 6. – 9. 2. 2004 – pracovní návštěva místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí C. Svobody.

Návštěvy představitelů Nového Zélandu:

- 10. – 12. 10. 2004 – oficiální návštěva generální guvernérky S. Cartwrightové.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2 002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	644 803	511 288	612 732	0,0179
	index oproti min. roku	168,0	79,3	119,8	
vývoz	tis. Kč	268 322	170 175	343 361	0,0202
	index oproti min. roku	242,2	63,4	201,8	
dovoz	tis. Kč	376 481	341 113	269 371	0,0157
	index oproti min. roku	138,0	90,6	79,0	
saldo	tis. Kč	-108 159	-170 938	73 990	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	8 100	neevid.	1 400	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	neevid.	0	neevid.	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	

Zdroje: 1) ČSÚ, leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Vzájemná obchodní výměna v roce 2004 vzrostla o 12 %. Pozitivní je, že k podstatně vyššímu nárůstu došlo u českého vývozu do teritoria (o 102%), což znamenalo obrat od dosavadní deficitní obchodní bilance ČR k bilanci přebytkové

Hlavní vývozní komodity ČR: strojírenské výrobky, elektromotory, pneumatiky, TV přijímače, zbraně a munice, chemikálie, dřevo, stolní a kuchyňské sklo, hudební nástroje, nábytek, textil, obuv.

Hlavní dovozní komodity ČR: textilní stroje, lékařské nástroje, umělé hmoty, maso, vlna.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Dohoda o programu pracovní dovolené mezi Vládou České republiky a Vládou Nového Zélandu, Praha, 11. 10. 2004.

Kulturní vztahy

V roce 2004 se dále posilovaly vzájemné kulturní, školské, sportovní i vědecké styky, zejména na komerčním základě. Stále větší množství českých studentů přijíždí na Nový Zéland za účelem studia anglického jazyka. K rozvoji kulturních styků tradičně přispívá aktivní krajanská komunita.

PÁKISTÁNSKÁ ISLÁMSKÁ REPUBLIKA

V roce 2004 došlo k oživení vzájemných vztahů a zahájení meziministerských kontaktů na pracovní úrovni z české strany, což přispívá k vyjasňování vzájemných postojů. ČR má zájem na další intenzifikaci těchto vztahů na vyšší úrovni.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2 002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	1 031 101	1 070 527	1 430 950	0,0419
	index oproti min. roku	97,8	103,8	133,7	
vývoz	tis. Kč	395 052	407 052	694 721	0,0409
	index oproti min. roku	99,1	103,0	170,7	
dovoz	tis. Kč	636 049	663 475	736 229	0,0429
	index oproti min. roku	97,0	104,3	111,0	
saldo	tis. Kč	-240 997	-256 423	-41 508	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	600	0	300	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	

Zdroje: 1) ČSÚ, leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Vzájemná obchodní výměna, která tradičně představuje těžiště vzájemných ekonomických vztahů ČR s Pákistánem, vykázala v roce 2004 díky prudkému nárůstu českého vývozu (o 71%) celkový růst hodnoty o cca 34% a zároveň došlo k výraznému snížení negativního salda obchodní bilance s Pákistánem.

Hlavní vývozní komodity ČR: textilní stroje, bižuterie a výrobky ze skla, papír.

Hlavní dovozní komodity ČR: kožené výrobky, textil, oděvy, sportovní potřeby.

Kulturní vztahy

V dubnu 2004 se konal v Islámábádu, Lahore a Karáčí „Festival evropských filmů“, na kterém byly promítnuty dva české filmy („Tmavomodrý svět“ a „Divoké včely“). V prosinci byl v rámci soutěžního festivalu „KARAFILM“ promítnut film „Želary“, který získal jednu z festivalových cen (za hudbu).

Při zastupitelském úřadě ČR v Islámábádu byl založen Český filmový klub, který pravidelně pořádá promítání českých filmů pro Čechy žijící v Pákistánu i pro pákistánské občany, kteří ovládají češtinu (např. bývalí studenti nebo partneři českých občanů).

PALESTINA (PALESTINSKÁ AUTONOMNÍ ÚZEMÍ)

Vývoj v izraelsko-palestinských vztazích i nadále bránil plnému rozvoji vztahů mezi Českou republikou a palestinským vedením, a to navzdory jistému optimismu, který zavládl se změnou palestinské politické reprezentace po smrti J. Arafáta. Dlouhodobě neměnná zahraniční politika ČR ve vztahu k blízkovýchodnímu konfliktu zdůrazňuje objektivitu v přístupu k oběma jeho stranám a klade důraz na ukončení násilí a obnovení politického dialogu, jehož výsledkem by se mělo stát ustavení nezávislého, demokratického a životaschopného palestinského státu, který bude schopen zaručit bezpečnost Státu Izrael.

Návštěvy představitelů ČR:

- 17. 1. 2004 - pracovní návštěva místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí C. Svobody.

Návštěvy představitelů Palestinské národní správy:

- 20. - 22. 6. 2004 - oficiální návštěva ministra zahraničních věcí N. Šáse.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	1 991	2 244	23 010	0,0007
	index oproti min. roku	5,5	112,7	1025,4	
vývoz	tis. Kč	1 985	2 219	22 974	0,0014
	index oproti min. roku	5,5	111,8	1035,3	
dovoz	tis. Kč	6	25	36	0,0000
	index oproti min. roku	8,0	416,7	144,0	
saldo	tis. Kč	1 979	2 194	22 938	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	

Zdroje: 1) ČSÚ, leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Část obchodní výměny je statisticky vykazována i v rámci česko-izraelských obchodních vztahů.

Hlavní vývozní komodity ČR: kotle, přístroje, mechanické nástroje, výrobky z plastů, motorová vozidla.

Kulturní vztahy

ČR nabídla palestinské straně čtyři vysokoškolská stipendia, která byla využita.

PARAGUAYSKÁ REPUBLIKA

Vztahy ČR k Paraguayi jsou na dobré úrovni a koncentrují se na spolupráci v hospodářské oblasti. Členství Paraguaye v jihoamerickém společném trhu MERCOSUR představuje pro ČR potenciál rozvoje obchodní a ekonomické spolupráce.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2 002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	42 571	18 538	15 115	0,0004
	index oproti min. roku	101,0	43,5	81,5	
vývoz	tis. Kč	21 154	14 044	11 839	0,0007
	index oproti min. roku	57,8	66,4	84,3	
dovoz	tis. Kč	21 417	4 494	3 276	0,0002
	index oproti min. roku	386,9	21,0	72,9	
saldo	tis. Kč	-263	9 550	8 563	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005(údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: zbraně, urychlovače vulkanizace a plastifikátory, papír, břitvy a čepelky, pera a tužky.

Hlavní dovozní komodity ČR: semena a olejnaté plody, melasy, koncentráty kávy a čaje, žíně, vyčiněné kůže.

Kulturní vztahy

Česká republika poskytla v roce 2004 Paraguayi šest vysokoškolských stipendií.

PERUÁNSKÁ REPUBLIKA

Príznivý vývoj vzťahů mezi Českou republikou a Peruánskou republikou pokračoval i v roce 2004. Důraz byl kladen především na rozšiřování spolupráce v ekonomické a obchodní oblasti, jejíž intenzita pozvolna narůstá.

V červnu Vláda ČR schválila projekt rozvojové spolupráce „Rozvoj termálních a minerálních vod v Peru“ v celkové hodnotě 10 mil. Kč, který by měl být realizován v letech 2005 – 2007.

Návštěvy představitelů ČR:

- 9. - 13. 10. 2004 – návštěva delegace Zahraničního výboru Poslanecké sněmovny PČR.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2 002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	402 755	325 376	510 710	0,0150
	index oproti min. roku	66,0	80,8	157,0	
vývoz	tis. Kč	172 001	96 456	242 070	0,0143
	index oproti min. roku	78,6	56,1	251,0	
dovoz	tis. Kč	230 754	228 920	268 640	0,0156
	index oproti min. roku	125,4	99,2	117,4	
saldo	tis. Kč	58 753	-132 464	-26 570	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	600 000	-5 200	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)

2) ČNB, březen (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: potravinářské stroje, trubky, tužky a tuhy, textilní stroje, dlaždice, železné profily.

Hlavní dovozní komodity ČR: rybí produkty, káva, plechy a fólie, chemikálie, barviva, citrusové plody.

Kulturní vztahy

V roce 2004 pokračovala spolupráce českých odborníků z Masarykovy univerzity v Brně v oblasti vědeckého výzkumu Antarktidy na peruánské antarktické základně Machu Picchu, která je od června 2004 institucionalizována dohodou na dalších pět let.

V oblasti vzdělávání byla těžištěm stipendia k magisterskému vysokoškolskému studiu a k postgraduálnímu studiu, která poskytuje Česká republika v rámci zahraniční rozvojové pomoci. Pro školní rok 2004/2005 ČR poskytla peruánské straně šest stipendií. Peru nabídlo Ministerstvu zahraničních věcí ČR jedno stipendium ke studiu na Diplomatické akademii peruánského ministerstva zahraničních věcí v Limě.

POLSKÁ REPUBLIKA

Bilaterální vztahy České republiky s Polskou republikou mají strategický charakter. Obě země si jsou velmi blízké a úzce spolupracují v mnoha oblastech. Vstup do Evropské unie povýšil tradiční velmi dobré vztahy na vyšší úroveň a umožnil ještě užší spolupráci v rovině unijní, euroatlantické i v regionu střední Evropy. Tato spolupráce se v uplynulém období realizovala jak v podobě častých bilaterálních konzultací, tak v rámci V4 i na dalších multilaterálních fórech. Intenzivně se rozvíjely rovněž kontakty mezi regiony, městy a obcemi, kulturními a vzdělávacími institucemi, nevládními organizacemi a občany. Jako velmi perspektivní se v souvislosti s přípravou na vstup do schengenského prostoru ukázala přeshraniční spolupráce.

Návštěvy představitelů ČR:

- 24. - 25. 5. 2004 – účast předsedy Senátu PČR P. Pitharta na zasedání Asociace evropských senátů;
- 31. 5. - 3. 6. 2004 – návštěva delegace Výboru pro sociální politiku a zdravotnictví PS PČR;
- 22. 9. 2004 – pracovní návštěva předsedy vlády S. Grosse.

Návštěvy představitelů Polské republiky:

- 4. - 5. 5. 2004 – oficiální návštěva předsedy Senátu Polské republiky L. H. Pastusiaka;

- 14. - 17. 11. 2004 – návštěva delegace Komise pro zpravodajské služby Sejmu Polské republiky;
- 15. 11. 2004 – pracovní návštěva ministra obrany J. Szmajdzińskiego;
- 7. - 8. 12. 2004 – oficiální návštěva prezidenta A. Kwaśniewského (v delegaci rovněž ministr vnitra R. Kalisz a ministr kultury W. Dąbrowski).

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis.Kč	112 431 588	125 482 247	167 952 542	4,9195
	index oproti min.roku	94,9	111,6	133,9	
vývoz	tis.Kč	59 245 382	65 673 015	87 775 755	5,1733
	index oproti min.roku	90,1	110,9	133,7	
dovoz	tis.Kč	53 186 207	59 809 231	80 176 787	4,6687
	index oproti min.roku	101	112,5	134,1	
saldo	tis.Kč	6 059 175	5 863 784	7 598 969	
zahraniční investice příviv do ČR	přímé (tis.Kč)	81 100	-105 900	11 400	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice odliv z ČR	přímé (tis.Kč)	-10 200	-33 500	639 500	
	portfoliové (tis. Kč)	5 917 900	11 938 500	10 196 700	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Ve sféře zahraničních investic byl v roce 2004 zaznamenán především zvýšený zájem polských investorů o český trh (PKN Orlen – Unipetrol, a.s., Prokom S.A - PVT a.s., Maspex S.A - Walmark). Významnou investicí z ČR představuje výstavba závodu firmy a.s. Kofola na výrobu nesycených nealkoholických ovocných nápojů u města Lodž.

V roce 2004 došlo k dalšímu nárůstu obchodního obratu ČR s Polskem a poprvé od roku 2000 byl opět zaznamenán meziroční nárůst salda obchodní bilance, a to o 1,7 mld Kč. Podíl teritoria na celkové výši obratu zahraničního obchodu ČR řadí Polsko na 6. místo mezi obchodními partnery ČR. Růst vzájemného obchodu podpořil vstup ČR a PR do EU.

Hlavní vývozní komodity ČR: stroje a přepravní zařízení (osobní automobily, traktory, obráběcí stroje), hutnické výrobky, pneumatiky, televizní obrazovky a televizory, chemikálie, hygienické potřeby, živočišné a rostlinné tuky, slad, aj.

Hlavní dovozní komodity ČR: stroje a přepravní zařízení, minerální oleje a maziva, potraviny a živá zvířata, petrochemické výrobky, chemikálie, výrobky elektrotechnického

průmyslu, hutnické polotovary, uhlí, koks, železný šrot, nábytek. Nárůst zaznamenal dovoz ve skupině potraviny a živá zvířata, dále nápoje, tabák, minerální paliva a mazadla.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Dohoda mezi Vládou České republiky a Vládou Polské republiky o vzájemné ochraně utajovaných skutečností, Praha, 7. 12. 2004;
- Program spolupráce mezi Ministerstvem kultury České republiky a ministrem kultury Polské republiky na léta 2004 - 2006, Praha, 7. 12. 2004;
- Protokol mezi Vládou České republiky a Vládou Polské republiky o předání rukopisů a prvotisků pocházejících ze sbírky Židovského teologického semináře ve Vratislavi, uložených v době druhé světové války v Zemské a univerzitní knihovně v Praze, právní předchůdkyni Národní knihovny České republiky, Praha, 7. 12. 2004.

Kulturní vztahy

Kulturní vztahy mezi Českou republikou a Polskou republikou probíhaly v mnoha rovinách, od vládní až po soukromé aktivity. Impulzem pro další rozvoj kulturních styků na státní úrovni se stal podpis Programu spolupráce mezi Ministerstvem kultury ČR a ministrem kultury PR na léta 2004 - 2006.

Nejúspěšnějším počinem vzájemné kulturní spolupráce byl i v roce 2004 divadelní festival „Na hranici“, který se koná každoročně od roku 1990 současně v Českém a polském Těšíně. Tradičně se jednalo o přehlídku nejzajímavějších představení českých, polských a slovenských divadelních scén doplněnou tvůrčími semináři, setkáními a diskusemi divadelníků z účastnických zemí. Z dalších pravidelných akcí lze uvést např. „Česko-polské dny“ nebo „Celopolské dny bohemistů“ v Opoli. Jako velmi úspěšné byly dále hodnoceny „České dny“ v polských masmédiích, putovní výstava „Česká bible v průběhu staletí“, festival československé filmové tvorby 60. let „Ostře sledované vlaky“ a koncert houslového virtuosa V. Hudečka. V souvislosti se vstupem obou zemí do Evropské unie registrovalo velvyslanectví ČR zvýšený zájem o informace o České republice a o studium českého jazyka.

PORTUGALSKÁ REPUBLIKA

Vztahy mezi Českou republikou a Portugalskou republikou se úspěšně rozvíjely na bilaterální i multilaterální úrovni v kontextu Evropské unie a euroatlantického společenství; intenzivně se rozvíjel vládní i parlamentní dialog. Obě země spojují mj. dějinná zkušenost s totalitou, zájem na dobrých vztazích se sousedy, blízké přístupy k transatlantické vazbě a názory na podobu EU. Česko-portugalské vztahy byly posíleny návštěvami na nejvyšší úrovni.

Návštěvy představitelů ČR:

- 26. - 28. 1. 2004 - oficiální návštěva předsedy vlády V. Špidly v doprovodu ministra průmyslu a obchodu M. Urbana;
- 23. - 25. 3. 2004 – oficiální návštěva prezidenta republiky V. Klause.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2 002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	7 830 648	7 614 502	9 322 959	0,2731
	index oproti min. roku	102,8	97,0	122,4	
vývoz	tis. Kč	4 812 696	3 997 281	5 144 300	0,3032
	index oproti min. roku	100,5	82,6	128,7	
dovoz	tis. Kč	3 017 952	3 617 221	4 178 659	0,2433
	index oproti min. roku	106,7	120,2	115,5	
saldo	tis. Kč	1 794 744	380 060	965 641	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	455 700	36 600	1 242 600	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	5 777 600	458 000	
	portfoliové (tis. Kč)	1 018 500	3 344 100	3 790 300	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)

2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Portugalská republika má dlouhodobě intenzivní hospodářské vztahy s ČR, které se ještě oživily po vstupu naší země do EU. Prudkým růstem českého exportu (o 29%) v roce 2004 se podařilo zvýšit i přebytek vzájemné obchodní bilance. Z hlediska podílu na celkovém zahraničněobchodním obratu ČR zaujímá Portugalsko 33. místo

Hlavní vývozní komodity ČR: dopravní prostředky, hutnické výrobky, přístroje a mechanické nástroje, elektronika, sklo, plasty, kaučuk a výrobky z něj, bavlna.

Hlavní dovozní komodity ČR: komponenty k televizorům a autorádiím, motorová vozidla, hutní výrobky, kaučuk, korek a výrobky z něj, oděvní výrobky a obuv, farmaceutické výrobky, textilní vlákna, kovoobráběcí stroje.

Kulturní vztahy

Nejvýznamnější kulturní akce roku se konaly v rámci oslav rozšíření EU. Dne 30. 4. 2004 se v Lisabonu uskutečnil národní den ČR, jehož součástí bylo mj. vystoupení dixielandového orchestru 1. lékařské fakulty UK, uskutečnily se módní přehlídka salonu Taiza, projekce filmu „Tmavomodrý svět“ a výstava dětské literatury. Součástí oslav byl seminář pro portugalské podnikatele, konaný dne 29. 4. 2004. Druhou nejvýznamnější událostí v rámci oslav byla výstava „EXPOALARGAMENTO“ v Portu ve dnech 1. – 5. 5. 2004.

Ve dnech 15. - 16. 7. 2004 se uskutečnila v rámci 21. ročníku Divadelního festivalu Almada dvě představení pražského Divadla Na zábradlí. Součástí prezentace byla expozice Divadelního ústavu Praha věnovaná scénografovi J. Svobodovi.

Ve dnech 3. – 10. 9. 2004 se v Lisabonu uskutečnilo „Mezinárodní sympozium šperkařství“ za účasti ČR. Účastníci vytvářeli ve společné dílně šperky, jejichž výstava se uskutečnila 11. - 30. 9. 2004.

RAKOUSKÁ REPUBLIKA

Vztahy k sousednímu Rakousku patří mezi priority české zahraniční politiky. Naše země pojí nejen společné dějiny, ale také podobné politické zájmy, úzké ekonomické vazby a četné kulturní a občanské kontakty. O jejich intenzitě svědčila nejen vysoká a stále stoupající frekvence návštěv politických představitelů, ale především úroveň vzájemné spolupráce.

Díky partnerství ČR a Rakouska v rozšířené Evropské unii získala tato relace novou kvalitu a dimenzi - jsme rovnoprávnými partnery, kterým se otvírají nové perspektivy.

V oblasti jaderné energetiky byla významně posílena vzájemná důvěra, podařilo se úspěšně završit proces plnění cílů stanovených v Bruselské dohodě. Probíhal rovněž otevřený politický dialog, jenž přispíval ke sblížování názorů na některé historické otázky.

Návštěvy představitelů ČR:

- 13. - 14. 4. 2004 - oficiální návštěva předsedy PS PČR L. Zaorálka;
- 21. 5. 2004 - účast prezidenta republiky V. Klause na setkání prezidentů střeoevropských zemí v Mariazell;
- 4. 6. 2004 - setkání předsedy Senátu PČR P. Pitharta s předsedou Spolkové rady J. Weissem v Schläglu;
- 1. - 2. 7. 2004 - oficiální návštěva ministra zahraničních věcí C. Svobody;
- 10. 7. 2004 - účast prezidenta republiky V. Klause a předsedy vlády V. Špidly na státním pohřbu spolkového prezidenta T. Klestila ve Vídni;
- 23. - 25. 7. 2004 - setkání předsedy Senátu PČR P. Pitharta se spolkovým prezidentem H. Fischerem a s předsedkyní Spolkové rady A. E. Haselbach na Salcburském festivalu;
- 28. - 29. 8. 2004 - účast prezidenta republiky V. Klause na konferenci European Forum Alpbach;
- 24. 9. 2004 - pracovní návštěva předsedy vlády S. Grosse.

Návštěvy představitelů Rakouské republiky:

- 12. - 13. 2. 2004 - oficiální návštěva předsedy Národní rady A. Khola;
- 24. - 25. 6. 2004 - setkání předsedů parlamentů zemí Regionálního partnerství v Praze;
- 25. 8. 2004 - pracovní návštěva spolkového prezidenta H. Fischera;
- 31. 10. - 1. 11. 2004 - účast spolkového prezidenta H. Fischera na festivalu německého divadla v Praze, při této příležitosti se uskutečnilo jeho setkání s předsedou vlády S. Grosse a s ministrem zahraničních věcí C. Svobodou;
- 25. 11. 2004 - pracovní návštěva spolkové ministryně zahraničních věcí U. Plassnik.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis.Kč	127 005 048	147 374 428	171 510 824	5,0237
	index oproti min.roku	92,4	116	116,4	
vývoz	tis.Kč	69 453 851	85 617 087	101 476 488	5,9808
	index oproti min.roku	95,1	123,3	118,5	
dovoz	tis.Kč	57 551 197	61 754 341	70 034 336	4,0781
	index oproti min.roku	89,3	107,3	113,4	
saldo	tis.Kč	11 883 371	23 841 019	31 442 151	
zahraniční investice- příliv do ČR	přímé (tis.Kč)	26 596 800	17 246 500	11 503 300	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	14 700 000	25 200 000	
zahraniční investice- odliv z ČR	přímé (tis.Kč)	14 000	800	-26 500	
	portfoliové (tis. Kč)	12 876 500	26 075 800	30 324 100	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Ve srovnání s rokem 2003 byly předpoklady pro český vývoz do Rakouska příznivější, protože v prvním pololetí 2004 došlo v Rakousku k růstu hospodářské konjunktury. Zpočátku relativně příznivý vliv kursu Kč pro rozvoj exportu již ve druhém pololetí oslaboval. Navíc růst cen paliv začal negativně působit na místní konjunkturu, a koncem roku proto došlo ke snižování tempa exportu z ČR.

Zahraniční obchod ČR s Rakouskem se i v roce 2004 rychle rozvíjel. Rakousko opět zaujalo pozici 3. nejvýznamnějšího obchodního partnera ČR. Pokračoval zvýšený zájem širokého spektra českých firem o vývoz do Rakouska a dařilo se také velkým vývozcům jako např. společnosti Škoda Auto. Dynamika růstu českého exportu předstihla tempo růstu importu z Rakouska, a tak se zvýšilo i aktivní saldo obchodní bilance.

Hlavní vývozní komodity ČR: stroje a přepravní zařízení dosáhly v českém vývozu podíl 43,8 %. Téměř dvě třetiny vývozu činily výrobky s vysokým stupněm přidané hodnoty jako osobní automobily, včetně dílů a příslušenství, elektrické stroje a nástroje, chemické výrobky a plasty, farmaceutické výrobky, oděvy a textil, dále také výrobky z oceli aj.

Hlavní dovozní komodity ČR: rovněž v dovozu z Rakouska dominovaly stroje a přepravní zařízení s podílem 32,7 %. Vedle dopravních prostředků, jejich dílů a příslušenství byly dovezeny elektrické stroje a přístroje, zařízení k automatickému zpracování dat, papír, lepenka a výrobky z nich, výrobky z umělých hmot, léčiva, kožené výrobky aj.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Dohoda mezi Ministerstvem zemědělství České republiky a Spolkovým ministerstvem zemědělství, lesního hospodářství, životního prostředí a vodního hospodářství Rakouské republiky o spolupráci v oblasti zemědělství a lesního hospodářství, Berlín, 16. 1. 2004;
- Dohoda mezi Vládou České republiky a Rakouskou spolkovou vládou o předávání a přebírání osob s neoprávněným pobytem (readmisní dohoda), Praha, 12. 11. 2004;
- Protokol k provádění Dohody mezi Vládou České republiky a Rakouskou spolkovou vládou o předávání a přebírání osob s neoprávněným pobytem (readmisní dohoda), Praha, 12. 11. 2004.

Kulturní vztahy

Bohaté kulturní kontakty se odehrávají nejčastěji na nevládní bázi. Nový základ by měla těmto vztahům položit sjednávaná kulturní dohoda. K rozšiřování a prohlubování kulturních vztahů přispívala i rozvíjející se spolupráce v rámci kulturní platformy Regionálního partnerství.

K nejvýznamnějším akcím roku 2004 patřily např. výstava „Praha – Vídeň, dvě evropské metropole v běhu staletí“ nebo 9. ročník divadelního festivalu německého jazyka, kde vystoupil i vídeňský Burgtheater. Vedle bohatého programu Českého centra ve Vídni se při propagaci české kultury angažuje též Ústav slavistiky na vídeňské univerzitě. Nabídku rakouské kultury v Praze zprostředkovává Rakouské kulturní fórum.

REPUBLIKA POBŘEŽÍ SLONOVINY

Vztahy mezi ČR a Pobřežím slonoviny jsou založeny především na obchodně-ekonomické spolupráci. Jednání o perspektivních projektech však vzhledem k vnitřnímu ozbrojenému konfliktu v zemi prozatím nepokročila a případná realizace byla odsunuta. Vzhledem k bezpečnostní situaci v zemi bylo koncem roku 2004 přistoupeno k dočasnému uzavření českého zastupitelského úřadu v Abidjanu.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	353 978	484 795	680 454	0,0199
	index oproti min. roku	70,9	136,9	141,0	
vývoz	tis. Kč	102 503	48 308	70 138	0,0041
	index oproti min. roku	189,4	47,1	148,0	
dovoz	tis. Kč	251 475	436 487	610 316	0,0355
	index oproti min. roku	56,4	173,6	140,3	
saldo	tis. Kč	-148 972	-390 179	-540 178	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	600	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Republika Pobřeží slonoviny je největším dodavatelem kakaa do ČR. Náš obchod s touto zemí tak patří k nejvyšším v regionu subsaharské Afriky, ovšem s výrazně pasivním saldem obchodní bilance. Tento trend pokračoval i v roce 2004.

Hlavní vývozní komodity ČR: železo a ocel, papír, díly jízdních kol, skleněná bižuterie.

Hlavní dovozní komodity ČR: kakao, banány, ananasy, kokosové ořechy, kaučuk.

Kulturní vztahy

Zastupitelský úřad ČR v Abidjanu uspořádal v roce 2004 výstavy „Ex libris – Praha srdce Evropy“ a „Krásy architektury českého baroka“.

REPUBLIKA SLOVINSKO

Bilaterální vztahy mezi Českou republikou a Slovinskem si zachovaly velmi dobrou úroveň a intenzitu, a to i s ohledem na velmi blízké pozice obou zemí týkající se regionální spolupráce, Evropské unie, NATO a dalších aktuálních zahraničněpolitických otázek. Nejvyšší státní představitelé se setkávali především na multilaterálních fórech, nižší četnost bilaterálních návštěv byla ovlivněna parlamentními volbami ve Slovinsku.

Návštěvy představitelů ČR:

- 2. – 4. 6. 2004 – návštěva delegace Petičního výboru PS PČR.

Návštěvy představitelů Republiky Slovinsko:

- 15. 1. 2004 – pracovní návštěva předsedy Státního shromáždění Rrepubliky Slovinsko B. Pahora;
- 11. – 12. 3. 2004 – návštěva delegace Zahraničního výboru Státního shromáždění Republiky Slovinsko.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis.Kč	15 957 770	17 487 613	19 568 637	0,5731
	index oproti min.roku	97,6	109,6	111,9	
vývoz	tis.Kč	8 024 531	9 020 384	10 020 356	0,5905
	index oproti min.roku	95,8	112,4	111,1	
dovoz	tis.Kč	7 933 238	8 467 229	9 548 280	0,5562
	index oproti min.roku	99,4	106,7	112,8	
saldo	tis.Kč	91 293	553 155	472 076	
zahraniční investice- příviv do ČR	přímé (tis.Kč)	816 300	-31300	32 000	
	portfoliové (tis. Kč)	nevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice- odliv z ČR	přímé (tis.Kč)	2 142 700	-7 600	-128100	
	portfoliové (tis. Kč)	nevid.	neevid.	959 700	

Zdroje: 1/ ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2/ ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Vzájemné vztahy v ekonomické oblasti se i v roce 2004 rozvíjely na velmi dobré úrovni. Jejich dynamika se zvýšila po vstupu obou zemí do EU, což potvrzuje dosažení dosud rekordního obratu ve vzájemném obchodě. Meziročně ale poklesla výše aktivního salda pro ČR. Slovinsko zaujímá v pořadí největších obchodních partnerů ČR významné 22. místo.

Hlavní vývozní komodity ČR: ocelářské výrobky, pneumatiky, výrobky ze skla, osobní automobily, papír a celulóza, dřevo, chemikálie, prací prostředky, koks, živý dobytek.

Hlavní dovozní komodity ČR: léky a zdravotní potřeby, usně, bytová technika, nábytek, automobily a motory, papír, lepenka, tyčová ocel a hliníkové profily, generátory.

Kulturní vztahy

Česko-slovenské kulturní vztahy se nadále stabilně rozvíjely. Česká kultura byla ve Slovinsku nejvíce prezentována v hudební oblasti. Mezi nejvýznamnější akce patřily vystoupení skupin Vrrm, MCH Band, Už jsme doma a Jablkoň, vystoupení dudácké kapely ze Strakonice v rámci oslav rozšíření EU, vystoupení českých loutkářů na festivalu Mini poletje (Mini léto) či koncert klavíristy T. Viška, organizovaný u příležitosti státního svátku ČR.

Z dalších českých kulturních akcí zaujaly výstavy „Brněnští židovští architekti“, "Poutní místa v ČR" či expozice Moravského zemského muzea v Brně v rámci výstavy etnografických muzeí v Lublani. Ve Slovinském národním divadle v Lublani vystoupilo Národní divadlo Brno s představením Goldoniho „Treperendy“. Z české filmové tvorby se slovinským divákům během „Měsíce českého filmu“ ve slovinské televizi představily snímky „Obecná škola“, „Černí baroni“, „Kabriolet“ a „Nuda v Brně“ a v rámci 15. Lublaňského mezinárodního filmového festivalu filmy „Český sen“ a „Nevěrné hry“.

Hlavní událostí v oblasti školské spolupráce bylo zahájení výuky českého jazyka na Filozofické fakultě Lublaňské univerzity.

RUMUNSKO

Rumunsko je spojencem a tradičním partnerem ČR v jihovýchodní Evropě. V politické oblasti se vzájemné kontakty zaměřily zejména na otázky spojené s evropskou integrací. Rumunsko je na 2. místě mezi obchodními partnery ČR v oblasti jihovýchodní Evropy (po Turecku).

Návštěvy představitelů ČR:

- 15. - 16. 3. 2004 – oficiální návštěva předsedy vlády V. Špidly;
- 27. - 28. 5. 2004 – účast prezidenta republiky V. Klause na setkání prezidentů střeoevropských zemí v Mamaii;
- 19. - 22. 9. 2004 – návštěva předsedy Senátu PČR P. Pitharta;
- 29. 9. - 1. 10. 2004 - návštěva delegace Výboru pro evropskou integraci Senátu PČR.

Návštěvy představitelů Rumunska:

- 6. - 8. 4. 2004 – pracovní návštěva prezidenta I. Ilieska.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku v 2004(%)
obrat	tis. Kč	11 803 639	13 604 945	19 560 124	0,5729
	index oproti min. roku	106,9	115,3	143,8	
vývoz	tis. Kč	9 289 021	9 726 260	13 897 114	0,4071
	index oproti min. roku	104,5	104,7	142,9	
dovoz	tis. Kč	2 511 841	3 878 685	5 663 010	0,1659
	index oproti min. roku	116,5	154,4	146,0	
saldo	tis. Kč	6 783 481	5 847 575	8 234 104	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	2900	200	nevid	
	portfoliové (tis. Kč)	nevid.	nevid.	nevid	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	-900	21 100	95 200	
	portfoliové (tis. Kč)	nevid.	nevid.	118 000	

Zdroje: 1/ ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2/ ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

V ekonomické oblasti pokračoval i v roce 2004 (nepřetržitě od roku 2000) značný vzestup vzájemné obchodní výměny a meziroční nárůst se pohybuje kolem 44 %. Pozitivně se vyvíjí i saldo obchodní bilance, jež je přebytkové ve prospěch ČR, a tento přebytek, obdobně jako celkový obrat, rychle roste. Rumunsko patří co do objemu vzájemného obchodu k významným obchodním partnerům ČR.

Hlavní vývozní komodity ČR: motorová vozidla, traktory a jiná vozidla, přístroje el. záznamu, reprodukce zvuku TV obrazu, reaktory, kotle a mechanické přístroje a nástroje, železo a ocel, mýdlo a přípravky prací a mazací a další.

Hlavní dovozní komodity ČR: přístroje el. záznamu, reprodukce zvuku TV obrazu, železo a ocel, reaktory, kotle a mechanické přístroje a nástroje, kaučuk a výrobky z něj, oděvy a oděvní doplňky jiné než pletené, nábytek, lůžkoviny, svítidla, obuv a části, motorová vozidla, traktory a jiná vozidla.

Kulturní vztahy

Česká kultura byla v Rumunsku představena na více než stovce akcí v oblasti hudby, filmu, literatury, divadla a dalších. Režisér J. Menzel obdržel cenu Rumunského filmového svazu za celoživotní dílo na mezinárodním filmovém festivalu „Bifes“. V rámci projektu

„Česká hudba 2004“ bylo uvedeno několik rumunských premiér českých klasiků (např. Dvořákova „Rusalka“ či Janáčkova „Glagolská mše“).

Rumunský prezident I. Iliescu slavnostně otevřel v Praze Rumunský kulturní institut (duben 2004). Oboustranně působili vysokoškolští lektori českého a rumunského jazyka, recipročně byla nabídnuta místa na letních kursech rumunštiny a češtiny. V krajanských vesnicích působili tři učitelé češtiny.

RUSKÁ FEDERACE

Rok 2004 potvrdil hloubku a kvalitu politického dialogu na vysoké úrovni, čehož odrazem byl příznivý rozvoj vztahů ve všech oblastech bilaterální relace. Zvýšený důraz byl, stejně jako v předcházejícím období, kladen na součinnost v obchodně ekonomické oblasti. Došlo k významnému posunu při řešení otázek zadluženosti RF vůči ČR, která byla na smluvním základě uzavřena.

Členství ČR v EU znamenalo rovněž nárůst intenzity jednání s RF na mnohostranné úrovni. V rámci EU byl úspěšně prosazen požadavek ČR a ostatních přistupujících států na automatické rozšíření podmínek Dohody o partnerství a spolupráci mezi EU a RF (ustanovení o doložce nejvyšších výhod ve vzájemném obchodě) na přistupující státy od okamžiku vzniku jejich členství v EU. Ve druhé polovině roku se pak ČR intenzivně podílela na přípravě určité redefinice vztahů mezi EU a RF v podobě jednání o čtyřech společných prostorech spolupráce (Společný evropský hospodářský prostor, Prostor svobody, bezpečnosti a spravedlnosti, Prostor vnější bezpečnosti a Prostor výzkumu, vzdělání a kultury).

Česká strana úspěšně minimalizovala možné negativní dopady vstupu ČR do EU na obchodně-ekonomické vztahy s RF a věnovala pozornost rozvoji kontaktů s hospodářsky silnými regiony RF, např. formou oficiálních výstav českých firem či podnikatelských misí z ČR.

Rozšiřování a prohlubování vzájemné součinnosti přineslo potřebu rozšiřování bilaterální smluvní základny, resp. modifikace či záměny některých stávajících smluvních dokumentů. Byla dokončena příprava nové mezivládní dohody o hospodářské, průmyslové a vědeckotechnické spolupráci mezi ČR a RF, která zachová dosavadní principy vzájemně výhodné dvoustranné spolupráce s RF i po vstupu ČR do EU a vytváří předpoklad (smluvní

rámec) pro pokračování hospodářské spolupráce v rámci česko-ruské Mezivládní komise pro obchodně ekonomickou spolupráci (MVK).

Návštěvy představitelů ČR:

- 17. – 21. 2. 2004 - návštěva předsedy Senátu PČR P. Pitharta;
- 2. – 3. 4. 2004 – návštěva primátora hl. města Prahy P. Béma;
- 14. – 15. 5. 2004 – návštěva ministra kultury ČR P. Dostála;
- 30. 5. – 2. 6. 2004 – návštěva delegace Ústavně–právního výboru PS PČR;
- 14. – 18. 6. 2004 - účast předsedy Senátu PČR P. Pitharta a ministra průmyslu a obchodu ČR M. Urbana na Ekonomickém fóru v St. Petersburgu;
- 7. – 9. 10. 2004 – návštěva ministra zemědělství ČR J. Palase;
- 29. 11. 2004 - návštěva místopředsedy vlády M. Jahna;
- 6. – 9. 12. 2004 - návštěva ministryně zdravotnictví ČR M. Emmerové a delegace Výboru pro sociální politiku a zdravotnictví PS PČR.

Návštěvy představitelů Ruské federace:

- 19. – 20. 10. 2004 - návštěva ministra zahraničních věcí Ruské federace S. Lavrova.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2 002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	76 793 494	82 274 512	95 371 112	2,9308
	index oproti min. roku	81,5	107,1	115,9	
vývoz	tis. Kč	16 805 171	16 440 045	24 358 671	1,4357
	index oproti min. roku	90,5	97,8	148,2	
dovoz	tis. Kč	59 988 323	65 834 467	71 012 441	4,1667
	index oproti min. roku	78,9	109,7	107,9	
saldo	tis. Kč	-43 183 152	-49 394 422	-46 653 770	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	67 200	94 200	2 769 800	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	15 900	134 200	118 400	
	portfoliové (tis. Kč)	18 000	570 100	584 100	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Dynamika vývozu z ČR do Ruska ve srovnání s rokem 2004 podstatně vzrostla, a to o 48,2 %. Vzhledem k této skutečnosti došlo k částečnému snížení salda vzájemného

obchodu. Nicméně v důsledku vysoké úrovně cen energetických surovin, které tradičně představují cca 80 % z celkového českého dovozu z RF, je Rusko objektivně jednou z nejvíce deficitních relací zahraničního obchodu ČR. Významnou událostí v oblasti ekonomických vztahů ČR s RF v roce 2004 bylo přistoupení ČR k EU a následné zapojení se do společné obchodní politiky EU - RF. Dne 27. 4. 2004 byl podepsán protokol o rozšíření Dohody o partnerství a spolupráci mezi EU a RF (PCA) na přistupující státy od data jejich členství v EU. Jejím základem je ustanovení o doložce nejvyšších výhod ve vzájemném obchodě.

Kromě přípravy na nové podmínky po vstupu do EU byla výrazným rysem české ekonomické diplomacie vůči Rusku orientace na vztahy s hospodářsky silnými regiony RF. Během celého roku byl patrný růst zájmu českých společností o ruský trh, a to jak o export, tak i o investiční záměry. V roce 2004 byla připravena nová bilaterální dohoda o hospodářské, průmyslové a vědeckotechnické spolupráci.

Ruská federace je významným obchodním partnerem ČR. Co do hodnoty vzájemného obchodu byla RF v roce 2004 13. největší exportní destinací, 7. nejvýznamnější zemí českého dovozu a s podílem 2,9 % na celkovém obratu zahraničního obchodu ČR se RF zařadila v pořadí nejdůležitějších obchodních partnerů na 9. místo.

Úspěšně pokračovala jednání o vypořádání zbývajících částí zadluženosti bývalého SSSR vůči ČR.

Hlavní vývozní komodity ČR: stroje a dopravní zařízení, další hotové výrobky, chemické výrobky a různé průmyslové výrobky.

Hlavní dovozní komodity ČR: minerální paliva, výrobky klasifikované podle materiálu, nepotravinářské suroviny, paliva, chemické výrobky a stroje a dopravní prostředky.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Dodatek k Dohodě mezi Vládou ČR a Vládou Ruské federace o vypořádání zadluženosti bývalého SSSR a RF vůči ČR, Praha, 4. 3. 2004.

Kulturní vztahy

V roce 2004 se v RF uskutečnilo velké množství kulturních akcí, které však na rozdíl od předešlého roku nebyly součástí nějakého rozsáhlejšího projektu. Z těch významnějších lze

jmenovat výstavu fotografií F. Drtikola, výstavu děl A. Muchy, vystoupení Pražského komorního orchestru, prezentaci české filmové tvorby či nonstop čtení české a slovenské literatury.

Největšího ohlasu u ruského publika se dostalo česko-ruskému koncertu hvězd 2004 ve Státním Kremelském paláci, který proběhl pod záštitou MZV ČR a MK ČR. Kulturní akce se kromě Moskvy uskutečnily také v St. Petěrburgu, Nižním Novgorodě, Archangelsku, Smaře, Soči a Petrozavodsku.

Ministr zahraničních věcí ČR udělil Cenu Gratias agit předním ruským bohemistům - I. Poročkinové a I. Ivanovovi.

Určitým brzdícím faktorem v oblasti kulturní spolupráce je odlišnost řízení kultury v obou státech - v ČR je kultura ve své většině odstátněna, v RF zůstává převážně řízena státem. Zatímco MK RF má možnost stát se samo realizátorem kulturních aktivit, MK ČR podporuje především přímou spolupráci mezi jednotlivými institucemi a organizacemi působícími v oblasti kultury.

Na propagaci české kultury v RF se podílí kulturní a školský úsek ZÚ Moskva, České centrum v Moskvě a generální konzuláty v regionech. Tyto subjekty úspěšně napomáhají realizaci velkého množství kulturních akcí - fotografické výstavy, výstavy výtvarného umění, prezentace české filmové tvorby, propagace české literatury, hudební vystoupení apod.

S podporou překladatelských grantů MK ČR se v posledním období daří také oživit vydávání české literatury v ruských nakladatelstvích a iniciovat publicitu ruských sdělovacích prostředků o osobnostech českého kulturního života.

ŘECKÁ REPUBLIKA

Vztahy mezi ČR a Řeckou republikou se také v roce 2004 úspěšně rozvíjely na bilaterální a multilaterální úrovni v kontextu evropské integrace a euroatlantického spojení. Česká republika se aktivně podílela na zajištění bezpečnosti Letních olympijských her. Těžiště vzájemných vztahů i nadále spočívalo v ekonomické spolupráci.

Návštěvy představitelů ČR:

- 28. - 31. 1. 2004 - pracovní návštěva ministra zemědělství J. Palase;
- 12. - 15. 8. 2004 - pracovní návštěva prezidenta republiky V. Klause;
- 15. 8. 2004 - pracovní návštěva ministra obrany K. Kühnla;
- 12. - 19. 8. 2004 - pracovní návštěva ministryně školství, mládeže a tělovýchovy P. Buzkové;
- 17. - 19. 9. 2004 - pracovní návštěva ministryně školství, mládeže a tělovýchovy P. Buzkové;
- 25. - 26. 9. 2004 - pracovní návštěva předsedy vlády S. Grosse a 1. místopředsedy vlády Z. Škromacha.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	7 141 237	8 684 333	8 832 132	0,2587
	index oproti min. roku	94,9	121,6	101,7	
vývoz	tis. Kč	4 943 525	6 645 153	6 610 779	0,3896
	index oproti min. roku	96,9	134,4	99,4	
dovoz	tis. Kč	2 203 658	2 039 180	2 221 353	0,1293
	index oproti min. roku	90,8	92,5	108,9	
saldo	tis. Kč	2 734 473	4 605 973	4 389 426	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	105 000	259 748	484 100	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	354 792	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	1 507	neevid.	
	portfoliové (tis. Kč)	6 600	1 537 600	13 456 700	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Po růstu vzájemného obchodu v předchozích letech, vyvolaném součinností obou zemí na projektech obnovy a rozvoje jihovýchodní Evropy, se objem vzájemné obchodní výměny v roce 2004 stabilizoval. Přes mírný pokles českého vývozu a přes nárůst dovozů z Řecka se daří zachovávat poměrně vysoký přebytek obchodní bilance v této relaci.

Hlavní vývozní komodity ČR: motorová vozidla, přístroje el. záznamu a reprodukce zvuku, dřevo a dřevěné výrobky, výrobky ze železa a oceli, mechanické přístroje, výrobky z kaučuku.

Hlavní dovozní komodity ČR: ovoce, bavlna, zelenina a zeleninové přípravky, oděvy a oděvní doplňky, tabák a tabákové náhražky.

Kulturní vztahy

V rámci athénské letního festivalu v září vystoupil Symfonický orchestr Českého rozhlasu. Součástí prezentace deseti nových členských států EU v Herakliu na Krétě byla výstava „Thetrum Mundi“ mapující české grafické umění.

V rámci „Roku české hudby“ byla v Soluni a Athénách zorganizována výstava „Mimořádné osobnosti české hudby“. U příležitosti Letních olympijských her a Paralympijských her byla v českém olympijském domě uvedena výstava „Krásy a tajemství ČR“, ve městě Volos byl uveden česko-řecký umělecký projekt „Argonauti“, který představila Laterna Magica. U příležitosti návštěvy předsedy vlády S. Grosse a 1. místopředsedy vlády Z. Škromacha byla v Athénách odhalena socha Diskobola od sochaře J. Řeřichy.

Ve školské oblasti pokračovala vzájemná výměna studentů, stážistů a vědeckých pracovníků. Profesorce R. Dostálové byly uděleny zlatá medaile a diplom Řecké společnosti překladatelů literárních děl.

SENEGALSKÁ REPUBLIKA

Vztahy mezi ČR a Senegalem jsou dlouhodobě bezproblémové, trvale dochází k postupnému ožívání dvoustranných styků, zejména v ekonomické oblasti.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	41 812	47 587	114 606	0,0033
	index oproti min. roku	129,8	113,8	240,8	
vývoz	tis. Kč	40 385	37 043	96 715	0,0056
	index oproti min. roku	156,6	91,7	261,1	
dovoz	tis. Kč	1 427	10 544	17 891	0,0010
	index oproti min. roku	22,3	738,9	169,7	
saldo	tis. Kč	38 958	26 499	78 823	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Senegalská republika patří k našim významnějším obchodním partnerům v subsaharské Africe se zřetelnou tendencí k dalšímu růstu vzájemného obchodu. Tomu odpovídají i hodnoty dosažené v roce 2004.

Hlavní vývozní komodity ČR: železo a ocel, papír, sklo a bižuterie, čepice a fezy, sušené mléko.

Hlavní dovozní komodity ČR: bavlna, telefonní aparáty, zelenina.

Kulturní vztahy

V rámci dakarského bienále výtvarného umění „DAK'ART 2004“ vystavoval v Senegalu český malíř R. Pešek. Jako součást akcí k oslavě vstupu ČR do EU byl v Dakaru promítán film „Kytice“. V říjnu 2004 byla u příležitosti státního svátku ČR prezentována výstava „Czech Press Photo 2000“. Zastupitelský úřad ČR se podílel na vydání učebnice pro senegalské základní školy.

V ČR se v roce 2004 v rámci měsíce Frankofonie uskutečnilo turné senegalské dívčí rapové skupiny Alif a dále zde koncertovala formace Tangana Yoff, vytvořená z českých, rakouských a senegalských hudebníků v rámci projektu „Praha – Vídeň – Dakar“, která vystoupila i v České televizi a Českém rozhlase.

Pokračuje realizace projektu Institutu tropického a subtropického zemědělství České zemědělské univerzity zaměřeného na hospodářské využití a záchranu antilop.

SINGAPURSKÁ REPUBLIKA

Vztahy mezi Českou republikou a Singapurem jsou tradičně velmi dobré. Singapur je trvale jedním z nejvýznamnějších obchodních partnerů ČR v oblasti jihovýchodní Asie. Objemem vzájemného obchodu se tato země řadí na poměrně významné celkové 34. místo v pořadí nejvýznamnějších obchodních partnerů ČR.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	10 187 622	10 903 095	9 176 417	0,2688
	index oproti min. roku	116,9	107,0	84,2	
vývoz	tis. Kč	2 774 291	3 327 622	3 613 064	0,2129
	index oproti min. roku	86,6	119,9	108,6	
dovoz	tis. Kč	7 413 331	7 575 473	5 563 353	0,3240
	index oproti min. roku	134,5	102,2	73,4	
saldo	tis. Kč	-4 639 040	-4 247 851	-1 950 289	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	101 600	0	27 000	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. vid.	2 100	neev. vid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	-300	82 600	
	portfoliové (tis. Kč)	1 800	neev. vid.	13 100	

Zdroje: 1) ČSÚ, leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: díly a příslušenství motorových vozidel, integrované obvody, kondenzátory, tranzistory, elektrické přístroje - baterie a žárovky, elektrické spínače a odpory, telekomunikační zařízení, holicí čepelky, mléko v prášku, papírenské a skleněné výrobky.

Hlavní dovozní komodity ČR: paměťové jednotky a další počítačové komponenty, integrované obvody a další polovodiče, spínací zařízení, telekomunikační zařízení, díly a příslušenství kol a motocyklů, hudební nástroje, přírodní kaučuk.

Kulturní vztahy

V roce 2004 se uskutečnily výstava českých dětských ilustrátorů, dny české gastronomie a gala večer u příležitosti uvedení automobilu typu Škoda Superb na singapurský trh.

V únoru jednali v ČR představitelé singapurské Agentury pro vědu, technologii a výzkum se zástupci ČVUT, UK, AV ČR a státní správy o spolupráci ve vědě a výzkumu. V oblasti školských styků pak podepsala Nanyang Technological University dohodu o spolupráci s ČVUT a Singapore Management University dohodu o spolupráci s Vysokou školou ekonomickou v Praze.

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Vstupem České republiky a Slovenské republiky do Evropské unie získaly dosavadní nadstandardní vztahy obou zemí novou dimenzi. Členství v Evropské unii a vstup Slovenska do NATO otevřely prostor nejen pro další prohloubení spolupráce v oblasti hospodářské, vojenské, regionální a vnitřněbezpečnostní politiky, ale i pro rozvoj nových oblastí spolupráce. Konkrétním výrazem zájmu obou stran o další rozvoj vzájemně prospěšné kooperace se stal podpis politického memoranda Vlády ČR a Vlády SR dne 20. 5. 2004, v němž předsedové vlád obou zemí vyjádřili své odhodlání zachovat vysokou úroveň česko-slovenských vztahů i do budoucna.

Návštěvy představitelů ČR:

- 14. – 16. 1. 2004 – pracovní návštěva prezidenta V. Klause;
- 22. – 23. 4. 2004 – pracovní návštěva místopředsedy vlády P. Mareše;
- 29. 8. 2004 – pracovní návštěva předsedy vlády S. Grosse spojená s účastí na oslavách 60. výročí Slovenského národního povstání v Banské Bystrici;
- 7. 10. 2004 – pracovní návštěva prezidenta V. Klause při příležitosti převzetí čestného doktorátu uděleného Ekonomickou univerzitou v Bratislavě;
- 13. 12. 2004 – pracovní návštěva předsedy Senátu PČR P. Pitharta.

Návštěvy představitelů Slovenské republiky:

- 13. 2. 2004 – pracovní návštěva prezidenta R. Schustera při příležitosti prezentace jeho literární tvorby v rámci Dnů slovenské kultury v Českých Budějovicích;
- 22. – 24. 4. 2004 – oficiální návštěva předsedy Národní rady Slovenské republiky P. Hrušovského;
- 20. – 21. 5. 2004 – oficiální návštěva předsedy vlády M. Dzurindy;
- 25. – 26. 5. 2004 – pracovní návštěva prezidenta R. Schustera při příležitosti ukončení jeho mandátu ve funkci prezidenta Slovenské republiky;
- 12. 7. 2004 – oficiální návštěva prezidenta I. Gašparoviče;
- 12. 10. 2004 – oficiální návštěva ministra zahraničních věcí E. Kukana.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis.Kč	165 975 451	183 866 660	236 529 000	6,9281
	index oproti min.roku	94	110,8	128,6	
vývoz	tis.Kč	96 650 982	109 154 581	144 003 000	8,4872
	index oproti min.roku	94,8	112,9	131,9	
dovoz	tis.Kč	69 324 469	74 712 079	92 526 000	5,3878
	index oproti min.roku	93	107,8	123,8	
saldo	tis.Kč	27 326 513	34 442 502	51 477 000	
zahraniční investice - příviv do ČR	přímé (tis.Kč)	5136600	4577900	10020300	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	14482800	neev. id.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis.Kč)	3102500	-835700	2411300	
	portfoliové (tis. Kč)	13602600	neev. id.	14168400	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Rok 2004 byl jak pro Českou republiku, tak i pro Slovenskou republiku specifický tím, že s ohledem na vstup obou zemí do EU skončila k 1. 5. 2004 platnost Smlouvy o vytvoření celní unie mezi ČR a SR. Impulzem pro další rozvoj spolupráce v oblasti hospodářských vztahů se stal podpis nové meziresortní dohody o spolupráci mezi Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR a Ministerstvem hospodářství SR, který se uskutečnil v rámci slavnostního ukončení činnosti celní unie dne 16. 4. 2004 v Praze - Kolodějích.

Slovenská republika zůstala i v roce 2004 druhým nejvýznamnějším obchodním partnerem České republiky. Vývoz na Slovensko, který tvořil 8,5 % z celkového českého vývozu, vzrostl o 31,9 %. Dovoz ze Slovenské republiky představoval 5,4 % z celkového českého dovozu a meziročně byl vyšší o 23,8 %.

Obrat celkového vzájemného obchodu vzrostl o 28,6 % a na celkovém obratu českého zahraničního obchodu se podílel 6,9 %. Růst obratu ovlivnil především růst vývozu, jehož tempo růstu předstihlo dovoz o třetinu. Aktivní saldo v obchodě se Slovenskem bylo druhé největší po SRN a dosáhlo výše 51,5 mld. Kč. Vyšší dynamika vzájemného obchodu ČR-SR měla přímou souvislost se vstupem obou zemí do EU a celkovým zlepšením podmínek pohybu zboží.

Hlavní vývozní komodity ČR: silniční vozidla, kovové výrobky, elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, železo a ocel, uhlí, koks a brikety, papír, lepenka a výrobky z nich a výrobky z nekovových nerostů.

Hlavní dovozní komodity ČR: ropa, ropné výrobky a příbuzné materiály, železo a ocel, silniční vozidla, výrobky z nekovových nerostů, kovové výrobky, elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, elektrická zařízení, papír, lepenka a výrobky z nich a léčiva a farmaceutické výrobky.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Smlouva mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o spolupráci v boji proti trestné činnosti, při ochraně veřejného pořádku a při ochraně státních hranic, Bratislava, 27. 1. 2004;
- Smlouva mezi Českou republikou a Slovenskou republikou, kterou se mění a doplňuje Smlouva mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o úpravě režimu a o spolupráci na společných státních hranicích ze dne 29. října 1992, ve znění Smlouvy ze dne 18. 8. 1997, Bratislava, 27. 1. 2004;
- Dohoda mezi Ministerstvem zdravotnictví České republiky a Ministerstvem zdravotnictví Slovenské republiky o jednotném administrativním postupu při posuzování, uznávání a hodnocení nemocí z povolání, Praha, 12. 2. 2004;
- Protokol mezi Ministerstvem obrany České republiky a Ministerstvem obrany Slovenské republiky o spolupráci v oblasti vzdělávání a výcviku vojáků z povolání a občanských zaměstnanců resortu obrany, Brno, 2. 4. 2004;
- Dohoda o spolupráci mezi Ministerstvem průmyslu a obchodu České republiky a Ministerstvem hospodářství Slovenské republiky, Praha, 16. 4. 2004;
- Dohoda mezi Vládou České republiky a Vládou Slovenské republiky o propojení české rychlostní silnice R 49 a slovenské rychlostní silnice R 6 na česko-slovenských státních hranicích, Zlín, 20. 9. 2004;
- Protokol mezi Ministerstvem zahraničních věcí České republiky a Ministerstvem zahraničních věcí Slovenské republiky o spolupráci a vzájemné pomoci při mimořádných událostech a krizových situacích v zahraničí, Praha, 12. 10. 2004.

Kulturní vztahy

Česko-slovenské kulturní vztahy byly i v roce 2004 velmi bohaté a podpora jejich dalšímu rozvoji byla zajištěna jak oficiální cestou ze strany státu, tak přímou spoluprací jednotlivých kulturních institucí a spontánním zájmem obyvatel obou zemí. Počet realizovaných kulturních akcí byl opětovně vysoký. Mezi nejoblíbenější patřily již tradičně festivaly „Slovenské divadlo v Praze“ a „České divadlo v Bratislavě“, mezinárodní přehlídka tvorby českých a slovenských divadel „Setkání – Stretnutie“ ve Zlíně a kulturní přehlídka „České dny“ na východním Slovensku. Největší koncentraci česko-slovenských kulturních aktivit přinesl „Měsíc české a slovenské kulturní vzájemnosti“. Stálou prezentaci české kultury na Slovensku zajišťovalo České centrum v Bratislavě.

Dalším důkazem kulturní vzájemnosti byla četná hostování slovenských divadelních režisérů v ČR a českých režisérů na slovenských scénách. Působení a dlouhodobá angažmá především slovenských umělců v ČR se projevila také ve stále vyšším zastoupení slovenských herců v českých filmech a narůstajícím počtu česko-slovenských filmových koprodukcí. I nadále přetrvával značný reciproční zájem o literární dění, který je tradičně na Slovensku vyšší než v ČR. Spontánní a bohatá kulturní výměna a spolupráce již tradičně probíhala v širokém měřítku také mezi folklorními soubory a sdruženími.

SPOJENÉ ARABSKÉ EMIRÁTY

Vzájemné vztahy České republiky a Spojených arabských emirátů se úspěšně rozvíjejí, přičemž jejich těžiště spočívá v hospodářské oblasti.

Návštěvy představitelů ČR:

- 30. 4. – 7. 5. 2004 – návštěva ministra pro místní rozvoj P. Němce;
- 22. – 23. 10. 2004 – návštěva delegace Výboru pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí Senátu PČR.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	8 004 741	8 824 921	9 960 123	0,2917
	index oproti min. roku	134,1	110,2	112,9	
vývoz	tis. Kč	7 185 225	7 180 363	9 385 352	0,5532
	index oproti min. roku	129,7	99,9	130,7	
dovoz	tis. Kč	819 516	1 644 558	574 771	0,0335
	index oproti min. roku	191,1	200,7	34,9	
saldo	tis. Kč	6 365 709	5 535 805	8 810 581	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	2 800	1400	4 500	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	-682400	80 400	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	

Zdroje: 1) CSÚ, leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: mléko a mléčné výrobky, sklo a skleněné výrobky, stroje a zařízení, elektrotechnické výrobky a nábytek.

Hlavní dovozní komodity ČR: textilní výrobky, hliník a hliníkové výrobky a elektrotechnické výrobky.

Kulturní vztahy

V roce 2004 se hudebního festivalu klasické hudby v Al Ainu zúčastnil orchestr FOK. Na mezinárodním hudebním festivalu pro mladé virtuosity („Dubai International Peace Music Festival for Young Virtuosos“) byla ČR zastoupena jednak orchestrem ze Základní umělecké školy A. Dvořáka v Karlových Varech a posluchači pražské AMU, a jednak účastí v porotě. Během týdne českých filmů v Abu Dhabi se promítaly filmy „Tři veteráni“, „Limonádový Joe“, „Tři oříšky pro Popelku“ a „S tebou mě baví svět“. V rámci „Evropského filmového klubu“ se v Abu Dhabi a Al Ainu promítaly filmy „Pelíšky“ a „Rebelové“. Významnou kulturní událostí bylo udělení ceny Gratias Agit absolventovi pražské AMU R. Kudsimu za dlouholetou propagaci české hudby a kultury v SAE.

SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ VELKÉ BRITÁNIE A SEVERNÍHO IRSKA

Vztahy mezi Českou republikou a Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska se úspěšně rozvíjely na bilaterální i multilaterální úrovni v kontextu Evropské unie a euroatlantického spolenectví; intenzivně se rozvíjel vládní i parlamentní dialog. Spojené království je jednou ze tří zemí, které otevřely k 1. 5. 2004 pracovní trh pro občany ČR. Významná je spolupráce v bezpečnostní oblasti (čeští příslušníci v Iráku jsou součástí britských jednotek). Spojené království představuje pro ČR také důležitého obchodního partnera.

Návštěvy představitelů ČR:

- 15. – 16. 2. 2004 - pracovní návštěva ministra kultury P. Dostála;
- 8. – 11. 3. 2004 – návštěva delegace Rozpočtového výboru PSP ČR;
- 22. – 23. 3. 2004 - pracovní návštěva ministra obrany M. Kostelky;
- 25. – 30. 4. 2004 – návštěva delegace Výboru pro evropskou integraci PSP ČR;
- 6. – 7. 9. 2004 - pracovní návštěva prezidenta republiky V. Klause;
- 23. 9. 2004 - účast ministra pro místní rozvoj J. Paroubka na “Dnech regionů“;
- 8. – 9. 10. 2004 - účast předsedy PS PČR L. Zaorálka na slavnostním otevření nové budovy parlamentu v Edinburghu;
- 18. – 21. 10. 2004 - konferenční cesta prezidenta republiky V. Klause;
- 9. 12. 2004 - pracovní návštěva ministra obrany K. Kühnla;
- 7. – 11. 12. 2004 – návštěva delegace Výboru pro vědu, vzdělání a kulturu PS PČR.

Návštěvy představitelů Spojeného království :

- 15. 6. 2004 - pracovní návštěva ministra práce a důchodů A. Smitha;
- 31. 8. 2004 - účast ministra zahraničních věcí J. Strawa na poradě velvyslanců;
- 2. – 8. 9. 2004 - konferenční cesta prince Michaela z Kentu;
- 1. 11. 2004 - pracovní návštěva skotského ministra financí a reforem T. McCaba;
- 2. 11. 2004 - pracovní návštěva náměstka ministra obchodu D. Alexandera;

- 10. – 12. 11. 2004 - pracovní návštěva náměstka ministra obrany A. Ingrama;
- 17. 11. 2004 - návštěva náměstka ministra zahraničních věcí D. MacShana, otevření pražského „speaker 's corner“.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2 002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	114 397 000	113 100 000	130 649 048	3,8268
	index oproti min. roku	91,1	98,9	115,6	
vývoz	tis. Kč	72 791 000	73 914 000	80 252 588	4,7000
	index oproti min. roku	103,9	101,5	108,6	
dovoz	tis. Kč	41 586 660	39 186 000	50 396 460	2,9000
	index oproti min. roku	75,1	94,2	128,6	
saldo	tis. Kč	30 469 196	34 728 000	29 856 128	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	8 937 600	7 655 600	2 747 800	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	36 800 000	49 400 000	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	87 200	991 400	448 500	
	portfoliové (tis. Kč)	10 236 800	14 531 300	18 568 000	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Ve složení vzájemné obchodní výměny jednoznačně převažují výrobky s vysokou přidanou hodnotou. Přibližně 40 % vzájemného obchodu tvoří stroje strojírenské výrobky.

Vzájemné obchodně-ekonomické vztahy mezi ČR a Spojeným královstvím zaznamenaly v roce 2004 další příznivý vývoj. Tento vývoj pozitivně ovlivnil i vstup ČR do EU, který podobně jako ve vztahu ČR k ostatním zemím EU odboural poslední překážky vzájemného obchodu, urychlil, zpružnil a zlevnil dopravu vyváženého zboží, což v konečném důsledku zvýšilo konkurenceschopnost českého zboží na trhu zemí EU. Obdobně tento krok ovlivnil i dovoz zboží ze zemí EU na trh ČR.

Objem vzájemného obchodu, českého vývozu a zvláště českého dovozu v roce 2004 výrazně vzrostl. Kladné saldo ČR ve vzájemné obchodní bilanci se Spojeným královstvím si udržuje nadále vysoké hodnoty.

Spojené království zaujalo v roce 2004 významné 5. místo v pořadí zemí, kam směřuje nejvíce českého zboží z vývozu ČR, zaujalo 11. místo v pořadí zemí, odkud míří do ČR nejvíce dovezeného zboží, a podle celkového obrátu vzájemného zahraničního obchodu obsadilo 7. místo v pořadí nejvýznamnějších obchodních partnerů ČR.

Hlavní vývozní komodity ČR: silniční vozidla, telekomunikační zařízení, přístroje k záznamu zvuku, nábytek, kancelářská technika, přístroje na automatické zpracování dat, průmyslové stroje a zařízení, zařízení na výrobu elektrické energie, výrobky z kovů, oděvy, nekovové výrobky z minerálů.

Hlavní dovozní komodity ČR: elektrické stroje a zařízení, lékařské a farmaceutické výrobky, silniční vozidla, telekomunikační zařízení, strojírenské výrobky, textilní příze.

Kulturní vztahy

Díla české klasické hudby a čeští interpreti se představili na jednotlivých koncertech (M. Kožená, Pražská komorní filharmonie, pianista L. Nováček, Janáčkovo či Škampovo kvarteto), v rámci „Roku české hudby“ a projektu „České sny“ či na četných festivalech. Opětovně byla uvedena opera H. Krásky „Brundibár“. Populární hudbu prezentovali např. skupiny Lucie, Chinaski, Čechomor a Divokej Bill, dále J. Nohavica, E. Vilický či I. Bittová.

V roce 2004 byly uvedeny dvě hry V. Havla („Audience“, „Protest“), divadlo Archa hostovalo v Cardiffu, česká literatura byla prezentována na London International Book Fair (14. - 16. 3. 2004) a proběhla mezinárodní konference o českém surrealismu.

Na přehlídce v Riverside Studios byly uvedeny filmy „Obrazy starého světa“, „Hitler, Stalin a já“ a „Ženy pro měny“. Dalšími přehlídkami byly festival české komedie „Laughter and Tears“, retrospektiva J. Jakubiska či přehlídka filmů J. Weisse; české filmy byly uvedeny na festivalech v Birminghamu, Edinburghu („Želary“) či Cardiffu.

Čeští designéři a výtvarníci se představili mj. na přehlídce „Czechmania – New Czech Design“ a zahájen byl projekt „Architektura pro diplomacii“.

Gratias Agit, Cenu ministra zahraničních věcí ČR za šíření dobrého jména ČR, obdržel v roce 2004 britský bohemista a překladatel R. B. Pynsent.

Ministr kultury ČR P. Dostál podepsal s Britskou radou Memorandum o spolupráci v oblasti kultury.

SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ

Spojené státy americké jsou pro Českou republiku strategickým spojencem a partnerem. Vstup ČR do EU vnesl do vzájemných vztahů další dimenzi a kvalitativní posun. Rozvoj dobrých vztahů a úzká spolupráce ČR – USA, jakož i v širším rámci EU – USA, setrvale patří k nejvýznamnějším prioritám české zahraniční politiky. USA zůstávají nejvýznamnějším členem NATO, jež je hlavním garantem bezpečnosti ČR. ČR je díky své politice vnímána v USA jako spolehlivý spojenc.

Vrcholem bilaterálních kontaktů v roce 2004 byla návštěva místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí ČR C. Svobody. Ministr C. Svoboda se při své návštěvě mj. setkal s ministrem zahraničních věcí USA C. Powellem, poradkyní prezidenta USA pro národní bezpečnost C. Riceovou a 1. náměstkem ministra obrany USA P. Wolfowitzem.

Spojené státy americké byly v roce 2004 nadále významným obchodním partnerem ČR. V obratu vzájemné obchodní výměny, obzvláště pak v našem vývozu do USA, došlo k výraznému nárůstu.

Návštěvy představitelů ČR:

- 24. - 30. 1. 2004 – pracovní návštěva ministra vnitra S. Grosse;
- 20. - 24. 3. 2004 – pracovní návštěva ministra kultury P. Dostála;
- 14. - 19. 4. 2004 – návštěva předsedy Senátu PČR P. Pitharta;
- 25. 4. - 1. 5. 2004 – návštěva delegace Hospodářského výboru Poslanecké sněmovny PČR;
- 2. - 5. 5. 2004 – návštěva delegace Výboru pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost Senátu PČR;
- 9. - 11. 6. 2004 – účast prezidenta ČR V. Klause na státním pohřbu 40. prezidenta USA R. Reagana;
- 12. - 14. 7. 2004 – pracovní návštěva místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí C. Svobody;
- 30. 8. - 2. 9. 2004 – pracovní návštěva místopředsedy Senátu PČR M. Topolánka;
- 7. - 9. 11. 2004 – neoficiální návštěva prezidenta ČR V. Klause.

Návštěvy představitelů USA:

- 2. 7. 2004 – pracovní návštěva delegace Sněmovny reprezentantů Kongresu USA;
- 26. 8. 2004 – pracovní návštěva delegace Sněmovny reprezentantů Kongresu USA;
- 12. 11. 2004 – pracovní návštěva senátora Kongresu USA R. Shelbyho;
- 14. 12. 2004 - pracovní návštěva ministra spravedlnosti J. Ashcrofta.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	79 014 976	78 338 743	91 586 149	2,6826
	index oproti min. roku	84,8	99,1	116,9	
vývoz	tis. Kč	35 743 500	33 406 349	38 275 888	2,2558
	index oproti min. roku	94,0	93,8	114,6	
dovoz	tis. Kč	43 271 476	44 932 394	53 310 261	3,1043
	index oproti min. roku	78,4	103,5	118,6	
saldo	tis. Kč	-7 527 976	-11 526 045	15 034 373	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	4 549 300	5 745 300	7249799	
	portfoliové (tis. Kč)	21 500 000	39 100 000	50 000 000	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	388 100	390 700	203500	
	portfoliové (tis. Kč)	27 108 800	18 310 700	19 087 600	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2004 (údaje o investicích)

Spojené státy americké byly v roce 2004 nadále významným obchodním partnerem ČR. Díky svému rozsahu a vysoké absorpční schopnosti a i přes vysokou konkurenci patří americký trh dlouhodobě k nejvýznamnějším vývozním teritoriím ČR. K růstu vývozu do USA přispívá zapojování českého průmyslu do globálních dodavatelských řetězců. Vysoký podíl vývozu představují vnitřní dodávky nadnárodních společností a zakázková výroba pro velké americké firmy, což svědčí o vyšším stupni zapojení české ekonomiky do mezinárodního obchodu.

USA patří k největším investorům v ČR, a to jak přímo, tak přílivem kapitálu přes třetí země.

Hlavní vývozní komodity ČR: elektrické přístroje, elektrotechnické výrobky, části výpočetní techniky, trupy helikoptér, tantalové kondenzátory, čerpadla pro vznětové motory, umělé cévy, feroslitiny, dřevěné desky, stroje a strojní zařízení, ocel a ocelové výrobky, optické přístroje, plastikářské a gumářské zboží, skleněné výrobky, skleněná bižuterie

a další domácí sklo, chemikálie, nábytek, traktory a dopravní zařízení, hračky, textil a oděvy, sportovní zbraně, elektrické ruční nářadí, nápoje.

Hlavní dovozní komodity ČR: civilní letadla a součásti letadel, průmyslové stroje, elektrické stroje, kancelářské stroje a výpočetní technika, zdravotní technika, léčiva a farmaceutické výrobky, telekomunikační zařízení, energetická zařízení, dopravní technika.

Kulturní vztahy

Klasická hudba byla představena zejm. koncerty klavíristy R. Kvapila, pěveckého sboru Boni pueri či houslisty J. Svěceného; uskutečnily se „Večer české opery ve Washingtonu“ a představení v rámci „Roku české hudby 2004“. Moderní divadlo zastupovaly H. Třešňáková a S. Thors s projektem „Laboratoř“, soubor V. R. R. M. a skupina Buchty a loutky a koncertovaly zpěvačka L. Dusilová či skupina Pražský výběr, která v Miami vystoupila v rámci „Večera solidarity s kubánským lidem“. Uskutečnily se autogramiáda knihy M. Albrightové „Madam Secretary“, čtení amerického básníka slovenského původu J. Ragana či přednáška českého egyptologa M. Bárty.

Ve spolupráci s American Film Institute proběhla přehlídka současného českého filmu („Nuda v Brně“, „Sentiment“, „Smradi“, „Mazaný Filip“, „Krysař“). České filmy byly rovněž zastoupeny na přehlídce dokumentárních filmů zemí EU („O babičce“, „Klíč k určování trpaslíků aneb Poslední cesta Lemuela Gullivera“) a na festivalu dlouhometrážních filmů EU („Nevěrné hry“). V rámci „Mezinárodního festivalu životního prostředí“ byly promítnuty dokumentární filmy „Mapa míst svatých a klatých“, „Paměť stromů II.“, „Šumný Český ráj“.

Proběhly rovněž výstava o významné funkcionalistické vile Tugendhat v Brně, výstava drobné užití grafiky „Exlibris: Praha - srdce Evropy“ a výstava fotografií O. Škáchy věnovaná osobnosti V. Havla s názvem „Dissident – President – Citizen“.

V oblasti vědy byl významný 22. světový kongres Společnosti pro vědy a umění, uspořádaný americkými a českými organizátory v prostorách olomoucké university. Řada z akcí v jeho rámci se konala s finančním přispěním Ministerstva zahraničních věcí ČR.

SPOJENÉ STÁTY MEXICKÉ

Česká republika má se Spojenými státy mexickými dlouhodobě přátelské vztahy. Obchodně-ekonomické styky byly pozitivně ovlivněny vstupem ČR do EU, což se v roce 2004 projevilo v dynamickém nárůstu obchodní výměny a zařazení Mexika v rámci Latinské Ameriky na první místo, pokud jde o vývoz českého zboží. V roce 2004 došlo k průniku českých investic do Mexika v oblasti energetiky. Významné jsou investiční aktivity mexických firem v ČR.

Návštěvy představitelů ČR:

- 2. – 7. 3. 2004 – návštěva delegace Výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice Senátu PČR;
- 18. – 23. 4. 2004 – účast delegace členů Senátu a Poslanecké sněmovny PČR na zasedání Meziparlamentní unie;
- 27. - 28. 5. 2004 – účast místopředsedy vlády a ministra financí B. Sobotky na summitu EU – LAC v Guadalajaře.

Návštěvy představitelů Spojených států mexických:

- 8. 3. 2004 – pracovní návštěva ministra turistiky R. E. Torrese.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2 002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	2 577 157	3 457 149	4 911 601	0,1439
	index oproti min. roku	85,4	133,7	142,1	
vývoz	tis. Kč	935 616	1 462 988	2 389 100	0,1408
	index oproti min. roku	84,5	156,4	163,3	
dovoz	tis. Kč	1 641 541	1 994 161	2 522 501	0,1469
	index oproti min. roku	85,9	121,5	126,5	
saldo	tis. Kč	-705 925	-531 173	-133 401	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	29 500	150 000	1 242 100	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	-9 700	-8 100	
	portfoliové (tis. Kč)	398 600	243 600	neevid.	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)

2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: elektronky, klimatizační zařízení, parní turbíny, součásti traktorů a motorových vozidel, elektrické osvětlovací přístroje, výrobky z hliníku,

perly a imitace perel, vlna a zvířecí chlupy, čerpadla, papír, deriváty kaseinu, rozvodné panely.

Hlavní dovozní komodity ČR: elektrické akumulátory, zařízení pro automatické zpracování dat, elektrické přístroje, nástroje pro lékařské použití, strojírenské výrobky, motorová vozidla, papír, ruční nářadí, chemikálie, papír a lepenka.

Kulturní vztahy

K prezentaci České republiky v Mexiku přispěla realizace výstav „Metamorfosis de Franz Kafka“ a „Česká grafika“. V rámci „Evropského filmového festivalu“ byl uveden film „Jedna ruka netleská“. V lednu bylo podepsáno Memorandum o spolupráci mezi Diplomatickou akademií Ministerstva zahraničních věcí ČR a Institutem Matiasa Romera.

Velmi úspěšně pokračovala přímá spolupráce mezi vysokými školami. Mexická vláda udělila stipendia čtyřem studentům z ČR. V rámci spolupráce mezi Univerzitou Karlovou a Technologickým institutem Monterrey pobývalo v létě 2004 v ČR šedesát dva studentů na jednoměsíčním studijním pobytu. Na Technologickém institutu v Monterrey studoval jeden student z ČR.

SPOLKOVÁ REPUBLIKA NĚMECKO

Vztahy ke Spolkové republice Německo jako k sousední zemi patří mezi priority české zahraniční politiky. Četnost bilaterálních kontaktů politických představitelů, intenzita hospodářských vztahů, stejně jako úzká spolupráce mezi regiony, obcemi i nevládními organizacemi napomáhají k plnému využití potenciálu vyplývajícího z geografické blízkosti obou zemí.

V roce 2004 byl česko-německý dialog na politické úrovni zaměřen především na otázky evropské politiky a odrážel aktuální témata spojená s rozšířením Evropské unie. Tato tematika byla hlavním předmětem rozhovorů při návštěvě spolkového kancléře G. Schrödera v Praze i následné návštěvě předsedy vlády S. Grosse v Berlíně na podzim 2004.

Česká republika uvítala vystoupení spolkového kancléře G. Schrödera v srpnu 2004 ve Varšavě a v říjnu 2004 v Praze, při kterých se spolkový kancléř vyslovil proti politicky účelovému zneužívání historických témat.

Návštěvy představitelů ČR:

- 7. 2. 2004 - pracovní návštěva prezidenta republiky V. Klause v Pasově;
- 17. - 18. 2. 2004 - pracovní návštěva předsedy vlády V. Špidly;
- 23. - 26. 3. 2004 – návštěva delegace Výboru pro evropskou integraci PS PČR;
- 1. 5. 2004 - setkání předsedy vlády V. Špidly se spolkovým kancléřem G. Schröderem, polským ministerským předsedou L. Millerem a saským ministerským předsedou G. Milbradtem u příležitosti vstupu kandidátských zemí do EU v Sasku;
- 22. 6. 2004 - pracovní návštěva prezidenta republiky V. Klause v Mnichově;
- 9. 9. 2004 - pracovní návštěva ministra zahraničních věcí C. Svobody;
- 27. 9. - 1. 10. 2004 – návštěva delegace Stálé komise pro kontrolu činnosti BIS PS PČR;
- 7. - 10. 11. 2004 - návštěva delegace Výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice Senátu PČR;
- 19. 11. 2004 - pracovní návštěva předsedy vlády S. Grosse.

Návštěvy představitelů Spolkové republiky Německo:

- 27. 2. 2004 - pracovní návštěva ministra zahraničních věcí J. Fischera;
- 4. 10. 2004 - pracovní návštěva spolkového kancléře G. Schrödera;
- 15. 10. 2004 - pracovní návštěva spolkového prezidenta H. Köhlera;
- 3. 11. 2004 - pracovní návštěva předsedkyně CDU/CSU A. Merkelové;
- 15. 11. 2004 - návštěva delegace petičního výboru Spolkového sněmu.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis.Kč	887 530 105	976 735 725	1 158 900 000	33,9452
	index oproti min.roku	94,41	110,05	118,7	
vývoz	tis.Kč	457 020 018	507 085 727	616 933 854	36,3603
	index oproti min.roku	94	111	121,6	
dovoz	tis.Kč	430 510 087	469 649 998	541 670 474	31,5417
	index oproti min.roku	94,3	109,09	115,4	
saldo	tis.Kč	26 509 931	37 435 725	75 263 380	
zahraniční investice - příviv do ČR	přímé (tis.Kč)	155 554 100	23 338 400	22 325 600	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	41 200 000	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis.Kč)	4 100	60 000	-282 500	
	portfoliové (tis. Kč)	28 221 000	neev. id.	45 784 400	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Komoditní struktura zahraničního obchodu se Spolkovou republikou Německo je již po několik let poměrně stálá. Pozitivním jevem je příznivá zbožová skladba českého exportu. Jeho těžiště představují stroje a dopravní prostředky společně se spotřebním zbožím (66,7 %), polotovary a výrobky pro další průmyslové zpracování (26,4 %). Klesající tendenci na vývozu má též podíl surovin, který v roce 2004 dosáhl pouze 2,6 %. Snižuje se rovněž podíl zemědělských produktů, potravin a nápojů (1,2 %) a paliv (1,9 %). Na svém dřívějším významu ale ztrácel i vývoz našeho tradičního zboží - skla, porcelánu a textilního zboží.

Komoditní struktura dovozu je podobná struktuře vývozu s výjimkou vysokého podílu polotovarů pro další zpracování. Stroje a přepravní prostředky společně se spotřebním zbožím dosáhly v dovozu 58,1 %. Polotovary pro další zpracování 35,6 %.

SRN je co do hodnoty vzájemného zahraničněobchodního obratu, co do hodnoty českého vývozu i co do hodnoty českého dovozu na prvním místě v pořadí největších obchodních partnerů ČR.

S podporou velvyslanectví ČR v SRN se konstituovalo Sdružení českých podniků působících v SRN, které si klade za cíl napomáhat aktivitám českých podniků na německém trhu.

Velký podíl Německa na celkovém exportu ČR (v delším časovém horizontu kolem 35 %) nasvědčuje i vysokému stupni provázanosti ekonomik obou států, která se zvýšila po vstupu ČR do EU. Těchto výsledků se podařilo dosáhnout v době, kdy německá ekonomika

zaznamenala mírné oživení. Aktivní bilance vzájemného obchodu se v roce 2004 pro ČR dokonce zdvojnásobila v porovnání s rokem 2003.

Hlavní vývozní komodity ČR: dopravní prostředky, zejména osobní automobily a jejich příslušenství, elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, stroje a zařízení pro jednotlivá průmyslová odvětví, energetické stroje a zařízení, kancelářské stroje, hutní výrobky, kovové zboží, výrobky gumárenského a plastikářského průmyslu.

Hlavní dovozní komodity ČR: dopravní prostředky a elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, vlastní strojírenství, energetické stroje, kancelářské stroje, počítače, optika a jemná mechanika.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Dohoda mezi Vládou České republiky a Vládou Spolkové republiky Německo o započítání zásob ropy a ropných produktů České republiky uskladněných ve Spolkové republice Německo, Praha, 12. 1. 2004.
- Ujednání mezi Ministerstvem vnitra České republiky a Spolkovým ministerstvem vnitra Spolkové republiky Německo o zřízení předsunutých pohraničních odbavovacích stanovišť a o stanovení tras pro pohraniční odbavování během jízdy ve vlacích a na lodích, Praha, 17. 9. 2004;

Kulturní vztahy

V roce 2004 patří mezi nejvýznamnější kulturní akce například mezinárodní „Šlesvicko-holštýnský hudební festival“ (česká hudba a ČR obecně zde byly těžištěm programu), festival „Praha - Berlín 2004“ (prezentoval nejen českou divadelní tvorbu, ale i soudobou hudbu, sochařské umění apod.), „Kulturní rok 10-ti“ (společná iniciativa deseti nových členských zemí EU k široké prezentaci jejich kultury v SRN) či kulturní dny v „České vesnici“ v Berlíně. V souvislosti se vstupem ČR do EU se konalo nesčetné množství kulturních akcí, které vyvrcholily na počátku května oslavami vstupu. Významná byla také prezentace ČR na celoněmecké oslavě „Dne znovusjednocení“ v Erfurtu ve dnech 2. - 3. 10. 2004.

Realizováno bylo mnoho společných česko-německých kulturních projektů, výměn mládeže a výzkumných sociologických či historických projektů, které i nadále finančně

podporuje Česko-německý fond budoucnosti. Důležitými prostředníky české kultury jsou v Německu především tři Česká centra – v Berlíně, Drážďanech a Mnichově. Její obraz podstatným způsobem spoluutvářejí rovněž aktivity několika desítek nejrůznějších kulturních sdružení, která působí po celém území SRN a intenzivně spolupracují s partnery na české straně.

SRBSKO A ČERNÁ HORA

ČR podporovala úsilí Srbska a Černé Hory o přiblížení se evropským a euroatlantickým strukturám, a to jak na multilaterální, tak bilaterální úrovni. V rámci Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU prosazovala růst politické role Evropské unie v Kosovu a odpovědnosti za jeho celkový rozvoj. Společný česko-slovenský vojenský prapor působící v rámci alianční mise KFOR zůstává největší českou zahraniční misí.

ČR ve sledovaném období usilovně pracovala na prohloubení tradičních bilaterálních politických, kulturních a obchodních vazeb.

Usnesením Vlády ČR č. 302 ze dne 31. 3. 2004 byly Srbsko a Černá Hora zařazeny mezi osm prioritních zemí zahraniční rozvojové spolupráce ČR na léta 2006 – 2010.

Návštěvy představitelů ČR:

- 14. – 18. 4. 2004 - návštěva ministra životního prostředí L. Ambrozka v Bělehradě a Podgorici;
- 10. – 11. 7. 2004 - návštěva ministra obrany M. Kostelky při příležitosti inaugurace srbského prezidenta B. Tadiće;
- 15. 7. 2004 - návštěva předsedy vlády V. Špidly a ministra obrany M. Kostelky u česko-slovenského praporu KFOR;
- 20. 11. 2004 - návštěva ministra obrany K. Kühnla u česko-slovenského praporu KFOR.

Návštěvy představitelů Srbska a Černé Hory:

- 25. 8. 2004 - návštěva ministra spravedlnosti Černé Hory Ž. Šturanoviće;
- 17. – 18. 11. 2004 - návštěva ministra zahraničních věcí V. Draškoviće.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2 002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	4 947 422	4 412 060	6 485 968	0,1899
	index oproti min. roku	127,2	89,2	147,0	
vývoz	tis. Kč	4 084 214	3 591 739	5 340 749	0,1700
	index oproti min. roku	126,8	87,9	148,7	
dovoz	tis. Kč	863 208	820 321	1 145 219	0,0335
	index oproti min. roku	129,1	95,0	139,6	
saldo	tis. Kč	3 224 952	2 771 418	4 195 530	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	22 400	15 900	28 300	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	23 600	neev. id.	
	portfoliové (tis. Kč)	0	neev. id.	neev. id.	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Zahraniční obchod ČR se Srbskem a Černou horou v roce 2004 dynamicky vzrostl. Zvýšilo se i pozitivní saldo české obchodní bilance v této relaci.

Vítaná pomoc při rozvoji bilaterálních ekonomických vztahů plyne i z poskytované zahraniční rozvojové pomoci, kterou ČR tyto zemi několik posledních let poskytuje.

Hlavní vývozní komodity ČR: osobní automobily, prací a čistící prostředky, průmyslové pece, polymery, dřevotřískové desky, pneumatiky, kordové textilie, mléčné výrobky, ploché sklo a kaučuk.

Hlavní dovozní komodity ČR: železo, ocel, pneumatiky, alkoholy pro průmyslové použití, kaučuk, pryžové duše a elektrické kabely a dráty.

Kulturní vztahy

Kulturní vztahy se rozvíjely v souladu s dlouholetou tradicí. S úspěchem se setkaly výstava dětských kreseb „Lidice“ a přehlídka filmů J. Krejčíka v rámci již třetího ročníku „Dnů českého filmu“.

Při příležitosti vstupu České republiky do Evropské unie byla otevřena výstava osobností české hudby (A. Dvořák, L. Janáček, B. Smetana). V květnu se na ZÚ Bělehrad uskutečnily koncert známé české harfenistky J. Bouškové, jedné z porotců bělehradského „Festivalu harfy“, a koncert českého klavírního dua Melmuka, zopakovaný v prosinci na bělehradské radnici jako vánoční dárek městu.

V roce 2004 studovalo v ČR osmnáct vládních stipendistů ze Srbska a Černé Hory, z toho čtyři v bakalářském, devět v magisterském a pět v doktorandském studijním programu. Spolupráce s krajanskou komunitou v srbském Banátu byla i v roce 2004 intenzivní. Krajanům byly z fondu rozvojové pomoci poskytnuty příspěvky na opravu společných objektů (Česká beseda, kostely v Českém Selu, Krušticí Bele Cerkvi), od školního roku 2003/2004 působí u krajanské komunity nový český učitel.

STÁT IZRAEL

Vztahy mezi Českou republikou a Státem Izrael jsou tradičně na velmi dobré úrovni. Obě země pokračují v intenzivní politické i ekonomické spolupráci. Izrael zůstává i nadále jedním z nejvýznamnějších obchodních partnerů ČR v oblasti Blízkého východu.

Ve vztahu k blízkovýchodnímu konfliktu ČR dlouhodobě zdůrazňuje objektivitu v přístupu k oběma jeho stranám a klade důraz na ukončení násilí a obnovení politického dialogu, jehož výsledkem by se mělo stát ustavení nezávislého, demokratického a životaschopného palestinského státu, který bude schopen zaručit Státu Izrael bezpečnost.

Návštěvy představitelů ČR:

- 22. - 26. 2. 2004 - pracovní návštěva ministra pro místní rozvoj P. Němce;
- 5. – 11. 3. 2004 - návštěva delegace Zahraničního výboru Poslanecké sněmovny PČR;
- 11. - 16. 3. 2004 - pracovní návštěva ministra informatiky V. Mlynáře;
- 16. – 18. 3. 2004 - návštěva delegace Výboru pro obranu a bezpečnost Poslanecké sněmovny PČR;
- 7. - 9. 11. 2004 - pracovní návštěva ministra informatiky V. Mlynáře;
- 14. – 21. 11. 2004 - návštěva delegace Výboru pro zdravotnictví a sociální politiku Senátu PČR;
- 19. - 21. 12. 2004 - oficiální návštěva ministra zahraničních věcí C. Svobody.

Návštěvy představitelů Státu Izrael:

- 15. - 17. 6. 2004 - pracovní návštěva místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí S. Šaloma.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	4 323 912	3 761 757	5 414 828	0,1586
	index oproti min. roku	90,4	87,0	143,9	
vývoz	tis. Kč	2 403 098	1 767 411	2 919 995	0,1721
	index oproti min. roku	85,7	73,5	165,2	
dovoz	tis. Kč	1 920 814	1 994 346	2 494 833	0,1453
	index oproti min. roku	97,1	103,8	125,0	
saldo	tis. Kč	482 284	-226 935	425 162	
zahraniční investice - přívliv do ČR	přímé (tis. Kč)	7 800	105100	27 200	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. d.	1 700	7 600	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	400	0	
	portfoliové (tis. Kč)	200	neev. d.	neev. d.	

Zdroje: 1) CSÚ, leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: osobní automobily, výrobky ze železa a oceli, stroje a zařízení, kancelářské stroje, elektrické stroje, přístroje a příslušenství, výrobky chemického průmyslu.

Hlavní dovozní komodity ČR: výrobky elektrotechnického průmyslu, telekomunikační technika, výpočetní a kancelářská technika, přístroje, díly a součásti pro elektrotechnické výrobky, produkty chemického průmyslu zejména pro zemědělství, léčiva a plasty.

Kulturní vztahy

V roce 2004 pokračovala bohatá kulturní výměna, přičemž mimořádný ohlas měla účast předních českých jazzových interpretů (E. Viklický, J. Koubková, R. Balzar, J. Honzák) na festivalu „JazzEuropa“, pořádaném v květnu v Tel Avivu. Velký úspěch měly rovněž koncerty I. Kellarové a tradičně byly diváky dobře přijaty české filmy, uvedené v rámci samostatných promítání i filmových přehlídek („Je třeba zabít Sekala“, „Želary“, „Babí léto“ ad.).

V červenci vystoupil na koncertech v Tel Avivu, Jeruzalémě a Haifě Pražský filharmonický sbor pod vedením sbormistra J. Brycha. Dne 30. 10. se v Tel Avivu konal slavnostní večer na počest Sira N. Wintona, který v roce 1939 zorganizoval transporty 669 ohrožených dětí z okupovaného Československa do Anglie. Ve dnech 14. 10. - 6. 11. se v Tel Avivu uskutečnil 6. ročník tanečního festivalu pod názvem „Dance Europa“ za účasti českého souboru pod vedením mladé choreografky K. Celbové. V prosinci se v Izraeli uskutečnil 3. ročník „Chanukového festivalu pro děti“ v divadle Givatayim, kde byly na programu také

představení z dílny českého loutkového divadla Theater Ludem Ostrava „Za solí aneb Jak se vaří pohádka“ a výstava „Český komiks“.

STÁT KUVAJT

Vzájemné vztahy České republiky a Kuvajtu jsou tradičně přátelské. V roce 2004 navštívil Kuvajt ministr zahraničních věcí C. Svoboda, uskutečnila se i návštěva delegace Hospodářské komory ČR. Zvýšil se počet občanů Kuvajtu, pro které se ČR stala oblíbenou turistickou a lázeňskou destinací.

Návštěvy představitelů ČR:

- 30. 11. – 1. 12. 2004 – návštěva ministra zahraničních věcí C. Svobody.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	332 429	371 457	499 733	0,0146
	index oproti min. roku	122,6	111,7	134,5	
vývoz	tis. Kč	331 836	362 010	490 961	0,0289
	index oproti min. roku	123,9	109,1	135,6	
dovoz	tis. Kč	593	9 447	8 772	0,0005
	index oproti min. roku	17,0	1 593,1	92,8	
saldo	tis. Kč	331 243	352 563	482 189	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	200	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	

Zdroje: 1) CSÚ, leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: potraviny, osobní automobily, stroje, zařízení pro ropný průmysl a zdravotnictví.

Hlavní dovozní komodita ČR: ropa a ropné výrobky.

Kulturní vztahy

V březnu 2004 se v Kuvajtu uskutečnil projekt „České dny“. Prezentace představila turistický ruch a možnosti turistického vyžití v ČR. V rámci prezentace se uskutečnila rovněž

výstava obrazů současných českých výtvarníků. V říjnu se uskutečnila výstava “Czech Press Photo 2001“.

SÚDÁNSKÁ REPUBLIKA

ČR podporovala úsilí mezinárodního společenství o dosažení mírového řešení konfliktů v Súdánu. Aktivně podpořila politiku EU vůči Súdánu během návštěvy ministra zahraničních věcí ČR C. Svobody. ČR rovněž přispěla na řešení humanitární krize v súdánském Dárfúru finanční pomocí v objemu 10 mil. Kč.

Návštěvy představitelů ČR:

- 3. – 5. 12. 2004 - pracovní návštěva ministra zahraničních věcí C. Svobody.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	108 708	85 246	158 982	0,0047
	index oproti min. roku	44,0	78,4	186,5	
vývoz	tis. Kč	87 435	46 146	131 491	0,0077
	index oproti min. roku	47,0	52,8	292,9	
dovoz	tis. Kč	21 273	39 100	27 491	0,0023
	index oproti min. roku	34,9	183,8	70,5	
saldo	tis. Kč	66 162	7 046	104 000	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	

Zdroje: 1) ČSÚ, leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: motorová vozidla, stroje a strojní vybavení, chemické výrobky, sklo.

Hlavní dovozní komodity ČR: bavlna, semena a plody rostlin, arabská guma.

Kulturní vztahy

V roce 2004 poskytla Česká republika Súdánu dvě vysokoškolská stipendia.

SVATÝ STOLEC

Vztahy České republiky se Svatým stolcem jsou založeny na sdílení základů západoevropské civilizace a na blízkosti pohledů na základní principy mezinárodní politiky. Otevřenou otázkou zůstává Smlouva mezi Českou republikou a Svatým stolcem o úpravě vzájemných vztahů.

Kulturní vztahy

U příležitosti oslav vstupu do EU se 12. 5. 2004 uskutečnilo kolokvium „Úloha katolické církve v procesu pádu totalitních režimů“. Dne 8. 12. 2004 se uskutečnil diskusní večer s kardinálem T. Špidlíkem u příležitosti jeho 80. narozenin.

SYRSKÁ ARABSKÁ REPUBLIKA

Sýrie je tradičním obchodním partnerem ČR v oblasti Blízkého východu. ČR pokračovala v jednáních o možnostech deblokace českých pohledávek a sukcesi do smluv. V tomto směru bylo v roce 2004 dosaženo výrazného pokroku s výhledem na brzké vyřešení. Pokračovala i jednání o podpisu Dohody o zamezení dvojímu zdanění a Dohody o podpoře a ochraně investic.

Návštěvy představitelů ČR:

- 28. – 29. 2. 2004 – návštěva místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí C. Svobody;
- 14. – 17. 6. 2004 – návštěva delegace Zahraničního výboru Poslanecké sněmovny PČR.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	4 835 711	4 819 215	2 782 662	0,0815
	index oproti min. roku	238,9	99,7	57,7	
vývoz	tis. Kč	1 440 663	826 733	772 173	0,0455
	index oproti min. roku	96,8	57,4	93,4	
dovoz	tis. Kč	3 395 048	3 992 482	2 010 489	0,1171
	index oproti min. roku	633,9	117,6	50,4	
saldo	tis. Kč	-1 954 385	-3 165 749	-1 238 316	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	0	neevid.	neevid.	

Zdroje: 1) CSÚ, leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: automobily Škoda, náhradní díly na v minulosti dodané investiční celky, průmyslové stroje, textilní příze a tkaniny.

Hlavní dovozní komodity ČR: ropa, bavlna a textilní výrobky.

Kulturní vztahy

Syrské děti se již tradičně zúčastnily dětské výtvarné soutěže „Lidice“. O Vánocích uspořádal zastupitelský úřad ČR kulturní akce pro děti krajanů a absolventů českých škol.

ŠPANĚLSKÉ KRÁLOVSTVÍ

Vztahy mezi Českou republikou a Španělskem se úspěšně rozvíjely na bilaterální i multilaterální úrovni v kontextu evropské integrace a euroatlantického spojení. Intenzivně se rozvíjel dialog na úrovni hlav států, jakož i na vládní a parlamentní úrovni.

Návštěvy představitelů ČR:

- 24. 3. 2004 - účast předsedy vlády V. Špidly a místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí C. Svobody na státním pohřbu obětí teroristických útoků v Madridu;
- 27. - 29. 9. 2004 - státní návštěva prezidenta republiky V. Klause s chotí;
- 10. - 11. 11. 2004 - účast členů Hospodářského výboru PS PČR na „VI. Evropské meziparlamentní vesmírné konferenci“ v Madridu;

- 17. - 19. 11. 2004 - účast 1. místopředsedy vlády a ministra práce a sociálních věcí Z. Škromacha na “IX. Euro-středomořském summitu Hospodářských a sociálních rad“ ve Valencii;
- 28. 6. 2004 - bilaterální schůzka premiérů V. Špidly a J. L. Rodrígueza Zapatera na okraj Summitu NATO v Istanbulu;
- 26. 11. 2004 - bilaterální jednání premiérů S. Grosse a J. L. Rodrígueza Zapatera na okraj schůzky evropských socialistických a sociálně demokratických lídrů v Madridu.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	50 253 000	55 040 000	70 593 359	2,0680
	index oproti min. roku	102,9	109,5	128,3	
vývoz	tis. Kč	25 006 000	28 857 000	37 032 564	2,1830
	index oproti min. roku	110,0	115,4	128,3	
dovoz	tis. Kč	25 247 000	26 183 000	33 560 795	1,9540
	index oproti min. roku	96,8	103,7	128,2	
saldo	tis. Kč	-246 184	2 674 000	3 471 769	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	357 800	1 416 500	770 700	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. vid.	neev. vid.	neev. vid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	3 400	400	32 400	
	portfoliové (tis. Kč)	4 962 600	782 600	2 297 400	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Vzájemná obchodní výměna ČR se Španělskem v roce 2004 (po vstupu do EU) dynamicky vzrostla o 28 %. V této relaci se podařilo i prohloubit přebytkové saldo ČR v obchodní bilanci obou zemí o 30 %. Z hlediska podílu na celkovém zahraničněobchodním obratu ČR zaujímá Španělsko významné 14. místo.

Hlavní vývozní komodity ČR: automobily, automobilové díly a součástky, strojírenské výrobky, kancelářská technika, vzduchotechnika, spotřební elektronika, kaučuk a výrobky z plastických hmot, železo a ocel, keramické výrobky.

Hlavní dovozní komodity ČR: motorová vozidla, automobilové komponenty, strojní zařízení, televizory, výrobky z plastu a kaučuku, citrusová ovoce, zelenina.

Kulturní vztahy

Již tradičně byla prezentace české kultury ve Španělsku velmi bohatá a na vysoké úrovni. Přispěly k ní vystoupení Janáčkova kvarteta, které se uskutečnilo na pozvání španělského královského páru v Královském paláci v Madridu, koncert Pražského komorního orchestru v Seville pod taktovkou M. Rostropoviče, koncert D. Peckové u příležitosti státní návštěvy prezidenta V. Klause ve Španělsku, kterého se kromě španělského královského páru zúčastnili i další nejvyšší státní představitelé, recitál E. Urbanové v madridském Teatro de Zarzuela i turné České filharmonie pod vedením Z. Mácala. Dny české kultury ve městech Santiago de Compostela, Marbella a Palma de Mallorca představily kombinaci výstav, koncertů, přednášek a promítání filmů. V Barceloně, Oviedu, Gijónu a Valencii proběhl projekt „České sny“, v jehož rámci vystoupili např. Talichovo kvarteto a violoncellista J. Bárta. Cyklus pěti koncertů české hudby v podání Bennewitzova kvarteta proběhl v madridské autonomní oblasti. Španělskému publiku se představily také Ensemble Martinů a folklorní skupina Vsacan, která úspěšně prezentovala tradiční krajevou hudbu na festivalu v baskickém Portugalete. Výstavy „Česká hudba“, jako doprovodný program „Roku české hudby“, fotografická výstava „Praha očima Jana Reicha“, výstava současného českého výtvarného umění a výstava „Buquoyské sklo v Čechách“ se těšily velkému zájmu návštěvníků. Z české filmové tvorby se představily na „Mezinárodním festivalu pro mládež“ film „Správce statku“ a na přehlídce animovaných filmů pro děti film „Ferda Mravenec“.

Patrně nejvýraznější propagátorka moderní české literatury a kultury ve Španělsku, překladatelka a spisovatelka M. Zgustová, obdržela v červnu z rukou ministra zahraničních věcí C. Svobody v Praze cenu Gratias Agit za šíření dobrého jména ČR v zahraničí.

ŠVÉDSKÉ KRÁLOVSTVÍ

Vztahy mezi Českou republikou a Švédským královstvím se úspěšně rozvíjely na bilaterální a multilaterální úrovni zejména v kontextu evropské integrace; intenzivně se rozvíjel vládní i parlamentní dialog. Švédsko otevřelo 1. 5. 2004 svůj pracovní trh pro občany ČR. Švédské království je významným partnerem ČR v obchodně-ekonomické oblasti (byla podepsána smlouva o pronájmu švédských stíhacích letounů JAS 39 Gripen). Dobře se rozvíjí spolupráce i na obecní a krajské úrovni.

Návštěvy představitelů ČR:

- 10. – 12. 3. 2004 – pracovní návštěva delegace Výboru pro sociální politiku a zdravotnictví PS PČR;
- 15. - 19. 3. 2004 – pracovní návštěva delegace Výboru pro veřejnou správu, regionální rozvoj a životní prostředí PS PČR;
- 9. – 12. 5. 2004 – pracovní návštěva delegace Ústavně-právního výboru Senátu P ČR;
- 14. - 15. 10. 2004 – pracovní návštěva ministra vnitra F. Bublana;
- 20. 10. 2004 - pracovní návštěva předsedy PS PČR L. Zaorálka.

Návštěvy představitelů Švédského království:

- 9. 2. 2004 - pracovní návštěva ministra pro pracovní záležitosti H. Karlssona;
- 14. 6. 2004 – pracovní návštěva ministryně obrany L. Björklundové.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis.Kč	40 458 031	42 808 213	38 224 226	1,1962
	index oproti min.roku	102,7	105,8	89,3	
vývoz	tis.Kč	19 610 387	19 680 880	19 554 408	1,1524
	index oproti min.roku	112	100	99,4	
dovoz	tis.Kč	20 847 644	23 127 333	18 669 818	1,0871
	index oproti min.roku	95,2	110,9	80,7	
saldo	tis.Kč	-1 237 257	-3 446 453	884 590	
zahraniční investice- příliv do ČR	přímé (tis.Kč)	-3 471 200	7 425 300	3 872 600	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	5 400 000	neev. id.	
zahraniční investice- odliv z ČR	přímé (tis.Kč)	-338 000	89 600	3 200	
	portfoliové (tis. Kč)	353 100	430 000	2 687 500	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Komoditní skladba dovozu a vývozu je příznivá, převažují výrobky s vyšší přidanou hodnotou. Švédsko je tradičně nejvýznamnějším obchodním partnerem ČR ze všech zemí severského regionu. Svým podílem na českém zahraničním obchodě se řadí na 17. místo. Po předchozím období deficitní obchodní bilance se ČR podařilo dosáhnout přebytku v bilanci vzájemného obchodu.

Hlavní vývozní komodity ČR: stroje a dopravní prostředky.

Hlavní dovozní komodity ČR: elektronika, výrobky informačních technologií a telekomunikační výrobky.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Memorandum o porozumění mezi Vládou České republiky a Vládou Švédského království o použití JAS 39 GRIPEN Českou republikou, Praha, 14. 6. 2004.

Kulturní vztahy

Kulturní aktivity byly spojeny především se vstupem ČR do EU a s „Rokem české hudby“. Členství ČR v EU bylo připomenuto klavírním koncertem M. Kasíka a vystoupením jazzového tria E. Viklického, které se zároveň zúčastnilo i jazzového festivalu ve Stockholmu. V rámci „Roku české hudby“ proběhly festival věnovaný české hudbě ve městě Junsele a klavírní koncert P. Jiříkovského v Göteborgu. Při mnoha příležitostech byla rovněž prezentována putovní výstava „Osobnosti české hudby“, uskutečnily se „České dny“ v Ronneby, při příležitosti 15. výročí sametové revoluce vystoupila ve stockholmském Muzeu hudby zpěvačka M. Kubišová.

ŠVÝCARSKÁ KONFEDERACE

Vztahy České republiky a Švýcarska pokračovaly v tradičně dobré a přátelské atmosféře; bilaterální vztahy na oficiální úrovni výrazně doplňovala přímá spolupráce územních celků ČR se švýcarskými kantony, městy a obcemi.

Novým impulzem pro rozvoj česko-švýcarské spolupráce se stalo členství České republiky v Evropské unii. V roce 2004 pokračoval dialog o sjednání readmisní dohody a smlouvy o policejní spolupráci v boji proti trestné činnosti. Velký důraz byl věnován zintenzivnění ekonomických vztahů.

Návštěvy představitelů ČR:

- 22. - 23. 1. 2004 – pracovní návštěva ministra pro místní rozvoj P. Němce;
- 10. - 11. 6. 2004 – návštěva náčelníka generálního štábu Armády ČR generálplukovníka P. Štefky;

- 25. - 27. 6. 2004 – účast prezidenta republiky V. Klause na „Forum Crans Montana“;
- 8. - 11. 9. 2004 – pracovní návštěva ministryně školství, mládeže a tělovýchovy P. Buzkové.

Návštěvy představitelů Švýcarské konfederace:

- 1. - 2. 11. 2004 – pracovní návštěva spolkového prezidenta J. Deisse.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis.Kč	40 449 492	42 763 603	46 947 698	1,3751
	index oproti min.roku	102	105,7	109,8	
vývoz	tis.Kč	19 600 218	19 641 845	20 969 351	1,2358
	index oproti min.roku	112,2	100,2	106,8	
dovoz	tis.Kč	20 849 274	23 121 758	25 978 345	1,5127
	index oproti min.roku	94	110,9	112,4	
saldo	tis.Kč	-1 249 055	-3 479 913	-5 008 995	
zahraniční investice- přívět do ČR	přímé (tis.Kč)	-3 471 200	7 425 300	3 676 700	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	5 400 000	neevid.	
zahraniční investice- odliv z ČR	přímé (tis.Kč)	-338 000	89 600	37 800	
	portfoliové (tis. Kč)	353 100	430 000	733 600	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Výsledky česko-švýcarské obchodní relace lze hodnotit dobře z pohledu komoditní struktury českého vývozu, na které se více než 53 % podílely výrobky s vysokou přidanou hodnotou (strojírenské výrobky, včetně osobních automobilů). Švýcarská konfederace je rovněž významným investorem v ČR, ačkoliv objem švýcarských investic v ČR je jen malým zlomkem celkových švýcarských investic v zahraničí.

Podíl Švýcarské konfederace na celkovém obratu zahraničního obchodu ČR v roce 2004 ji řadí na 16. místo mezi nejvýznamnějšími obchodními partnery ČR. Přes opakované pasivum obchodní bilance s tímto státem lze výsledky ČR ve vzájemném obchodě hodnotit pozitivně s ohledem na nižší dovozní poptávku švýcarské ekonomiky. Obrat vzájemného obchodu s ČR v roce 2004 byl vyšší než obrat zahraničního obchodu Švýcarska s řadou srovnatelně velkých evropských ekonomik.

Hlavní vývozní komodity ČR: stroje a přepravní zařízení (osobní automobily, textilní a kožedělné stroje, zařízení pro energetiku, obráběcí stroje, elektrická zařízení), spotřební

zboží, výrobky chemického průmyslu, železné a neželezné kovy a výrobky z nich, paliva, elektrická energie, nábytek aj.

Hlavní dovozní komodity ČR: stroje a přepravní zařízení, kancelářské stroje a zařízení ke zpracování dat, výrobky chemického a farmaceutického průmyslu (barviva, pigmenty, silice, plasty, léčiva, aj.), oděvy, textilní tkaniny a příze, výrobky přesného průmyslu, zlatnické výrobky, elektrická energie, lepenka, papír aj.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Dohoda mezi Vládou České republiky a Švýcarskou spolkovou radou o vzájemném zrušení vízové povinnosti, Bern, 9. 3. 2004.

Kulturní vztahy

Vztahy v oblasti kultury nejsou smluvně upraveny; kulturní výměna se uskutečňuje převážně na komerčním základě.

Nejvýznamnější švýcarskou institucí, která působila v ČR jako prostředník švýcarsko-české kulturní výměny, byla pražská pobočka nadace Pro Helvetia. V návaznosti na stabilizaci transformačního procesu v zemích střední Evropy se vedení nadace rozhodlo, že pobočky v ČR, Maďarsku a na Slovensku budou v roce 2005 uzavřeny.

Velvyslanectví České republiky v Bernu v roce 2004 uspořádalo mj. koncert houslisty J. Svěceného, Kvarteta V. Kaprálové a tria Arte Miss a finančně podpořilo pěvecký koncert z děl A. Dvořáka v Curychu a pořádání „Mezinárodních hudebních dnů B. Martinů“ v Basileji.

V rámci „Roku české hudby“ se ve Švýcarsku uskutečnilo množství koncertů z děl českých skladatelů, přednesených švýcarskými i českými umělci. Tyto akce prohloubily povědomí o české hudební kultuře. Dobrý ohlas měl projekt „České sny“, v jehož průběhu se uskutečnilo několik koncertů v Oltenu a Curychu.

K významným subjektům působícím na poli česko-švýcarské kulturní spolupráce patří rovněž některé nadace a spolky, provozované především v rámci krajských aktivit. Ve 21 krajských spolicích je organizováno přibližně tisíc členů. Střechovou organizací krajanů je Svaz spolků Čechů a Slováků ve Švýcarsku, který sdružuje 18 krajských spolků, převážně

sokolských. Dalšími krajskými organizacemi jsou pobočka Československé společnosti pro vědu a umění, švýcarská Asociace Olgy Havlové a Sokol Solothurn.

TÁDŽICKÁ REPUBLIKA

Vzájemné vztahy České republiky s Tádžikistánem mají především ekonomický rozměr, v roce 2004 ale zesílily i politické kontakty. ČR je v Tádžikistánu vnímána jako potenciálně významný partner, který může navázat na kontakty z minulých dob, a zároveň se její význam kvalitativně změnil vstupem do EU.

Návštěvy představitelů Tádžické republiky:

- 7. - 11. 10. 2004 – návštěva prezidenta Tádžikistánu E. Rachmonova.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2 002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	673 572	474 534	563 190	0,0165
	index oproti min. roku		70,5	118,7	
vývoz	tis. Kč	28 462	33 472	68 799	0,0041
	index oproti min. roku		117,6	205,5	
dovoz	tis. Kč	645 110	441 062	494 391	0,0288
	index oproti min. roku		68,4	112,1	
saldo	tis. Kč	-616 648	-407 590	-425 592	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0		0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. d.	neev. d.	neev. d.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. d.	neev. d.	neev. d.	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Tádžičtí představitelé mají velký zájem o účast českých firem na obnově válkou zničené země a existuje reálný předpoklad rozsáhlejšího zapojení českého kapitálu v tádžické ekonomice.

Hlavní vývozní komodity ČR: stroje a přepravní zařízení, chemikálie a spotřební zboží.

Hlavní dovozní komodity ČR: suroviny (bavlna a hliník) a spotřební zboží.

Kulturní vztahy

Vztahy v oblasti kultury jsou jen málo rozvinuté, ČR nicméně poskytuje každoročně vládní stipendia studentům z Tádžikistánu, o která je velký zájem.

THAJSKÉ KRÁLOVSTVÍ

Thajské království patřilo i v roce 2004 k významným politickým a obchodním partnerům ČR v regionu jihovýchodní Asie; řadí se mj. mezi velmi oblíbené destinace českých turistů. V roce 2004 oslavily ČR a Thajsko 30. výročí navázání diplomatických styků. V roce 2004 byl ve vzájemném obchodě zaznamenán značný růst českého vývozu (o 143 %), který poněkud snížil výrazný deficit obchodní bilance ČR s Thajskem.

Návštěvy představitelů ČR:

- 23. – 26. 5. 2004 – návštěva delegace Petičního výboru Poslanecké sněmovny PČR.

Návštěvy představitelů Thajského království:

- 4. – 8. 3. 2004 – návštěva ministra pro obchodně-ekonomické otázky K. Suphamongkhona.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	6 279 553	7 354 861	9 890 303	0,2897
	index oproti min. roku	104,8	117,1	134,5	
vývoz	tis. Kč	1 923 587	1 105 339	2 688 845	0,1585
	index oproti min. roku	114,8	57,5	243,3	
dovoz	tis. Kč	4 355 966	6 249 522	7 201 458	0,4193
	index oproti min. roku	101,0	143,5	115,2	
saldo	tis. Kč	-2 432 379	-5 144 183	-4 512 613	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	400	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. 1)	neev. 1)	neev. 1)	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	2 400	0	
	portfoliové (tis. Kč)	16 500	neev. 1)	3 200	

Zdroje: 1) ČSÚ, leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)

2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: součásti letadel, elektrické a potravinářské stroje, laboratorní přístroje, díly osobních počítačů, ventily a čerpadla, textilní stroje, zbraně a munice, sušené mléko, papír, sklo.

Hlavní dovozní komodity ČR: elektrotechnické výrobky, klimatizační zařízení, potravinářské výrobky, textil, oděvy a obuv, optické výrobky, sklo, textil.

Kulturní vztahy

K významným kulturním akcím roku 2004 patřily putovní výstava „Siam through the eyes of the Czech travellers Enrique Stanko and Josef Korensky“, koncert sólistů Národního divadla L. Elgra a Státní opery M. Matouška v útulku pro osamělé děti v rámci doprovodných akcí na konferenci o AIDS a dále např. prezentace ČR jako nové turistické destinace pro thajské cestovní kanceláře.

Thajsku jsou Českou republikou každoročně nabízena tři vládní stipendia. V současnosti studuje v ČR celkem sedm thajských stipendistů v magisterském a doktorandském studiu. Roste rovněž zájem thajských studentů o vysokoškolské studium v ČR na vlastní náklady.

TUNISKÁ REPUBLIKA

Bilaterální vztahy ČR s Tuniskem patří řadu let mezi nejintenzivnější se zeměmi jižního Středomoří. Jejich těžiště spočívá v obchodně-hospodářské oblasti se vzrůstajícím významem cestovního ruchu.

Návštěvy představitelů ČR:

- 6 - 9. 12. 2004 - pracovní návštěva ministra průmyslu a obchodu M. Urbana.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis.Kč	975 345	1 204 318	1 184 327	0,0347
	index oproti min.roku	144,9	123,5	98,3	
vývoz	tis.Kč	349 954	585 722	602 194	0,0355
	index oproti min.roku	106	167,4	102,8	
dovoz	tis.Kč	625 391	618 596	582 133	0,0339
	index oproti min.roku	182,5	98,9	83,7	
saldo	tis.Kč	-275 437	-32 874	20 061	
zahraniční investice- příliv do ČR	přímé (tis.Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice- odliv z ČR	přímé (tis.Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	

Zdroje: 1) ČSÚ, leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: letouny a jejich díly, výrobky ze železa a oceli, profily, roury, plechy, tyče, digitální systémy na zpracování dat, petrolej, díly k filtračním, čistícím strojům a přístrojům, kraftový papír, pneumatiky, výrobky ze skla a lustry, netkaný textil a tkaniny.

Hlavní dovozní komodity ČR: sestavy zapalování a instalace pro vozidla, elektrická zážehová, spouštěcí zařízení motoru, oděvní výrobky pánské, dámské, dívčí a chlapecké.

Kulturní vztahy

Duo (klavír a hoboj) D. Wiesnera a D. Proška se zúčastnilo mezinárodního hudebního festivalu v Kartágu. V rámci týdne evropské kinematografie byl uveden film A. Nellis „Výlet“. Tuniské děti se tradičně zúčastnily dalšího ročníku mezinárodní výtvarné soutěže „Lidice“.

TURECKÁ REPUBLIKA

Vztahy ČR a Turecka se rozvíjely v kontextu euroatlantického společenství a významné role Turecka v regionu. Vrcholem politického dialogu byla pracovní návštěva místopředsedy vlády a ministra zahraničí A. Güla v říjnu 2004.

Úspěšně se rozvíjely vztahy v oblasti hospodářské spolupráce. Na počátku dubna se v Praze konalo zasedání smíšené česko-turecké ekonomické komise.

Pozitivní dopad na vzájemnou obchodní výměnu a spolupráci v oblasti kultury a vědy by mělo také mít uvolnění vízového režimu pro držitele tureckých turistických pasů a zavedení bezvízového režimu pro stejnou kategorii českých pasů ze strany Turecka k 1. 1. 2005, které bylo dojednáno během návštěvy ministra zahraničních věcí Turecké republiky A. Güla s ministrem zahraničních věcí České republiky C. Svobodou.

Návštěvy představitelů ČR:

- 23 - 27. 5. 2004 – návštěva delegace Výboru pro zahraniční vztahy, obranu a bezpečnost Senátu PS PČR;
- 28. - 29. 6. 2004 - návštěva prezidenta republiky V. Klause, předsedy vlády V. Špidly a ministra obrany M. Kostelky u příležitosti summitu NATO v Istanbulu;
- 26. - 30. 9. 2004 – návštěva delegace Ústavně-právního výboru PS PČR.

Návštěvy představitelů Turecké republiky:

- 6. - 8. 4. 2004 - pracovní návštěva místopředsedy vlády A. Şenera (zasedání Smíšené ekonomické komise);
- 13. - 15. 4. 2004 - pracovní návštěva ministra energetiky H. Gülera;
- 15. - 17. 4. 2004 - pracovní návštěva ministra zdravotnictví R. Akdağa;
- 25. - 26. 10. 2004 - pracovní návštěva místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí A. Güla.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	16 556 754	18 480 946	23 713 793	0,6946
	index oproti min. roku	145,3	111,6	128,4	
vývoz	tis. Kč	8 901 069	9 248 664	13 469 873	0,7939
	index oproti min. roku	183,1	103,9	145,6	
dovoz	tis. Kč	7 645 999	9 232 282	10 243 920	0,5965
	index oproti min. roku	117,1	120,7	111,0	
saldo	tis. Kč	1 267 178	16 382	3 225 953	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	200		3 300	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	neevid.	1 100	
	portfoliové (tis. Kč)	164 900	4 400	22 400	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Turecko patří mezi nejvýznamnější obchodní partnery ČR. Jeho podíl na celkovém obratu zahraničního obchodu ČR v roce 2004 je řadil na 19. místo v pořadí nejvýznamnějších obchodních partnerů ČR. Pokud se týče našeho vývozu, je Turecko na 17. místě.

Důležitým krokem v rozvoji vzájemných vztahů v roce 2004 bylo založení společného česko-tureckého Pracovního výboru pro energetiku v dubnu 2004 v Praze.

Hlavní vývozní komodity ČR: televizní obrazovky, výrobky automobilového průmyslu, včetně dílů a autorádií, periferní jednotky pro zpracování dat, vlna a vlákna živočišná, PVC a další.

Hlavní dovozní komodity ČR: textil a oděvy, výrobky automobilového průmyslu, včetně dílů, televizory a další.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Dohoda mezi Vládou České republiky a Vládou Turecké republiky o spolupráci v oblasti kultury, školství, vědy, mládeže a sportu, vstoupila v platnost 10. 6. 2004;
- Dohoda o sociálním zabezpečení 26. 10. 2004, podepsán protokol o výměně ratifikačních instrumentů.

Kulturní vztahy

V Karsu byla uspořádána výstava „Česká republika - nový člen EU - se představuje“. V roce 2004 proběhla také celá řada kulturních akcí s účastí umělců z České republiky: v Ankaře vystoupili Laterna Magica a houslista V. Hudeček s klavíristou P. Adamcem. V. Hudeček hostoval v Ankaře ještě v říjnu 2004, kde vystoupil s orchestrem Bilkent Üniversitesi. V říjnu se v rámci „Festivalu eropských filmů“ konala přehlídka českých animovaných filmů a byl uveden film „Želary“. Pokračují spolupráce na akademické úrovni a výměna vysokoškolských studentů. Obě země si recipročně poskytly po jednom vysokoškolském stipendijním místě. Pokračuje také přímá spolupráce mezi některými univerzitami (Lesnická univerzita v Artvinu a Lesnická fakulta České zemědělské univerzity, Middle East Technical University v Ankaře spolupracuje s ČVUT a s VUT v Brně).

UKRAJINA

Bilaterální vztahy mezi Českou republikou a Ukrajinou jsou na dobré úrovni a soustředují se především na oblast obchodně-ekonomické spolupráce. Ukrajina je druhým nejvýznamnějším obchodním partnerem ČR ze zemí bývalého Sovětského svazu.

ČR poskytovala Ukrajině rozvojovou pomoc, v jejímž rámci byly realizovány projekty zaměřené na modernizaci jaderných elektráren, rekvalifikaci a profesní přípravu, rekonstrukci krajanských objektů aj.

ČR pečlivě sledovala průběh prezidentských voleb na Ukrajině na podzim roku 2004, včetně vyslání skupiny pozorovatelů, a společně s ostatními partnery v EU uvítala aktivizaci ukrajinské občanské společnosti.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis.Kč	16 347 504	17 123 811	25 730 493	0,7536
	index oproti min.roku	97,1	104,7	150,3	
vývoz	tis.Kč	6 904 582	7 332 667	11 312 783	0,6667
	index oproti min.roku	97,6	106,2	154,3	
dovoz	tis.Kč	9 442 922	9 791 144	14 417 710	0,8395
	index oproti min.roku	96,7	103,7	147,3	
saldo	tis.Kč	-2 570 159	-2 458 477	-3 104 927	
zahraniční investice- přiliv do ČR	přímé (tis.Kč)	659 300	7 500	81400	
	portfoliové (tis. Kč)	21 900	neevid.	neevid.	
zahraniční investic- odliv z ČR	přímé (tis.Kč)	22 100	67 200	566200	
	portfoliové (tis. Kč)	21900	2300	33900	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Vzájemná obchodní výměna ještě zrychlila své dosavadní relativně prudké tempo růstu, a to nejen v exportu, který zaznamenal nárůst téměř o 55 %, ale i v importu, kde byl zaznamenán růst o více než 47 %. Politická krize v druhé polovině roku 2004 sice nevytvářela příznivé ekonomické a obchodní klima, nicméně její příznivé zakončení a odhodlání nové politické moci vytvářet standardní ekonomické prostředí otevřené vůči zahraničí dávají dostatečné záruky pro další neméně rychlý vývoj vzájemných vztahů, s perspektivou podstatného růstu významu Ukrajiny jako obchodního partnera ČR.

Hlavní vývozní komodity ČR: reaktory, kotle, nástroje mechanické, motorová vozidla, traktory a jiná vozidla, přístroje elektrického záznamu a reprodukce zvuku, plasty a výrobky z nich, papír, karton, lepenka a výrobky z nich, výrobky ze železa a oceli, výrobky farmaceutické.

Hlavní dovozní komodity ČR: rudy kovů, strusky, železo a ocel, paliva, oleje a látky živičné, hliník a výrobky z hliníku.

Bilaterální dohody uzavřené ve sledovaném období

- Dohoda mezi vládou České republiky a kabinetem ministrů Ukrajiny o ekonomické, průmyslové a vědeckotechnické spolupráci, Kyjev, 16. 4. 2004.

Kulturní vztahy

České centrum v Kyjevě bylo v roce 2004 organizátorem nebo spoluorganizátorem vysokého počtu různých kulturních akcí. Většina těchto akcí proběhla v Kyjevě, ale mnohé byly zorganizovány i mimo hlavní město - zejména ve Lvově (ve spolupráci s GK Lvov), ale také Dněpropetrovsku, Oděse či Charkově. České centrum se rovněž podílelo na prezentaci ČR v rámci oslav „Dne Evropy“ v Kyjevě, v Dněpropetrovsku a ve Lvově.

Mezi akce s největším ohlasem u publika i místních médií patřily přehlídka současného českého filmu (v Kyjevě, Lvově a Ternopolu), česká účast na divadelním festivalu “Kyiv Travnev“, jazzové koncerty P. J. Ryby a jeho skupiny na “Jazz Carnvalu“ v Oděse a v Kyjevě, vystoupení skupiny Čankišou na mezinárodních festivalech etnické hudby a land-artu a výstava fotografií J. Tržilové v Kyjevě.

Zastupitelský úřad ČR v Kyjevě i nadále aktivně spolupracoval s krajanskými organizacemi na Ukrajině a spolu s Českým centrem se významně podílel na rozvoji znalostí českého jazyka a reálií.

V roce 2004 studovali v ČR čtyři vládní stipendisté, dalších osm studentů se v ČR vzdělávalo v rámci krátkodobých Letních jazykových škol na českých vysokých školách.

URUGUAYSKÁ VÝCHODNÍ REPUBLIKA

Vzájemné česko-uruguayské vztahy jsou tradičně na dobré úrovni, orientované zejména na obchodně-ekonomickou spolupráci. Ta po překonání vážné ekonomické krize v Uruguayi získávala v roce 2004 opět na dynamice.

Návštěvy představitelů Uruguayské východní republiky:

- 5. - 7. 9. 2004 - oficiální návštěva předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu Uruguayské východní republiky J. A. Batlleho s delegací.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2 002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	352 089	103 523	93 148	0,0027
	index oproti min. roku	251,2	29,4	90,0	
vývoz	tis. Kč	290 307	19 329	25 533	0,0015
	index oproti min. roku	571,9	6,7	132,1	
dovoz	tis. Kč	61 782	84 194	67 615	0,0039
	index oproti min. roku	69,1	136,3	80,3	
saldo	tis. Kč	228 525	-64 865	-42 082	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	0	neevid.	600	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: pneumatiky, alkaloidy, tkaniny ze střížových vláken, kuličková ložiska.

Hlavní dovozní komodity ČR: výrobky zpracovatelského masného průmyslu, čerstvé a sušené citrusové plody, vlna, hovězí maso, víno.

Kulturní vztahy

Česká republika se v květnu 2004 poprvé zapojila do „Týdne Evropy“, společné kulturně-propagační akce Delegace EK a diplomatických misí zemí EU. V průběhu roku, pojatého jako „Rok české hudby“, byl kladen důraz na prezentaci klasické hudby. Byly uspořádány dva koncerty violoncellisty M. Kaňky a jeden koncert klavírní sólistky J. Čechové a uvedena výstava „Tři osobnosti české hudby - Smetana, Dvořák, Janáček“. V rámci XXII. ročníku mezinárodního filmového festivalu byly uvedeny filmy J. Jakubiska a J. Švankmajera.

Uruguayská asociace přátel České republiky zorganizovala ve spolupráci se zastupitelským úřadem ČR tradiční kurz českého jazyka, účastnila se celoročních oslav výročí 100 let od úmrtí A. Dvořáka, založila krajanskou knihovnu a v září uspořádala již třetí týden české kultury. V roce 2004 zřídila rovněž vlastní webové stránky.

UZBECKÁ REPUBLIKA

Uzbekistán je významným partnerem ČR v regionu Střední Asie. Spolupráce se rozvíjí především v hospodářské sféře a pro její usnadnění se stále rozšiřuje vzájemná smluvní základna. Významným faktorem rozvoje vzájemných vztahů byla v roce 2004 návštěva prezidenta ČR v Uzbekistánu v září 2004. Český vývoz do země vzrostl v roce 2004 o 49,5%. Česká republika poskytuje již několik let humanitární pomoc ve formě balené pitné vody a vodních čerpadel nejzápadnějšímu regionu země – Karakalpakstánu, který se díky vysychání Aralského moře ocitá na pokraji ekologické katastrofy.

Návštěvy představitelů ČR:

- 12. - 15. 9. 2004 – oficiální návštěva prezidenta ČR V. Klause.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2 002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004
obrat	tis. Kč	2 125 415	806 830	862 241	0,0253
	index oproti min. roku	114,7	38,0	106,9	
vývoz	tis. Kč	1 158 171	245 489	367 013	0,0216
	index oproti min. roku	154,3	21,2	149,5	
dovoz	tis. Kč	967 244	561 341	495 228	0,0288
	index oproti min. roku	87,8	58,0	88,2	
saldo	tis. Kč	190 927	-315 852	-128 215	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	3 200	1 200	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	17 200	5 600	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	

Zdroje: 1) ČSÚ, leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)

2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: stroje a přepravní zařízení, chemikálie, potraviny a farmaceutické výrobky.

Hlavní dovozní komodity ČR: suroviny (bavlna), spotřební zboží a chemikálie.

Kulturní vztahy

Vzájemná spolupráce se uskutečňuje především ve školství – Česká republika poskytla Uzbekistánu ve školním roce 2004/5 pět stipendijních studijních míst. Uzbekých studentů na českých univerzitách, ať už stipendistů nebo samoplátců, je více než sto.

VELKÁ LIBYJSKÁ ARABSKÁ LIDOVÁ SOCIALISTICKÁ DŽAMÁHÍRÍJA

Česká republika pokračovala v roce 2004 v postupné obnově bilaterálních vztahů, zejména v ekonomické oblasti. Novým impulzem k rozvoji vzájemných vztahů bylo zrušení pozastavených hospodářských sankcí vůči Libyi Radou EU pro všeobecné záležitosti. Nevyřešeným problémem zůstávala otázka pohledávek ČR v Libyi.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2 002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	936 628	1 686 292	1 966 340	0,0576
	index oproti min. roku	24,4	180,0	116,6	
vývoz	tis. Kč	72 600	279 140	245 504	0,0145
	index oproti min. roku	55,7	384,5	87,9	
dovoz	tis. Kč	864 028	1 407 152	1 720 836	0,1002
	index oproti min. roku	23,3	162,9	122,3	
saldo	tis. Kč	-791 428	-1 128 012	-1 475 332	
zahraniční investice - přiliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	

Zdroje: 1) CSÚ, leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: výrobky z nekovových nerostů, skleněné výrobky, kovové výrobky, kovozpracující stroje, železo a ocel (trubky do ropných vrtů), výrobky z pryže, části letadel a náhradní díly na automobily.

Hlavní dovozní komodity ČR: ropa.

Kulturní vztahy

Velvyslanectví ČR uspořádalo v roce 2004 pod názvem „Český den“ kulturní akci zaměřenou na propagaci a popularizaci českých kulturních památek a obecně i celé ČR, a to především v souvislosti se vstupem naší země do EU.

VIETNAMSKÁ SOCIALISTICKÁ REPUBLIKA

Vietnamská socialistická republika se trvale řadí k tradičním partnerům České republiky v oblasti jihovýchodní Asie. Těžiště vzájemných vztahů dlouhodobě spočívá

v obchodně-ekonomické spolupráci. Intenzita česko-vietnamských vztahů v roce 2004 dále vzrostla, když byl Usnesením Vlády ČR č. 302 ze dne 31. 3. 2004 Vietnam zařazen mezi osm prioritních zemí zahraniční rozvojové spolupráce ČR na léta 2006 – 2010.

Návštěvy představitelů ČR:

- 27. - 30. 5. 2004 – návštěva delegace Petičního výboru Poslanecké sněmovny PČR;
- 7. - 9. 10. 2004 – účast ministra zahraničních věcí C. Svobody na summitu ASEM 5 v Hanoji;
- 25. 10. - 3. 11. 2004 – návštěva delegace Výboru pro hospodářství, zemědělství a dopravu Senátu PČR;
- 13. - 20. 11. 2004 – návštěva delegace Hospodářského výboru Poslanecké sněmovny PČR.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2 002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	2 168 111	2 104 319	2 766 825	0,0810
	index oproti min. roku	87,5	97,1	131,5	
vývoz	tis. Kč	495 541	555 413	541 011	0,0319
	index oproti min. roku	86,6	112,1	97,4	
dovoz	tis. Kč	1 672 570	1 548 906	2 225 814	0,1296
	index oproti min. roku	87,8	92,6	143,7	
saldo	tis. Kč	-1 177 029	-993 493	-1 684 803	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	4 700	29 200	1 500	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	0	neev. id.	

Zdroje: 1) ČSÚ, leden 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Hlavní vývozní komodity ČR: strojírenské výrobky (spřádací stroje, odstředivky, klimatizační jednotky), krátké stělné zbraně, slad, skleněné výrobky a mléko.

Hlavní dovozní komodity ČR: elektronika, textilní a obuvnické výrobky, káva, potraviny a rýže.

Kulturní vztahy

Velvyslanectví ČR v Hanoji organizovalo v roce 2004 tematické výstavy o českém umění a literatuře a promítání českých filmů. Hanojský národní symfonický orchestr

nastudoval řadu skladeb známých českých autorů, např. v květnu to byl výběr z díla A. Dvořáka na počest vstupu ČR do EU. ČR se tradičně zúčastňuje mezinárodního jazzového festivalu, vietnamské děti se účastní mezinárodní výtvarné soutěže „Lidice“.

ČR pokračovala v roce 2004 v poskytování stipendií pro vietnamské vysokoškolské studenty; na Univerzitě Karlově probíhá výuka vietnamistiky. Kontakty s vietnamskými partnery obnovila Akademie věd ČR. ČR poskytla Vietnamu ve sledovaném období celkem devět vysokoškolských stipendií (čtyři doktorandská a pět magisterských).

Významná je i činnost nevládních organizací – společností přátelství. ČR má ve Vietnamu specifické postavení a díky početné komunitě vietnamských občanů, kteří pobývali v ČR, je o naši kulturu ve Vietnamu stále velký zájem.

ZAMBIJSKÁ REPUBLIKA

V roce 2004 se dále rozvíjely dlouhodobé a tradičně přátelské dvoustranné vztahy mezi oběma zeměmi, postupně se obnovují také kontakty v obchodní sféře.

Vláda ČR svým Usnesením č. 302 ze dne 31. 3. 2004 rozhodla o zařazení Zambie mezi osm prioritních zemí, do nichž bude směřovat česká rozvojová pomoc v letech 2006 - 2010. V návaznosti na toto usnesení navštívilo Zambii několik odborných delegací z ČR, které připravují celkový plán a strukturu české rozvojové pomoci. Současně v Zambii probíhaly projekty v oblastech geologie, zdravotnictví a zemědělství.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	21 644	8 198	24 238	0,0007
	index oproti min. roku	104,1	37,9	295,7	
vývoz	tis. Kč	19 255	6 960	22 193	0,0013
	index oproti min. roku	200,4	36,1	318,9	
dovoz	tis. Kč	2 389	1 238	2 045	0,0001
	index oproti min. roku	21,4	51,8	165,3	
saldo	tis. Kč	16 866	5 722	20 147	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neevid.	neevid.	neevid.	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

Po poklesu vzájemné obchodní výměny v roce 2003 byl v roce 2004 zaznamenán návrat k objemům vzájemného obchodu z předchozích let.

Hlavní vývozní komodity ČR: telekomunikační a elektrická zařízení, střelné zbraně.

Hlavní dovozní komodity ČR: oděvy a prádlo, kobalt.

Kulturní vztahy

Zastupitelský úřad ČR v Harare prezentoval v Zambii výstavu věnovanou cestovateli E. Holubovi, který je znám právě svými díly o etnikách dnešní Zambie. První instalace výstavy proběhla v královském Muzeu Nayuma v sídle lozijského krále Limulunze, druhá v Národním muzeu v hlavním městě Lusace (na té se spoluorganizačně podílelo velvyslanectví Rakouska).

ČR poskytla Zambijské republice v rámci rozvojové spolupráce tři vysokoškolská stipendia pro univerzitní rok 2004/2005.

ZIMBABWSKÁ REPUBLIKA

Ekonomická krize vyvolaná probíhající pozemkovou reformou způsobila utlumení bilaterálních vztahů s řadou evropských zemí, včetně ČR. Také vzhledem k částečným sankcím EU vzájemné kontakty mezi ČR a Zimbabwe v roce 2004 stagnovaly

Společnost Rozkoš bez rizika začala ve spolupráci s organizací GWAPA realizovat malý projekt na pomoc ženám v oblasti města Gweru a provincie Midlands v podobě mobilní gynekologické ambulance vyrobené v ČR.

Vzájemné ekonomické vztahy

		2002	2003	2004	podíl na celkových ukazatelích roku 2004 (%)
obrat	tis. Kč	198 605	83 538	46 496	0,0014
	index oproti min. roku	92,1	42,1	55,8	
vývoz	tis. Kč	36 300	17 344	10 537	0,0006
	index oproti min. roku	1475,0	47,8	60,8	
dovoz	tis. Kč	162 305	66 194	35 959	0,0021
	index oproti min. roku	76,1	40,8	54,5	
saldo	tis. Kč	-126 005	-48 850	-25 423	
zahraniční investice - příliv do ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	
zahraniční investice - odliv z ČR	přímé (tis. Kč)	0	0	0	
	portfoliové (tis. Kč)	neev. id.	neev. id.	neev. id.	

Zdroje: 1) ČSÚ, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)
2) ČNB, březen 2005 (údaje o investicích)

V roce 2004 již druhým rokem zřetelně klesala vzájemná obchodní výměna ČR a Zimbabwské republiky v důsledku její restriktivní hospodářské politiky, uplatňované v poslední době.

Hlavní vývozní komodity ČR: speciální vozidla, traktory, silniční válce, pergamenový papír, šicí stroje, nástroje.

Hlavní dovozní komodity ČR: tabák, ferochrom, ovoce a zelenina, oděvy a prádlo, řezané květiny, surové nerosty.

Kulturní vztahy

V roce 2004 se v Národní galerii v Harare konala výstava „Afrika očima českých cestovatelů“. ČR se tradičně účastnila hararského mezinárodního filmového festivalu o ženách a pro ženy a počtvrté v řadě se představila s národním stánkem na největším africkém knižním veletrhu “Zimbabwe International Book Fair“ v Harare. Zastupitelský úřad v Harare také inicioval a financoval zimbabwskou premiéru divadelní hry V. Havla „Vernisáž“.

U příležitosti série výstav o cestovateli E. Holubovi vydalo specializované bulawayské nakladatelství Books of Zimbabwe reprint vzácného Holubova anglického textu z roku 1879, první knihy o Viktoriiných vodopádech, s novým doslovem.

III. EKONOMICKÁ DIMENZE ZAHRANIČNÍ POLITIKY ČESKÉ REPUBLIKY

1. Ekonomická diplomacie a proexportní aktivity MZV ČR

Ekonomická diplomacie patří mezi základní nástroje rozvoje vnějších ekonomických vztahů a proexportních aktivit ČR. Proto i v roce 2004 považovalo MZV za svůj prioritní úkol aktivní péči o ochranu a prosazování českých ekonomických zájmů v zahraničí, včetně přímé i nepřímé podpory českým firmám na zahraničních trzích. MZV se zaměřilo především na zkvalitnění práce ekonomických diplomatů a na zefektivnění své koordinační funkce při jejich řízení. Opíralo se přitom o spolupráci s ostatními resorty, zejména pak s Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR (MPO).

Péče o ekonomický rozměr dvoustranných vztahů byla proto jedním z prioritních úkolů českých zastupitelských úřadů v zahraničí. V 68 zemích – významných či potenciálních obchodních partnerech ČR - působí v rámci ZÚ obchodně-ekonomické útvary a této činnosti se výhradně věnuje více než stovka diplomatů. V ostatních zemích je obchodně-ekonomická agenda zajišťována diplomaty, kteří jsou pověřováni i dalšími úkoly v jiných oblastech, např. vízové, konzulární, politické nebo kulturní.

Ekonomičtí diplomaté mají především za úkol vytvářet příznivé podmínky pro aktivity českých podnikatelských subjektů v zahraničí; připravují pro tyto aktivity vhodné prostředí. Nyní, po vstupu do EU, nezajišťují přímo bilaterální smlouvy s třetími státy a nesledují jejich plnění v bilaterální rovině, ale dávají prostřednictvím českých představitelů v EU podněty příslušným unijním orgánům za účelem sjednání, úprav či postihu za neplnění ekonomických dohod v praxi. Podle povahy mezinárodních ekonomických organizací v nich prosazují ekonomické zájmy českých podnikatelských subjektů.

Novým prvkem ve zkvalitňování ekonomické diplomacie a v podpoře exportu v posledních letech je začleňování kanceláří zahraničních zastoupení státních agentur s proexportním a s proinvestičním zaměřením do struktury ZÚ. Síť těchto agentur (zejména CzechTrade) v roce 2004 dynamicky rostla. Tyto agentury napomáhají zejména malým a středním podnikům v ČR v pronikání na zahraniční trhy. Jsou schopny řešit velmi pružně konkrétní obchodní a investiční záměry podle požadavků zadavatele.

V otázkách spojených se zabezpečováním zahraničněobchodní politiky, zahraničního obchodu a podpory exportu v činnosti zahraniční služby ČR MZV spolupracuje s Ministerstvem průmyslu a obchodu. Tato spolupráce od roku 1998 probíhá na základě vzájemné dohody o spolupráci mezi oběma resorty. Zastupitelské úřady vnímají podporu českého exportu jako prioritní úkol, a proto i v roce 2004 prosazovaly účinnou koordinaci všech dimenzí činnosti zahraničních zastoupení ČR.

Zastupitelské úřady (ZÚ)

Společným cílem stykových, informačních a propagačních proexportních aktivit ZÚ je prosazování českých ekonomických zájmů a zvyšování všeobecného povědomí o české ekonomice, výrobním potenciálu a dovozních příležitostech z ČR.

Hlavním a trvalým úkolem ZÚ ve stykové oblasti bylo navazování a upevňování osobních kontaktů na ministerstvech, ekonomických institucích a v důležitých firmách v zahraničí. ZÚ vedly jednání o nových možnostech vzájemné spolupráce s představiteli hospodářských komor, profesních sdružení a dalších podnikatelských organizací v zemi svého působení. Zaměřovaly se především na zlepšení informovanosti o podnikatelských příležitostech i na zlepšení celkového pozitivního obrazu ČR v zahraničí jako vyspělé země s bohatými kulturními, demokratickými a průmyslovými tradicemi a s kvalifikovanou pracovní silou za účelem zatraktivnění ČR jako solidního obchodního partnera a bezpečného příjemce zahraničních investic.

Zastupitelské úřady při rozvíjení vlastní stykové činnosti aktivně spolupracovaly i s dalšími zastoupeními českých proexportních organizací v zemi působení (především Českými centry, zastoupeními CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism a s představiteli českých firem v zahraničí). Zahraniční zastoupení státních agentur pro podporu exportu a příliv investic CzechTrade a CzechInvest byly i v roce 2004 začleňovány do struktury zastupitelských úřadů, aby tak mohla být lépe koordinována a efektivněji zajišťována činnost institucí naplňujících podpůrné úlohy státu v oblasti zahraničního obchodu, podpory exportu, přílivu zahraničních investic a růstu turistického ruchu. ZÚ hrály významnou úlohu při vysvětlování dopadů, které na vzájemné smluvní vztahy s příslušnými zeměmi vplynuly ze vstupu ČR do EU. Zvláštní kapitolou v tomto směru bylo přizpůsobování obchodních dohod, dohod o zamezení dvojímu zdanění a jiných hospodářských dohod zajišťujících nové

obchodně-ekonomické vztahy ČR s členskými zeměmi EU a také nové vztahy s ostatními zeměmi.

V oblasti informačních aktivit ZÚ poskytovaly zainteresovaným orgánům státní správy a podnikatelské sféře v ČR základní informace o obchodně politickém režimu země, investičních příležitostech, celních pravidlech a možnostech a podmínkách vývozu, případných změnách podmínek hospodářského prostředí, veřejných soutěžích a obchodních a jiných podnikatelských příležitostech. ZÚ reagovaly na konkrétní požadavky českých firem, které hledaly nové obchodní partnery, nebo nabízely své výrobky či služby. ZÚ rovněž dohlížely na plnění existujících smluvních dokumentů v bilaterální oblasti či závazků vyplývajících z mnohostranných dohod, monitorovaly informace o standardech a certifikaci místních produktů a informovaly o nových právních, daňových a celních otázkách souvisejících s dovozem a vývozem. V neposlední řadě ZÚ také vyhledávaly a doporučovaly vhodné mezinárodní výstavy a veletrhy, na kterých mohli efektivně prezentovat svoji nabídku čeští exportéři.

V propagační oblasti proexportní činnosti sledovaly ZÚ jako svůj hlavní cíl zvýšení informovanosti o úrovni českého hospodářství, o struktuře podnikatelské sféry a jejím výrobním a exportním potenciálu. Převažující formou bylo organizování akvizičních akcí, oborových seminářů a tzv. Českých dnů v zemi působnosti. ZÚ se rovněž aktivně podílely na organizaci podnikatelských misí jak v ČR, tak v zemi jejich působení.

Významná byla rovněž spolupráce s místními ekonomickými médii. Akcím ZÚ se dařilo zajišťovat adekvátní publicitu, zejména v souvislosti s účastí firem na veletrzích a výstavách, s návštěvami představitelů ČR v teritoriích a v souvislosti s významnými výročími ČR.

Obchodně-ekonomické úseky ZÚ

Integrální součástí ZÚ v zemích, které jsou významnými či potenciálními obchodními partnery ČR, jsou obchodně-ekonomické úseky (OEÚ); mezi hlavní oblasti aktivit OEÚ ZÚ patřily:

- monitorovací, informační a analytická činnost o ekonomickém vývoji dané země a bilaterálních obchodně-ekonomických vztazích s ČR;

- podpora a prosazování zájmů českých podniků na místním trhu a poradenská činnost pro navazování kontaktů a podporu vývozu;
- udržování kontaktů se zahraničními partnery v zájmu rozšiřování bilaterálních vztahů;
- prezentace státu jako spolehlivého obchodního partnera a perspektivní země pro investory;
- koncepční činnost ve dvoustranných obchodně-ekonomických vztazích;
- plnění úkolů zadávaných orgány státní správy ČR.

MZV ČR pokračovalo v roce 2004 ve vybavování obchodně-ekonomických úseků výpočetní technikou, informačními prostředky jako databázemi firem v ČR a firem v jednotlivých teritoriích a vybavováním odbornou literaturou.

Generální konzuláty

Součástí sítě oficiálních zastoupení ČR v zahraničí jsou generální konzuláty (GK). Ačkoliv je činnost GK primárně zaměřena na oblast konzulární a vízovou, k jejich úkolům patřilo i prosazování obchodně-ekonomických zájmů ČR v dané oblasti. GK napomáhaly rozvoji bilaterálních vztahů především s příslušnými regiony s důrazem na jejich obchodně-ekonomický aspekt.

Honorární konzuláty

Honorární konzuláty (HK) jsou zřizovány za účelem podpory zájmů ČR v regionech cizích zemí nebo v zemích, kde ČR nemá vlastní přímé diplomatické zastoupení. Funkci honorárních konzulů zpravidla zastávají občané hostitelských zemí s rozsáhlými zkušenostmi z průmyslu a obchodu hostitelské země. Ve výběru honorárních konzulů je stále intenzivněji přihlíženo k tomu, aby tito měli schopnost zajišťovat nejen reprezentativní a konzulární agendy, ale pokud možná i agendy ekonomické diplomacie. Potenciál honorárních konzulů hodlá MZV pro české proexportní cíle více využívat.

Stálé mise při mezinárodních organizacích

V roce 2004 pokračovala ČR v aktivním prosazování svých politických, ekonomických a podle charakteru organizace i obchodních zájmů rovněž na půdě mezinárodních organizací. Působí ve více než 100 mezinárodních organizacích, z toho na

vládní úrovni v 56 institucích (WTO, OECD, MMF aj.). Při nejvýznamnějších organizacích působí stálé mise ČR. Jejich prostřednictvím zaujímala ČR stanoviska k otázkám řešeným na půdě těchto organizací a prezentovala a obhajovala příslušné politiky Vlády ČR. Napomáhala tak pozitivnímu vnímání hospodářského a politického prostředí ČR v zahraničí. Od dubna 2004 koordinuje ČR svůj přístup k řešení otázek v těchto organizacích také v rámci EU.

Pokračovala rovněž součinnost MZV s podnikatelskou sférou při prosazování českých firem při dodávkách zboží a služeb v rámci programů mezinárodních organizací. Další firmy získaly v roce 2004 příslušnou certifikaci potenciálních dodavatelů do těchto programů s právem přístupu do tendrových databází agencí OSN.

Mezi trvalé společné úkoly diplomatických misí u mezinárodních organizací a MZV ČR patří snaha o vyšší zastoupení českých odborníků v sekretariátech těchto organizací nebo jejich účast v misích, projektech a programech. Úlohu české diplomacie posílit zastoupení ČR v sekretariátech či odborných pracovištích těchto organizací, jež je jednou z nejefektivnějších forem ovlivňování důležitého sektoru tvorby mezinárodního mínění o ČR, je třeba chápat komplexně a dlouhodobě. Mnohé však závisí i na schopnostech a připravenosti českých kandidátů obstát v mezinárodních výběrových řízeních.

Česká centra

Česká centra (ČC) se v oblasti proexportních aktivit zaměřovala zejména na firemní prezentace či poskytování obecných obchodně-ekonomických informací.

Velmi úspěšně pokračovala v roce 2004 spolupráce ČC s krajskými úřady při prezentacích českých regionů v zahraničí. Akce byly zaměřeny zejména na podporu obchodních zájmů a představení regionů jako zajímavých turistických cílů. ČC se dále stala jedním z hlavních partnerů projektu „Meeting point“, který je každoročně součástí brněnských veletrhů „Go“ a „Regiontour“. Cílem této akce je představit jednotlivé oblasti ČR zahraničním novinářům a podnikatelům v cestovním ruchu. ČC pokračovala rovněž v realizaci dlouhodobých projektů, jako je například prezentace českého a moravského vinařství a vinohradnictví.

ČC aktivně přispívala do publikace „Doing Business in the Czech Republic“ a dalších publikací a účastnila se jejich distribuce v místě svých zahraničních zastoupení.

Internetový server www.export.cz provozovaný v ústředí Českých center nabízel i v roce 2004 aktuální databázi nabídek a poptávek zahraničních zájemců o spolupráci s českými firmami i českých podniků, jež hledají zahraniční partnery. Cenným informačním zdrojem, který nelze nalézt na jiných podobně zaměřených serverech, jsou teritoriální informace zprostředkované zastupitelskými úřady. Pravidelný meziroční nárůst návštěvnosti těchto internetových stránek potvrzuje, že se staly nepostradatelnou pomůckou pro práci řady podnikatelských subjektů.

Vědecký výzkum

MZV ČR v roce 2004 nadále podporovalo vědecký výzkum v oblasti světové ekonomiky, včetně výzkumu některých historických aspektů. Z projektů pokračujících z předcházejících let to byly:

- Analýza implementace doporučení OECD z hlediska tvorby hospodářské politiky Vlády ČR.
- ČR-Rakousko: možnosti a limity vzájemné spolupráce.
- Úloha bank v procesu arizace a konfiskace nepřátelského majetku v letech 1938-1945.

Projekty nově zadané v roce 2004:

- Politické, ekonomické, kulturní a jazykové vazby středoasijských států na Rusko a jejich integrační, resp. dezintegrační vývoj v poslední době.
- Dopad pravidel jednotného trhu na systém zahraniční rozvojové spolupráce ČR.
- Reforma strukturálních fondů a Fondu soudržnosti EU po roce 2006 z hlediska České republiky.
- Dopad využití informačních technologií na politické a sociálně-ekonomické procesy a tvorbu veřejného mínění v arabských a islámských zemích.
- Československo a subsaharská Afrika v letech 1948 – 1989.

Vnitrostátní koordinace vnějších ekonomických vztahů a zahraničního obchodu

Při naplňování své koordinační úlohy v oblasti vnějších ekonomických vztahů MZV ČR aktivně využívá řadu mezirezortních platforem.

K realizaci Dohody mezi MZV ČR a MPO ČR o spolupráci při zabezpečování zahraničněobchodní politiky a podpory exportu v činnosti zahraniční služby ČR je takovou platformou Stálá pracovní skupina MZV a MPO, jednající na úrovni náměstků ministrů obou úřadů především o otázkách souvisejících se zvyšováním efektivnosti v činnosti OEÚ ZÚ. MZV je rovněž členem České rady pro podporu podnikání a exportu, která je mezirezortním koordinačním a poradním orgánem pro oblast státní podpory podnikání a exportu. Analyzuje situaci v jednotlivých oblastech státní podpory a vydává doporučení pro věcně příslušné orgány a instituce. MZV v jejím rámci rovněž přispívá do integrovaného systému informací (ISI) pro české podnikatele.

V roce 2004 MZV ČR aktivně využívalo svých akcionářských práv v Exportní garanční a pojišťovací společnosti (EGAP) a České exportní bance (ČEB) a s využitím podnětů a informací zastupitelských úřadů se vyjadřovalo ke všem velkým vývozním případům. MZV bylo rovněž členem mezirezortní offsetové komise, vedené Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR. MZV úzce spolupracovalo s Hospodářskou komorou ČR, Svazem průmyslu a obchodu, se smíšenými obchodními komorami a s oborovými svazy při organizování obchodních misí při oficiálních cestách členů vlády a prezidenta ČR do zahraničí a MZV se rovněž podílelo na zabezpečování českých účastí na zahraničních výstavách a veletrzích.

V roce 2004 se MZV výrazně podílelo na podpoře vzniku nového demokratického režimu v Iráku a na podpoře českým podnikatelským subjektům při obnově a rekonstrukci této země. Ekonomickou dimenzi diplomacie lze nastínit například na konkrétních aktivitách v relaci k Iráku.

MZV ČR ve snaze dlouhodobě podporovat úsilí českých institucí a společností podílet se na realizaci projektů obnovy iráckého hospodářství a společnosti i v roce 2004 vyvíjelo řadu aktivit, které jsou pozitivně vnímány českou podnikatelskou sférou. Pozitivní odezva rovněž zazněla i v průběhu jednání představitelů irácké přechodné vlády a ministerstev při jejich jednání v ČR.

Z pohledu irácké strany je ČR po jednáních chápána jako spolehlivý partner, který má zájem prohlubovat dlouhodobou vzájemnou ekonomickou spolupráci. Zájmem ČR je proto stabilizace politické i hospodářské situace v Iráku.

Ve dnech 16. - 17. 1. 2004 navštívil za velmi složité bezpečnostní situace Irák s doprovodem představitelů 15 průmyslových a obchodních společností ministr zahraničních věcí ČR C. Svoboda. Jednalo se o první podnikatelskou misi v Iráku zastřešenou členem zahraniční vlády po pádu saddámovského režimu. V průběhu jednání s představiteli CPA (Coalition Provisional Authority) a ministry přechodné irácké vlády bylo konstatováno, že ČR hraje v procesu obnovy iráckého hospodářství významnou roli, o čemž svědčí i skutečnost, že z hlediska úspěšnosti při získávání kontraktů se ČR řadí v rámci zemí koalice na jedno z předních míst.

MZV ČR v rámci pomoci českým společnostem proniknout na irácký trh připravilo tři odborné semináře zaměřené na problematiku přípravy projektů a jejich realizace v Iráku. Seminářů se aktivně zúčastnili i český experti, kteří působili do června 2004 ve strukturách CPA.

Výměna důležitých a užitečných informací mezi českou podnikatelskou sférou a MZV ČR probíhala i v rámci pracovních snídaní ministra zahraničí se zástupci jednotlivých společností, které se aktivně podílejí na realizaci konkrétních projektů.

MZV ČR spolupracovalo s MPaO ČR a dalšími institucemi při výběru a schvalování předprojektových studií (celkem bylo schváleno 14 studií pro rok 2004, na které bylo z prostředků Vlády ČR vyčleněno 43,40 mil. Kč) a projektů (celkem bylo schváleno pět projektů, na které bylo vyčleněno 70,36 mil. Kč).

Důležitým příspěvkem MZV ČR k rozšíření spolupráce s Irákem byla realizace projektů v rámci Transformační pomoci ČR Iráku formou odborného školení iráckých odborníků v ČR. Školení se zúčastnilo více než 50 iráckých specialistů z různých průmyslových oborů. Odezva z uskutečněných školení na irácké straně je pozitivní, lze proto očekávat prohloubení kontaktů a spolupráce mezi českými a iráckými společnostmi.

2. Ekonomický vývoj ČR v roce 2004

Vývoj základních makroekonomických ukazatelů

Po období poměrně silného ekonomického růstu, téměř nulové inflace, mírného zhoršení vnější nerovnováhy, výrazně rostoucího schodku státního rozpočtu a vysoké míry nezaměstnanosti navazovala ekonomika ČR v roce 2004 na vcelku pozitivní tendence roku 2003, a to za příznivějších vnějších podmínek, které se vytvořily po vstupu ČR do EU a po oživení evropské ekonomiky.

Meziroční růst HDP o 4,0 % (ve s.c. roku 1995) byl o 0,3 p. b. rychlejší než v roce 2003. Podíl výdajů na konečnou spotřebu domácností k objemu HDP se v roce 2004 snížil. Pozitivní bylo, že došlo ke zvýšení výdajů na tvorbu hrubého fixního kapitálu (investic).

Rychlejší růst příjmů oproti výdajům státního rozpočtu vedl k meziročnímu snížení jeho schodku o 15,6 mld. Kč. V poměru k HDP představoval schodek 93,7 mld. Kč za rok 2004 přijatelná 3,4 %, což proti roku 2003 znamenalo pokles o 0,9%. Rovněž poměr schodku běžného účtu platební bilance k HDP se v roce 2004 snížil na 5,2 %. Jeho krytí přebytkem finančního účtu (zvýšilo se o 29,1 %) nečinilo vzhledem k trvajícím přílivu zahraničního kapitálu do ČR problémem. *Státní dluh* stoupl ke konci roku 2004 na 592,9 mld. Kč, tj. o necelých 100 mld. Kč. Jeho poměr k nominálnímu objemu HDP dosáhl 21,6 % (příslušné maastrichtské kritérium činí 60%).

Při zvýšené výkonnosti ekonomiky ale *přibýlo lidí bez práce*. Míra průměrné roční nezaměstnanosti byla v roce 2004 větší než před rokem o 0,5 p. b. Míra inflace vzrostla na 2,8 %. Podstatně rychleji se v roce 2004 zvýšily ceny služeb (5,3 %) než ceny zboží (1,3 %). Nenaplnily se však obavy z prudkého růstu cen po vstupu ČR do EU.

Růst produktivity práce o 10,4 % byl mírně rychlejší než před rokem a vedl ke snížení jednotkových mzdových nákladů o 3,2 %. Vývoj mezd a platů se v roce 2004 zpomalil. Podíl celkového nominálního objemu mezd na HDP v běžných cenách se snížil a stejně tak i zvýšení mezd bylo reálně pomalejší než růst HDP ve stálých cenách.

Ve *stavebnictví* byla v roce 2004 zahájena výstavba 39 037 bytů, což bylo meziročně více o 7,0 %. Rozestavěnost stoupla o 5,5%. *V odvětví služeb* se zvýšil objem tržeb meziročně reálně o 3,2%, což ve srovnání s rokem 2003 znamená snížení tempa růstu

o 1,5 p.b. Nejvyšší tempa přírůstků tržeb měla odvětví dopravy a spojů o 6,2%. Nejméně se zvýšily tržby maloobchodu - o 2,4%. V zemědělství byla mimořádně dobrá úroda obilovin (o cca 50% vyšší než v roce 2003), která přispěla k tomu, že přes značný pokles produkce masa a mírný pokles produkce mléka dosáhl objem zemědělské produkce v běžných cenách 115,6 mld. Kč, což představuje meziroční zvýšení o 16,3%. Po vstupu ČR do EU došlo v zemědělství ke změně pravidel. Zejména vzrostly dotace do prvovýroby a navazujících odvětví.

Devizový kurz CZK k USD zaznamenal v průměru výrazné zhodnocení z 28,227 na 25,701 CZK/USD. Proti euru koruna naopak mírně oslabila z 31,844 na 31,904 CZK/EUR.

Český zahraniční obchod v roce 2004

Zahraněční obchod České republiky zaznamenal v roce 2004 *nejpříznivější výsledky za posledních deset let*. Obrat zahraničního obchodu dosáhl rekordní hodnoty, která byla v porovnání s rokem 1995 v b.c. vyšší více než 2,5 krát, v tom vývoz 2,64 krát a dovoz 2,44krát. V porovnání s rokem 2003 vzrostl vývoz o 23,8 %, což byl nejvyšší meziroční růst za období 1994 až 2004, a dovoz byl vyšší o 19,2 %. Schodek bilance zahraničního obchodu byl za uplynulých deset let nejnižší. Záporné saldo zahraničního obchodu zbožím bylo proti roku 2003 v b.c. nižší o 47,1 mld. Kč a dosáhlo 22,3 mld. Kč. Na pozitivní výsledky zahraničního obchodu měl vliv především očekávaný, a v polovině roku 2004 uskutečněný, vstup České republiky do Evropské unie.

Po vstupu ČR do EU byla odstraněna cla vůči zemím EU, což podstatně zlepšilo podmínky ČR pro obchodování s těmito zeměmi, které představují více než 3/4 obratu českého zahraničního obchodu, ale také naopak, byla aplikována jiná cla vůči nečlenským zemím. Především zboží mimoevropského původu bylo někdy zatíženo vyššími cly nebo jinými ochrannými opatřeními než dříve.

Z propočtů výsledků zahraničního obchodu dosažených v roce 2004 ve srovnání se skutečností roku 2003 mj. vyplývá, že směnné relace, propočtené na bázi průměrných kilogramových vývozních a dovozních cen, se v roce 2004 proti roku 2003 zvýšily o 23,8%, a to důsledkem posilování kurzu Kč vůči USD a EUR, vlivem změny sortimentní skladby vývozu a dovozu, jakož i v důsledku dosažené fáze ekonomického cyklu a vývoje konjunktury na zahraničních trzích.

Z vývoje obchodovaného objemu a kilogramových cen vývozu a dovozu mezi lety 2003 a 2004 je zřejmé:

- meziroční zvýšení množstevního indexu vývozu o 38,1 p.b.;
- meziroční zvýšení množstevního indexu dovozu dokonce o 64,6 p.b.;
- pokles cenového indexu vývozu o 10,4 p.b. a
- pokles cenového indexu dovozu o 27,6 p.b.

Z uvedených výsledků vyplývá, že ve srovnání s rokem 2003 se v roce 2004 v úhrnu významně snížily výsledné ceny čs. vývozu, avšak ještě výrazněji u dovozu. Na druhé straně prudce vzrostla materiálová náročnost dovozu, která souvisí mj. i s hospodářskými aktivitami podniků pod zahraniční majetkovou kontrolou, s realizátory přímých zahraničních investic v ČR a se zahraničními dodávkami surovin, polotovarů a komponentů nezbytných pro výrobu exportního zboží.

Změny v teritoriální struktuře zahraničního obchodu se projeví mírným oslabením podílu vyspělých tržních ekonomik na celkovém vývozu (91,6 %) při současném zvýšení jejich pozice na celkovém dovozu (82,0 %). Pozitivním jevem je zvýšení podílu rozvojových ekonomik, evropských tranzitivních ekonomik a SNS na celkovém vývozu. V dovozní orientaci se naopak postavení rozvojových ekonomik a SNS oslabilo.

Nejvíce se meziročně zvýšil vývoz ČR do SRN o 109,8 mld. Kč, dále do SR o 34,9 mld. Kč a PR o 22,1 mld. Kč. Naproti tomu v roce 2004 proti roku 2003 nejvíce poklesl vývoz ČR do Íránu o 940,9 mil. Kč, do Alžírsku o 253,3 mil. Kč a do Salvadoru o 185,2 mil. Kč.

Pokud se jedná o změny v teritoriální struktuře českého dovozu v roce 2004 oproti roku 2003, nejvíce vzrostla hodnota českého dovozu ze SRN o 72,4 mld. Kč, dále z Japonska o 22,2 mld. Kč, Polska 20,4 mld. Kč a Slovenska 17,8 mld. Kč.

Ve zbožové struktuře českého vývozu pokračovaly pozitivní změny k silnějšímu zastoupení sofistikovanějších výrobků, které se koncentrovaly především do většího zastoupení vývozu elektrotechnických a elektronických výrobků. Jejich vývoz vzrostl o 68,9 mld. Kč. Vývoz strojů a zařízení vzrostl o 53,9 mld. Kč a motorových vozidel o 45,2 mld. Kč. Došlo i ke znatelnému zvýšení hodnoty vývozu železa a oceli o 27,4 mld. Kč, výrobků ze železa a oceli o 20,4 mld. Kč a plastů a plastických výrobků o 15,6 mld. Kč. Ve zbožové struktuře dovozu proti roku 2003 vzrostla v roce 2004 hodnota dovozu

elektrotechnických a elektronických přístrojů o 43,4 mld. Kč, strojů a zařízení o 39,3 mld. Kč a motorových vozidel o 22,4 mld. Kč.

Na vývoj vývozních a dovozních cen měl vliv, vedle posilování kurzu CZK vůči USD a EUR, rovněž vývoj cen na světovém trhu, zejména pak rostoucí ceny surovin a paliv.

Český zahraniční obchod a zejména český vývoz stále více pozitivně ovlivňuje činnost hospodářských subjektů v ČR se zahraničním kapitálem – zejména provozy vzniklé z přímých zahraničních investic zaměřených nejen na domácí trh ČR, ale i na ostatních země EU.

*Příliv přímých zahraničních investic (PZI) do ČR pokračoval i v roce 2004 a v porovnání s rokem 2003 zesílil. Hodnota PZI dosáhla 114,7 mld. Kč. Přibližně tři čtvrtiny realizovali v ČR investoři z EU25 (zejména z Německa, Nizozemska a Rakouska), dále pak z Japonska a ze Spojených států. Rozhodující objem PZI, celkem 55,1 mld. Kč, byl v roce 2004 směřován do zpracovatelského průmyslu, v tom především do kovovýroby, do výroby chemických, pryžových a plastikářských výrobků a do výroby strojů a zařízení. Do sektoru obchodu a oprav směřovalo 19,7 mld. Kč, do finančního zprostředkování 13,2 mld. Kč a do energetiky 6,9 mld. Kč. Ještě výraznější změnu oproti PZI zaznamenal vývoj *portfoliových investic*. Výsledný odliv kapitálu ze země, patrný v roce 2003 (-35,7 mld. Kč), byl nahrazen přílivem s kladným saldem 62,2 mld. Kč.*

Vývoj zahraničního obchodu a jeho podíl na objemu HDP jednoznačně dokumentuje, že české hospodářství je i v celosvětovém měřítku nanejvýš otevřenou ekonomikou, jejíž další rozvoj je stále více závislý na kvalitě vnějších ekonomických vztahů.

IV. LIDSKÁ PRÁVA V ZAHRANIČNÍ POLITICE ČESKÉ REPUBLIKY

Problematika lidských práv patřila i v roce 2004 mezi priority české zahraniční politiky. Česká republika prosazovala principy této politiky na mnohostranných fórech, mezi nimiž čelné místo zaujaly jednotlivé orgány systému OSN, Rada Evropy a OBSE. Česká republika se zde účastnila procesu sjednávání mezinárodních smluv a zaujímala postoje k různým aktuálním otázkám lidských práv (práva dětí, ochrana před mučením a jiným nelidským zacházením, boj proti diskriminaci, otázka uprchlíků, porušování lidských práv v jednotlivých zemích světa aj.). Nové možnosti pro uplatnění principů české zahraniční politiky lidských práv přinesl vstup ČR do Evropské unie v roce 2004. Česká republika, zejména na půdě pracovní skupiny EU pro lidská práva (COHOM), aktivně přispívala k formulaci společných postojů Unie k aktuálním lidskoprávním otázkám a při různých příležitostech vystupovala s řadou vlastních iniciativ.

OSN

60. zasedání Komise OSN pro lidská práva v Ženevě (15. 3. – 23. 4. 2004)

Ve dnech 15. 3. – 23. 4. 2004 se v Ženevě pod předsednictvím australského velvyslance M. Smithe uskutečnilo 60. zasedání Komise OSN pro lidská práva (dále KLP).

Česká republika v roli pozorovatelské země účinně napomáhala přijetí rezoluce o stavu lidských práv na Kubě, jejímž předkladatelem byl Honduras. Ujala se tak role, kterou jí předurčily její dřívější intenzivní diplomatické aktivity v tomto směru.

Samostatná pozornost byla věnována rovněž otázce násilí na ženách, což vyústilo v přijetí ministerské deklarace k této problematice. Během zasedání bylo připomenuto 10. výročí rwandské genocidy, a to zejména účastí a projevem generálního tajemníka OSN, který při té příležitosti představil akční plán boje proti genocidě.

60. zasedání KLP přijalo 88 rezolucí, 28 rozhodnutí a 5 předsednických prohlášení. Došlo k vytvoření tří nových tematických mechanismů (obchod se ženami a dívkami, souvislosti s bojem proti terorismu a otázky beztrestnosti) a pěti nových mechanismů proti

porušování lidských práv v nedemokratických zemích (KLDŘ, Bělorusko, Súdán, Čad, Uzbekistán, KDR a Burundi). Celkem tak bylo vytvořeno deset nových mechanismů a prodlouženo devět dalších (Myanmar, původní obyvatelstvo, náboženská nesnášenlivost, žoldáctví, vzdělání, toxické odpady, mimosoudní popravy, lidská práva a chudoba a dětská prostituce).

K dobrým výsledkům české zahraniční politiky lidských práv patří přijetí rezoluce České republiky k lidským právům a zvláštním procedurám a honduraské rezoluce ke stavu lidských práv na Kubě, při jejímž prosazování hrála Česká republika významnou roli.

Česká republika se stala kosponzorem 13 „country oriented“ rezolucí (zaměřených na jednotlivé země) a 34 „tematických“ rezolucí. Jedná se o všechny „country rezoluce“ předkládané EU (schváleny byly rezoluce k izraelským osadám na okupovaných územích, ke stavu lidských práv v KLDŘ a k Barmě/Myanmaru, Bělorusku a Turkmenistánu; nebyly schváleny rezoluce ke stavu lidských práv v Čečensku a Zimbabwe) a tři tematické rezoluce (trest smrti, náboženská nesnášenlivost, práva dítěte). Kromě rezoluce ke Kubě Česká republika kosponzorovala rovněž rezoluce ke Konžské demokratické republice, Burundi, Sierra Leone, Somálsku a Kambodži. Z textů rezolucí majících podporu ČR byla znovu odložena rezoluce k zákazu diskriminace z důvodu sexuální orientace, jež bude posuzována na 61. zasedání KLP.

Zapojení do aktivit EU s sebou přineslo mj. zvýšení počtu rezolucí, jichž se Česká republika stala kosponzorem, jakož i převzetí závazků za jejich plnění a monitorování. Česká republika nově vystupovala v roli koordinátora EU pro rezoluci Kanady k implementaci lidskoprávních standardů.

59. zasedání 3. Výboru Valného shromáždění OSN – lidskoprávní část

V jednání 3. výboru byly v roce 2004 stěžejními „country-oriented“ rezolucemi ty, jež se vyjadřovaly k situaci lidských práv v jednotlivých zemích světa. Bohužel i na zasedání 3. výboru pokračoval negativní trend politizace zasedání a navrhování „no action motions“ (námitek proti předložení rezoluce) k jednotlivým iniciativám. Tímto způsobem tak byly odmítnuty rezoluce ke stavu lidských práv v Zimbabwe (předkladatelem EU), Súdánu (předkladatelem EU) a Bělorusku (předkladatelem USA). Naopak schváleny byly rezoluce k Turkmenistánu (předkladatelem EU), Íránu (předkladatelem Kanada), Myanmaru (předkladatelem EU) a Konžské demokratické republice (předkladatelem EU). Česká

republika všechny tyto rezoluce podpořila a spolupředkládala, ostatně jako všechny rezoluce EU.

Ke klíčovým tematickým rozhodnutím 3. výboru patří schválení modelu práce Výboru pro práva dítěte ve dvou komorách, konsenzus mezi EU a skupinou G77 nad rezolucí k rasismu, dohoda o čtyřtýdenním zasedání Ad hoc výboru k postiženým v roce 2005, konsensuální schválení rezoluce Mexika k ochraně lidských práv při boji s terorismem a schválení rezoluce EU k náboženské nesnášenlivosti.

Úmluva na ochranu lidských práv osob se zdravotním postižením

Delegace České republiky se v průběhu roku 2004 aktivně účastnila náročných jednání Ad hoc výboru Valného shromáždění OSN pro přípravu mezinárodní úmluvy na ochranu lidských práv osob se zdravotním postižením. Cílem této úmluvy není vytvářet nová práva pro osoby zdravotně postižené, ale zajistit efektivní realizaci lidských práv osobám se zdravotním postižením na bázi rovnoprávnosti s ostatními s osobami a podpory jejich aktivního zapojení se do života společnosti.

Delegace České republiky na jednáních v roce 2004 plnila souběžně několik rolí. Jako členská země EU se Česká republika podílela na redakci všech vystoupení a návrhů EU. Zároveň Česká republika jako člen předsednictva byra Ad hoc výboru na pravidelných jednáních byra hájila průhledný a demokratický proces konzultací za účasti nevládních organizací.

Jednání výboru Valného shromáždění OSN pro přípravu mezinárodní smlouvy na ochranu lidských práv osob se zdravotním postižením budou dále pokračovat v souladu s rezolucí 3. výboru Valného shromáždění OSN č.59/198 dvěma zasedáními v průběhu roku 2005.

Zasedání Pracovní skupiny pro sjednání Opčního protokolu k Mezinárodnímu paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech

Ve dnech 23. 2. - 5. 3. 2004 se v sídle OSN v Ženevě uskutečnilo první zasedání Pracovní skupiny pro sjednání Opčního protokolu k Mezinárodnímu paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech (dále jen „OP k ICESCR“). Impulzem k jejímu svolání byla rezoluce Komise pro lidská práva č. 2003/18, která poskytla skupině mandát zasedat po dobu deseti pracovních dnů před 60. KLP za účelem posouzení možností vypracování předmětné

mezinárodní smlouvy. Myšlenka OP k ICESCR se vyvíjí již delší dobu a je odrazem trendu směřujícího k nápravě přetrvávající asymetrie ochrany hospodářských, sociálních a kulturních práv na straně jedné a práv občanských a politických na straně druhé. Zasedání Pracovní skupiny se na expertní úrovni účastnili zástupci MZV ČR a MPSV ČR. Česká republika se plně připojila k pozici, kterou zastávala EU. Na dalších zasedáních Pracovní skupiny by již měla být vytvořena přesnější podoba připravované mezinárodní smlouvy.

Lidská dimenze OBSE

Konference OBSE o antisemitismu (Berlín, 28. – 29. 4. 2004)

Delegace České republiky v čele s náměstkem ministra zahraničních věcí J. Winklerem se zúčastnila konference OBSE o antisemitismu, která se konala ve dnech 28. – 29. 4. 2004 v Berlíně. Konference se konala pod patronací německého prezidenta J. Raua a zúčastnilo se jí více než 600 zástupců zemí OBSE, včetně světově známých osobností z kulturní a politické oblasti. Základním cílem konference bylo nastínit konkrétní strategii boje se současným antisemitismem ve všech jeho projevech. Shrnujícím dokumentem konference se stal Akční plán OBSE pro boj s antisemitismem. Vedoucí české delegace vystoupil s projevem, v němž zhodnotil současný nárůst projevů antisemitismu v kontextu tendencí k netoleranci a nenávisti, které jsou v proměnlivé míře průvodním jevem současné fáze naší civilizace. V návaznosti na projev byla účastníkům konference přednesena zpráva bývalého prezidenta ČR V. Havla.

Konference OBSE k problematice tolerance a boje proti rasismu, xenofobii a diskriminaci (Brusel, 13. – 14. 9. 2004)

Ve dnech 13. – 14. 9. 2004 proběhla v Bruselu Konference OBSE k problematice tolerance a boje proti rasismu, xenofobii a diskriminaci. Českou delegaci, která vystoupila s projevem, vedla ředitelka odboru lidských práv MZV. Cílem konference bylo dosáhnout výměny informací a zkušeností v boji s rasismem a diskriminací se zaměřením na další konkrétní opatření, jež by země OBSE měly uplatnit v boji s těmito negativními jevy. Z našeho pohledu aktuální část jednání se týkala postavení Romů v Evropě. Byla rovněž nastolena otázka institucionálního zabezpečení problematiky antisemitismu v rámci OBSE (byly předloženy náměty na vznik zvláštního zpravodaje pro antisemitismus). Závěrečným dokumentem zasedání se stala tzv. Bruselská deklarace.

Zvláštní jednání Lidské dimenze OBSE „Vztah mezi rasovou, xenofobní a antisemitskou propagandou na internetu a rasově motivovanými trestnými činy“ (Paříž, 16. – 17. 6. 2004)

Ve dnech 16. – 17. 6. 2004 proběhlo za účasti delegace České republiky v Paříži zvláštní jednání Lidské dimenze OBSE k tématu „Vztah mezi rasovou, xenofobní a antisemitskou propagandou na internetu a rasově motivovanými trestnými činy“. Jednání konstatovalo, že rostoucí počet projevů rasové nenávisti na internetu dokazuje nedostatečnost preventivních opatření a nutnost hledání efektivnějšího, mezinárodně koordinovaného přístupu k této problematice. V závěrečných doporučeních účastníci jednání vyzvali státy k připojení k Úmluvě Rady Evropy o zločinu na internetu, k podpoře projektů nevládních organizací v této oblasti a ke zřizování „horkých linek“, kam lze hlásit webové stránky s rasistickým obsahem.

Implementační jednání Lidské dimenze OBSE

Ve dnech 4. – 15. 10. 2004 proběhlo ve Varšavě Implementační jednání Lidské dimenze OBSE. Jednání, svolané zde působícím Úřadem OBSE pro demokratické instituce a lidská práva (ODIHR), je základním mechanismem revize stavu lidských práv na území 55 zemí OBSE. Na pořadu bylo hodnocení uskutečněných opatření a projektů, byly hledány cesty ke spolupráci občanských a státních struktur v rámci činnosti demokratických institucí a budování právního řádu. Jednání rovněž věnovalo zvýšenou pozornost spolupráci OBSE s ostatními mezinárodními organizacemi.

Česká republika, jako nová členská země EU, byla pověřena přípravou té části souhrnného unijního prohlášení, která byla zaměřena na vyhodnocení stavu svobody shromažďování a sdružování v zemích OBSE. Česká delegace rovněž v reakci na kritiku jedné z nevládních organizací vystoupila s vysvětlením širších souvislostí problematiky nucených lékařských sterilizací. Aktivně spolupracovala s ostatními delegacemi EU a v rámci pravidelných schůzek na okraj jednání přispěla k formulaci unijního stanoviska k řadě otázek.

COHOM – pracovní skupina Rady EU pro lidská práva

V roce 2004 se Česká republika zúčastňovala pravidelných měsíčních zasedání pracovní skupiny EU pro lidská práva (COHOM), která je klíčovým orgánem pro formulaci lidskoprávní politiky EU. COHOM připravuje pozice EU pro zasedání Komise OSN pro

lidská práva a 3. výboru Valného shromáždění OSN a pro nejvýznamnější události k aktuálním tématům (v roce 2004 to byly dialogy o lidských právech s Íránem a Čínou, implementace směrnic EU proti mučení a trestu smrti, dialogy o lidských právech a k problematice dětských vojáků, schválení směrnice k problematice obránců lidských práv, příprava výroční zprávy EU o lidských právech a příprava pozice EU k zasedání Ad hoc výboru pro přípravu nové mezinárodní úmluvy k právům postižených).

Česká republika na projednávání většiny výše uvedených událostí aktivně reagovala (vystoupením při projednávání na COHOM nebo elektronicky po speciální komunikační síti EU coreu). V porovnání s dalšími přístupujícími zeměmi EU je Česká republika jednou z nejméně aktivních a je takto i partnery z EU vnímána. Obsahem vystoupení se Česká republika řadí spolu s Velkou Británií, Irskem, Nizozemskem, Dánskem, Švédskem a dalšími v oblasti lidských práv k tzv. „tvrdší“ („severské“) části EU.

Teritoriální priority České republiky v oblasti ochrany lidských práv

V roce 2004 pokračovalo soustředování zahraniční lidskoprávní politiky MZV ČR na skupinu zemí, v níž se nacházejí Kuba, Barma/Myanmar a Bělorusko. Tato profilace ovšem neznamená nezájem o osud dalších zemí, v nichž jsou masivně porušována základní lidská práva, ale pouze vymezení okruhu zvýšeného zájmu, odpovídajícího svým rozsahem kapacitám české zahraniční politiky.

Klíčovými událostmi ve vztahu k jednotlivým prioritním zemím byly zasedání Mezinárodního výboru pro demokracii na Kubě v září 2004 v Praze, nad jehož konáním převzal patronát a aktivně se ho účastnil ministr zahraničních věcí ČR C. Svoboda, návštěva a oficiální přijetí barmského exilové premiéra Sein Wina u ministra C. Svobody a společná unijní nominace běloruských novin Narodnaja volja na Světovou cenu Guillerma Cany za svobodu tisku pro rok 2005, schválená na návrh České republiky.

Legislativní činnost MZV ČR v oblasti lidských práv

Druhý opční protokol k Mezinárodnímu paktu o občanských a politických právech a Protokol č. 13 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod

Poté, co Senát PČR schválil přistoupení České republiky k Druhému opčnímu protokolu k Mezinárodnímu paktu o občanských a politických právech a ratifikaci Protokolu č. 13 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, dokončilo MZV ČR proces přistoupení a ratifikace obou uvedených protokolů. Ratifikační listiny k oběma protokolům byly uloženy u deponitářů obou úmluv, tedy u Generálního tajemníka OSN a u Generálního tajemníka Rady Evropy. Texty obou protokolů byly následně vyhlášeny ve Sbírce mezinárodních smluv.

Text Druhého opčního protokolu k Mezinárodnímu paktu o občanských a politických právech byl publikován jako č. 100/2004 Sb. a Česká republika se v souladu s ustanoveními protokolu stala jeho smluvní stranou dne 15. 9. 2004.

Text Protokolu č. 13 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod byl publikován jako č. 114/2004 Sb. a Česká republika se v souladu s ustanoveními tohoto protokolu stala jeho smluvní stranou dne 1. 11. 2004.

Oba protokoly se týkají zákazu trestu smrti. Druhý protokol ještě umožňuje učinit výhradu, na jejímž základě by bylo možno uložit trest smrti za zvláště závažné vojenské trestné činy spáchané za války. Protokol č. 13 již zakotvuje zákaz trestu smrti za všech okolností, bez možnosti výhrad.

Závazky obsažené v obou uvedených protokolech nevyžadovaly provedení změn právního řádu České republiky. Výsledkem ratifikace, respektive přistoupení České republiky k těmto mezinárodněprávním instrumentům, je rozšíření působnosti kontrolních mechanismů, tedy Evropského soudu pro lidská práva a Výboru OSN pro lidská práva, i na ustanovení těchto protokolů.

Evropská charta regionálních či menšinových jazyků

Vzhledem k přijetí nového správního řádu a školského zákona se Česká republika rozhodla přikročit k ratifikaci Evropské charty regionálních či menšinových jazyků, kterou podepsala dne 9. 11. 2000. Počátkem ledna roku 2005 se uskuteční meziresortní porada, při níž již budou zvažována jednotlivá ustanovení Charty, jejichž přijetí by přicházelo v úvahu.

Protokol č. 14 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod

Návrh Protokolu vypracoval Řídící výbor pro lidská práva Rady Evropy. Práce na Protokolu byly ukončeny v dubnu 2004, následně dne 12. 5. 2004 byl Protokol přijat Výborem ministrů, a poté dne 13. 5. 2004 otevřen k podpisu členskými státy organizace.

Účelem Protokolu je reforma Evropského soudu pro lidská práva, která mu má mimo jiné umožnit, aby se vyrovnal s doposud bezprecedentním nárůstem počtu stížností. Důvody tohoto nárůstu jsou jednak skutečnost, že se od poslední reformy kontrolního mechanismu úmluvy, proběhlé v letech 1994 – 1998, významným způsobem rozrostl počet členských států Rady Evropy, jednak skutečnost, že je k soudu podáváno čím dál více stížností, které jsou zjevně nepřijatelné.

Hlavními inovacemi, které Protokol č. 14 do systému evropské ochrany lidských práv přináší, jsou:

- možnost Evropského soudu pro lidská práva snadnějším způsobem odmítnout zjevně neopodstatněné stížnosti (místo výboru tří soudců bude o zamítnutí těchto stížností rozhodovat jeden soudce, kterému budou při jeho rozhodování asistovat zpravodajové);
- opakující se případy způsobené systémovou chybou v právním řádu členského státu budou rozhodovány ve zjednodušeném řízení výborem tří soudců (nikoli ve standardním řízení senátu sedmi soudců);
- soud bude moci za určitých okolností prohlásit za nepřijatelné i stížnosti v případech, ve kterých stěžovateli nevznikla signifikantní újma.

Ustanovení Protokolu mají technický procedurální charakter a naprostá většina z nich se z kompetenčního hlediska týká Evropského soudu pro lidská práva a orgánů členských států Rady Evropy, které tyto státy u soudu zastupují, tj. v případě České republiky vládního

zmocněnce pro zastupování České republiky před Evropským soudem pro lidská práva, resp. Ministerstva spravedlnosti ČR.

Návrh na podpis a ratifikaci Protokolu č. 14 k Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod bude vládě a parlamentu předložen začátkem roku 2005.

Evropské středisko pro sledování rasismu a nesnášenlivosti (EUMC)

Evropské středisko pro sledování rasismu a nesnášenlivosti (EUMC) vzniklo v roce 1997 nařízením Evropské rady č. 1035/97, je součástí organizační struktury ES, avšak nezávislé na orgánech ES, se sídlem ve Vídni. Zabývá se shromažďováním a vyhodnocováním informací a údajů týkajících se projevů rasismu a xenofobie ve všech členských státech ES.

V roce 2004 se zástupci České republiky při jednáních řídicího výboru a při setkáních styčných důstojníků EUMC zabývali zejména otázkou připravované přeměny EUMC na Agenturu EU pro lidská práva.

Mezinárodní koordinační výbor pro holokaust (ITFH)

Ve dnech 6. – 10. 6. 2004 se v Římě konalo plenární zasedání Mezinárodního koordinačního výboru pro holokaust (ITFH), jehož se ve funkci národní koordinátorky pro Českou republiku a jako vedoucí české delegace zúčastnila ředitelka odboru lidských práv MZV V. Jeřábková. Výbor je složen ze zástupců 18 států a vládních i nevládních organizací a jeho cílem je získávat politickou a sociální podporu pro potřeby vzdělávání, upomínání a výzkum holokaustu. Jednání probíhá převážně formou hodnocení projektů, které za účelem připomínání hrůz a udržování historického povědomí o holokaustu předkládají jednotlivé země. Předsednickou zemí v roce 2004 byla Itálie. Druhé zasedání ITFH v roce 2004 se konalo ve dnech 13. – 16. 12. 2004 v Terstu. Jednání se zúčastnil T. Pštross z odboru lidských práv MZV, který mezitím převzal roli národního koordinátora. Jednání probíhalo v pěti pracovních skupinách (akademické, vzdělávací, finanční, informační a memoriální). Na závěrečném plenárním zasedání bylo za nového člena organizace přijato Rumunsko. Neoficiálně se jednalo o možném předsednictví České republiky v roce 2006.

V. KULTURNÍ A INFORMAČNÍ POLITIKA ČESKÉ REPUBLIKY V ZAHRANIČÍ

1. Prezentace České republiky a její kultury v zahraničí

Kulturní styky patří vedle politických a ekonomických aktivit k pilířům zahraniční politiky. Se vzrůstající politickou a ekonomickou integrací, jíž se účastní ČR v rámci své činnosti na mezinárodním fóru, roste i potřeba multikulturní komunikace a prezentace vlastní kulturní svébytnosti v rámci mnoha odlišných kultur, mj. s cílem usnadnění politických i hospodářských kontaktů.

Kulturní prezentace České republiky v zahraničí byla v roce 2004 přednostně zaměřena na dvě mimořádné události: vstup České republiky do EU a projekt „Česká hudba 2004 - nedílná součást evropské kultury“. Při příležitosti vstupu ČR do EU se konaly ve všech členských a přistupujících zemích EU, ale i v dalších zemích, koncerty, výstavy, filmová představení a další kulturní akce, jejichž cílem bylo přiblížit nového člena Unie - Českou republiku - jako zemi s velkým kulturním potenciálem a bohatými tradicemi. Projekt „Česká hudba 2004 - nedílná součást evropské kultury“, do něhož se zapojila většina zastupitelských úřadů, znovu potvrdil velký zájem o českou hudbu a měl mimořádný ohlas. Největší akce v rámci tohoto projektu se uskutečnily v Japonsku a Německu, koncerty české hudby se konaly v Argentině, na Filipínách, v Itálii, Izraeli, Litvě, Norsku, Řecku, Švédsku, na Tchajvanu, v Turecku a v dalších zemích.

Důležitou součástí kulturních aktivit MZV realizovaných v zahraničí je pořádání výstav. V roce 2004 MZV nabídlo zastupitelským úřadům ČR v zahraničí celkem 45 žánrově rozmanitých výstav. Nově byla do nabídky zařazena například výstava „Tři osobnosti české hudby - Smetana, Dvořák, Janáček“, která byla v mnoha zemích výborným doplňkem hudebních vystoupení pořádaných v rámci projektu „Česká hudba 2004“. Program dále obohatily nové výstavy „Český komiks“, „Czech Press Photo 2003“ a „České památky UNESCO“. Pro rok 2005 byly dále v předstihu připraveny nové výstavy: „Současná česká divadelní architektura“ ve spolupráci s Divadelním ústavem, „Vladimír Boudník - mezi avantgardou a undergroundem“ ve spolupráci se Správou Pražského hradu a „Czech Press Photo 2004“.

Velké oblibě se tradičně těšily projekce českých filmů. V roce 2004 byly v zahraničí uvedeny především nové české filmy a trval zájem o snímky z let šedesátých a devadesátých. I v roce 2004 pokračovala úzká spolupráce MZV s Národním filmovým archivem. Z desítek zahraničních projekcí českých filmů, které organizovaly naše zastupitelské úřady a které se setkaly s velkým ohlasem, je možno uvést jubilejní již 10. ročník „Týdne českého filmu“ v Záhřebu, „Týden českých filmů“ v Dublinu, cyklus projekcí českých filmů v Buenos Aires aj. České filmy byly uvedeny v mnoha zemích světa v rámci lokálních „Dnů evropského filmu“, pořádaných v zámoří například na Filipínách, v Chile, Kanadě, Kostarice, Tunisku aj.

Mezi zahraniční kulturní aktivity patřila rovněž autorská čtení a prezentace literatury, divadla, loutkového divadla, hudby, folkloru i české kuchyně.

Důraz byl kladen na propojování jednotlivých akcí v rámci geografických regionů a jejich spojování s dalšími propagačními aktivitami, např. v oblasti cestovního ruchu a ekonomiky, zejména formou takzvaných "Českých dnů". Novým fenoménem v oblasti zahraniční kulturní politiky jsou tzv. „České sezony“- cílené souborné prezentace české kultury v partnerské zemi (2002 - Francie, 2003 - Rusko, Kanada aj.).

V rámci mezinárodních kulturních akcí se MZV v roce 2004 podílelo na pořádání již jedenáctého ročníku filmového festivalu zemí Evropské unie „Dny evropského filmu“, na přípravě a organizaci „Mezinárodní dětské výtvarné soutěže a výstavy Lidice“, „Dnů Frankofonie v ČR“ a několika prezentací české kultury v rámci Mezinárodní organizace Frankofonie (MOF) - v Alžírsku, na Seychelách, ve Venezuele aj. Představitel MZV zastupoval ČR na 20. zasedání MOF, následovaném jubilejním X. summitem hlav států a předsedů vlád frankofonních zemí v hlavním městě Burkiny Faso Ouagadougou.

MZV iniciovalo, podporovalo a koordinovalo zapojování resortů a institucí do multilaterálních programů v rámci evropských a světových organizací.

Hlavní programy EU v oblasti ochrany kulturní rozmanitosti a jejich aktivní využívání pro nás nabyly na významu v souvislosti se vstupem ČR do EU. Zvláštní pozornost byla věnována nejen účasti ČR v komunitárních programech v oblasti kultury (Kultura 2000, Media Plus a Media II – Training), ale také na vybraných kulturních akcích EU (např. v rámci akcí „Evropská hlavní města kultury“) a v rámci plánované sítě evropské kulturní turistiky (Cultural Tourism Network). V oblasti vědy a školství trvá aktivní zapojení ČR do programů Leonardo, Sokrates, Youth for Europe a do rámcových programů pro vědu a výzkum.

Vstupem do Evropské unie ČR získala možnost podílet se přímo na tvorbě strategií evropské kulturní politiky. V roce 2004 se delegace MZV zúčastnila berlínské konference pro evropskou kulturní politiku „Duše pro Evropu“ a setkání vrchních ředitelů kulturních sekcí ministerstev zahraničí evropských zemí na téma „Umění a obchod“, které proběhlo v Amsterdamu.

Rok 2004 byl také ve znamení pokračující spolupráce v kulturní a školské oblasti v rámci Visegrádské skupiny (V4), Středoevropské iniciativy a Rady Evropy. Téhož roku byly v rámci tzv. Středoevropské kulturní platformy (V4 + Rakousko a Slovinsko) uspořádány tři společné akce účastnických států, které z české strany zajišťovalo MZV: literární prezentace mladých autorů zemí platformy „Město básníků“, která se konala na závěr irského předsednictví v červnu v Dublinu, „Středoevropský literární den“ v rámci „Istanbulského knižního veletrhu“ v říjnu a společná prezentace „Knižní záložky - současná středoevropská typografie a specifika jazyků ve střední Evropě“ v prosinci v Haagu.

Propagaci české kultury v zahraničí napomáhají rovněž dlouhodobé kulturní dohody, bilaterální rámcové smluvní dokumenty vládní kategorie, které deklarují obecný zájem dvou zainteresovaných států spolupracovat na poli kultury, školství, vědy a zpravidla také mládeže a sportu. V roce 2004 byla uzavřena nová kulturní dohoda s Libanonem.

2. Média a informace

Celkový mediální obraz ČR v průběhu roku 2004 v zahraničních médiích je možné vyhodnotit jako vyvážený až mírně pozitivní. Z technického hlediska byla ČR nejvíce zmiňována v agenturním zpravodajství a tištěných médiích, méně už pak v rozhlasu a televizi.

Zahraniční média reagovala především na následující témata či události: rozšíření Evropské unie o nové členy, včetně ČR, následné volby do Evropského parlamentu, vládní krize v ČR a jmenování nového kabinetu, vystoupení českých fotbalistů na ME v Portugalsku a úspěchy českých sportovců na olympijských hrách v Athénách. Za pozitivní jev lze považovat pokračující klesající tendenci mediálního zájmu o spíše negativní a citlivé záležitosti, jako jsou např. otázka tzv. Benešových dekretů, problematika jaderné elektrárny Temelín, korupce, prostituce a další. ČR je i nadále často spojována s mediálními výstupy z oblastí kultury, sportu a stále je zahraničními médii považována za zajímavou turistickou destinaci, zejména pak hlavní město Praha, ale také české lázně a další atraktivní místa. ČR je

také prezentována jako stále více důvěryhodnější obchodní partner či jako místo vhodné pro zahraniční investice. V této souvislosti jsou především ve vzdálenějších destinacích zmiňovány významné české vývozní artikly, např. automobily Škoda, sklo, pivo apod.

Rok 2004 opět prokázal, že významnou měrou celkovému mediálnímu obrazu ČR v zahraničí rozhodně prospívají vzájemné bilaterální návštěvy a jednání, a to zejména ve vzdálenějších destinacích, kde tato setkání poskytují prostor médiím k širšímu informování o ČR.

K vytváření dobrého obrazu ČR v zahraničí velmi napomáhají i české zastupitelské úřady především organizací akcí nejrůznějšího charakteru, čímž napomáhají aktivní prezentaci, a pozitivně tak ovlivňují image naší země v daném teritoriu.

Nejvíce mediální pozornosti bylo ČR tradičně věnováno v evropském regionu, kde byla prezentována vesměs objektivně a mírně pozitivně s patrným nárůstem intenzity zpravodajství. Mimořádná pozornost byla ČR poskytnuta zejména v souvislosti se vstupem do Evropské unie. Ve většině významných evropských deníků byl publikován jakýsi komplexní portrét ČR, který většinou vyzníval pozitivně. ČR jako nová členská země EU byla také zmiňována vzhledem k přijetí přechodného období ohledně volného pohybu pracovních sil většinou původních členských států. V souvislosti s rozšířením EU byla také velká pozornost věnována výsledkům voleb do Evropského parlamentu, zejména pak v nových členských státech, kde se tyto volby uskutečnily poprvé. V tomto smyslu bylo o ČR referováno jako o zemi, ve které velký potenciál získali „euroskeptici“ či „eurorealisté“. Média snad ve všech evropských zemích informovala také o vládní krizi v polovině roku, výměně premiéra i o složitém hledání vhodného kandidáta na post evropského komisaře.

Individuální vztahová publicita v jednotlivých zemích je obecně dána svým politickým, hospodářským a kulturním významem pro tu kterou zemi. V Rakousku mediální obraz pokračoval v trendu nastoleném v předcházejícím roce a tamní zpravodajství lze označit za vyváženější a méně emocionální. Přesto se však kritické hlasy především na adresu jaderné elektrárny Temelín stále objevují. Určité roztrpčení bylo patrné také z přijetí „lex Beneš“ a některých pozitivních hodnocení tohoto zákona českou politickou scénou. Mediální obraz ČR u dalšího našeho souseda – Německa- lze považovat za vyvážený. Témata citlivých okamžiků minulosti měla těžiště spíše ve vztahu k jinému sousedovi, Polsku, a tzv. Benešovy

dekrety ve zpravodajství o ČR spíše doznávaly. Také v zde však média zaznamenala přijetí zákona o prezidentu E. Benešovi.

Velmi pozitivní mediální obraz ČR byl na sousedním Slovensku. Na rozdíl od předchozího roku, kdy byly pozitivně hodnoceny reformy slovenské vlády, jež Slovensko posouvaly v mnohých aspektech před ČR, v loňském roce již tento srovnávací trend slovenské žurnalistiky pominul. Překvapivě velký zájem vyvolala mezi médii účast českého premiéra S. Grosse na srpnových oslavách Slovenského národního povstání v Banské Bystrici, kdy premiérův projev byl vysílán v přímém přenosu dvěma televizními kanály (STV a TA3) a také Slovenským rozhlasem. ČR byla velmi pozitivně vnímána také díky štědrosti české populace a oceňována za okamžitou reakci české exekutivy po přírodní katastrofě v Tatrách, stejně jako štědrost českých dárců po ničivém zemětřesení na sklonku roku v jihovýchodní Asii. Průběžná informovanost o dění v ČR je na Slovensku dlouhodobě dostačující díky dostupnosti českých médií na území SR. Informace slovenských médií jsou tudíž pestřejší a neomezují se na základní zpravodajství a vysvětlování souvislostí.

U dalšího souseda, Polska, nedošlo od přecházejícího roku k výrazným změnám, tj. zpravodajství si udrželo svou průměrnou úroveň. Mediální obraz se dá hodnotit jako poněkud nevyvážený, celkově jej však nelze hodnotit jako negativní. Vzhledem ke vstupu obou zemí do EU bylo častým tématem mediálních příspěvků srovnávání obou států v různých oblastech, převažovala však ekonomická témata. Významný prostor byl opět poskytnut českým kulturním událostem a také úspěchům českých sportovců.

Z dalších evropských zemí, kde byla příznačná zvýšená „popularita“ ČR, lze jmenovat Itálii, Francii, Nizozemsko, Španělsko a Portugalsko. Nejvýznamnějším mediálním tématem v těchto regionech bylo rozšíření Evropské unie, nicméně prvenství v počtu informací zde získalo vystoupení českých fotbalistů na červnovém evropském šampionátu. Výrazný úspěch českého týmu přispěl ke zvýšení povědomí o ČR zejména v těchto zemích, kde je kopaná populárním sportem a mnozí čeští fotbalisté hrají v místních klubech. V řeckém tisku byla pak v souvislosti se sportem zmíněna nejen kvalita českého fotbalového týmu a úspěchy českých olympioniků v Athénách, ale také pomoc ČR na zajištění bezpečnosti během olympiády vysláním speciální protichemické jednotky.

Samostatnou kapitolou je zpravodajství o ČR v Ruské federaci, kde je zájem ruských médií díky úspěšnému rozvoji vzájemných dvoustranných, obchodně-ekonomických

a kulturních vztahů vysoký a ČR si zachovala jedno z předních míst mezi střeoevropskými státy, o které se ruská média zajímají. I přes tento fakt však počet informací o ČR mírně poklesl, a to zejména vzhledem k menší četnosti bilaterálních kontaktů mezi oběma zeměmi. Výrazně se však zvýšil počet sportovních informací, a to na základě hojné účasti českých hokejových a fotbalových hráčů i trenérů v místní lize. V ostatních republikách bývalého Sovětské svazu byla ČR významně zmíněna pouze v Kazachstánu díky návštěvě prezidenta V. Klause, ministra zahraničních věcí C. Svobody a návštěvě kazachstánské senátní delegace v Praze.

Samostatnou kapitolou je kontinent Ameriky, kde v minulých letech býval mediální obraz ČR rozličný podle jednotlivých zemí a regionů. Rok 2004 však na tuto skutečnost příliš nenavázal. V USA v loňském roce mediální atraktivita poněkud poklesla. Přesto však lze tamní zpravodajství považovat za vyvážené. Americká média zaznamenala především témata českého hospodářství, kulturních památek a slavných sportovců. Rozšíření EU se v USA celkově dostalo poměrně nízkého pokrytí, média však neopomenula „rozruch“ kolem hledání vhodného českého kandidáta na post evropského komisaře. Floridská média významně informovala o neústupném postoji ČR vůči současnému kubánskému režimu a v místním tisku vyšlo několik příspěvků V. Havla a velvyslance ČR v USA M. Palouše. Kanadská média informovala především o vstupu ČR do EU, návštěvě prezidenta ČR v Kanadě a celkový mediální obraz lze hodnotit jako pozitivní.

V zemích Střední a Jižní Ameriky byla místní média tradičně zaměřena především na vnitřní, resp. latinskoamerickou problematiku. Navíc absence stálých dopisovatelů z těchto zemí v ČR způsobila, že zveřejněné zprávy o ČR byly většinou informativním způsobem orientovány na návštěvy českých představitelů v oblasti. ČR je v těchto zemích převážně hodnocena jako vyspělá a demokratická země, což jen potvrzuje fakt jejího vstupu do EU. Tradičně však byla ČR prezentována jako doporučená turistická destinace se zajímavou a širokou kulturní nabídkou. Skutečnost, že se ČR stala jednou z nových členských zemí Evropské unie, sice zaznamenána byla, nicméně ČR byla uváděna jen jako jedna ze všech deseti nových zemí. Významný prostor získali především v tištěných médiích opět čeští fotbalisté. Výjimkou z veskrze pozitivně laděné prezentace zůstala opět Kuba, která až na několik kulturních a sportovních zpráv ČR naprosto ignoruje.

V regionu Blízkého východu byla ČR nejvíce v povědomí v Egyptě, Libanonu, Saúdské Arábii a oproti předchozímu roku byl zaznamenán nárůst mediálního zájmu

v Jemenu, nicméně i v ostatních zemích tohoto regionu je mediální obraz ve znamení spřátelené země. Také v těchto zemích zaznamenala média rozšíření Evropské unie a ČR byla prezentována jako jedna z nových členských zemích a představitel „nové Evropy“. Pozitivně byly hodnoceny snaha ČR o vyváženou politiku k regionu a podíl ČR na boji proti terorismu. Egyptská média dále ještě informovala o vládní krizi v ČR, jmenování nového kabinetu a také návštěvě ministra zahraničí C. Svobody i dalších představitelů ČR. Významnou část mediálního obrazu v tomto regionu, zejména pak v Saúdské Arábii, tvořilo zpravodajství o turistických destinacích, především českých lázeňských městech.

V některých asijských zemích sdělovací prostředky výrazně zvýšily prostor, který věnovaly tematice ČR, přesto je v tomto regionu vzhledem ke geografické vzdálenosti mediální obraz spíše sporadický a nárazový. ČR byla poměrně významně prezentována jako nový člen EU v Thajsku, Malajsii, Filipínách a Austrálii, respektive ze všech nových členských států jí bylo věnováno nejvíce zpravodajských příspěvků. Malajský tisk velmi intenzivně sledoval výkony českých fotbalistů na evropském šampionátu, z ekonomického zpravodajství zdejší média zaznamenala otevření nového centra nadnárodní zasilatelské společnosti DHL v Praze. Na Filipínách k zvýšení celkového mediálního obrazu přispěly jednak bilaterální vztahy – návštěva ministra zahraničních věcí C. Svobody, účast manželky prezidenta L. Klausové na inauguraci prezidentky a také odhalení pomníku sedmi československým občanům, kteří zde padli v bojích za osvobození Filipín ve 2. světové válce. Bilaterální vztahy přispěly k větší prezentaci ČR také v čínském tisku, který významně informoval o oficiální návštěvě prezidenta V. Klause. V Thajsku lze za výrazný úspěch považovat fakt, že o ČR neinformují pouze anglicky tištěná média, ale již také média vydávaná v thajštině. Celkový dojem o ČR vyznívá v tomto regionu pozitivně.

Stejně jako v předcházejících letech, ani v minulém roce nebyla ČR v centru pozornosti médií afrického kontinentu. Nízká míra informovanosti o ČR je dána geografickou vzdáleností, odlišností kultury a tradice, poměrně omezenou obchodní výměnou či jazykovou bariérou atd. a je srovnatelná s informovaností o ostatních státech střední a východní Evropy. Všechna místní média jsou navíc silně zaměřena na interní záležitosti vlastní země. Přesto však i v tomto regionu byla ČR v porovnání s loňským rokem nadprůměrně zmiňována v souvislosti s mistrovstvím Evropy ve fotbale, zajímavé bylo i televizní pokrytí otevření honorárního konzulátu ČR v Banjulu v Gambii, ke zvýšené pozornosti v Súdánu přispěla návštěva ministra zahraničních věcí C. Svobody v závěru roku, čas od času byly zveřejňovány také některé zprávy z oblasti kultury či průmyslu.

3. Internetová prezentace MZV ČR

Ministerstvo zahraničí ČR usiluje při tvorbě své internetové prezentace o co největší rozmanitost; internetové stránky rezortu proto představují ucelený informační systém, sestávající ze 133 internetových prezentací. Jedná se o jeden z nejrozsáhlejších systémů tohoto druhu na světě.

Největší částí tohoto systému jsou webové stránky českých zastupitelských úřadů, přičemž naprostá většina našich misí v zahraničí spravuje své vlastní stránky (např. www.mzv.cz/Washington), většinou s použitím národních jazyků, což činí tento systém zcela ojedinělým. V roce 2004 byly publikovány další nové stránky úřadů v Keni, Zimbabwe, Lucembursku a Stálé mise ve Štrasburku.

Mezi klíčové stránky patřil v roce 2004 Euroskop.cz zaměřený na prezentaci našeho vstupu do EU a Unii samotnou. Nadstandardně informoval o problematice vstupu do EU. Mezi další specializované portály náleží Export.cz určený k podpoře exportu a obsahující mj. poptávky po zboží a službách v zahraničí. Prezentaci Českých center v zahraničí sloužil portál Czechcentres.cz věnující se především kulturním aktivitám ČR v zahraničí. V roce 2004 na něm přibyly nové stránky Českého centra v Madridu. Server NATOaktual.cz se zaměřuje na informování o NATO a prezentuje veřejnosti naše členství a aktivity v NATO. Stránky Czech.cz v angličtině představují Českou republiku v zahraničí.

Centrální stránka MZV ČR www.mzv.cz nabízí široké spektrum aktuálních informací s detailně rozpracovanými tématy zahraničních vztahů, tiskový servis médiím i popis a kalendář aktivit MZV ČR. Veřejnosti zprostředkovává i komplex informací o podmínkách cestování do zahraničí (doklady, víza, celní a devizové předpisy, kontakty). Paralelní anglická mutace obsahuje informace pro zahraničního návštěvníka a je mj. využívána jako významný nástroj pro tlumočení postojů MZV ČR diplomatickým misím v ČR.

V roce 2004 patřily stránky MZV do skupiny nejvíce navštěvovaných v systému státní správy. Návštěvnost jednotlivých informačních bloků se pohybovala podle ročního období a aktuálního zájmu veřejnosti o jednotlivá témata. V roce 2004 se změnilo pořadí návštěvnosti. Z nabízených tematických bloků byl jednoznačně preferován blok „Státy světa“, který předstihnul část „Cestujeme do zahraničí“, na předních místech se dále umístily informační bloky „Kariéra v zahraničí“, „Aktuality“, „Informace o MZV“ a „Diplomatické

mise“. V roce 2004 vznikl také nový internetový vizový formulář v šesti jazycích, jehož návštěvnost začala koncem roku prudce narůstat.

V roce 2004 vznikl na stránkách MZV nový „Tiskový servis“, včetně centrální „Galerie“ fotografií a multimediálních nahrávek, které tak mohou být v profesionální kvalitě distribuovány médiím. Zcela novým je i blok věnovaný výběrovým řízením a soutěžím a stipendiím, který napomáhá transparentnosti práce MZV. Překvapivý zájem a debaty mezi samotnými diplomaty vzbudil blok věnovaný historii české diplomacie. Koncem roku se web MZV stal centrálním místem pro informování veřejnosti o katastrofě v Asii – stránky věnované vlně cunami si tak prohlédl historicky rekordní počet více než 6000 jediných návštěvníků za den.

4. Vysílání Českého rozhlasu do zahraničí

K aktuální a přitažlivé prezentaci České republiky v zahraničí přispívalo v roce 2004 svým dlouhodobým a pravidelným působením rozhlasové vysílání do zahraničí, které je provozováno Českým rozhlasem 7 – stanicí Radio Praha. Vysílání si klade za cíl trvale poskytovat kvalifikované a objektivní informace o politickém, ekonomickém, kulturním a společenském vývoji v ČR srozumitelnou a zajímavou formou a pro co nejširší okruh posluchačů. Při tvorbě programů hraje důležitou roli i posluchačská klientela krajanů a přátel ČR. Není bez zajímavosti, že v roce 2004 putovalo denně k posluchačům Radia Praha 47 půlhodinových zpravodajských pořadů, vysílaných na krátkých vlnách v šesti jazycích: češtině (12 pořadů denně), angličtině (13), němčině (5), francouzštině (5), španělštině (8) a ruštině (4). Ustálená obsahová struktura půlhodiněk zahrnovala zprávy, zpravodajské příspěvky (včetně interview), reportáže z terénu, výběr z českého tisku a rubriky zaměřené na ekonomiku, kulturu, sport aj. Pořady směřovaly do hlavních cílových oblastí: Evropy, evropské části Ruska, východní části Severní a Jižní Ameriky a na Blízký východ. Na provoz Radia Praha bylo v roce 2004 vyčleněno ze státního rozpočtu 62 milionů Kč.

Rok 2004 byl bohatý na významné události, které Radio Praha patřičně prezentovalo: vstup ČR do EU, mistrovství světa v ledním hokeji, 15. výročí sametové revoluce a projekt „Česká hudba 2004 – nedílná součást evropské kultury“. Byly pokryty všechny významné politické i kulturní návštěvy z regionů, do nichž Radio Praha vysílá. Od března 2004 je v provozu programová novinka: španělská redakce vysílá do americké oblasti jednou týdně desetiminutový pořad „Od totality k demokracii“, věnovaný především posluchačům na

Kubě, jehož obsahem je informování o zkušenostech ČR v transformačním období po roce 1989.

Dařilo se udržovat kontakty s krajanskými komunitami ve světě. Redaktoři z české redakce navštívili v roce 2004 při různých příležitostech krajany v Srbsku, Chorvatsku, Belgii, USA a na Slovensku. Bohatý zvukový materiál z cest byl průběžně využíván především v Krajanské rubrice Radia Praha, v níž je činnost krajanů systematicky mapována, a částečně také ve spolupracujícím časopise České listy.

Také v roce 2004 pokračovala dlouhodobá spolupráce s krajanskými rozhlasovými stanicemi ve světě, pro které Radio Praha vyrábí pravidelné i příležitostné pořady především recyklací vlastního programu. Ke krajanským rozhlasovým stanicím v Chorvatsku (Radio Daruvar), Rumunsku (Radio Temešvár), USA (Radio WCEV Chicago) a v Austrálii (vysílání Československého klubu v Adelaide, Radio SBS, Radio 4EB Brisbane) přibyly v tomto roce noví partneři v ukrajinském Žitomiru a v srbské Bele Crkvi. V roce 2004 byly krajanským stanicím zaslány 153 hodiny pořadů, z toho dvě třetiny na minidiscích a kazetách, zbytek prostřednictvím internetu.

Další dlouhodobou formou spolupráce, pokračující v roce 2004, byla součinnost s tzv. rebroadcastery, zahraničními stanicemi, které přebírají části programu ČRo 7. Dvě takové stanice jsou v Rusku, jedna na Ukrajině, dvě ve Španělsku, jedna v Mexiku. Jednotlivé redakce úspěšně pokračovaly v koprodukcích se zahraničními partnery (např. Deutsche Welle, RFI, Radio E, Radio Netherlands, BBC Radio 3, Radio Austria).

Historickým milníkem v činnostech ČRo 7 spojených s informováním krajanů se stalo zahájení provozu webových stránek www.krajane.net v červenci 2004. Založení portálu bylo výsledkem několikaletého úsilí krajanských spolků a českých zákonodárných i výkonných orgánů. Cílem stránek je usnadnit komunikaci mezi krajany žijícími v zahraničí a umožnit jim spojení je se „starou vlastí“. Po zaregistrování mohou uživatelé na stránky vkládat vlastní texty nebo informace o činnosti svých organizací. Součástí stránek jsou i diskuse, poradna, adresáře krajanských spolků a médií a užitečné odkazy na české instituce, které se zabývají životem zahraničních Čechů a z jejichž produkce krajanský portál částečně čerpá. Internetová stránka má českou a anglickou verzi.

Připomeňme také důležitou roli činnosti internetového oddělení ČRo 7. V roce 2004 bylo vytvořeno celkem 14 projektových stránek jako podpora stěžejních témat ve vysílání.

Návštěvnost stoupla o více než třetinu z průměrných 265 000 návštěv v roce 2003 na průměrných 361 000 v roce 2004. Redakce obdržely v roce 2004 na 17 500 dopisů posluchačů a čtenářů (oproti roku 2003 nárůst o více než 500; nejvíce dopisů pochází tradičně z anglicky a německy mluvících oblastí).

V listopadu 2004 proběhla na webových stránkách Radia Praha (www.radio.cz) k 10. výročí jeho vzniku speciální soutěž pro uživatele internetu. Vzhledem k vyhlášení programu „Česká hudba 2004 – nedílná součást evropské kultury“ se soutěž Radia Praha 2004 týkala českých skladatelů. Zdařilou marketingovou aktivitou byla audioprezentace německé verze rozhlasové hry V. Havla „Anděl Strážný“ v Českém centru v Berlíně v červnu 2004. Prestiž stanice posílilo i zasedání skupiny EBU pro mezinárodní rozhlas, jehož hostitelem se stalo Radio Praha (resp. Český rozhlas) v prosinci 2004.

5. Česká centra

Česká centra (ČC) jsou příspěvkovou organizací MZV ČR, jejich posláním je, prostřednictvím sítě Českých center v zahraničí (ČCZ), vytvářet pozitivní obraz a posilovat dobré jméno ČR v zahraničí, aktivně prosazovat zájmy ČR a využívat k tomu prostředky veřejné diplomacie v souladu se zahraničněpolitickými prioritami státu. Na základě statutu schváleného dne 30. 6. 2004 je hlavní činností ČC prezentace ČR v zahraničí v oblasti kultury, ekonomiky a cestovního ruchu. V roce 2004 působilo v zahraničí celkem 18 ČC , a to v 15 evropských zemích a 1 ČC v USA. Tato síť ČC je ještě doplněna o Český dům a Obchodně-technické středisko v Moskvě. V průběhu roku 2004 bylo rozhodnuto o zřízení devatenáctého ČC v Římě, které bude otevřeno v první polovině roku 2005.

Ve své programové činnosti představila ČC akce, které prezentují ČR jako vyspělou, demokratickou a tvořivou zemi, její nejlepší kulturní a společenské hodnoty i vůli sdílet a dále rozvíjet toto bohatství. Podporou našich exportérů a prosazováním ČR jako atraktivní turistické destinace napomáhala rozvoji vnějších ekonomických vztahů.

Česká centra se aktivně podílela na projektu „Česká hudba 2004“, který vyhlásilo Ministerstvo kultury České republiky v souvislosti s řadou významných hudebních výročí v roce 2004. Byla vytvořena putovní výstava „Osobnosti české hudby“, která doprovázela hudební aktivity v zahraničí. Centra realizovala více než 300 koncertů, rovněž se aktivně

zapojila do hudebního projektu „České sny“, který formou koncertů předních českých umělců prezentoval partnerství českých a evropských měst.

V návaznosti na předchozí designerské soutěže studentů odborných škol byla vyhlášena soutěž „Architektura pro diplomacii“, která by mohla být inspirací k projektu na přestavbu ZÚ ČR v Londýně.

Ve spolupráci s Jazzovou sekcí zorganizovala Česká centra již 7. ročník literárního maratónu „Nonstop čtení“. Téma pro rok 2004, „Sousedské vztahy“, navrhl ministr zahraničních věcí ČR C. Svoboda s ohledem na nejdůležitější zahraniční politickou událost roku, přijetí ČR do EU. Projekt, který má jako primární cíl prezentaci a popularizaci české literatury v zahraničí, tak získal i významný zahraničněpolitický aspekt. „Nonstop čtení“ probíhalo ve všech 18 ČC v zahraničí za účasti řady vynikajících osobností z oblasti kulturního i politického života. Celá akce byla on-line přenášena do sítě internetu na stránky ČC www.czechcentres.cz. Literárního maratónu se zúčastnilo celkem 738 čtenářů, z toho 523 na ČC v zahraničí. Dalších 14 572 zájemců o českou literaturu sledovalo akci prostřednictvím internetu.

Oproti minulým létům se v daleko větší míře zapojilo do programových aktivit i ústředí ČC v Praze. Mimo tradiční „Nonstop čtení“ se spolu s Národním muzeem podílelo na organizaci první „Pražské muzejní noc“, připravilo výstavu o činnosti ČC v zahraničí a organizovalo mezinárodní soutěž o nejlepší fotografii z návštěvy ČR, kde se sešlo téměř 1 000 soutěžních snímků.

Česká centra byla aktivní i v oblasti školství a vědy. V průběhu roku uspořádala v tomto tematickém okruhu 153 besed, přednášek a seminářů, jež oslovovaly především mladou generaci návštěvníků ČC v zahraničí.

Dále byl rozšiřován a zkvalitňován internetový informační systém, jednotný pro všechna ČC, který slouží jako komunikační kanál pro organizaci a řízení ČC a zároveň je pro veřejnost základním informačním zdrojem o činnosti ČC.

V oblasti podpory vnějších ekonomických vztahů, zejména českého exportu a cestovního ruchu, pokračovala ČC ve spolupráci s příspěvkovými organizacemi MPO ČR (CzechTrade, CzechInvest) a MMR ČR (CzechTourism), hospodářskými komorami, Svazem průmyslu a dopravy ČR, oborovými svazy a asociacemi.

Česká centra provozují informační server www.export.cz, kde jsou zveřejněny teritoriální informace z obchodně-ekonomických úseků ZÚ a také aktuální nabídky a poptávky českých a zahraničních firem, kterých bylo v uplynulém roce na serveru vystaveno celkem 2 745. Dále ČC poskytovala všeobecné informace o ČR v oblasti ekonomiky a obchodu, včetně kontaktů na instituce a organizace v ČR. Podnikatelé se zájmem o spolupráci s Ruskem mohli využívat České centrum – Český dům v Moskvě, jenž poskytuje kompletní služby, včetně informačního servisu. Českým podnikatelům nabízela ČC v oblasti podpory exportu pomoc při zajištění firemních prezentací v zahraničí. V průběhu roku 2004 se těchto akcí uskutečnilo celkem 224, z toho 107 v Českém domě v Moskvě.

V roce 2004 úspěšně pokračovala spolupráce s krajskými úřady při pořádání zahraničních prezentací českých regionů. Tradičně nejaktivnější v tomto směru byl kraj Jihomoravský. Zejména jeho dvě prezentace, pořádané ve spolupráci s ČC v Bratislavě a s ČC ve Vídni, po několik týdnů poutaly pozornost návštěvníků ČC a seznamovaly je s jižní Moravou jako zajímavým turistickým cílem i vhodným místem pro podnikatelské aktivity.

V roce 2004 zorganizovala ČC, samostatně nebo ve spolupráci s českými i zahraničními partnery, 2054 akcí prezentujících ČR jako zemi s kreativním potenciálem a s bohatou kulturní tradicí. Oproti předešlému roku došlo k navýšení počtu vyprodukovaných akcí ČC o více než 400 (nárůst o 28%). Návštěvnost programů ČC činí 968 tisíc zahraničních návštěvníků. Na aktivity ČC reagovala i zahraniční média, která o nich informovala v 5278 novinových, rozhlasových a televizních zprávách.

VI. KRAJANÉ

Mimo území ČR žijí v současnosti téměř dva miliony lidí, kteří se hlásí k českému původu. Mnozí nich již česky nemluví, ale uchovávají si povědomí sounáležitosti s českým národem. Pěstují po generace kulturu země svých předků a seznamují s ní své okolí v zemích, které se jim staly novým domovem. Řada zahraničních Čechů se svými politickými aktivitami zasloužila o zapojení ČR do NATO a EU. MZV ČR si váží jejich pomoci a usiluje o vedení smysluplného a konstruktivního dialogu s těmi členy našich krajanských komunit, kteří o něj projeví zájem.

V záhlaví této kapitoly i v dalším textu používáme již tradičně pro zjednodušení vžitý obecný termín "krajané", i když někteří Češi žijící v zahraničí vnímají tento termín jako nedostatečně výstižný a dávají přednost oslovení „zahraniční Češi“.

Rámcové principy působení vůči krajanům a přátelům ČR v zahraničí jsou vytyčeny od roku 1992 a zakotveny do usnesení Vlády ČSFR č. 375/1992. Lze je shrnout do čtyř základních bodů:

- udržování trvalého informačního spojení a dobrých vztahů ČR s krajanými v zahraničí (např. evidence krajanských spolků, podpora vzájemných kontaktů v neziskovém sektoru, vyznamenávání význačných osobností resortním oceněním *Gratias agit*);
- pomoc krajanům, kteří o to projevují zájem, při udržování jejich kulturní, jazykové a historické sounáležitosti s ČR (stipendia, jazykové kursy, vysílání učitelů ke krajanským komunitám);
- přiměřená vstřícnost vůči dalším očekáváním jednotlivých krajanských komunit ve vztahu k ČR (finanční příspěvky jednotlivým spolkům na konkrétní projekty zaměřené na propagaci ČR i příspěvky k podpoře rozvoje krajanského života – např. na rozvoj krajanského tisku);
- uchovávání českého národního a kulturního dědictví v zahraničí (pomoc při opravách krajanských škol a kulturních zařízení, asistenční pomoc při hledání

nových forem činnosti krajanských komunit, např. v regionu s vysokou nezaměstnaností – pilotní projekt v Rumunsku).

Pracovištěm, které se v rámci MZV naplňování výše uvedených principů věnuje, je odbor kulturních a krajanských vztahů (dále jen OKKV), který kromě vlastní pracovní náplně spolupracuje jednak s dalšími dvěma státními orgány zaměřenými na krajany (Podvýborem pro styk s krajany při Zahraničním výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR a Stálou komisí Senátu Parlamentu ČR pro krajany žijící v zahraničí) a jednak s dalšími pracovišti státní správy, jichž se různorodá krajanská problematika týká, třeba jen částečně. Nezastupitelnou roli má také spolupráce s těmi občanskými sdruženími a společnostmi přátel na území ČR, které se věnují spolupráci se zahraničím, a také spolupráce s Radiem Praha - zahraničním vysíláním Českého rozhlasu – a krajanským tiskem.

Nejvíce kladných ohlasů se, stejně jako v předchozích letech, dostalo programu pomoci krajanům při udržování jejich českého jazykového a kulturního povědomí formou stipendijních pobytů, jazykových kursů a vysílání učitelů ke krajanským komunitám. Projekt v roce 2004 završil svůj čtvrtý ročník druhého cyklu, jenž byl zahájen v roce 2001 a jehož realizaci umožnila Vláda ČR uvolněním 80 mil. Kč. Čtyřtýdenního jazykového kursu pro krajany konaného v Dobrušce se v roce 2004 zúčastnilo 71 zájemců (60 stipendistů a 11 samoplátců) z téměř 40 zemí. MZV ČR navíc podpořilo ze svých zdrojů částkou téměř 160 tis. Kč i další aktivity účastníků kursu (poznávací vlastivědné vycházky a výlety aj.). Semestrální studijní pobyty na Univerzitě Karlově v Praze a Masarykově univerzitě v Brně absolvovalo celkem 15 krajanských studentů z Argentiny, Běloruska, Bulharska, Kypru, Ruska, Srbska a Ukrajiny. Dvanáct českých učitelů působilo ve školním roce 2004/5 v sedmi zemích (tři v Rumunsku, po dvou v Argentině, Chorvatsku a na Ukrajině, po jednom v Německu u Lužických Srbů, v Rusku a Srbsku). Důležitost působení učitelů spočívá nejen ve výukové, ale i osvětové práci - pomáhají spolkům oživit folklorní, hudební a divadelní činnost, iniciují také dětskou zájmovou činnost, případně pomáhají s místním krajanským tiskem aj.

MZV pokračovalo i v roce 2004 ve spolupráci s vydavatelem krajanského časopisu „České listy“ (<http://ceskelisty.czechian.net>), která byla zahájena v roce 2000. Redakční rada měsíčníku i nadále usiluje o věcnou, nepředpojatou výměnu názorů a průběžné informování o české kultuře a činnosti krajanských komunit. Časopis má v průměru 32 stran formátu A4 a ustálenou strukturu – krajanské panoráma, významná výročí, rubriky z domova, kulturní

kaleidoskop, česká kultura v zahraničí a tematické seriály. Značného ohlasu se dočkal nový seriál o národnostních menšinách jiných států, připravený pracovníky našich velvyslanectví. Seriál bude pokračovat i v roce 2005. MZV uhradilo každoroční náklady na tisk i náklady na distribuci bezplatných výtisků jednotlivým krajauským spolkům, společností přátel, zastupitelským úřadům, honorárním konzulátům, Českým centřum a pracovištím bohemistiky (měsíčně 2300 ks cca 320 adresátům). Novým prvem v oblasti publikačních aktivit je „Knihovnička Českých listů“, která má za cíl několikrát za rok přinášet obsáhlejší monotematické materiály vztahující se ke krajauské problematice. V závěru roku 2004 vyšla ve spolupráci s Etnologickým ústavem Akademie věd ČR publikace s typologickými portréty zahraničních Čechů pod názvem „Kandidáti další existence“.

Důležité místo v pravidelné činnosti odboru zaujímá každoročně finanční podpora konkrétních projektů jednotlivých krajauských spolků, společností přátel ČR v zahraničí i českých občanských sdružení spolupracujících se zahraničím. Sem zahrnujeme i spolky bohemistů nebo zahraničních absolventů českých vysokých škol, které svým obsahovým zaměřením odpovídají společností přátel ČR.

V roce 2004 se ucházely o podporu MZV krajauské spolky a společnosti přátel z celého světa – na projekty 134 zahraničních žadatelů bylo vyčleněno cca 10,7 mil. Kč. Značnou část tvořily příspěvky na vydávání celoplošných nebo regionálních krajauských časopisů, informačních bulletinů a dalších spolkových publikací, jakož i příspěvky na organizační náklady kulturní prezentace české menšiny v zahraničí - na svépomocnou výuku češtiny ve spolcích, na výstavy, taneční a hudební představení apod. Upevňování znalostí češtiny již tradičně pomáhá např. v regionu jihovýchodní Evropy rozšiřovat přes léto Centrum humanitární pomoci ve spolupráci se studenty bohemistiky z ČR, kteří věnují své prázdniny jazykové a osvětové činnosti ve prospěch krajanů. MZV přispělo také na další velké spolkové projekty, např. soubor kulturních akcí „Via Bohemica“ k 10. výročí založení krajauského spolku v Trnavě, symposium o J. A. Komenském v polském Zelově, řadu akcí Německo-české společnosti DTSG ke vstupu ČR do EU, vydání sborníku k 110. výročí Sokola Paříž, „Český festival sdružení přátel“ v Lucembursku, večery literatury a poezie pořádané Švédsko-česko-slovenským spolkem ve Stockholmu, vydání dvojjazyčného sborníku „Česká a slovenská Británie“, osvětové projekty spolku Český dům v Buenos Aires, katalogizaci památek a seminář k historii Českého národního hřbitova v Chicagu, kulturní prezentaci ČR prostřednictvím organizací přátelství ve Vietnamu aj. MZV také podpořilo částkou 680 tis. Kč česká občanská sdružení pořádající v ČR letní tábory pro děti krajanů, jichž se

v roce 2004 zúčastnily děti z Chorvatska, Ruska, Ukrajiny, Slovenska a Polska. Zde se děti přirozenou formou – kontakty se svými českými vrstevníky – zdokonalovaly v češtině, seznamovaly s českou historií, navštívily kulturní památky apod.

V roce 2004 byly dále poskytnuty příspěvky v celkové výši 7 mil. Kč na projekty více než 50 českých občanských sdružení spolupracujících se zahraničím. Tato sdružení přispívají k rozvoji multikulturní společnosti, pomáhají rozšiřovat obzory našich spoluobčanů a překonávat bariéry kulturních odlišností. MZV podpořilo účast krajanských souborů na folklorních festivalech v ČR, poznávací akce občanských sdružení zaměřené na kulturní zvyklosti, kuchyni, tradice vzdálených zemí, ale i pozapomenutou společnou kulturní minulost středoevropského prostoru.

Kromě zmiňovaných finančních příspěvků byly přes velvyslanectví a konzuláty ČR poskytnuty krajanským komunitám - zejména pro potřeby krajanských škol a kursů - učebnice češtiny, další publikace (zpěvníky, slovníky, didaktické pomůcky k výuce češtiny, dějepisné a zeměpisné publikace, audio- a videonosiče. Některým krajanským komunitám byly zaslány kroje a časopisy - v souhrnu činily tyto položky cca 2,3 mil. Kč. Připomeňme i „nehmotné“ formy spolupráce: některé zastupitelské úřady udržují místní krajanské knihovny či videotéky, umožňují pravidelné schůzky krajanů, pomáhají při výuce češtiny aj. Samozřejmostí je zvaní krajanů na kulturní a společenské akce, a naopak účast diplomatů na významných akcích krajanských komunit.

Důležitým projevem dlouhodobého zájmu o krajany v zahraničí je pomoc ČR směřovaná k opravě škol a krajanských kulturních zařízení, která probíhá od roku 1996. Řada spolků vlastní, nebo má v dlouhodobém pronájmu objekty sloužící vzdělávání a kulturnímu vyžití krajanů, které byly postaveny většinou počátkem minulého století. Spolek často nemá prostředky na jejich sanaci a objekty chátrají. V letech 1996-2001 byla tato pomoc uskutečňována v rámci zahraniční rozvojové pomoci Vlády ČR rozvojovým a dalším potřebným zemím. Vzhledem k administrativním a metodickým opatřením, vyplývajícím z členství v OECD, byla v roce 2002 pomoc krajanům z tohoto programu vyřazena, a svízelná finanční situace pak nouzově řešena s pomocí Úřadu Vlády ČR. I rok 2004 byl ve znamení úspor, protože pomoc krajanům byla přesunuta do rozpočtu MZV a omezena částkou 10 mil. Kč, z níž byly podpořeny dlouhodobé projekty v Rumunsku, Chorvatsku, Bulharsku, Srbsku, Rusku a na Ukrajině, ukončen jednorocní projekt na opravu krajanského centra v Bosně

a Hercegovině a nově bylo poprvé přispěno částkou 300.000 Kč krajanům v Argentině na opravu jejich objektu.

Součástí práce MZV je i vystavování potvrzení o příslušnosti k české krajské komunitě k usnadnění procedury povolování trvalého pobytu na území ČR pro cizince s prokázaným českým původem. V roce 2004 bylo vydáno 439 potvrzení, z toho 180 ukrajinským Čechům, 131 rumunským Čechům, 47 ruským, 22 slovenským, 12 kazašským a 13 německým občanům českého původu a dalším jednotlivcům.

Od roku 1997 má Ministerstvo zahraničních věcí možnost vyjádřit svůj dík jednotlivým obětavým krajanům, přátelům České republiky, bohemistům, propagátorům české kultury i spolkům a jiným občanským sdružením v zahraničí i v ČR udělením statutárního resortního ocenění, Ceny GRATIAS AGIT, každoročně předávané ministrem zahraničních věcí ČR. Ocenění se udílí na slavnostním ceremoniálu v Černínském paláci.

V roce 2004 se řady laureátů rozšířily o dvanáct jednotlivců a tři občanská sdružení z celkem třinácti zemí. Mezi vyznamenanými jsou nejen významní krajané, ale také zahraniční propagátoři českého jazyka, kultury, vzájemných vztahů a charitativní spolupráce. Vyznamenání byli: Vilma Abelesová-Iggersová (Německo) - za přínos pro česko-německé porozumění; Gerhard H. Bauer (Rakousko) - za pozitivní prezentaci ČR a podporu vstupu ČR do EU; Vladimír M. Kabeš (USA) - za práci v oblasti lidských práv a při propagaci ČR; manželé F. a J. Knoblochovi (Kanada) - za zviditelnění české psychiatrie ve světě; Riad Kudsí (Spojené arabské emiráty) - za propagaci české hudby; Antonín J. Liehm (Francie) - za propagaci české kultury a exilovou činnost; František Listopad (Portugalsko) - za propagaci české literatury a propagaci myšlenek evropanství; Robert Burton Pynsent (Velká Británie) - za propagaci českého jazyka a překladatelskou činnost; Dubravka Sesarová (Chorvatsko) - za dlouholetou pedagogickou činnost na poli bohemistiky; Alexandra Šapovalová (Mexiko) - za vynikající přínos v prezentaci ČR ve Spojených státech mexických; Miroslav Turek (USA) - za dlouholetou propagaci ČR a české kultury; Monika Zgustová (Španělsko) - za překlady a vydávání českých autorů. Oceněna byla tato občanská sdružení: Československý klub T. G. Masaryka v Bulharsku - za dlouhodobou a soustavnou práci ve prospěch zviditelnění ČR, za udržování českého povědomí, tradic a jazyka krajanů; Československý ústav zahraniční - za dlouholetou spolupráci s krajany v zahraničí; krajský spolek Beseda-Volnost v Belgii - při příležitosti stého výročí trvání, za celkovou bohatou kulturně-společenskou činnost a aktivní přístup k charitativním akcím v ČR (pomoc při záplavách, pomoc nemocnicím aj.).

Jedním ze základních trvalých úkolů je evidování krajanských spolků, společností přátel ČR a obdobných organizací v zahraničí – ať už jde o obchodní komory či honorární konzuláty vedené krajany, česká knihkupectví, muzea a jiné kulturní instituce, vydavatele krajanského tisku, krajanské školy či vzdělávací střediska. Shromážděné informace v podobě přehledného čtyřdílného adresáře lze nalézt na internetové stránce MZV pod adresou www.mzv.cz/kultura . Údaje jsou pravidelně jedenkrát měsíčně aktualizovány. Zájemci si tedy mohou touto cestou vyhledat v adresáři značnou paletu kontaktů: adresy krajanských spolků a obdobných sdružení ve více než 80 zemích světa, adresy krajanského tisku, adresy českých občanských sdružení spolupracujících se zahraničím a adresy institucí, v nichž lze studovat bohemistiku. V reakci na přání krajanů, deklarovaná v rámci „Týdne zahraničních Čechů“ na podzim 2003, podpořilo MZV v součinnosti se Senátem Parlamentu ČR a Radiem Praha zřízení internetového portálu www.krajane.net, který od července 2004 slouží jako zdroj informací pro krajany a diskusní tribuna, otevřená všem zájemcům.

VII. MEZINÁRODNĚPRÁVNÍ, KOMUNITÁRNĚPRÁVNÍ A KONZULÁRNÍ DIMENZE ZAHRA NIČNÍ POLITIKY ČESKÉ REPUBLIKY

1. Mezinárodněprávní dimenze zahraniční politiky České republiky

Mezinárodní právo je jedním ze základních pilířů zahraniční politiky České republiky a rámcem, v němž je tato politika uskutečňována. Ministerstvo zahraničních věcí v souladu se svými kompetencemi sleduje dodržování mezinárodněprávních závazků České republiky, jakož i vývoj mezinárodního práva, a snaží se přispívat k rozvíjení jeho norem v podmínkách globalizovaného světa s přihlédnutím ke všem jeho výzvám.

Mezinárodní společenství nadále usiluje o vytvoření náležitého právního rámce pro důsledné potírání terorismu jakožto jednoho z nejzávažnějších protispolečenských jevů nynějšího světa. Tímto směrem zaměřila své úsilí i Česká republika. V závěru roku 2004 přistoupila Česká republika k Úmluvě o potlačování protiprávních činů proti bezpečnosti námořní plavby a k Protokolu o potlačování protiprávních činů proti bezpečnosti pevných plošin umístěných na kontinentálním šelfu. Dále je nyní vnitrostátně projednáván návrh na ratifikaci Mezinárodní úmluvy o potlačování financování terorismu, kterou lze označit za nejvýznamnější protiteroristickou smlouvu poslední doby.

Česká republika dále v roce 2004 učinila některé kroky, kterými hodlá přispět k činnosti mezinárodních soudních orgánů. Pokud jde o Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii, Česká republika nyní dokončuje přípravu dohody s Organizací spojených národů o zapůjčení svého vězeňského personálu pro potřebu činnosti vazební věznice tohoto tribunálu. Spolupráci České republiky s tímto tribunálem má dále rozšířit připravovaná dohoda o ochraně a relokaci svědků. Česká republika také sleduje a podporuje činnost Mezinárodního trestního tribunálu pro Rwandu, u kterého nyní působí jakožto soudce ad litem český odborník R. Fremr. V závěru roku 2004 poskytla Česká republika výše uvedeným tribunálům, jakož i nedávno ustavenému Zvláštnímu soudu pro Sierra Leone, dobrovolné finanční příspěvky, které jsou projevem podpory těchto tribunálů ze strany České republiky.

Důležitou oblastí mezinárodního práva je též mezinárodněprávní úprava mající za účel potírat mezinárodní organizovaný zločin a korupci. V druhé polovině roku 2003, resp. počátkem roku 2004, vstoupily v platnost Úmluva OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu a dva ze tří jejích protokolů (Protokol o prevenci, potlačování a trestání obchodu s lidmi, zejména se ženami a dětmi a Protokol proti pašování přistěhovalců po zemi, po moři a letecky). Česká republika tyto dokumenty již v minulých letech podepsala; jejich ratifikace, jakož i přístup ke třetímu protokolu k Úmluvě (Protokol proti nedovolené výrobě palných zbraní, jejich částí a dílů a střeliva a proti obchodování s nimi) jsou však podmíněny prozatím neexistující právní úpravou provádějící některé závazky obsažené v Úmluvě a protokolech. V roce 2004 proběhnuvší vnitrostátní kroky by měly dále v roce 2005 vyústit v podpis Úmluvy OSN proti korupci.

Doposud nevyřešeným problémem zůstává neprovedená ratifikace Římského statutu Mezinárodního trestního soudu jakožto jednoho z nejvýznamnějších mnohostranných mezinárodněprávních dokumentů poslední doby. Na jeho základě byl zřízen první stálý mezinárodní trestní soud, oprávněný volat k odpovědnosti jednotlivce za spáchání nejzávažnějších zločinů podle mezinárodního práva. Stav, kdy je Česká republika jedinou zemí v EU, která není smluvní stranou Římského statutu, není příznivá; Ministerstvo zahraničních věcí ve spolupráci s dalšími příslušnými vládními orgány proto pokračovalo v intenzivních konzultacích zejména se členy Parlamentu České republiky s cílem vytvořit předpoklady pro ratifikaci této mezinárodní smlouvy. MZV ČR učinilo v průběhu roku 2004 několik významných kroků s cílem poskytnout potřebné informace zejména členům Parlamentu České republiky o Mezinárodním trestním soudu a vytvořit fórum pro diskusi o otázkách s ním spojených. Významný byl v tomto ohledu zejména diskusní seminář o Mezinárodním trestním soudu, pořádaný Ministerstvem zahraničních věcí ČR ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí Nizozemska, Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR a Ministerstvem spravedlnosti ČR, který se konal na půdě Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Z diskusního semináře o Mezinárodním trestním soudu byl vydán sborník, který byl rozeslán mj. zainteresovaným parlamentním výborům. V červnu 2004 se uskutečnila návštěva společné delegace poslanců a senátorů Parlamentu ČR, vedené předsedou Senátu Parlamentu ČR P. Pithartem, v Haagu u Mezinárodního trestního soudu a dalších mezinárodních soudních institucí. Členům Parlamentu ČR měla návštěva poskytnout co nejvíce informací relevantních pro posouzení ratifikace Římského statutu Českou republikou a nabídnout jim možnost diskutovat danou problematiku s nejvyššími představiteli

Mezinárodního trestního soudu i ostatních navštívených institucí, jakož i se členy obou komor nizozemského parlamentu. MZV ČR dále připravilo pro potřebu Zahraničního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR a dalších parlamentních výborů stručný analytický materiál zabývající se možnými způsoby ratifikace Římského statutu Mezinárodního trestního soudu Českou republikou. Česká republika se v roce 2004 zúčastnila jako pozorovatel 3. zasedání Shromáždění smluvních stran Římského statutu Mezinárodního trestního soudu. Mimoto se Česká republika dále podílela na činnosti pracovní skupiny Rady EU pro Mezinárodní trestní soud a plnila úkoly vyplývající z Akčního plánu Rady EU k Mezinárodnímu trestnímu soudu.

V roce 2004 Česká republika učinila některé významné kroky směřující k tomu, aby se více zapojila do platného režimu Antarktidy, jehož základem jsou využívání Antarktidy pro mírové a vědecké účely a ochrana jejího životního prostředí. V roce 2004 byl ratifikován Madridský protokol o ochraně životního prostředí ke Smlouvě o Antarktidě, který je spolu se Smlouvou o Antarktidě, již je Česká republika již smluvní stranou, základním dokumentem upravujícím právní režim Antarktidy. Zmíněné kroky by měly spolu s rozvíjející se vědeckou činností českých akademických institucí prováděnou v Antarktidě umožnit, aby se Česká republika stala konzultativní stranou Smlouvy o Antarktidě, tj. plnoprávným spolutvůrcem právního režimu Antarktidy. V tomto ohledu je významné, že čeští vědci na přelomu let 2004/2005 zahájili práce spojené s výstavbou české vědecké stanice v Antarktidě.

Nejvýznamnějšími událostmi ve smluvní oblasti, a to nejen v kontextu hodnocení roku 2004, byly nepochybně podpis a následná ratifikace Smlouvy o přistoupení České republiky a dalších států k Evropské unii.

S členstvím České republiky v Evropské unii je spojen náročný úkol pro smluvní oblast – harmonizovat smluvní základnu České republiky s právem ES/EU. Plnění tohoto úkolu bylo v roce 2004 zajišťováno renegociací platných mezinárodních smluv nekompatibilních s právem ES/EU a v případě, že renegociace možná nebyla, ukončováním platnosti těchto smluv, a to především dohodou nebo, nebyla-li jednání o ukončení platnosti smlouvy dohodou s druhou stranou úspěšná, výpovědí. Nekompatibilita smluvní základny České republiky ve vztahu k právu ES/EU byla z větší části v roce 2004 některým z výše uvedených způsobů odstraněna, nicméně některé takovéto smlouvy zůstávají s ohledem na v nich upravené výpovědní lhůty ještě v platnosti – k ukončování jejich platnosti dochází

v závislosti na uplynutí těchto lhůt. U několika smluv Česká republika obdržela od EU výjimku; tyto smlouvy tedy zůstávají v platnosti i nadále.

Samostatnou kapitolu tvoří smlouvy o podpoře a ochraně investic. Je třeba co nejrychleji renegociovat asi 45 smluv prezidentské kategorie. Přitom bude třeba důsledně dbát na to, aby nedošlo ke zhoršení investičního klimatu v České republice.

Zároveň Česká republika ve smluvní oblasti průběžně řeší další úkol vyplývající z členství v EU – přistoupit ke zhruba jednomu stovce smluv, které má EU uzavřeny se třetími státy, popřípadě ke smlouvám mnohostranným, jejichž smluvní stranou je ES/EU. K velkému počtu těchto smluv již Československo a později Česká republika postupně přistupovaly, a to i bez vazby na EU. K mnoha dalším smlouvám Česká republika přistoupila již s ohledem na svoje členství v EU, ke zbývajícím postupně přistupuje. I přes enormní úsilí všech zainteresovaných orgánů České republiky bude tento proces probíhat ještě několik let.

Česká republika dále v roce 2004 v zásadě dokončila jednání týkající se sukcese České republiky ve vztahu k dvoustranným i mnohostranným mezinárodním smlouvám, jejichž smluvní stranou byla Česká a Slovenská Federativní republika, a to aniž došlo k narušení vzájemných vztahů s dotčenými druhými státy.

I v roce 2004 pokračovalo v gesci jednotlivých rezortů sjednávání dalších mezinárodních smluvních dokumentů jako výraz rozvoje a posilování spolupráce s jinými státy v nejrůznějších oblastech. S řadou států se sjednávají náhradou za obchodní smlouvy, jejichž platnost bylo třeba ukončit z důvodu výlučné příslušnosti ES v oblasti obchodní politiky, dohody o hospodářské spolupráci (v roce 2004 byly sjednány např. s ČLR, s Bulharskem a s Ukrajinou). Hlavním cílem těchto dohod je zachování činnosti tzv. smíšených komisí, řešících významné otázky vzájemného obchodu. V oblasti mezinárodní hospodářské spolupráce stojí za zmínku dále např. podpis dohod o zamezení dvojímu zdanění s Norskem a se Srbskem a Černou Horou, v oblasti vědeckotechnické spolupráce pak vstup v platnost Dohody evropského spolupracujícího státu mezi Českou republikou a Evropskou kosmickou agenturou. Pro mezinárodní spolupráci v oblasti trestní je důležité, že Česká republika přijala s účinností od 1. 11. 2004 právní předpisy, na jejichž základě byla ve vztazích mezi Českou republikou a ostatními členskými státy EU Evropská úmluva o vydávání nahrazena, resp. doplněna aplikací tzv. evropského zatýkácího rozkazu.

V roce 2004 vstoupila pro Českou republiku v platnost řada mnohostranných smluv v oblasti ochrany životního prostředí; jednou z nejvýznamnějších je Úmluva o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí (tzv. Aarhuská úmluva), jejímž hlavním cílem je posílení demokracie v oblasti životního prostředí. Pro Českou republiku vstoupila v platnost rovněž řada smluv sjednaných v rámci OSN a Rady Evropy, např. Úmluva OSN o právním postavení osob bez státní příslušnosti nebo Evropská úmluva o státním občanství.

2. Komunitárněprávní dimenze zahraniční politiky České republiky

Vstupem do Evropské unie se v právním řádu ČR objevila nová dimenze, kterou představuje komunitární prvek. Ten ve vztahu k vnitrostátnímu právu zahrnuje jak akty, které má ČR povinnost transponovat prostřednictvím právně závazných předpisů do svého právního řádu, tak bezprostředně použitelné normy, které mohou přímo ukládat práva a povinnosti fyzickým a právnickým osobám.

Transpozice a následná praktická aplikace komunitárních předpisů, které jsou často výsledkem kompromisu jednotlivých členských států Evropské unie, s sebou v mnoha případech přinesly pro ČR specifické problémy, které byly zčásti způsobeny rozdílnou interpretací relevantních komunitárních předpisů. Snahou Ministerstva zahraničních věcí ČR v tomto ohledu bylo koordinovat efektivním a rychlým způsobem nápravu těch částí českého právního řádu, které se dosud nepodařilo uvést s *acquis communautaire* do souladu.

Jako plnoprávný člen Evropské unie ovšem není ČR pouze příjemcem výše uvedených komunitárních pravidel, ale rovněž jejich spolutvůrcem. V tomto ohledu se ČR aktivně zapojila na všech úrovních do příslušných pracovních formací, ve kterých jsou návrhy nových právních předpisů připravovány a schvalovány.

Jedním z podstatných prvků komunitárního práva je rovněž rozsáhlá judikatura Evropského soudního dvora, jehož úlohou je jednak bdít společně s Evropskou komisí nad dodržováním komunitárních předpisů, jednak autoritativně interpretovat komunitární normy, o jejichž výkladu vznikla v řízení před národními soudy pochybnost. Pro zastupování ČR před Evropským soudním dvorem byl usnesením vlády v roce 2004 jmenován vládní zmocněnec, který působí při Ministerstvu zahraničních věcí.

Podstatným momentem komunitárněprávní dimenze zahraniční politiky ČR se v roce 2004 stalo přijetí návrhu Smlouvy o Ústavě pro Evropu (dále jen „Ústava“). Tento dokument by měl do budoucna zajistit efektivní fungování rozšířené Evropské unie. Ministerstvo zahraničních věcí se podílelo na přípravě textu návrhu Ústavy, včetně protokolu, kterým jsou převzata ustanovení Smlouvy o přistoupení do textu návrhu Ústavy, a na právnětechnické revizi textu Ústavy jak v jazycích, ve kterých probíhalo její sjednávání, tak v českém překladu.

Za účelem sledování a analyzování vývoje práva Evropských společenství, resp. práva Evropské unie, a vypracovávání stanovisek k otázkám komunitárního práva pro potřeby zahraniční politiky ČR vznikl na konci roku 2003 v rámci Ministerstva zahraničních věcí samostatný odbor komunitárního práva. Náplní jeho činnosti bylo v roce 2004 mimo jiné posuzování souladu návrhů vnitrostátních právních předpisů a sjednávaných mezinárodních smluv v gesci Ministerstva zahraničních věcí s komunitárním právem či výklad dotčených ustanovení předpisů komunitárního práva. Nejvíce odborných stanovisek k výkladu komunitárních norem bylo v roce 2004 zpracováno v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU, vnitřního trhu, společné zemědělské politiky, dopravy či ochrany životního prostředí.

Odbor komunitárního práva Ministerstva zahraničních věcí ČR se rovněž podílel na revizi textu protokolů, jejichž prostřednictvím nové členské státy přistupují k některým tzv. smíšeným smlouvám mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy a některými třetími zeměmi na základě Aktu o podmínkách přistoupení. Byl rovněž gestorem pro sjednávání textu Smlouvy o přistoupení Bulharské republiky a Rumunska k Evropské unii v příslušné pracovní skupině Rady Evropské unie.

3. Konzulární dimenze zahraniční politiky

Nedílnou součástí zahraniční politiky České republiky byla i v roce 2004 její konzulární dimenze. V rámci MZV ČR je její zabezpečování svěřeno konzulárnímu odboru MZV, který formuluje koncepci konzulární služby České republiky a zajišťuje její provádění. Při výkonu této činnosti konzulární odbor MZV ČR spolupracoval s příslušnými útvary MZV a dalšími orgány státní správy a její výkon zabezpečoval prostřednictvím konzulárních pracovišť zastupitelských úřadů České republiky v zahraničí. V průběhu roku 2004 byla maximální pozornost věnována úkolům, které v konzulární oblasti vyplynuly pro Českou republiku v souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie ke dni 1. 5. 2004,

a úkolům spojeným s přípravou zapojení České republiky na převzetí schengenského acquis v plném rozsahu. Rozšíření Evropské unie o deset nových členských zemí, včetně připravovaného dalšího rozšíření, mělo i zásadní dopad na konzulární aspekty zahraniční politiky.

Po vstupu do Evropské unie přijala Česká republika široký soubor právních norem Evropského společenství tvořících tzv. *acquis communautaire*, pokud nedošlo k sjednání určitých přechodných období v jednotlivých oblastech. Prioritním úkolem konzulárního odboru MZV ČR v tomto období bylo proto zabezpečení akceptace rozhodovacích pravidel a kompetencí v oblasti právních norem Evropského společenství, zabezpečení harmonizace v oblasti vízové politiky s politikou členských států Evropské unie a zajištění konzulární ochrany občanů Evropské unie. Pozornost konzulárního odboru MZV ČR byla především zaměřena na pokračování přípravy plného zapojení České republiky na převzetí schengenského acquis v oblasti vízové politiky. Plnění těchto úkolů bylo zabezpečováno ve spolupráci s Ministerstvem vnitra České republiky a dalšími orgány státní správy. Výsledkem této spolupráce bylo, že Parlament České republiky schválil několik návrhů zákonů, resp. novel zákonů majících za cíl vytvořit legislativní podmínky pro implementaci schengenského aquis v České republice.

Úkoly konzulárního odboru MZV ČR byly stanoveny „Harmonogramem úkolů k zajištění připravenosti ČR k převzetí schengenského acquis“. Plnění bylo sledováno v Implementačním dotazníku. Konzulární odbor MZV se také podílel na práci pracovních skupin Rady Evropské unie. Konzulární odbor MZV je gestorem v pracovní skupině pro konzulární záležitosti (COCON), ve které se jedná zejména o vzájemném poskytování konzulární ochrany a pomoci a jsou zde rovněž projednávány návrh na vytvoření společné konzulární služby Evropské unie (tzv. evropských konzulátů) a problematika postupů při závažných konzulárních událostech v zahraničí. Konzulární odbor MZV je také gestorem v pracovní skupině pro otázky víz (VISA), kde jsou projednávány zejména otázky spojené s aplikací Společné konzulární instrukce. V této pracovní skupině byla ze strany konzulárního odboru prosazována pozice České republiky k návrhu Komise na novelu Nařízení Rady (ES) č. 539/2001, v platném znění, jež měla změnit podobu tzv. solidární klauzule. Z hlediska České republiky je v oblasti vízové politiky Evropské unie kladen důraz na prosazování reciprocity ve vztahu k těm státům, které jednostranně po občanech České republiky požadují vízum. Přes veškerou snahu se České republice jak prostřednictvím Evropské unie, tak i na

bilaterální úrovni dosud nepodařilo současnou nereciprocitu s některými státy (USA, Kanada, Sultanát Brunei) odstranit.

Rozsah úkolů, které musí Česká republika splnit, aby mohla komplexně převzít schengenské *acquis*, je stanoven v Schengenském akčním plánu České republiky. Žádost České republiky o zahájení procesu schengenských evaluací byla dne 10. 1. 2005 prostřednictvím stálého zastoupení Brusel předána Sekretariátu Rady (ES). V žádosti podepsané ministrem vnitra se uvádí, že nezbytné podmínky pro aplikaci relevantních částí schengenského *acquis* budou v České republice splněny do konce roku 2005 s tím, že Česká republika bude připravena podrobit se schengenské evaluační proceduře od první poloviny roku 2006.

V oblasti harmonizace vízové politiky České republiky s vízovou politikou Evropské unie bylo hlavním úkolem zajištění souladu bezvízových styků České republiky s Nařízením Rady ES č. 539/2001 ze dne 15. 3. 2001, v platném znění, kterým jsou stanoveny seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování státních hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni. V rámci konzulárního odboru MZV byla již v předcházejícím období provedena revize souladu smluvní základny ČR v této oblasti a na základě zjištěných výsledků pokračovala jednání o uzavření nových bezvízových dohod či jejich renegociaci. Lze konstatovat, že harmonizace vízové politiky České republiky s vízovou politikou Evropské unie bylo dosaženo. Výjimku dosud představují státy Argentina, Rumunsko a Singapur, s nimiž jsou vedena jednání o renegociaci stávajících dohod o bezvízovém styku, což nám umožňuje Smlouva o přistoupení k Evropské unii. Evropská komise a ostatní členské státy jsou o tomto postupu informovány.

K zajištění ochrany státní hranice v souladu se standardy Evropské unie byly zastupitelské úřady České republiky v zahraničí zapojeny do systému MVP/EVC. V současné době je tento systém instalován na všech zastupitelských úřadech ČR, kde se víza vydávají. Se vstupem do Evropské unie a přechodem na používání vízového štítku podle vzoru Evropské unie byla na zastupitel nový formulář žádosti o udělení českého víza, který je plně harmonizován s jednotným tiskopisem schengenské žádosti o vízum. Systém je dále rozvíjen a bude doplněn o aplikaci VISION, která umožní konzultace žádostí o vízum s ústředními orgány dalších smluvních stran. Zkušební provoz tohoto systému ve vztahu k SRN byl zahájen ke dni 1. 6. 2004 na generálním konzulátu ČR v Drážďanech. Systém spojení

zastupitelských úřadů se zdokonaluje tak, aby kvalita a rychlost spojení v rámci vízového procesu odpovídaly požadavkům Evropské unie. V souvislosti s úkoly při budování Vízového informačního systému (VIS) byla zahájena příprava na zavedení biometrických prvků do cestovních dokladů a víz. Dnem 30. 8. 2004 byl do informačního systému MZV zaveden formulář žádosti o udělení českého víza pro internet. Žadatelé si mohou žádost po zvolení jazykové mutace vytisknout, a následně vyplnit. Na webové stránce MZV byla rovněž instalována vyplnitelná verze formuláře žádosti o udělení českého víza.

V souvislosti se vstupem do Evropské unie byl konzulárním odborem MZV implementován institut poskytování konzulární ochrany a pomoci občanům Evropské unie. Tento úkol vychází ze Smlouvy o založení ES, v platném znění, podle které každý občan Evropské unie na území třetí země, ve které členský stát, jehož je státním příslušníkem, nemá své zastoupení, má právo na ochranu diplomatickými nebo konzulárními zástupci kteréhokoli jiného členského státu, a to za podmínek, jaké se vztahují na státní příslušníky tohoto státu.

Konzulární odbor MZV v roce 2004 zabezpečoval na zastupitelských úřadech České republiky v zahraničí a v ústředí úkoly spojené s organizačně-technickým zabezpečením voleb do Evropského parlamentu, vyplývající pro MZV ze zákona č. 62/2003 Sb., kterým byla právní úprava této problematiky provedena.

Konzulární odbor MZV se rovněž aktivně podílel na realizaci pilotního projektu „Aktivní výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků“, který je realizován na zastupitelských úřadech ČR v Almaty, Sofii a Záhřebu a v průběhu roku 2004 byl rozšířen o Bělorusko a Moldavsko. Gestorem projektu je Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, které jej provádí ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí ČR a Ministerstvem vnitra ČR.

Po madridských událostech z března 2004 došlo z bezpečnostních důvodů ke zpřísnění vízové praxe zejména k občanům tzv. rizikových států. Tato opatření částečně zkomplikovala zahraničněpolitické vztahy s některými z těchto států, a to zejména s ohledem na uplatňování podmínky prokazování dvouletého residenčního pobytu žadatele o udělení víza z předmětných států. Po vyhodnocení přijatých opatření a bezpečnostních rizik byla tato opatření v září 2004 zrušena s tím, že pro žadatele z dotčených zemí zůstala podmínka samotného pobytu v případě podání žádosti o vízum v jiné než domovské zemi.

V souvislosti s konzulární službou České republiky je třeba připomenout nezastupitelnou úlohu českých honorárních konzulátů. V roce 2004 pracovalo v nejrůznějších částech světa celkem 133 honorárních konzulátů České republiky.

Důležitou součástí české konzulární služby, která také přispívá k vytváření pozitivního image České republiky v zahraničí, je výkon běžné konzulární agendy na konzulárních pracovištích našich zastupitelských úřadů. Součástí této činnosti je i péče o české občany v zahraničí. Poskytování těchto služeb se vztahuje jak na osoby, které v zemi pobývají krátkodobě, tak na osoby, které mají v zemi dlouhodobý, resp. trvalý pobyt.

VIII. ČESKÁ ZAHRANIČNÍ SLUŽBA

1. Personální činnost

V roce 2004, stejně jako v letech předchozích, došlo k obměně pracovníků na zastupitelských úřadech ČR v zahraničí, prováděné na základě Plánu střídání. Na ZÚ bylo vysláno celkem 167 pracovníků – z toho 156 k dlouhodobému služebnímu přidělení a 11 na krátkodobé vyslání (do 1 roku). Ze zastupitelských úřadů bylo do ústředí odvoláno celkem 115 pracovníků po ukončení jejich dlouhodobého vyslání do zahraničí a 27 pracovníků bylo přeloženo z jednoho ZÚ na jiný.

Ve spolupráci s dalšími resorty byli v roce 2004 vysíláni specializovaní diplomaté na Stálé zastoupení ČR při EU v Bruselu, většinou na nově zřízená expertní místa, k posílení této mise po vstupu ČR do EU. Celkem se jednalo o jedenáct expertů – zástupců různých ministerstev a šest specializovaných diplomatů z MZV.

Na základě meziresortních dohod mezi MZV a MPaO, MO a MV byl na zastupitelské úřady vyslán příslušný počet pracovníků obchodně-ekonomických úseků, přidělců obrany ČR a styčných důstojníků MV.

Národní kontaktní místo

V průběhu celého roku informoval personální odbor, národní kontaktní místo (NKM), prostřednictvím webových stránek www.mzv.cz/nkm české občany o výběrových řízeních do institucí Evropské unie a do dalších mezinárodních vládních organizací (MVO). NKM zároveň spravuje databázi zájemců o práci v MVO, které rovněž pravidelně informuje o konání těchto výběrových řízení. Ke konci roku 2004 obsahovala tato databáze údaje o cca 3000 zájemců.

Evropská unie

Během roku probíhalo první kolo hromadných výběrových řízení na místa administrátorů/ek a asistentů/ek. Celkem se do těchto výběrových řízení přihlásilo asi 2 850 českých občanů, z toho na administrátorská místa více než 2 400 a na asistentská místa necelých 450. Výsledky výběrových řízení byly vyhlášeny na podzim roku 2004 s tím, že uspělo 311 uchazečů na místa administrátorů/ek a 186 uchazečů na místa asistentů/ek.

Byla vyhlášena série výběrových řízení na místa ve vyšším a středním managementu institucí EU. Dne 26. 4. 2004 uspořádalo NKM ve spolupráci s Evropskou komisí k těmto konkurzům informativní seminář, kterého se zúčastnilo přes 90 zástupců jak ze státní správy, tak i z nevládního sektoru. NKM sestavilo seznam více než 40 zájemců o tato místa a poskytuje jim trvalý informační servis. Do uvedených výběrových řízení se přihlásily desítky českých občanů, přičemž většina těchto řízení dosud probíhá. V již ukončených řízeních uspěli M. Bohatá na místo zástupce generálního ředitele EUROSTATu a P. Blížkovský na místo ředitele v rámci generálního ředitelství Generálního sekretariátu Rady. Ke konci roku 2004 působilo v institucích EU 20 národních expertů z ČR.

Koncem roku 2004 zahájilo NKM ve spolupráci s odborem lidských práv vysílání volebních pozorovatelů EU; byli vysláni dva dlouhodobí a čtyři krátkodobí pozorovatelé na volby do Mozambiku a šest občanů na školení volebních pozorovatelů EU.

OSN

Ve spolupráci s pražským informačním střediskem OSN uspořádalo NKM na žádost sekretariátu OSN dne 17. 2. 2004 Národní výběrové řízení OSN. Na toto výběrové řízení se přihlásilo více než 210 zájemců z ČR a zahraničí. Vlastní přezkoušení absolvovalo na 130 kandidátů v sedmi odbornostech. V dosud vyhodnocených šesti odbornostech uspěli tři čeští občané.

Na sklonku roku 2004 uspořádal personální odbor MZV výběrové řízení na dvě místa v UNDP Bratislava, ve kterém uspěla jedna uchazečka.

OBSE

V průběhu celého roku zajišťovalo Národní kontaktní místo nominace a prodlužování působení českých občanů na polních misích OBSE na Balkáně a v kavkazské oblasti. Počet našich účastníků misí OBSE se v průběhu roku pohyboval mezi 15 – 20 osobami. K nesporným úspěchům patří umístění velvyslance P. Vacka na místo vedoucího mise OBSE v Albánii.

NKM rovněž vyslalo 41 volebních pozorovatelů OBSE na volby na Ukrajině, v Gruzii, Kazachstánu, Bělorusku a Makedonii.

2. Diplomatická akademie

V roce 2004 plnila Diplomatická akademie (DA) své úkoly vyplývající z Kariérního řádu MZV a poskytovala odborné vzdělání pracovníkům Ministerstva zahraničních věcí ČR v kurzech základní diplomatické přípravy, vyšší diplomatické přípravy, individuální diplomatické přípravy, přípravy ekonomických diplomatů a školení v oboru výpočetní techniky. Prioritou, stejně jako v předchozích letech, byla příprava pracovníků MZV a pracovníků dalších resortů státní správy na začlenění do Evropské unie. DA organizovala řadu kurzů aktuální problematiky EU, včetně kurzu unijní francouzštiny. Rok 2004 se vyznačoval zejména nárůstem mezinárodních aktivit. Pod patronátem DA pokračovala Mezinárodní letní škola EU v Horažďovicích. DA se aktivně účastnila Evropského diplomatického programu a v rámci rozvojové pomoci uspořádala speciální vzdělávací kurzy pro irácké, bulharské, rumunské a chorvatské diplomaty.

A. Základní moduly vzdělávání

V roce 2004 organizovala Diplomatická akademie šest modulů vzdělávání :

- I. základní diplomatickou přípravu (DA1);
- II. vyšší diplomatickou přípravu (DA2);
- III. individuální kurz pro juniorní diplomaty (DA IN);
- IV. vzdělávání v problematice EU podle usnesení vlády č. 965/2003;
- V. školení v oboru výpočetní techniky;
- VI. diplomatickou přípravu ekonomických diplomatů.

I. Základní diplomatická příprava (DA1)

DA pokračovala v pořádání základní diplomatické přípravy kurzu DA1/2004. Devatenáct frekventantů tohoto kurzu absolvovalo v rámci kalendářního roku stáže na odborech MZV, zastupitelských úřadech, na misi ČR při OSN v New Yorku a na stálém zastoupení ČR v Bruselu. Ve spolupráci se ZÚ USA v Praze vyslala dva studenty DA1 na stáž k Prozatímní irácké správě (CPA) do Bagdádu.

V září 2004 DA nezačala nový kurz základní diplomatické přípravy, protože výběrové řízení pro příjem nových pracovníků nebylo vyhlášeno.

II. Vyšší diplomatická příprava (DA2)

DA v roce 2004 organizovala již šestý ročník DA2. Do kurzu DA2/2004 bylo na základě přihlášek v roce 2004 nově zařazeno 19 diplomatických pracovníků MZV. Vedle čtyř povinných seminářů proběhla příprava i ve třech volitelných seminářích – mezinárodního práva, bezpečnostní politiky a světové ekonomiky. V roce 2004 ukončilo vyšší diplomatickou přípravu 25 frekventantů.

III. Individuální kurz pro juniorní diplomaty (DA IN)

DA pokračovala ve vzdělávání juniorních diplomatů, kteří hodlají získat Atest I, druhým ročníkem kurzu DA IN. V roce 2004 se do DA IN nově přihlásilo 17 a přípravu ukončilo šest juniorních diplomatů.

IV. Vzdělávání v problematice Evropské unie

V roce 2004 DA zorganizovala moduly evropského vzdělávání nových vedoucích pracovníků, frekventantů kurzů DA2, DA1 a DA IN a dalších pracovníků MZV.

Vzdělávání pro vedoucí pracovníky ve formě 34hodinového kurzu probíhalo v jarním a podzimním termínu. Kurzy byly organizovány ve spolupráci s Mezinárodním střediskem evropského vzdělávání v Nice (C.I.F.E.) pod metodickým vedením jeho viceprezidenta, prof. F. Kinského. V obou kurzech bylo vyškoleno 53 zaměstnanců MZV.

Diplomatická akademie dále uspořádala spolu s C.I.F.E. intenzivní týdenní modul EU. Intenzivní kurz se konal ve dnech 16. – 20. 8. 2004 v Horažďovicích v rámci mezinárodní Letní školy EU. Certifikáty evropského vzdělávání získali tři pracovníci MZV. Kurzu se zúčastnilo rovněž 16 zástupců jiných resortů a 6 zahraničních studentů.

DA v roce 2004 zorganizovala dva 12hodinové kurzy evropského vzdělávání, kterých se zúčastnilo 44 pracovníků MZV.

DA dále ve spolupráci s velvyslanectvím Francouzské republiky zorganizovala pro pracovníky MZV a několika dalších resortů čtyři jednodenní kurzy Komitologie a Řízení evropských záležitostí ve francouzském jazyce, které proběhly v říjnu 2004.

Ve dnech 10. – 16. 10. 2004 uspořádala Diplomatická akademie ve spolupráci s Centrem evropských studií ve Štrasburku a francouzským velvyslanectvím v Praze studijní

zájezd do Francie, Belgie a Lucemburska. Celkem 11 účastníků z řad pracovníků MZV navštívilo Radu Evropy, Evropský soud pro lidská práva, Evropský parlament, Evropský účetní dvůr, Hospodářský a sociální výbor a Evropskou komisi.

DA společně s Národním kontaktním místem byla odborným garantem kurzu Institutu státní správy „Přijímací procesy v EU“, který proběhl 10. 1. 2004 a jehož se zúčastnilo 24 frekventantů.

V. Školení v oboru výpočetní techniky

V roce 2004 proběhlo 301 dopoledních a 170 odpoledních kurzů. V počítačových kurzech bylo vyškolen celkem 718 pracovníků MZV a ZÚ. Dále se uskutečnilo 41 individuálních konzultací. Ve skladbě kurzů byl položen důraz zejména na kurzy spisové služby.

VI. Kurz pro ekonomické diplomaty

Již druhým rokem pořádala DA speciální přípravný modul pro ekonomické diplomaty. Kurz proběhl ve dnech 19. 4. – 10. 6. 2004 a zúčastnilo se ho devět zaměstnanců MZV, čtyři pracovníci Českých center a čtyři pracovníci MPaO.

B. Ostatní vzdělávací aktivity DA pro státní správu

DA pokračovala na žádost MV ČR v pořádání speciálního přípravného modulu pro pracovníky, kteří budou pracovat ve výborech EU. Dále zorganizovala na žádost Rady Vlády ČR pro záležitosti romské komunity kurz mezinárodní orientace pro Romy pracující ve státní správě. Kurzu, pořádaného v květnu 2004, se zúčastnilo 20 posluchačů.

C. Ostatní aktivity DA

Studenti DA úspěšně zorganizovali Ples MZV pod záštitou ministra zahraničních věcí ČR C. Svobody. Poprvé v historii byl pozván i pražský diplomatický sbor. Plesu se zúčastnila řada velvyslanců, včetně velvyslance USA W. Cabanisse. Dále studenti DA pomáhali při organizaci letní porady titulářů. DA se rovněž angažovala v propagaci diplomatické profese přednáškami na vysokých školách v Praze a v Brně.

D. Mezinárodní vzdělávací aktivity DA

DA v lednu 2004 realizovala diplomatický kurz pro pět iráckých juniorních diplomatů. Po celý rok se DA účastnila Evropského diplomatického programu (EDP), v jehož rámci zorganizovala pro čtyři evropské diplomaty krátké stáže na MZV. DA pokračovala ve spolupráci s Diplomatickou akademií Vídeň, v jejímž rámci došlo k reciproční výměně studentů a k přípravě společné kandidatury na pořádání VI. Ročníku EDP. Diplomatická akademie ve spolupráci s odborem rozvojové spolupráce MZV a společností EDUCON připravila a zajišťovala týdenní studijní pobyt pro tři bulharské a pět rumunských diplomatů. Studijní pobyt pomohl diplomatům z perspektivních členských států EU zmapovat otázky komunikační strategie, řízení evropských záležitostí a institučního zabezpečení problematiky EU v České republice. DA také zorganizovala kurz o zahraniční politice ČR pro sto účastníků American Leadership Forum, kteří navštívili Prahu v květnu 2004.

3. Rozpočet a provoz MZV ČR

Dne 3. 12. 2003 schválila Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR zákon č. 457/2003 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2004. Na základě tohoto zákona byly stanoveny hlavní závazné ukazatele rozpočtu kapitoly 306 – Ministerstvo zahraničních věcí ČR na rok 2004 následovně:

příjmy celkem	140 000 000 Kč
výdaje celkem	4 748 514 000 Kč

Ministerstvo zahraničních věcí v roce 2004 plnilo úkoly a cíle, které vytyčila Vláda ČR ve vztahu k zahraničí. Hlavní prioritou činnosti MZV v roce 2004 bylo úspěšné dokončení přípravy přistoupení ČR do Evropské unie a úspěšné etablování ČR jako řádného a plnoprávného člena EU.

Specifikem výdajové stránky rozpočtu kapitoly MZV je značný podíl výdajů realizovaných v zahraničních měnách, a proto konečné čerpání rozpočtu vyjádřené v české měně je silně závislé na vývoji kurzu české koruny k hlavním zahraničním měnám. Mezi další významné vlivy patří:

- aktivní činnost zastupitelských úřadů související s členstvím České republiky v Evropské unii;

- prohlubování spolupráce s mezinárodními organizacemi včetně plnění finančních závazků vůči těmto organizacím;
- podpora proexportní politiky státu;
- nárůst konzulární agendy a probíhající modernizace vízového procesu podle požadavků EU a Schengenských dohod;
- zajišťování bezpečnosti zastupitelských úřadů i osob v zahraničí a ochrana utajovaných skutečností resortu v souladu se zákonem č. 148/1998 Sb.;
- zvyšování bezpečnosti a spolehlivosti provozu informačního systému MZV a jeho certifikace pro práci s utajovanými skutečnostmi;
- nákup či pronájem nových objektů v souladu s koncepcí české zahraniční politiky (ZÚ Pchjongjang, rezidence velvyslance při EU v Bruselu);
- poskytování humanitární pomoci do zahraničí;
- realizace projektů zahraniční rozvojové spolupráce,
- realizace projektů na pomoc Iráku;
- pomoc občanům ČR v zahraničí v nouzi.

Příjmy organizačních složek státu a příspěvkových organizací

Zákonem o státním rozpočtu na rok 2004 byl ukazatel příjmů kapitoly MZV stanoven ve výši 140.000 tis. Kč. Skutečně dosažené příjmy celkem činily 145.776 tis. Kč, tj. 104,13 % stanovené výše.

Dosažené příjmy souvisely především s pronájmem nepotřebných nemovitostí některých zastupitelských úřadů, vrácením spotřebních daní a daní z přidané hodnoty z předchozích let a příjmy z odprodeje nepotřebného opotřebovaného movitého majetku.

Odvod z prodeje státního majetku příspěvkovou organizací Diplomatičeský servis do státního rozpočtu činil 7.006 tis. Kč. Další příspěvková organizace, Česká centra, odvedla do státního rozpočtu 34 tis. Kč.

Mimo rozpočtované příjmy odvedlo MZV v roce 2004 přímo do státního rozpočtu správní poplatky za úřední úkony ve výši 565.164.963,11 Kč.

Neinvestiční výdaje

Celkový objem běžných výdajů státního rozpočtu v roce 2004 dosáhl částky 4.859.361 tis. Kč. Finanční prostředky takto vynaložené byly tvořeny nákupem služeb (výdaje za nájemné budov a bytů pracovníků v zahraničí, výdaje spojené s vrcholnými návštěvami, komunikační strategií související se vstupem do EU a jiné výdaje ve výši 1.013.898 tis. Kč), materiálu (výdaje na obměnu drobného hmotného majetku a nákup běžného materiálového vybavení zastupitelských úřadů i ústředí ve výši 241.098 tis. Kč), nákupem vody, paliv a energie (81.653 tis. Kč), mzdovými prostředky pracovníků MZV ČR (535.741 tis. Kč), výdaji za náhrady (náhrady zvýšených životních nákladů pracovníků v zahraničí vyplácené dle nařízení vlády č. 62/1994 Sb., školné v zahraničí – ve výši 1.143.519 tis. Kč), ostatními nákupy (výdaje za místní síly na ZÚ, opravy a údržbu vlastních či najatých nemovitostí, cestovně aj. ve výši 498.950 tis. Kč) a ostatními neinvestičními výdaji (zahrnují transfery mezinárodním organizacím, příspěvky příspěvkovým organizacím aj. ve výši 1.146.276 tis. Kč).

Ve všech oblastech běžných výdajů kapitoly MZV došlo k úspoře rozpočtových prostředků oproti plánovaným výdajům.

Zásadní pozitivní vliv na čerpání finančních prostředků kapitoly měl v roce 2004 silný kurz Kč zejména vůči USD, neboť v této měně je hrazena velká část výdajů kapitoly. Přestože tedy mnohé náklady v zahraničí v cizích měnách reálně (nominálně) stouply, jsou po přepočtu na Kč na přibližně stejné nebo nižší úrovni než v roce 2003.

Výdaje na financování programů reprodukce majetku

Přehled čerpání výdajů na financování programů reprodukce majetku MZV v roce 2004:

údaje v tis. Kč (bez započtení převodů do rezervního fondu)

	upravený rozpočet 2004	skutečnost 2004	%
výdaje celkem	1.173.160	994.519	84,8
výdaje programu 206 010	802.160	700.610	87,3
výdaje programu 306 020	371.000	293.908	79,2

Čerpání prostředků na financování programů reprodukce majetku v roce 2004 vycházelo z přidělených finančních prostředků a z plánu realizace dvou programů kapitoly MZV (č. 206 010 a 306 020). Konečný limit výdajů činil 1.173.160 tis. Kč. Zejména

z důvodu zpoždění realizace několika klíčových akcí v závěru roku 2004 byly přidělené prostředky použity pouze ve výši 994.519 tis. Kč.

Podřízené příspěvkové organizace

V rámci rezortu MZV ČR působilo v roce 2004 pět příspěvkových organizací, na jejichž činnost MZV ČR poskytuje investiční a neinvestiční příspěvky. MZV ČR poskytlo v roce 2004 těmto organizacím příspěvek na provoz ve výši 201.332 tis. Kč a příspěvek ve formě systémové investiční dotace ve výši 85.264 tis. Kč.

Česká centra

Organizace zajišťuje činnost Českých center v zahraničí, která jsou zaměřena na propagaci ČR a rozvíjení kulturních a obchodních styků. Příspěvek na provoz Českých center dosáhl v roce 2004 částky 86.513 tis. Kč.

Ústav mezinárodních vztahů

Ústav je příspěvkovou organizací zabývající se studiem mezinárodních vztahů, jehož součástí je Diplomatická akademie. Příspěvek na činnost této organizace činil v roce 2004 41.173 tis. Kč.

Kancelář generálního komisaře EXPO 2005

Kancelář připravuje českou účast na Všeobecné světové výstavě EXPO 2005 v Aichi, v Japonsku. Příspěvek na provoz v roce 2004 dosáhl částky 53.195 tis. Kč, dále kancelář čerpala individuální investiční dotaci ve výši 40.000 tis. Kč.

Diplomatický servis

V roce 2004 byl této organizaci přiděleny příspěvky na provoz ve výši 12.914 tis. Kč a systémová investiční dotace dosáhla výše 26.250 tis. Kč.

Zámek Štířín

Zařízení zajišťuje konferenční, kongresové a stykové služby jak pro MZV ČR, tak i pro další ústřední orgány. Poskytuje také komerční ubytovací, restaurační a kongresové služby. Příspěvek na provoz dosáhl v roce 2004 částky 7.537 tis. Kč a byl poskytnut na

úhradu ztráty z minulých let. Systémová investiční dotace byla poskytnuta ve výši 19.014 tis. Kč.

Podpora výzkumu a vývoje

V rámci kapitoly 306 – MZV ČR jsou každoročně vyčleňovány účelové prostředky na podporu výzkumu a vývoje. V roce 2004 byly čerpány prostředky ve výši 6.928 tis. Kč.

Ústav mezinárodních vztahů pak čerpal institucionální prostředky na výzkum a vývoj ve výši 9.650 tis. Kč.

Výdaje na humanitární pomoc

Pro rok 2004 vyčlenila Vláda ČR na humanitární pomoc do zahraničí 52 mil. Kč. Z této částky byla poskytnuta prostřednictvím MZV ČR humanitární pomoc do 17 zemí a dvou regionů Evropy, Asie, Afriky a Latinské Ameriky ve výši 51,186.975 Kč, přičemž bylo vyčerpáno 98,44 % prostředků vyčleněných na tento rok v rozpočtové rezervě kapitoly Všeobecná pokladní správa. Pomoc byla poskytována převážně formou finančních darů, dále formou materiální pomoci (potraviny, léky, zdravotnické potřeby atd.) a pomoci záchranné, realizované Hasičským záchranným sborem Ministerstva vnitra ČR. Při poskytování humanitární pomoci MZV ČR často spolupracuje s českými nevládními humanitárními a charitativními organizacemi, jako jsou např. společnost Člověk v tísni, ADRA, Česká katolická charita a další.

V roce 2004 MZV ČR dále realizovalo humanitární pomoc na řešení důsledků kosovské krize ve výši 46.867 tis. Kč. Rozpočtovým opatřením MZV požádalo o uvolnění finančních prostředků v objemu 10.000 tis. Kč z výše vyčleněných prostředků. Prostředky ve výši 3.277 tis. Kč, tj. 36 %, byly použity na projekty a aktivity v rámci procesu obnovy a posilování stability v regionu jihovýchodní Evropy. Částka ve výši 5.823 tis. Kč byla převedena do rezervního fondu MZV ČR.

Do rozpočtu kapitoly MZV byly uvolněny dále prostředky na humanitární pomoc a obnovu Iráku v celkové výši 33.000 tis. Kč. Tyto prostředky byly určeny na činnost českých odborníků dle usnesení vlády č. 468/2003 ve výši 21.000 tis. Kč a na transformační pomoc Iráku dle usnesení vlády č. 258/2004 ve výši 12.000 tis. Kč. Celkem byly MZV v roce 2004 čerpány prostředky na obnovu Iráku ve výši 25.120 tis. Kč s tím, že zbylé prostředky byly převedeny do rezervního fondu MZV pro použití v dalším období.

Výdaje na zahraniční rozvojovou pomoc a spolupráci

V roce 2004 byla vyčleněna v kapitole 398 – Všeobecná pokladní správa (VPS) částka 500 000 tis. Kč na poskytování rozvojové pomoci a spolupráce (dále jen “ZRS”). Na projekty ZRS v gesci MZV v roce 2004 bylo vyčleněno 25.178 tis. Kč (pro celkem patnáct případů), z nichž byla čerpána částka 13.435 tis. Kč.

Rámcovým cílem ČR v oblasti ZRS je v souladu s úsilím mezinárodního společenství přispět k snížení chudoby, ekonomicko – průmyslový rozvoj, postupná integrace partnerských zemí světové ekonomiky, rozvoj a upevnění demokracie, lidských práv a řádné správy věcí veřejných, zavedením právních principů, řízení migrace, udržitelný rozvoj s důrazem na jeho enviromentální složku.

Neinvestiční transfery do zahraničí

Neinvestiční transfery do zahraničí zahrnují v případě kapitoly MZV ČR především platby mezinárodním organizacím, jejichž členem je ČR, a příspěvky společnostem přátel (krajanské spolky). V kapitole Všeobecná pokladní správa (VPS) byla rezervována pro kapitolu MZV ČR pro tyto účely částka 1.020.000 tis. Kč. Na základě rozpočtových opatření byly uvolněny z VPS prostředky ve výši 930.018 tis. Kč, z kterých bylo čerpáno celkem 885.389 tis. Kč.

Neinvestiční dotace občanským sdružením

MZV ČR poskytlo v roce 2004 občanským sdružením neinvestiční dotace v celkové výši 6.821.000 Kč na podporu zahraničních krajanských aktivit, jako jsou tisk a distribuce bulletinů a knih, zajištění kulturních akcí za účasti českých umělců atd.

Neinvestiční dotace podnikatelským subjektům

V roce 2004 byly ze strany MZV ČR čerpány prostředky ve výši 6.928 tis. Kč na projekty v oblasti výzkumu a vývoje.

Zahraníční vysílání Českého rozhlasu

Prostředky na financování vysílání zahraničního rozhlasu jsou uvolňovány z kapitoly 398 – Všeobecná pokladní správa do kapitoly 306 – MZV ČR. V roce 2004 byly pro tyto účely čerpány prostředky ve výši 62.000 tis. Kč.

Vrcholné státní návštěvy

Prostředky na zabezpečení zahraničních cest vrcholných představitelů ČR a vrcholných státních návštěv v České republice byly v roce 2004 čerpány ve výši 54.846 tis. Kč (tato částka představuje 65,29 % schváleného rozpočtu kapitoly 398 – Všeobecná pokladní správa, která byla vyčleněna pro tyto účely pro MZV ČR).

Závěrečné hodnocení plnění rozpočtu MZV ČR

Hlavní závazné ukazatele výdajů kapitoly MZV pro rok 2004 nebyly překročeny. Příjmy byly naplněny na 104,1 %. Základní závazný ukazatel „Výdaje celkem“ nebyl přečerpán.

Vývoj v jednotlivých čtvrtletích v roce 2004 odpovídal specifikům a potřebám činnosti MZV, včetně závazků vůči mezinárodním organizacím, a to v návaznosti na úkoly a cíle zahraniční politiky České republiky.